

มาตรฐานคุณวุฒิความรู้ความชำนาญ
ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (มคว.2)
สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว พ.ศ. 2566

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช
กรมแพทยทหารอากาศ ปี พ.ศ. 2566

สารบัญ		
หัวข้อ		หน้า
1. ชื่อสาขา		4
2. ชื่อหนังสืออนุมัติ/วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม		4
3. ราชวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง		5
4. พันธกิจของแผนงานฝึกอบรม		6
5. ผลสัมฤทธิ์ของแผนงานฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว		7
5.1 การบริหารผู้ป่วย		7
5.2 ความรู้และหัตถการทางเวชกรรม		8
5.3 ทักษะระหว่างบุคคล และการสื่อสาร		8
5.4 การเรียนรู้และการพัฒนาจากฐานการปฏิบัติ		8
5.5 ความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพนิยม		8
5.6 การทำเวชปฏิบัติให้สอดคล้องกับระบบสุขภาพและการใช้ชุมชนเป็		8
6. แผนงานฝึกอบรม		9
6.1 วิธีการให้การฝึกอบรม		9
6.1.1 ขอบเขตของการฝึกอบรม และ curricular mapping matrix		9
6.1.2 ระยะเวลาและระดับของการฝึกอบรม		10
6.2 กิจกรรมการฝึกอบรม		10
6.2.1 กิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้		10
6.2.2 ชีตชั้นความสามารถ		11
6.3 เนื้อหาการฝึกอบรมและหลักสูตร		11
หัวข้อ 1 การบริหารโรคหรือภาวะของผู้ป่วย		
หัวข้อ 2 หัตถการทางคลินิก		
หัวข้อ 3 การตัดสินใจทางคลินิก		
หัวข้อ 4 การใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล		
หัวข้อ 5 การสื่อสารกับผู้ป่วย การให้คำปรึกษา การจัดลำดับความสำคัญ		
หัวข้อ 6 จริยธรรมทางการแพทย์		
หัวข้อ 7 การสาธารณสุขและระบบบริการสุขภาพ		
หัวข้อ 8 กฎหมายทางการแพทย์		
หัวข้อ 9 หลักการบริหารจัดการ		
หัวข้อ 10 ความปลอดภัยและสิทธิของผู้ป่วยและความปลอดภัยของบุคลากร		
หัวข้อ 11 การดูแลตนเองของแพทย์ทั้งสุขภาพทางกายและใจ		
หัวข้อ 12 การแพทย์ทางเลือก การแพทย์ประเพณีนิยมพื้นถิ่น		
หัวข้อ 13 ระเบียบวิจัยทางการแพทย์และระบาดวิทยาคลินิก		
หัวข้อ 14 เวชศาสตร์อิงหลักฐานเชิงประจักษ์		
หัวข้อ 15 พฤติกรรมและสังคมศาสตร์		
หัวข้อ 16 ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลก		
6.3.1 กลวิธีการฝึกอบรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้		14
6.3.2 การปฏิบัติงานทางคลินิกในสาขาหลัก		16
6.3.3 การปฏิบัติงานทางคลินิกในสาขารอง		1
6.3.4 กิจกรรมและการเรียนรู้ในห้องเรียน		17
6.3.5 ชุดการเรียนรู้		19
6.3.6 การเรียนรู้แบบอื่น		22
6.4 การทำวิจัย		22
6.5 จำนวนปีและระดับชั้นการฝึกอบรม		24

6.6 การบริหารกิจการและการจัดการฝึกอบรม	24
6.7 สภาพการปฏิบัติงาน	25
- จัดสภาวะการปฏิบัติงาน	25
- บทลงโทษ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.	25
6.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	28
7. การรับและคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรม การเทียบโอนผลการเรียนรู้	32
7.1 คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม	32
7.2 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม	32
8. คณาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม	33
8.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบแผนงานการฝึกอบรม	33
8.2 คุณสมบัติและคุณวุฒิของอาจารย์ประจำแผนงานการฝึกอบรม	33
8.3 จำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม	33
8.4 แนวทางการพัฒนาคณาจารย์	34
9. การรับรองวุฒิบัตรฯ ให้มีคุณวุฒิ “เทียบเท่าปริญญาเอก”	35
10. ทรัพยากรการศึกษาและการจัดการ	35
11. การประเมินแผนงานฝึกอบรม	40
12. การทบทวนและการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม	41
13. การบริหารกิจการ ธุรการ และบุคลากรสนับสนุนการฝึกอบรม	41
14. การประกันคุณภาพฝึกอบรม	41
15. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของแพทย์เฉพาะทาง	41
16. การนำมาตราฐานคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสู่การ	42
17. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ	42
เอกสารอ้างอิง 1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแพทย์หลังปริญญาฯ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก	44
เอกสารอ้างอิง 2 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้าน	46
เอกสารอ้างอิง 3 แบบคำขอยื่นอุทธรณ์ผลตัดสิน	47
เอกสารอ้างอิง 4 บุคลากรช่วยการเรียนการสอน กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ฯ	49
ภาคผนวกที่ 1 ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะหลัก 6 ด้าน	51
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 1 การดูแลรักษาผู้ป่วย	
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 2 ความรู้และทักษะหัตถการทางเวชกรรม	
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 3 การปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร	
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 4 การพัฒนาและเรียนรู้จากการปฏิบัติ	
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 5 ความเป็นมืออาชีพ	
ความรู้พื้นฐานและทักษะเพื่อบรรลุสมรรถนะด้านที่ 6 การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ	
ภาคผนวกที่ 2 โรคหรือภาวะของผู้ป่วย	66
ภาคผนวกที่ 3 หัตถการและทักษะในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว	109
ภาคผนวกที่ 4 การทำวิจัย	112
ภาคผนวกที่ 5 กิจกรรมสมรรถนะองค์กรวม: กิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้	119
ภาคผนวกที่ 6 ชุดการเรียนรู้สำหรับแพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว	185
ภาคผนวกที่ 7 แฟ้มสะสมผลงานแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว	215
ภาคผนวกที่ 8 การสอบเพื่อวุฒิบัตรและหนังสืออนุมัติเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญฯ	216
ภาคผนวกที่ 9 ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรฯ	218
ภาคผนวกที่ 10 ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรฯ	228

คำนำ

เวชศาสตร์ครอบครัว เป็นวิชาชีพเวชกรรมเฉพาะทางสาขาหนึ่งที่มีการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม ให้การดูแลแต่แรก ดูแลต่อเนื่อง ดูแลทุกเรื่อง ดูแลแบบผสมผสาน บริการเข้าถึงสะดวก และมีการส่งต่ออย่างเหมาะสม ต้องอาศัยความรู้อย่างกว้างขวาง มีการบูรณาการองค์ความรู้ทางการแพทย์ สาขาต่างๆ ประกอบกับวิทยาการบริหารจัดการ รวมถึงความสามารถในการทำหัตถการต่าง ๆ ในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว ทั้งในและนอกโรงพยาบาล

นอกจากความรู้และทักษะดังกล่าวแล้ว แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต้องมีความสามารถด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความสามารถในการทำงานแบบมีอาชีพตามกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อมั่นได้และสมรรถนะหลัก การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ การปฏิบัติงานแบบสหสาขาวิชาชีพ การบริหารจัดการความรู้ความเข้าใจในระบบสุขภาพ และกระบวนการคุณภาพต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ จริยธรรม ทักษะคิดและเจตคติที่ดีต่อผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และองค์กร อีกทั้ง มีความเอื้ออาทร และใส่ใจในความปลอดภัย เพื่อแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมสุขภาพ โดยยึดถือผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางบนพื้นฐานของการดูแลแบบองค์รวม

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ เป็นหน่วยงานที่ผ่านการรับรองจากแพทยสภา เมื่อปี พ.ศ.2542 ให้เป็นสถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว และได้รับการรับรองมาตรฐานการฝึกอบรมตาม World Federation for Medical Education (WFME) Global Standards for Quality Improvement: Postgraduate Medical Education ค.ศ.2015 เมื่อ 11 มีนาคม 2564 เพื่อการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านแบบใช้โรงพยาบาลเป็นฐาน (hospital-based training)

จากการปรับปรุงมาตรฐานคุณวุฒิบัตรความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (มคว.1) สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ของราชวิทยาลัยฯ ปี 2565 สถาบันจึงได้จัดทำแผนงานฝึกอบรมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิบัตรความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (มคว.2) สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวนี้เพื่อรองรับการผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะที่เหมาะสมต่อความต้องการของประชาชน และระบบบริการสุขภาพของประเทศต่อไป

นาวาอากาศเอก

(ชัยณรงค์ อีราทร)

ประธานการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

มิถุนายน 2566

**มาตรฐานคุณวุฒิความรู้ความชำนาญ
ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (มคว.2)
สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว**

1. ชื่อหลักสูตร

(ภาษาไทย)	หลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
(ภาษาอังกฤษ)	Residency Training in Family Medicine

1.1. ชื่อวุฒิบัตร

1. ชื่อสาขา

(ก)	สาขาประเภทที่ 1
(ภาษาไทย)	เวชศาสตร์ครอบครัว
(ภาษาอังกฤษ)	Family Medicine

2. ชื่อหนังสือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม

(ภาษาไทย)	วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
(ภาษาอังกฤษ)	Diploma, Thai Board of Family Medicine

ชื่อย่อ

(ภาษาไทย)	ว. สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
(ภาษาอังกฤษ)	Diploma, Thai Board of Family Medicine

ชื่ออภิไธย

(ภาษาไทย)	แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว
(ภาษาอังกฤษ)	Family Physician

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

3. รายนามอาจารย์แพทย์ อาจารย์ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

ยศ ชื่อ – สกุล	คุณวุฒิ	หมายเหตุ
น.อ.ชัยณรงค์ อีราทร (ประธานคณก.ฝึกอบรม)	วว.เวชปฏิบัติทั่วไป อว.เวชศาสตร์ครอบครัว	อาจารย์เต็มเวลา
น.ท.หญิง กฤตยา เรียงจันทร์	วว.เวชศาสตร์ครอบครัว Master of Science in Dermatology	อาจารย์เต็มเวลา
น.ท.หญิง วราลี อภินิเวศ	วว.เวชศาสตร์ครอบครัว วว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน วทบ.สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพ (หลักสูตรนานาชาติ)	อาจารย์เต็มเวลา
ร.อ.หญิงหนึ่งกานต์ ทองสิน	วว.เวชศาสตร์ครอบครัว	อาจารย์เต็มเวลา
น.อ.รัมย์ ไชยชิต	อว.เวชศาสตร์ครอบครัว	อาจารย์เต็มเวลา
น.อ.นิเวศ เด่นรัศมีเทพ	อว.เวชศาสตร์ครอบครัว	อาจารย์เต็มเวลา
พล.อ.ต.ไกรสร วรดิถี	วว.เวชปฏิบัติทั่วไป อว.เวชศาสตร์ครอบครัว อว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน	อาจารย์ไม่เต็มเวลา
น.อ.ยุวัฒน์ ธนังกุล	วว.เวชศาสตร์ครอบครัว อว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน	อาจารย์ไม่เต็มเวลา

เจ้าหน้าที่ธุรการฝึกอบรมฯ

พ.อ.หญิง วิภาดา สุพรรณพงศ์

น.ส.อนงค์นาถ ดวงพิทักษ์

รายนามอาจารย์แพทย์ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

1. น.อ.หญิง สัญสนีย์ พงษ์ภักดี (ผอ.กตบ.รพ.๖) อว.เวชศาสตร์ครอบครัว, วว.สาขาอายุรศาสตร์, วว.สาขาประสาทวิทยา, University College London
2. น.อ.ชัยณรงค์ อีราทร (ประธานคณก.ฝึกอบรม) วว.เวชปฏิบัติทั่วไป, อว.เวชศาสตร์ครอบครัว
3. น.อ.ไพโรจน์ จอมไธสง วว.เวชศาสตร์ครอบครัว, อว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๓. น.อ.รัมย์ ไชยชิต อว.เวชศาสตร์ครอบครัว
๔. น.ท.ยุวัฒน์ ธนังกุล วว.เวชศาสตร์ครอบครัว, อว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๕. น.อ.นิเวศ เด่นรัศมีเทพ อว.เวชศาสตร์ครอบครัว
๖. น.อ.ภาณุ สยามวาลา อว.เวชศาสตร์ครอบครัว, อว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๗. น.ท.ปานบงกช ผโลปกรณ์ วว.ตจวิทยา
๘. น.ท.หญิง กฤตยา เรียงจันทร์ วว.เวชศาสตร์ครอบครัว, Master of Science in Dermatology
๙. น.ท.ชัชวาลย์ จันทะเพชร วว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๑๐. น.ท.หญิง วราลี อภินิเวศ วว.เวชศาสตร์ครอบครัว, วว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๑๑. น.ท.หญิง เกษศิริรินทร์ พุฒิโชติ วว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน, วว.เภสัชวิทยาและพิษวิทยา

๑๒. น.ต.หญิงนิกรจี	สงฆ์สังวร	ว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน, อว.เวชบำบัดวิกฤต
๑๓. น.ต.หญิง พนิดา	เรืองฤทธิ์	ว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๑๔. น.ต.หญิง ฉัตรแก้ว	ชุ่มเพ็ญพันธ์	ว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๑๕. ร.อ.หญิง ดวงฤทัย	ภักดีวินชุลโช	ว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน
๑๖. ร.อ.หญิง หนึ่งกานต์	ทองสิน	ว.เวชศาสตร์ครอบครัว
๑๗. นพ.วุฒิพงษ์	จันทร์โท	ว.เวชศาสตร์ฉุกเฉิน

ความเป็นมา

โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ เริ่มเปิดการอบรมหลักสูตรแพทย์เฉพาะทางหรือแพทย์ประจำบ้าน (Resident) ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2517 โดยสาขาที่เปิดฝึกอบรมเป็นสาขาแรกของโรงพยาบาล และเป็นสถาบันแรกของประเทศ คือ สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป ปัจจุบันมีการเปิดอบรมแพทย์ประจำบ้าน 10 สาขา และแพทย์ประจำบ้านต่อยอด 8 สาขา

โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ เริ่มเปิดการอบรมหลักสูตรแพทย์เฉพาะทางหรือแพทย์ประจำบ้าน (Resident) หลักสูตรเพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวตั้งแต่ปี2543 โดยมอบหมายให้กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศรับผิดชอบ ดูแลการจัดการฝึกอบรม

ทั้งนี้ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศรับผิดชอบ ดูแลผู้ป่วยห้องตรวจโรคทั่วไป ห้องตรวจโรคข้าราชการ หน่วยตรวจผิวหนัง หน่วยตรวจสุขภาพ และคลินิกฝังเข็ม และมีแพทย์เฉพาะทางดูแลแต่ละห้องตรวจ ครอบคลุมการเรียนการสอนให้แก่แพทย์ประจำบ้าน นิสิตแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป และชุมชนที่รับผิดชอบ

4. พันธกิจ

4.1 พันธกิจโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

1. เป็นโรงพยาบาลของกองทัพอากาศที่มีคุณภาพ
2. ให้บริการรักษาพยาบาล ส่งเสริม พัฒนา และป้องกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพผลตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีผู้มารับบริการเป็นศูนย์กลาง
3. ให้การศึกษาอบรมนิสิตแพทย์ แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ และสร้างงานวิจัยที่มีมาตรฐาน

4.2 พันธกิจกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

1. ผลิตแพทย์เวชศาสตร์สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว และสาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉินที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม ยึดถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นหลัก สามารถให้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรฐาน ทั้งในภาวะปกติและภาวะภัยพิบัติ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในระบบบริการสุขภาพระบบบริหารจัดการภาครัฐอย่างลึกซึ้ง สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานในระบบบริการสุขภาพภาครัฐอย่างมีความสุข
2. กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก ให้บริการผู้ป่วยนอกแบบองค์รวมตามมาตรฐานวิชาชีพและให้การศึกษอบรมนิสิตแพทย์ แพทย์ประจำบ้าน อย่างมีมาตรฐานรวมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. พัฒนาคุณภาพการดูแล รักษาผู้ป่วย สามารถสร้างงานวิจัยและ นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์พัฒนาระบบบริการทางสาธารณสุข

4.3 พันธกิจของหลักสูตร/แผนการฝึกอบรม

1. ผลิตแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม เจตคติที่ดีต่อผู้ป่วยและองค์กร ยึดถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นหลัก สามารถให้การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมทั้งในระดับบุคคลครอบครัวและชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังป้องกันและดูแลสุขภาพให้มีประสิทธิภาพโดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติซึ่งเน้นว่าประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองและสอดคล้องกับนโยบายแพทยศาสตร์ศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 8 ที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง
2. ผลิตแพทย์ที่มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาจะต้องมีกระบวนการพัฒนานาวิชาชีพอ่างต่อเนื่องด้วยมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในระบบบริการสุขภาพระบบบริหารจัดการภาครัฐอย่างลึกซึ้ง สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานในระบบบริการสุขภาพภาครัฐอย่างมีความสุข
3. พัฒนาระบบสามารถ สร้างงานวิจัยและ นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และมีประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ การสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์ การทำงานกับสหวิชาชีพการบริหารจัดการความรู้ความเข้าใจในระบบสุขภาพตลอดจนกระบวนการคุณภาพและความปลอดภัยเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. การดูแลผู้ป่วย ด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟู การดูแลผู้ป่วยนอก การดูแลผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสม และการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน โดยดูแลผู้ป่วยทุกกลุ่มวัย ตั้งแต่เกิดจนตาย
5. ให้การดูแลผู้ป่วยข้าราชการกองทัพอากาศและครอบครัว และรวมถึงการให้ความร่วมมือกับภารกิจของกองทัพอากาศตามที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการดูแลพลเรือน

การจัดฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. เป็นไปตามเกณฑ์การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านที่แพทยสภา และราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัว แห่งประเทศไทยกำหนด กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ซึ่งเป็นสถาบันฝึกอบรมโดยยึดหลักการเรียนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กำหนดพันธกิจ และแผนงานฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตัวแทนผู้รับการฝึกอบรมการโดยคำนึงถึงพื้นฐานความต้องการของชุมชน สังคมและระบบสุขภาพของประเทศไทย ได้จัดเตรียมความพร้อมให้แพทย์ประจำบ้านผ่านการฝึกอบรม ได้รับการหล่อหลอมให้มีหลักการของเวชศาสตร์ครอบครัวไทยและสมรรถนะหลัก 6 ประการ (ผนวก ก. 1) ตามที่ราชวิทยาลัยกำหนด รวมถึงการมีประสบการณ์ในการดูแลและรักษาสุขภาพผู้ป่วยทุกกลุ่มอายุ ครอบครัว และชุมชนให้ครอบคลุมทั้งคนปกติและภาวะการเจ็บป่วย และโรคที่แพทยเวชศาสตร์ครอบครัวจะต้องประสบในชีวิตการทำงาน of แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อไป

5. ผลสัมฤทธิ์ของแผนการฝึกอบรมแพทย์เฉพาะทาง ตามมาตรฐานความรู้ความชำนาญของแพทย์เฉพาะทางสาขา เวชศาสตร์ครอบครัว

แพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวต้องมีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถตามสมรรถนะ (competency) หลักทั้ง 6 ด้านดังนี้ (ความรู้พื้นฐานเพื่อบรรลุแต่ละสมรรถนะระบุใน ภาคผนวกที่ 5)

- 5.1 การบริหารผู้ป่วย (Patient care) ให้การบริหารและปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีการกำกับดูแล โดย
  - 5.1.1 สามารถให้การดูแลผู้ป่วยร่วมกับการดูแลระดับครอบครัว (Family Oriented approach) และระดับชุมชน (Community oriented approach)
  - 5.1.2 สามารถให้การดูแลครอบคลุมทั้งการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive care) โดยใช้หลักผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (patient centered medicine) บนพื้นฐานของการดูแลแบบองค์รวม (holistic care)
  - 5.1.3 ดูแลผู้ป่วยนอก (Ambulatory care) ทั้งผู้ป่วยเฉียบพลัน (Acute care) และผู้ป่วยเรื้อรัง (Chronic care) สามารถรับปรึกษา ส่งปรึกษาและส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม
  - 5.1.4 ดูแลผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสม (Appropriated inpatient care)
  - 5.1.5 สามารถให้การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Home care) โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และทุพพลภาพ
  - 5.1.6 สามารถให้การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)

5.2 ความรู้และทักษะทางการแพทย์ (Medical Knowledge and Procedural Skills)

สามารถทำเวชปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวโดย

- 5.2.1 เข้าใจวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของร่างกายและจิตใจ ของระดับบุคคลทุกกลุ่มวัย
- 5.2.2 มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และเชี่ยวชาญในสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
- 5.2.3 มีความรู้ความสามารถในการดูแลโดยมุ่งเน้น ตั้งแต่ระดับบุคคล (Whole Person Approach) ครอบครัว (Family Oriented Approach) และชุมชน (Community Oriented Approach)

5.3 ทักษะระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills)

- 5.3.1 ดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and Holistic Care)
- 5.3.2 สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างแพทย์ ผู้ป่วย และครอบครัวผู้ป่วย (Doctor-patient-family relationship) โดยสามารถสื่อสารให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วย ญาติ ครอบครัวและชุมชนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ มีเมตตา เคารพการตัดสินใจและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- 5.3.3 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานกับผู้ร่วมงานทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.3.4 เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่แพทย์และบุคลากรอื่น โดยเฉพาะทางเวชศาสตร์ครอบครัว
- 5.3.5 นำเสนอข้อมูลผู้ป่วยและอภิปรายปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5.3.6 ถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แพทย์ นิสิตแพทย์ นักศึกษาแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนประชากรในชุมชนที่รับผิดชอบ

5.4 การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติ (Practice-Based Learning and Improvement)

- 5.4.1 เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ
- 5.4.2 สามารถปฏิบัติงานแบบสหสาขาวิชาชีพหรือเป็นทีมได้
- 5.4.3 วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์ได้
- 5.4.4 ดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุขได้
- 5.4.5 นำหลักฐานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ

5.5 ความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพนิยมและความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)

- 5.5.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติอันดีต่อผู้ป่วย ญาติ ผู้ร่วมงาน เพื่อนร่วมวิชาชีพและชุมชน
- 5.5.2 มีความสนใจใฝ่รู้และสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้เชี่ยวชาญต่อเนื่องตลอดชีวิตและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (continue medical education and professional development)
- 5.5.3 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- 5.5.4 คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและจริยธรรมทางการแพทย์

5.6 การทำเวชปฏิบัติให้สอดคล้องกับระบบสุขภาพและการใช้ชุมชนเป็นฐาน (System and Community based Practice)

- 5.6.1 มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศและนานาชาติ (Global and national perspective on health care system)
- 5.6.2 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)
- 5.6.3 มีความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ และสามารถเป็นผู้นำในองค์กร การทำงานร่วมกับหน่วยงานนอกองค์กรและชุมชน (Leadership)
- 5.6.4 มีความเข้าใจเรื่องหลักการประกันคุณภาพ ระบบพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วย และสามารถร่วมดำเนินการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Quality assurance and Continuous Quality improvement)
- 5.6.5 มีทักษะ non-technical skills และมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากร (Patient and personnel safety)
- 5.6.6 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี (Information management and technology)
- 5.6.7 มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินและเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข การใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างเหมาะสม (Financial management and health economics, cost Consciousness Medicine)
- 5.6.8 มีความรู้เกี่ยวกับการทำเวชปฏิบัติปฐมภูมิโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและสามารถสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน (Community-oriented primary care and community participation)

6. แผนงานฝึกอบรม

6.1 วิธีการให้การฝึกอบรม

6.1.1 ขอบเขตของการฝึกอบรม

สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ดำเนินการเตรียมความพร้อมให้แพทย์ประจำบ้านที่ผ่านการฝึกอบรม ได้รับการหล่อหลอมให้มีหลักการของเวชศาสตร์ครอบครัวไทยและสมรรถนะหลัก 6 ด้าน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (curricular mapping) ตามที่ราชวิทยาลัยกำหนด รวมถึงการมีประสบการณ์ในการดูแลและรักษาสุขภาพผู้ป่วยทุกกลุ่มอายุ ครอบครัว และชุมชน ให้ครอบคลุมทั้งคนปกติและภาวะการเจ็บป่วย และโรคที่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวจะต้องประสบในชีวิตการทำงาน of แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อไป

Curricular mapping matrix

ตารางแสดงสมรรถนะหลัก 6 ด้าน และกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้วางใจได้ (Entrustable Professional Activities: EPAs,) ตามมาตรฐานความรู้ความชำนาญของแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

EPAs	Patient care	Medical Knowledge and Skills	Interpersonal and Communication Skills	Practice-Based Learning and Improvement	Professionalism	System – Based Practice
1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน	5.1.1 5.1.5 5.1.6	5.2.2 5.2.3	5.3.1 5.3.2	5.4.1 5.4.2	5.5.1 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.4 5.6.6
2. การดูแลแบบประคับประคอง	5.1.4 5.1.6	5.2.2	5.3.2	5.4.2 5.4.4 5.4.6	5.5.2 5.5.4	5.6.3 5.6.6 5.6.7
3. การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	5.1.2 5.1.3 5.1.4 5.1.5	5.2.2	5.3.2 5.3.5	5.4.2 5.4.5	5.5.1 5.5.3 5.5.4	5.6.2 5.6.4 5.6.5 5.6.8
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน	5.1.1 5.1.2 5.1.5	5.2.1 5.2.3	5.3.1 5.3.2 5.3.4 5.3.5 5.3.6	5.4.2 5.4.3 5.4.4 5.4.5	5.5.1 5.5.2 5.5.3	5.6.2 5.6.4 5.6.8
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ	5.1.2 5.1.3	5.2.1 5.2.2	5.3.1 5.3.2 5.3.3	5.4.1 5.4.2	5.5.1 5.5.2 5.5.3	5.6.2 5.6.5
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่	5.1.1 5.1.2 5.1.3	5.2.2 5.2.3	5.3.4 5.3.5 5.3.6	5.4.2 5.4.5	5.5.1 5.5.3 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.3 5.6.4 5.6.7 5.6.8
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	5.1.1 5.1.2	5.2.1 5.2.2	5.3.6	5.4.1 5.4.3 5.4.4 5.4.5	5.5.2 5.5.3 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.6 5.6.8

6.1.2 ระยะเวลาและระดับของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี โดยอนุญาตให้ลาพักก่อนได้ปีการฝึกอบรมละ 10 วันทำการ หรือไม่เกิน 30 วันทำการตลอดการศึกษาอบรม จึงจะมีสิทธิได้รับการประเมินเพื่อวุฒิบัตร ในกรณีลาเกินกว่ากำหนด จะต้องมีการขยายเวลาฝึกอบรมให้มีระยะเวลาฝึกอบรมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 150 สัปดาห์ จึงจะมีสิทธิได้รับการประเมินวุฒิ นอกจากนี้ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ยังได้จัดเตรียมให้แพทย์ประจำบ้านได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับชั้นปีที่ฝึกอบรม

- ระดับชั้นปีที่ 1** ควรครอบคลุมเรื่องหลักการเวชศาสตร์ครอบครัวของประเทศไทย เครื่องมือในการดูแลผู้ป่วยแบบเวชศาสตร์ครอบครัว และมอบหมายผู้ป่วยหรือครอบครัวให้ดูแลอย่างต่อเนื่องตลอด 3 ปี ของการฝึกอบรม
- ระดับชั้นปีที่ 2** กำหนดให้มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นในการดูแลรักษาผู้ป่วย และเรียนรู้การดูแลผู้ป่วยที่มีความซับซ้อนมากขึ้นโดยไม่ต้องกำกับดูแลในบางกิจกรรม และเริ่มดำเนินการวิจัยและงานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ โดยเลือกหัวข้อที่สอดคล้องกับบริบทของเวชปฏิบัติและบริการปฐมภูมิ
- ระดับชั้นปีที่ 3** เป็นหัวหน้าทีมในการดูแลรักษาผู้ป่วย โดยกำหนดให้แพทย์ประจำบ้านเหล่านี้มีโอกาสฝึกฝนให้เกิดทักษะและความสามารถในการกำกับดูแล (supervision) แพทย์ประจำบ้านรุ่นน้อง และนักศึกษาแพทย์ โดยเน้นการดูแลผู้ป่วยนอก การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ผู้ป่วยในบริบทของโรงพยาบาลชุมชน และงานด้านสุขภาพ/การจัดการระบบบริการปฐมภูมิ

6.2 กิจกรรมการฝึกอบรมและมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามคุณสมบัติและขีดความสามารถของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ได้แก่

6.2.1 กิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (Entrustable Professional Activities: EPAs)

ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย กำหนดกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้

(Entrustable Professional Activities: EPAs) ไว้ 7 กิจกรรม ประกอบไปด้วย

- 6.2.1.1 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patients and family)
- 6.2.1.2 การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)
- 6.2.1.3 การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)
- 6.2.1.4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน (Health promotion and disease prevention for individual, family and community)
- 6.2.1.5 การดูแลผู้ป่วยนอกที่ ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)
- 6.2.1.6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)
- 6.2.1.7 การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (Research in Family medicine)

*ลักษณะเฉพาะ ข้อจำกัด เขตความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์/ความรู้/ทักษะ/เจตคติและพฤติกรรม เพื่อให้เชื่อมั่นได้ และวิธีประเมินผลถูกระบุในภาคผนวกที่ 5

6.2.2 ชั้นขีดความสามารถ (Milestones)

ระดับชั้นขีดความสามารถของกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้

ระดับ	ความสามารถ
1	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ภายใต้การควบคุมของอาจารย์อย่างใกล้ชิด
2	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ภายใต้การชี้แนะของอาจารย์
3	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้โดยมีอาจารย์ให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการ
4	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกำกับดูแล
5	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกำกับดูแล และควบคุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยกว่าได้

ชั้นขีดความสามารถที่แพทย์ประจำบ้านต้องปฏิบัติได้ในแต่ละชั้นปี

EPA	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3
1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน	3	4	5
2. การดูแลแบบประคับประคอง	2	2	3
3. การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	2	3	4
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน	2	3	4
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ	2	3	4
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชน และระบบสุขภาพในพื้นที่	2	3	4
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	2	3	3

6.3 เนื้อหาของการฝึกอบรม/หลักสูตร ประกอบไปด้วยรายละเอียดตามภาคผนวกที่ระบุ

- 1) ความรู้พื้นฐาน (ภาคผนวก 1)
- 2) โรคหรือภาวะของผู้ป่วย (ภาคผนวก 2)
- 3) หัตถการและทักษะ(ภาคผนวก 3)

และมีความครอบคลุม 16 หัวข้อดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 การบริหารโรคหรือภาวะของผู้ป่วยครอบคลุมทั้งการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive care) ทั้งลักษณะเจ็บป่วยเฉียบพลันและเรื้อรัง โดยใช้หลักผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (patient centered medicine) บนพื้นฐานของการดูแลแบบองค์รวม (holistic care) โดยมีความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่สำคัญ ได้แก่

- 1.1 วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของร่างกายและจิตใจของคนทุกกลุ่มวัย
- 1.2 ความรู้ความสามารถในวิชาชีพและเชี่ยวชาญในสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
- 1.3 การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family Oriented Approach)
- 1.4 ดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community Oriented Approach)

หัวข้อที่ 2 หัตถการทางคลินิก

มีความรู้ความสามารถทางหัตถการ และทักษะที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่เหมาะสม สำหรับสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ตามระบุใน ภาคผนวก 3

หัวข้อที่ 3 การตัดสินใจทางคลินิก

- 3.1 การตัดสินใจในข้อมูลต่าง ๆ ทางการแพทย์ เพื่อใช้ในการดูแลผู้ป่วย
- 3.2 การดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ คุ่มค่าและเหมาะสม ในทุกมิติทั้งทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ

หัวข้อที่ 4 การใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use: RDU)

มีการใช้ยาที่เหมาะสมกับปัญหาสุขภาพโดยคำนึงถึงประสิทธิผล ขนาดยา วิธีการให้ยา ระยะเวลา ความเสี่ยง ผลข้างเคียง ผลร่วมกับยาอื่น และค่าใช้จ่ายตามข้อบ่งชี้และหลักฐานที่เชื่อถือได้ โดยพิจารณาปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น ความสะดวก และการยอมรับของผู้ป่วย (patient compliance)

หัวข้อที่ 5 การสื่อสารกับผู้ป่วย เทคนิคการให้คำปรึกษาและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

- 5.1 การสื่อสารในการดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในเวชปฏิบัติ
- 5.2 การสื่อสารกับผู้ป่วยเพื่อร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 5.3 การสอน การเป็นพี่เลี้ยง และการเป็นที่ปรึกษาทางคลินิก
- 5.4 การสื่อสารสุขภาพกับชุมชน ทั้งการพูดในที่ชุมชน การใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อในสังคมออนไลน์
- 5.5 การนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ

หัวข้อที่ 6 จริยธรรมทางการแพทย์

- 6.1 ธรรมนูญการแพทย์ทางคลินิก
- 6.2 จริยธรรมทางการแพทย์ และการประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ
- 6.3 เจตคติของความเป็นวิชาชีพ (Professionalism)
- 6.4 การสร้างความเสมอภาคและการให้คุณค่าแก่ความแตกต่าง (Promoting Equality and Valuing Diversity)
- 6.5 การปฏิบัติการวิจัยทางคลินิกที่ดีตามจริยธรรมในการทำงานวิจัย

หัวข้อที่ 7 การสาธารณสุข และระบบบริการสุขภาพ

- 7.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศ (National Health System)
- 7.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary Care Management)
- 7.3 ภาวะผู้นำทางด้านสุขภาพ (Leadership)

หัวข้อที่ 8 กฎหมายการแพทย์

- 8.1 ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสาธารณสุข เพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่เหมาะสม เช่น พระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ, พระราชบัญญัติโรคติดต่อ เป็นต้น
- 8.2 การนำเอาความรู้ของวิชาแพทย์ รวมทั้งวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ไปประยุกต์เพื่อประโยชน์แก่กระบวนการยุติธรรม
- 8.3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพื่อยืดความตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน
- 8.4 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 สำหรับใช้ข้อมูลผู้ป่วยในการทำเวชปฏิบัติที่เหมาะสม และการทำวิจัย

หัวข้อที่ 9 หลักการบริหารจัดการ

- 9.1 การจัดการคุณภาพ (Quality management)
- 9.2 การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี (Information management and technology)
- 9.3 การบริหารการเงินและเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (Financial management and Health economics)

หัวข้อที่ 10 ความปลอดภัยและสิทธิของผู้ป่วย (Patient safety and patient right) และความปลอดภัยของบุคลากร (Personnel safety)

- 10.1 การให้บริการที่ตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยในทุกมิติและทุกด้านของการดูแลรักษาทั้งในสถานบริการทางการแพทย์ และที่บ้านแก่ครอบครัว
- 10.2 การสนับสนุนวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร และการมีส่วนร่วมในองค์กรแพทย์
- 10.3 การใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยง
- 10.4 องค์กรประกอบและโครงสร้างของระบบการจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัยของผู้ป่วย
- 10.5 การนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นไปวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในเวชปฏิบัติ โดยผสานในระบบการทำงาน และสะท้อนข้อมูลความเสี่ยงนั้นให้ทีมงานทุกระดับได้รับทราบ เพื่อลดโอกาสเกิดความเสี่ยงตลอดกระบวนการดูแลผู้ป่วย
- 10.6 การสื่อสารอย่างรวดเร็ว เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- 10.7 การอธิบายถึงโอกาสเกิดความเสี่ยงต่อผู้ป่วยทุกระยะ ทุกขั้นตอนของการดำเนินโรค และการรักษา
- 10.8 การประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วยในการทำเวชปฏิบัติ
- 10.9 การสร้างรวมถึงการประเมินกลไกและระบบการจัดการเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่มีอยู่ในระบบบริการปฐมภูมิ
- 10.10 การค้นหาความเสี่ยงและการรายงานอุบัติการณ์ในเวชปฏิบัติ รวมถึงบอกจุดดีและข้อจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ค้นหาความเสี่ยง
- 10.11 การวิเคราะห์สาเหตุรากเหง้าของปัญหา (Root cause analysis) และประเมินความเสี่ยง
- 10.12 การรู้ข้อจำกัดของตนเองและผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง
- 10.13 การนำระบบการจัดการความเสี่ยงไปใช้ในชุมชน

หัวข้อที่ 11 การดูแลตนเองของแพทย์ทั้งสุขภาพทางกายและใจ

- 11.1 การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ได้แก่ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เพื่อความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ
- 11.2 การดูแลสุขภาพจิตใจตนเองโดยมีความรู้สึกรักภาคภูมิใจในตนเอง การฝึกให้สามารถจัดการอารมณ์ ความเครียด หรือความเคียด รวมถึงความวิตกกังวลได้ รวมทั้งมีอาจารย์หรือแพทย์พี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาในแนวทางที่เหมาะสม
- 11.3 การดูแลสุขภาพตนเองทางด้านสังคมและจิตวิญญาณโดยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา มีกิจกรรมสันทนาการหรือกิจกรรมยามว่างอย่างเหมาะสม (Work Life Balance)
- 11.4 มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ที่พร้อมเรียนรู้ต่อสิ่งรอบตัวที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยความเชื่อมั่นในคุณค่าและความสามารถของตนเอง
- 11.5 การเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ (Experiential learning) ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ มีการเรียนรู้จากการสะท้อนคิด (reflective practitioner) เรียนรู้จากการเสริมประสบการณ์อย่างต่อเนื่องในเรื่องที่สนใจ และช่วยส่งเสริมในการทำเวชปฏิบัติ

หัวข้อที่ 12 การแพทย์ทางเลือก และการแพทย์ประเพณีพื้นถิ่น

- 12.1 การสืบค้นความรู้ ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย การแพทย์ประเพณีพื้นถิ่น และการแพทย์ทางเลือกที่มีอยู่ในพื้นที่
- 12.2 มีความรู้เรื่องการแพทย์แผนไทย การแพทย์ประเพณีพื้นถิ่น และการแพทย์ทางเลือกที่มีใช้ในระบบสุขภาพตามบริบทของพื้นที่
- 12.3 การนำความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ประเพณีพื้นถิ่น และการแพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของผู้รับบริการมาใช้ในการดูแลประชาชนในระบบบริการปฐมภูมิ

หัวข้อที่ 13 ระเบียบวิจัยทางการแพทย์ ทั้งการวิจัยทางคลินิกและระบาดวิทยาทางการแพทย์

- 13.1 ความรู้พื้นฐานและทักษะด้านงานวิจัย

- 13.2 ความรู้พื้นฐานและทักษะด้านกิจกรรมทางวิชาการ (การเรียนการสอน)
- 13.3 การนำปัญหาจากเวชปฏิบัติไปสู่การคิดคำถามวิจัยและสร้างงานวิจัยได้
- 13.4 รูปแบบวิจัยที่เหมาะสมกับคำถามวิจัย
- 13.5 การเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมในการตอบคำถามวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ รวมถึงหลักการการสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย
- 13.6 การอภิปรายและสรุปผลงานวิจัย
- 13.7 ประยุกต์ใช้บริบทของชุมชนในการวิจัย
- 13.8 การเขียนงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ

หัวข้อที่ 14 เวชศาสตร์อิงหลักฐานเชิงประจักษ์

- 14.1 วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์ (critical appraisal) และนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ
- 14.2 การติดตามหลักฐานทางการแพทย์ใหม่ๆ เพื่อใช้ทำเวชศาสตร์อิงหลักฐานประจักษ์ (Evidence-Based Medicine) อย่างสม่ำเสมอ
- 14.3 ประเมินพฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงเวชปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับหลักฐานใหม่ที่ดีที่สุด และมีแหล่งข้อมูลที่สามารถค้นคว้าให้ได้มาซึ่งหลักฐานทางการแพทย์ที่มีคุณภาพดี
- 14.4 การประเมินหลักฐานทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือมากและน้อย
- 14.5 การคลาดเคลื่อนหรือการเบี่ยงเบนของหลักฐานทางการแพทย์
- 14.6 การประเมินคุณภาพของงานวิจัยจากบทความงานวิจัย
- 14.7 การแปลความ การวิเคราะห์ ประเมินและการประยุกต์ใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ให้เหมาะสมตามบริบท

หัวข้อที่ 15 พฤติกรรมและสังคมศาสตร์

ความรู้พื้นฐานด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น ทฤษฎีจิตบำบัด Satir model, ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Stage of change model), รูปแบบความเชื่อด้านสุขภาพ (Health believe model), พฤติกรรมสุขภาพหรือพฤติกรรมอนามัย (Health behavior), การจัดการตนเอง (Self-management) เป็นต้น

หัวข้อที่ 16 ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลก

มีการติดตามปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีความเป็นปัจจุบัน เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (digital technology), การแพทย์ทางไกล (Tele-medicine), โรควัดใหม่, สภาพสังคมและเศรษฐกิจ (economic) ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ, สุขภาพกลุ่มผู้ต้องขัง (prison health), สุขภาพบุคคลย้ายถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์ (migrant and ethnic health), และปัญหาสิ่งแวดล้อม และอุบัติเหตุที่มีผลต่อสุขภาพ เป็นต้น

6.3.1 กลวิธีการฝึกอบรม

6.3.1.1 แนวทางการฝึกอบรม เป้าหมาย และวัตถุประสงค์

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ได้จัดทำแนวทาง/คู่มือการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรของราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย (ปรับปรุงเมื่อ 2562) โดยในแต่ละส่วนย่อยของหลักสูตร (rotation) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินไว้อย่างชัดเจน

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. กำหนดแผนการอบรมมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝึกอบรมแพทย์หลังปริญญาโดยเฉพาะซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและมีอำนาจในการบริหาร การจัดการการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอผ่านการประชุมรายเดือน ตลอดสามชั้นปีที่มีการฝึกอบรมกำหนดสัดส่วนของการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ในห้องเรียนให้เหมาะสม โดยสอดแทรกความรู้ทางด้านเจตคติ และเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองไปตลอดหลักสูตร

เพื่อให้แพทย์ประจำบ้านได้รับประสบการณ์ด้านเวชศาสตร์ครอบครัวอย่างพอเพียง จัดให้แพทย์ประจำบ้านมีเวลาฝึกปฏิบัติเวชปฏิบัติครอบครัวร่วมกันตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาการฝึกอบรมทั้งหมด ซึ่งงานเวชปฏิบัติ

ครอบครัวนี้ประกอบไปด้วย การปฏิบัติงานที่คลินิกเวชปฏิบัติครอบครัว การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน และการปฏิบัติงานในชุมชน การทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ รวมไปถึงการดูแลผู้ป่วยในกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. อันเป็นสถาบันฝึกอบรมหลักมีการวางแผนการฝึกอบรมและติดตามปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักโดยผ่านการประชุมทุก 3 เดือน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะทางแพทยศาสตร์เข้าร่วมเพื่อพัฒนาแผนการฝึกอบรมต่อไป

แผนการอบรมมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการเรียนการสอนหลังปริญญาโดยเฉพาะซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและมีอำนาจในการบริหาร การจัดการ การประสานงานและการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอผ่านการประชุมรายเดือน ตลอดสามชั้นปีที่มีการฝึกอบรม โดย ประธานคณะกรรมการฝึกอบรมฯ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเวชศาสตร์ครอบครัว มาเป็นระยะเวลา 20 ปี และได้รับการรับรองอนุมัติบัตรการฝึกอบรมแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวโดยราชวิทยาลัยฯ นอกจากนั้นแล้วกรรมการผู้ดูแลหลักสูตรทุกท่านจะผ่านการอบรมด้านแพทยศาสตร์ศึกษาหรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำการเรียนการสอนด้านเวชศาสตร์ครอบครัว มากกว่า 10 ปี

ในการวางแผนการฝึกอบรมจะมีการเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นถึงแผนการจัดอบรม การติดตามและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ ในประชุมการเรียนการสอนที่มีเป็นประจำทุกเดือนจะมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและอาจารย์ผู้สอนเข้าร่วมในที่ประชุม

6.3.1.2 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

การจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับแพทย์ประจำบ้าน

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ปี 1	Clinical core rotations						Minor rotations					
ปี 2	Family medicine						Selective		Elective		Community Hospital experience	
ปี 3	Family medicine											

การทำเวชปฏิบัติครอบครัว

เป็นการดูแลแต่แรก ทุกเรื่อง ต่อเนื่อง เบ็ดเสร็จ ผสมผสาน บริการที่เข้าถึงสะดวก รวมถึงระบบการปรึกษาทั้งรับและส่งต่อผู้ป่วย ประกอบไปด้วยการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) คลินิกเวชปฏิบัติครอบครัว

มีเป้าหมายให้แพทย์ประจำบ้านมีความรู้ และเกิดทักษะในเรื่องต่อไปนี้

- การตรวจวินิจฉัย รักษา ส่งเสริม ป้องกันและฟื้นฟูโรคที่พบบ่อยอย่างเป็นองค์รวม
- การประเมินความรุนแรงของการเจ็บป่วย และการดูแลรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ที่เจ็บป่วย เสียบบลัน หรือได้รับอุบัติเหตุ
- ปฏิบัติการกู้ชีพแก่ผู้ป่วย
- การทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ
- การบันทึกเวชระเบียนอย่างถูกต้อง ทันทเวลา ตามหลักทางการแพทย์และกฎหมาย โดยสถาบันฝึกอบรมควรจัดให้แพทย์ประจำบ้านมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในคลินิกเวชปฏิบัติครอบครัวหรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้แพทย์ประจำบ้านมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง

2) การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เยี่ยมผู้ป่วยอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยมีการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพในการวางแผนการดูแลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยได้จัดเตรียมอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการเยี่ยมบ้าน ยานพาหนะในการออกเยี่ยมบ้าน มีแพทย์พี่เลี้ยงหรืออาจารย์ให้คำปรึกษา พยาบาล สหสาขาวิชาชีพร่วมเยี่ยมบ้าน และจัดระบบการบันทึกการติดตาม EPA การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน และสามารถติดตามผู้ป่วยทาง tele-medicine ได้

3) ผู้ป่วยใน

มีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดูแลรักษาผู้ป่วย ภายใต้บริบทของโรงพยาบาลตติยะภูมิ ที่มีระบบปฐมภูมิ (PCU) ร่วมด้วย โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสคิดเบื้องต้นด้วยตนเอง ในการวินิจฉัยแยกโรค การวางแผนส่งตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม การวินิจฉัยโรค การตัดสินใจในการวางแผนการรักษาด้วยตนเอง การส่งการรักษา และการวางแผนในการจำหน่ายผู้ป่วยที่ตนเองดูแลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ที่ร่วมกันทำงานเป็นทีมตลอดจนการปรึกษาและส่งต่อ

4) การปฏิบัติงานในชุมชน

จัดให้มีการฝึกประสบการณ์ในชุมชนเป็นระยะเวลา 2 เดือน มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการสนับสนุนสุขภาพและพัฒนาชุมชน

5) การดูแลผู้ป่วยระดับประคอง/ผู้ป่วยระยะท้าย

จัดให้แพทย์ประจำบ้านมีประสบการณ์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยระดับประคอง/ผู้ป่วยระยะท้ายโดยฝึกปฏิบัติงานที่สถาบันหรือในสถานอื่น/สถานพยาบาลอื่นตามวิชาบังคับเลือกที่กำหนด เพื่อให้แพทย์ประจำบ้านมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลผู้ป่วยตั้งแต่การประเมินผู้ป่วยและครอบครัว การดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัว หรือชุมชนร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ ตลอดจนหลังผู้ป่วยเสียชีวิต

6.3.2 การปฏิบัติงานทางคลินิกในสาขาหลัก

หลักสูตรจัดให้มีการอบรมในสาขาหลัก สาขารอง สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว วิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกอิสระ กระจายในสามชั้นปีโดยมีระยะเวลาของการฝึกอบรม ดังนี้

ก. clinical core rotation ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 เดือน

1. แผนกอายุรกรรม	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1.5 เดือน
2. แผนกศัลยกรรม	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1 เดือน
3. แผนกสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1 เดือน
4. แผนกกุมารเวชศาสตร์	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1.5 เดือน
5. แผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	1 เดือน

6.3.3 การปฏิบัติงานทางคลินิกในสาขาหลัก

ข. สาขารอง (Minor rotation) มีการอบรมในเป็นระยะเวลา 24 สัปดาห์ ได้แก่

1. แผนกจักษุวิทยา	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์
2. แผนกโสตศอนาสิก	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4 สัปดาห์
3. แผนกจิตเวชศาสตร์ผู้ใหญ่/เด็ก	ระยะเวลาอย่างละ	4 สัปดาห์ รวมเป็น 8 สัปดาห์
4. แผนกเวชศาสตร์ฟื้นฟู	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4 สัปดาห์
5. แผนกรังสีวิทยา	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์
6. แผนกวิสัญญี	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์
7. แผนกตจวิทยา	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์

สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวการอบรมที่สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวและส่วนที่เกี่ยวข้อง มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 18 เดือน โดยกลับมาปฏิบัติงานกลางชั้นปีที่ 2

ค. วิชาบังคับเลือก (selective)

แผนกออโรโธปิดิกส์	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	4 สัปดาห์
แผนกนิติเวช	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์
แผนกศัลยกรรมทางเดินปัสสาวะ (URO)	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	2 สัปดาห์

ง. เลือกอิสระ (elective) การอบรมในส่วนวิชาบังคับเลือก และเลือกอิสระที่เกี่ยวข้องกับงานเวชศาสตร์ครอบครัว เป็นระยะเวลา 2 เดือน ทั้งนี้ ในการจัดการฝึกอบรมภาควิชาได้กระจายสาขาที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาตลอดช่วง 3 ชั้นปี โดยระหว่างที่ปฏิบัติงาน

จ. การฝึกประสบการณ์ในชุมชน จัดให้มีการฝึกประสบการณ์ในชุมชนเป็นระยะเวลา 2 เดือน

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเมื่ออยู่ต่างแผนก โดยเฉพาะในชั้นปีที่ 1 และ 2 ผู้เรียนจะได้กลับมาเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวเป็นจำนวน 2วัน/สัปดาห์ ทุกบ่ายวันอังคารและวันหยุดสัปดาห์ ตลอดปีการศึกษา เพื่อให้มีการสะสมทักษะทางเวชศาสตร์ครอบครัวและมีโอกาสนำไปใช้ผสมผสานในการดูแลผู้ป่วยที่ต่างแผนกด้วย ตารางการอบรมอยู่ในเอกสารแนบ(เอกสารแนบ 3 ตารางการฝึกอบรมตามชั้น+ตารางconference)

6.3.4 กิจกรรมและการเรียนรู้ในห้องเรียน 0830.-20.00

หลักสูตรได้จัดกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเรียนรู้ในห้องเรียนควบคู่ไปกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนทั้งที่ปฏิบัติงานในและนอกภาควิชาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการอย่างน้อยหนึ่งวันต่อสัปดาห์ ในขณะที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ปฏิบัติงานในภาควิชาจะมีกิจกรรมวิชาการทุกวัน ตามตารางที่แสดง

วัน	8.30-11.00	11.00-12.00	13.00 – 16.00	16.00-20.00
จันทร์	Health education / ปฏิบัติงาน (OPD/Ward)		กิจกรรมวิชาการ(รายละเอียดตามข้อ 1.1-1.3) / ปฏิบัติงาน(OPD/HV/Ward)	ปฏิบัติงาน เวรนอกเวลาราชการ (PCU)
อังคาร	ปฏิบัติงาน(OPD/Ward/Home visit)		กิจกรรมวิชาการ(รายละเอียดตามข้อ 1.1-1.3)	ปฏิบัติงาน เวรนอกเวลาราชการ (PCU)
พุธ	Health education / ปฏิบัติงาน (OPD/Ward)		กิจกรรมวิชาการ(รายละเอียดตามข้อ 1.1-1.3) / ปฏิบัติงาน(OPD/HV/Ward)	ปฏิบัติงาน เวรนอกเวลาราชการ (PCU)
พฤหัสบดี	ปฏิบัติงาน(OPD/ Ward/ Home visit)		กิจกรรมวิชาการ(รายละเอียดตามข้อ 1.1-1.3)	ปฏิบัติงาน เวรนอกเวลาราชการ (PCU)
ศุกร์	Health education / ปฏิบัติงาน (OPD/Ward)		พบอาจารย์ที่ปรึกษา/ติดตามงานวิจัย/ปฏิบัติงาน (OPD/HV/Ward)	ปฏิบัติงาน เวรนอกเวลาราชการ (PCU)

** ทุกวันพฤหัสบดีที่ 2 ของเดือน มี Activity รพ.ฯ : Interdepartmental conference, Morbidity & Mortality Conf.

รายละเอียดกิจกรรมวิชาการ มีดังนี้

1. การประชุมภายในภาควิชา/หน่วยงาน

เวลา / วัน	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
13.00 – 16.00	Journal club	Topic conference	Post-home visit conference/Family therapy	Guest lecture / Hospital activity	OPD case difficult patient Family therapy/

1. Health education วันจันทร์, วันพุธ, วันศุกร์ โดยจะมีหัวข้อของแต่ละวันแตกต่างกันไปได้แก่ Case conference & Topic discussion, Journal club, Patient center medicine case conference (communication skill)
2. Refer in Refer out Conference เดือนละ 1 ครั้ง ทุกวันศุกร์ 13.00 – 14.00 เพื่อทบทวนการดูแลผู้ป่วย การส่งต่อ สถิติการส่งปรึกษาและรับปรึกษาในเดือนที่ผ่านมา และอภิปรายในประเด็นของการรักษาการจัดการ และด้านจริยธรรม(ลักษณะคล้ายกับ Morbidity / Mortality conference)
3. Home visit consultation conference สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันศุกร์ 13.00 – 14.00 น. เป็นการอภิปรายผู้ป่วยที่ถูกขอปรึกษาเพื่อการเยี่ยมบ้านทั้งต่างแผนกและ OPD ภาควิชา

การเข้าร่วมประชุมวิชาการ หรือประชุมปรึกษาผู้ป่วย ได้แก่

1. การประชุมภายในภาควิชา/หน่วยงาน เช่น

- Case conference
- Morbidity / Mortality conference
- Journal club
- Topic discussion

2. การสอนเรื่องการวิจัยและระบาดวิทยาทางคลินิก เช่น

- Critical appraisal
- Research methodology
- Statistical analysis
- Proposal writing
- Manuscript writing

3. การสอนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานประยุกต์ ความรู้ทั่วไป และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

การบรรยายด้านเวชศาสตร์ครอบครัว การวิจัยและระบาดวิทยาทางคลินิก และการสอนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานประยุกต์ ความรู้ทั่วไป มีการเรียนการสอนสอดแทรกอยู่ในช่วงปฐมนิเทศ และระหว่างศึกษาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน (BASIC SCIENCE) ชั้น ปีที่ 1

- แพทย์ประจำบ้านชั้นปี 1 เรียนวิทยาศาสตร์การแพทย์ พื้นฐานประยุกต์ (correlated basic medical science)
- การบรรยายสำหรับแพทย์ประจำบ้าน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ในหัวข้อต่างๆ ทางคลินิก
- การปฏิบัติงานในห้องฉุกเฉิน และวิชาเลือกต่างๆ
- การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น journal club, interesting case, topic review, Morbidity & mortality conference, textbook review, lab review, procedure review
- การปฏิบัติงาน ในรายวิชาเลือก เวชศาสตร์การบิน และการลำเลียง และเวชศาสตร์ใต้น้ำ รวมทั้ง เวชพิษวิทยา
- การฝึกปฏิบัติการยก เคลื่อนย้าย แผน mass casualty ของรพ.ฯ
- การบรรยาย หรือกิจกรรมทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม
- การจำลองสถานการณ์พิบัติภัย (table top)

- การออกปฏิบัติการเป็นแพทย์สนาม ของ โรงพยาบาลสนาม กรมแพทย์ทหารอากาศ
- ทำงานวิจัย โดยเป็นผู้วิจัยหลัก/ร่วม
- การอบรมจริยธรรมการวิจัยในคน
- ผ่านการปฏิบัติงานในหน่วยงาน R2R
- กิจกรรมวิชาการเช่น journal club, Problem based journal

3.1 หลักการเวชศาสตร์ครอบครัว (Principle of Family Medicine)

3.2 การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน (community practice)

3.3 เวชปฏิบัติครอบครัว 1 (Family Practice 1)

3.4 เวชปฏิบัติครอบครัว 2 (Family Practice 2)

3.5 เวชปฏิบัติอ้างอิงหลักฐาน EBM

3.6 การดูแลผู้สูงอายุ (Geriatrics care)

4. การประชุมระหว่างหน่วยงาน ได้แก่

หลักสูตรจัดให้มีการเรียนรู้แบบสหสาขาทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ภาคทฤษฎีมีกิจกรรมวิชาการร่วมกันเช่น

- interesting case conference มีการเชิญอาจารย์ภาควิชาอื่น และแพทย์ ประจำบ้านผู้สนใจ
- interdepartmental conference ภาคปฏิบัติ กำหนดให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสหสาขาในการดูแลรักษาผู้ป่วย แพทย์ประจำบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ
- Interesting case conference
- CPR conference
- Interdepartmental conference
- Topic lecture

5. การสอนวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานประยุกต์ ความรู้ทั่วไป และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ โดยมีการฝึกใช้ภาษาอังกฤษทั้งการพูดและการเขียนในด้านวิชาการและการดูแลผู้ป่วย รวมถึงในชีวิตประจำวัน ทุกวันพุธ เวลา 13.00-16.00 ในช่วงเรียน Basic วิธีการให้การฝึกอบรม

6.3.5 การวิจัยทางการแพทย์ การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ และการเขียนบันทึกรายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

แพทย์ประจำบ้านจะได้มีโอกาสทำรายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัว อย่างต่อเนื่อง 1 ฉบับ (ผู้ป่วย 2 เคส) โครงการพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและ ระบบสุขภาพในพื้นที่ 1 โครงการ และงานวิจัยทางการแพทย์ 1 ฉบับ ตามเกณฑ์ของราชวิทยาลัยแพทย์ เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย โดยมีอาจารย์ในภาควิชากำกับดูแล ติดตามพร้อมให้คำปรึกษา

6.3.6. ชุดการเรียนรู้ (Learning modules) ของแพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว

ราชวิทยาลัยกำหนดชุดการเรียนรู้ ตามกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (EPAs) (รวมเป็นทั้งหมด 7 ชุดการเรียนรู้หลัก และ 36 ชุดการเรียนรู้ย่อย) ดังนี้

1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patients and family)
2. การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)
3. การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน (Health promotion and disease prevention for individual, family and community)
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)
7. การทำโครงการวิจัย (Research project)

เน้นการเรียนรู้ในรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติ (Workshop: WS) โดยกำหนด 1 การประชุมเชิงปฏิบัติ (workshop) ต้องใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง หรือมากกว่า โดยในบางเรื่องอาจใช้การบรรยายกลุ่มใหญ่แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Lecture: IL)

จำนวนการประชุมเชิงปฏิบัติ (modular learning) จำแนก 36 modules

	Module							total
	1	2	3	4	5	6	7	
ปี 1	1 IL01	1 IL02	1 IL03	2 IL04 IL06	1 IL05			6
	1 WS07	1 WS08	1 WS09	2 WS10 WS12	1 WS11		2 WS27 WS28	8
ปี 2	1 WS13	1 WS14	1 WS15	2 WS16 WS18	1 WS17			6
	1 WS19	1 WS20	1 WS21	2 WS22 WS24	1 WS23	2 WS25 WS26	1 WS29	9
ปี 3	1 WS31	1 WS32	1 WS33	2 WS34 WS36	1 WS35		1 WS30	7
รวม	5	5	5	10	5	2	4	36

หมายเหตุ

- ราชมงคลธัญบุรี กำหนดให้แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1-3 ต้องเข้าร่วมการประชุมวิชาการประจำปีซึ่งจัดโดยราชมงคลธัญบุรี รวม 3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งมีระยะเวลาโดยประมาณ 3 วัน
- หัวข้อการประชุมวิชาการที่จัดโดยราชมงคลธัญบุรี ระยะเวลาในการจัดประชุม และรูปแบบการจัดประชุม สามารถมีการเปลี่ยนแปลงได้ ให้สถาบันติดตามประกาศจากราชมงคลธัญบุรีในปีนั้น ๆ
- ทั้งนี้สถาบันหลักและสถาบันสมทบต้องสามารถจัดการเรียนรู้ Modular learning ทั้ง 36 modules ให้ครบ โดยจัดให้กับแพทย์ประจำบ้านตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ถึง 3 ได้ตามความเหมาะสม ขึ้นกับดุลยพินิจของสถาบันฝึกอบรม

ชุดการเรียนรู้ 36 modules

ชุดการเรียนรู้	Module
1. หลักการเยี่ยมบ้าน (Principle of Home care)	IL01
2. หลักการการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง (Principle of palliative care)	IL02
3. ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย (Doctor-patient relationship)	IL03
4. หลักการสร้างเสริมและป้องกันสุขภาพ (Principle of health promotion and disease prevention)	IL04
5. วงจรชีวิตบุคคลและครอบครัว (Individual and family life cycles)	IL05
6. หลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ (Principle and theory of health education)	IL06
7. เครื่องมือที่ใช้ในการเยี่ยมบ้าน (INHOMESSS and tools for Home care)	WS07
8. การประเมินผู้ป่วยระยะประคับประคอง (Assessment in palliative care)	WS08

9. โรคเรื้อรังที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ (Common chronic diseases in primary care)	WS09
10. การตรวจสุขภาพตามช่วงวัย (Periodic health examination)	WS10
11. หลักการการดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติ (Principles of comprehensive care)	WS11
12. ทักษะการสื่อสาร (Communication skills)	WS12
13. การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้าน (Working with multidisciplinary team for home care)	WS13
14. การดูแลอาการในผู้ป่วยระยะประคับประคอง (Symptom management in palliative care)	WS14
15. การดูแลแบบต่อเนื่อง (Continuous and long term care)	WS15
16. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ (Behavioral change)	WS16
17. การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในกลุ่มประชากรวัยเด็กและวัยรุ่น (Comprehensive care for children and adolescents)	WS17
18. ทักษะการสอนและการโค้ช (Teaching and coaching skills)	WS18
19. การเยี่ยมบ้านในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Home care in specific population)	WS19
20. การดูแลในชั่วโมงสุดท้ายและดูแลความโศกเศร้า (Last hour, grief and bereavement)	WS20
21. เวชปฏิบัติเชิงประจักษ์/แนวทางการดูแลทางคลินิก (Evidence based practice / Clinical practice guideline)	WS21
22. การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Health promotion and disease prevention in specific populations)	WS22
23. การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในคู่ครอง และ สุขภาวะทางเพศ (Comprehensive care for adults: couple and sexual health)	WS23
24. สื่อและการสื่อสารด้านสุขภาพ (Media and health communication)	WS24
25. การวินิจฉัยชุมชนและการออกแบบโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Community diagnosis and development of community project)	WS25
26. การดำเนินงานและประเมินโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Implementation and evaluation of community project)	WS26
27. คำถามวิจัยและการสืบค้น (Research question and searching)	WS 27
28. การออกแบบวิจัย (Study design)	WS 28
29. การรวบรวมข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือ และการเขียนโครงร่างวิจัย (Data collection, tools development and proposal development)	WS 29
30. สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล (Basic statistics for data analysis)	WS 30
31. การจัดการเยี่ยมบ้านในชุมชน (Setting home care in community)	WS31
32. การดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองร่วมกับทีมสหวิชาชีพ (Working with multidisciplinary team in palliative care)	WS32
33. การดูแลผู้ดูแลผู้ป่วย (Care for caregivers)	WS33
34. ระบาดวิทยาในงานบริการสุขภาพปฐมภูมิ (Epidemiology and disease surveillance in primary care)	WS34
35. การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติผู้สูงอายุ (Comprehensive care for elderly)	WS35
36. การให้ความรู้แบบกลุ่ม (Group education)	WS36

6.3.7 การเรียนรู้แบบอื่น

การเรียนรู้ Basic จัดโดยกองแพทยศาสตร์ รพ.ภูมิพลอดุลยเดชพอ. การจัดให้แพทย์ประจำบ้านมีความรู้และเกิดทักษะในเรื่องต่อไปนี้

- จรรยาบรรณทางการแพทย์
  1. ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย การรักษาความลับของผู้ป่วย การอนุญาตหรือ ยินยอมรับการตรวจรักษา การรักษาผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต
  2. การปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมโดยรวม ได้แก่ การรายงานแพทย์ที่บกพร่องต่อหน้าที่ การประชุมทบทวนผลการรักษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงวิธีการรักษา อย่างต่อเนื่อง ข้อขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบวิชาชีพ เวชกรรม การใช้ทรัพยากรทางการแพทย์อย่างคุ้มค่า และข้อพิจารณาด้านจริยธรรม ในการทำงานทางการแพทย์
- Clinical Teaching Skills
- Communication Skills
- การประเมินคุณภาพ การปรับปรุงคุณภาพ การป้องกันความเสี่ยง และความคุ้มค่าของการรักษาพยาบาล
- การบริหารด้านการเงินในงานการรักษาพยาบาล
- การศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง
  1. ทักษะและวิธีการค้นหาข้อมูลต่างๆ ทางวิชาการ (medical literature), การใช้ internet resource
  2. การประเมินการศึกษาวิจัย การออกแบบการวิจัย และการใช้วิจารณ์งานในการยอมรับผลการศึกษาวิจัยต่างๆ
  3. การตัดสินใจในข้อมูลต่างๆ ทางแพทย์ และการนำมาปฏิบัติในงานดูแลผู้ป่วย

6.3.8 การฝึกฝนหัตถการ (ผนวก 3)

ให้แพทย์ประจำบ้านมีความรู้ความสามารถทางหัตถการ และทักษะที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่เหมาะสมสำหรับสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว มีการติดตามอย่างสม่ำเสมอ ให้แพทย์ประจำบ้านมีทักษะในการทำหัตถการที่จำเป็น

6.3.9 การวิจัยทางการแพทย์ การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ และการเขียนบันทึกรายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีเกี่ยวกับกรวิจัยขั้นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ทางคลินิกหรือทางสังคม และฝึกปฏิบัติจริง สถาบันฝึกอบรมต้องกำหนดให้แพทย์ประจำบ้านมีผลงานการวิจัยทางการแพทย์ในรูปแบบของงานตีพิมพ์ การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ และการเขียนบันทึกรายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

6.4 การทำวิจัย (ผนวก 4)

แพทย์ประจำบ้านต้องทำงานวิจัยในรูปแบบต่อไปนี้อย่างน้อย 1 เรื่องในระหว่างการปฏิบัติงาน 3 ปี โดยเป็นผู้วิจัยหลักหรือผู้สนับสนุนหลัก ได้แก่

- งานวิจัยแบบ retrospective, prospective หรือ cross sectional
  - งานวิจัยแบบ case-control
  - งานวิจัยแบบ experimental research หรือ randomized controlled trial
  - งานวิจัยแบบ systematic review หรือ meta-analysis
  - งานวิจัยเชิงคุณภาพ qualitative research
- คุณลักษณะของงานวิจัย
  - วิธีดำเนินการ
  - ขอบเขตความรับผิดชอบ
  - กรอบเวลาการดำเนินงานวิจัย
  - งานวิจัย โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ.

คุณลักษณะของงานวิจัย

1. เป็นผลงานที่ริเริ่มใหม่ หรือเป็นงานวิจัยที่ใช้แนวคิดที่มีการศึกษามาก่อนทั้งในและต่างประเทศ แต่นำมาคิดแปลงหรือทำซ้ำในบริบทของสถาบัน
2. แพทย์ประจำบ้านและอาจารย์ผู้ดำเนินงานวิจัยทุกคน ควรผ่านการอบรมด้านจริยธรรมการวิจัยในคน/หรือ Good Clinical Practice (GCP)
3. งานวิจัยทุกเรื่องต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของสถาบัน หรือราชวิทยาลัย ฯลฯ
4. งานวิจัยทุกเรื่อง ควรดำเนินงานวิจัยภายใต้ข้อกำหนดของ GCP หรือระเบียบวิจัยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับคำถามวิจัย
5. ควรใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โดยเฉพาะในบทความย่อ

ขอบเขตความรับผิดชอบ

เนื่องจากการมีความสามารถในการทำวิจัยด้วยตนเองเป็นสมรรถนะหนึ่งที่แพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัวต้องบรรลุตามมาตรฐานคุณวุฒิความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ฉบับ พ.ศ. 2565 และการพิจารณาผลการประเมิน ผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของผู้ที่จะได้รับวุฒิบัตรฯ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม ดังนั้น กองแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีการเตรียมความพร้อมให้กับแพทย์ประจำบ้านฯ ตั้งแต่การเตรียมโครงร่างการวิจัย ไปจนสิ้นสุดการทำงานวิจัยและจัดทำรายงานวิจัยในรูปแบบการส่งตีพิมพ์ (manuscript) เพื่อนำส่งราชวิทยาลัยฯ และรายงานชื่องานวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา และความคืบหน้าของงานวิจัย ตามกรอบเวลาที่เหมาะสมไปยังราชวิทยาลัยฯ เพื่อให้มีการกำกับดูแลอย่างทั่วถึง

วิธีดำเนินการ

: สิ่งที่ต้องปฏิบัติสำหรับการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย

1. เมื่อได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแล้วต้องดำเนินการทำวิจัยตาม ข้อตกลงโดยเคร่งครัด
2. เมื่อมีการลงนามในเอกสารชี้แจงผู้ป่วยหรือผู้แทนเพื่อให้ยินยอมเข้าร่วมวิจัยต้องให้สำเนา แก่ผู้ป่วยหรือผู้แทน เก็บไว้ 1 ชุด
3. ให้ทำการระบุในเวชระเบียนผู้ป่วยนอกหรือผู้ป่วยในถึงสถานการณ์เข้าร่วมงานวิจัยของผู้ป่วย
4. การตรวจหรือรักษาเพิ่มเติมจากโครงการวิจัยผ่านการอนุมัติแล้ว โดยการกระทำ ดังกล่าวไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการดูแลรักษาผู้ป่วยตามปกติ ไม่สามารถทำได้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นได้มีการระบุและอนุมัติในโครงการวิจัยแล้ว และผู้วิจัยหรือคณะผู้วิจัยต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งทางตรง และทางอ้อมที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วย
5. กรณีที่โครงการวิจัยกำหนดให้ทำการตรวจหรือรักษาที่เพิ่มเติมจากการดูแลรักษาผู้ป่วย ตามปกติ หากมีผลลัพธ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ให้ดำเนินการแจ้งคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยเพื่อวางแผนแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบต่อไป
6. หากเกิดกรณีอื่นนอกเหนือการคาดการณ์ ให้รีบปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย หรือคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรณีที่ไม่สามารถปรึกษาได้ ให้ย้อนกลับไปใช้หลักพื้นฐาน 3 ข้อ ของจริยธรรมทางการแพทย์ ในการตัดสินใจคือ
  - 6.1 การถือประโยชน์สุขของผู้ป่วยเป็นหลัก และการไม่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานกับ ผู้ป่วย
  - 6.2 การเคารพสิทธิของผู้ป่วย
  - 6.3 การยึดมั่นในหลักความเสมอภาคของทุกคนในสังคม ที่จะได้รับบริการทางการแพทย์ ตามมาตรฐาน

กรอบการดำเนินงานวิจัยในเวลา 3 ปี (36 เดือนของการฝึกอบรม)

ทั้งนี้เดือนที่กำหนดขึ้นเป็นระยะเวลาที่ประมาณการอาจจะทำได้เร็วกว่าหรือช้ากว่านี้ได้ โดยให้แต่ละสถาบันกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเองตามความเหมาะสม

เดือนที่	ประเภทกิจกรรม
6	จัดเตรียมคำถามวิจัยและติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
9	จัดทำโครงร่างงานวิจัย
12	สอบโครงร่างงานวิจัย
13	ขออนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ขอบทุนสนับสนุนงานวิจัยจากแหล่งทุนทั้งภายในและนอกสถาบัน (ถ้าต้องการ)
15	เริ่มเก็บข้อมูล
21	วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลงานวิจัย
30	จัดทำรายงานวิจัยฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาปรับแก้ไข
31	ส่งงานวิจัย (Manuscript) ตีพิมพ์ในวารสารตามประกาศราชวิทยาลัยฯ
33	ส่งรายงานวิจัยฉบับเพื่อการตีพิมพ์ (Manuscript) ต่อสถาบัน เพื่อส่งต่อไปยังราชวิทยาลัยฯ ให้ทำการประเมินผล สำหรับประกอบคุณสมบัติการเข้าสอบเพื่อหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

6.5 จำนวนปีและระดับชั้นของการฝึกอบรม

จำนวนปีการฝึกอบรมทั้งหมด 3 ปี ประกอบด้วย

ระดับชั้นปีที่ 1

ระดับชั้นปีที่ 2

ระดับชั้นปีที่ 3

6.6 การบริหารการจัดการฝึกอบรม

แผนงานฝึกอบรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรับผิดชอบในการจัดการ การประสาน การบริหาร และการประเมินผล สำหรับแต่ละขั้นตอนของการฝึกอบรม รวมถึงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เหมาะสมมีส่วนร่วมในการวางแผนงานฝึกอบรม ทำการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในด้านต่างๆ ได้แก่

- ในการรับสมัครผู้รับการฝึกอบรม มีการใช้เกณฑ์การคัดเลือกและจำนวนที่รับตามเงื่อนไขของราชวิทยาลัย และแพทย์สภาได้ระบุไว้
- บริหารให้กระบวนการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลตามแผนที่ได้วางไว้ และติดตามผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่พึงประสงค์ ในระยะสั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาและระยะยาวหลังออกไปปฏิบัติงานจริง
- มีการออกเอกสารที่แสดงถึงการสำเร็จการฝึกอบรมในแต่ละระดับ โดยจะทำการแจ้งรายชื่อคนที่ผ่านแต่ละชั้นปีให้แก่ราชวิทยาลัยฯ รับทราบและได้รับประกาศนียบัตรที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงหลอมรวมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมจากสาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว ออกให้โดยกองแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงการผ่านการฝึกอบรมได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6.7 สภาพการปฏิบัติงาน

จัดสถานะการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

1. ระยะเวลาที่ฝึกอบรมทั้งสิ้น 3 ปี
2. ระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 150 สัปดาห์
3. ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกสถาบันฝึกอบรม
4. ระบุกฎเกณฑ์และความรับผิดชอบของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีประกาศชัดเจน
5. มีการกำหนดการฝึกอบรมทดแทนในกรณีที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการลาพัก เช่น การลาคลอดบุตร การเจ็บป่วย การเกณฑ์ทหาร การถูกเรียกฝึกกำลังสำรอง การศึกษาดูงาน นอกแผนการฝึกอบรม/หลักสูตร เป็นต้น
6. จัดค่าตอบแทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม แพทย์ประจำบ้านที่มีต้นสังกัด ได้รับเงินเดือนจากต้นสังกัด ส่วนแพทย์ประจำบ้านสังกัดอิสระ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ 17,500 บาท
7. ค่าเวรนอกเวลาราชการตามแต่ได้รับมอบหมายจากทางโรงพยาบาล โดยได้มีภาระประชุมชั่วโมงการอยู่เวรตามประกาศของแพทยสภา เรื่องแนวทางการอยู่เวรนอกเวลาราชการ ไม่ควรเกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ค่าตอบแทนเวรปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ เหนียวเดือนละ 10,000 บาท
8. เลื่อนกาวน คณะอนุกรรมการการศึกษาแพทย์หลังปริญญาจัดหาเลื่อนกาวนให้ทุกปี โดยแพทย์ ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 คนละ 4 ตัวและแพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2-5 คนละ 2 ตัว ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม
9. สิทธิการตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาล สิทธิการตรวจสุขภาพ เมื่อท่านมาเป็นแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ท่านจะได้รับการตรวจร่างกายประจำปี และ ฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัด ใหญ่ ประจำปี ปีละ 1 ครั้ง นอกจากนี้ทางคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายปีละ 2 ครั้ง ซึ่งแพทย์ประจำบ้านควรเข้าร่วมการทดสอบด้วย
10. สิทธิการรักษาพยาบาล สำหรับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล เมื่อท่านเป็นแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาล ภูมิพลอดุลยเดช นั้น มีขั้นตอนในการตรวจสอบสิทธิและการทำการเปิดสิทธิในวันกิจกรรมเตรียม ความพร้อม แพทย์ประจำบ้าน
  - 1 แพทย์ประจำบ้านที่มีสิทธิต้นสังกัดเบิกได้ ทำการตรวจสอบสิทธิโดยนำบัตรประชาชนมา ตรวจสอบสิทธิ
  - 2 แพทย์ประจำบ้านที่ไม่มีต้นสังกัด หรือสมัครอิสระจะใช้สิทธิประกันสังคมโดยเตรียมเอกสารใน การขอขึ้น สิทธิประกันสังคม และสามารถขึ้นสิทธิประกันสังคมได้เมื่อส่งเงินสมทบครบ 6 เดือน
  - 3 ในกรณีที่ยังไม่สามารถเปิดสิทธิการรักษาพยาบาลได้ หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการแพทย์ ประจำบ้าน จะใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าโดยใช้ในกรณีฉุกเฉินเท่านั้น กรณีฉุกเฉินจากอุบัติเหตุการจราจรใช้ สิทธิ ประกันสุขภาพถ้วนหน้าไม่ได้

บทลงโทษ

ก. การปฏิบัติงานโดยขาดความรับผิดชอบ

หากแพทย์ประจำบ้านมีการปฏิบัติงานโดยขาดความรับผิดชอบอันอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและรพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. จะถูกลงโทษตามแนวทางการลงโทษแพทย์ประจำบ้าน รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

ข. ปัญหาด้านเวชจริยธรรมและศีลธรรม

แพทย์ประจำบ้านจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง และข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของแพทยสภา การรักษาผู้ป่วยต้องตัดสินใจตามเวชจริยศาสตร์ ต้องเคารพการตัดสินใจของผู้ป่วย รักษาความลับผู้ป่วยอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนในอันที่ อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ จะถูกลงโทษตามแนวทางการลงโทษแพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. แนวทางการลงโทษแพทย์ประจำบ้าน รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

ประกอบคำสั่ง รพ.(เฉพาะ) ที่ 23 ลง 22 มี.ค. 50

1.) หลักการและเหตุผล

แนวทางการลงโทษฯ นี้มีขึ้นเพื่อความสงบเรียบร้อยและยุติธรรมในการปกครอง บังคับบัญชาและมีมาตรฐานในการลงโทษ แพทย์ประจำบ้าน ของ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ที่กระทำความผิดโดยมีจุดมุ่งหมายให้แพทย์ประจำบ้านที่กระทำความผิดได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพื่อเป็นแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถโดยสมบูรณ์

2.) การพิจารณาความผิด

การพิจารณาไต่สวนหรือลงโทษ ในกรณีที่แพทย์ประจำบ้านกระทำความผิดให้คณะกรรมการผู้ดูแลแพทย์ประจำบ้านของแต่ละกอง จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน เป็นกรรมการไต่สวนและพิจารณาโทษ และเสนอผลการพิจารณาต่อที่ประชุมกองเพื่อพิจารณาอนุมัติลงโทษ, แจ้งให้แพทย์ประจำบ้านทราบ และทำรายงานเสนอต่อ คณก.แพทย์หลังปริญญาฯ ให้ทราบทุกครั้ง

3.) เกณฑ์การลงโทษ เรียงตามลำดับความรุนแรงของการลงโทษจากขั้นต่ำสุดจนถึงขั้นสูงสุด

- 3.1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร
- 3.2 ภาคทัณฑ์
- 3.3 จำกัดสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน
- 3.4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน)
- 3.5 ให้ออกจากการฝึกอบรม หรือส่งตัวกลับต้นสังกัด

4.) หลักเกณฑ์ความผิด

- 4.1 ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่เวร
  - 4.1.1 ปฏิบัติงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด หรือการลาไม่ถูกต้องตามข้อบังคับโดยไม่มีเหตุผล อันควร
  - 4.1.2 ปฏิบัติงานบกพร่องผิดพลาด หรือประมาทเลินเล่อจนน่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อ ผู้ป่วย หรือทางราชการ
  - 4.1.3 ละทิ้งหน้าที่ขณะปฏิบัติงาน
- 4.2 ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะแพทย์
  - 4.2.1 ชัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือแพทย์อาวุโส
  - 4.2.2 ประพฤติตนไม่เหมาะสมในหมู่คณะ อาทิเช่น การแต่งกาย วาจา การทะเลาะวิวาท และการพนัน เป็นต้น
- 4.3 การกระทำอื่นใดนอกเหนือจากความผิดในข้อ 4.1 และ 4.2 ที่คณะกรรมการผู้ดูแลแพทย์ประจำบ้านของแต่ละกอง พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิด หากละเลยไม่มีบทลงโทษจะส่งให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนรวมได้

5.) บทลงโทษ

กรณี	เกณฑ์ความผิด	การลงโทษ
5.1 ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่เวร	5.1.1 ปฏิบัติงานไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด หรือการลาไม่ถูกต้องตามข้อบังคับโดยไม่มีเหตุผล อันสมควร	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัดสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน 4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน)
	5.1.2 ปฏิบัติงานบกพร่องผิดพลาด หรือประมาทเลินเล่อจนน่าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อ ผู้ป่วย หรือทางราชการ	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัดสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน 4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน) 5 ให้ออกจากการฝึกอบรม หรือส่งตัวกลับต้นสังกัด
	5.1.3 ละทิ้งหน้าที่ขณะปฏิบัติงาน	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัดสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน 4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน) 5 ให้ออกจากการฝึกอบรม หรือส่งตัวกลับต้นสังกัด

5.2 ความผิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในฐานะแพทย์	5.2.1 ชัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือแพทย์อาวุโส	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัคดีสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน
	5.2.2 ประพฤติตนไม่เหมาะสมในหมู่คณะ อาทิเช่น การแต่งกาย วาจา การทะเลาะวิวาท และการพนัน	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัคดีสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน
5.3 การกระทำอื่นใดนอกเหนือจากความผิดในข้อ 4.1 และ 4.2 ^๓	5.3 การกระทำอื่นใดนอกเหนือจากความผิดในข้อ 4.1 และ 4.2 ^๓	1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2 ภาคทัณฑ์ 3 จำกัคดีสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน 4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน) 5 ให้ออกจากการฝึกอบรม หรือส่งตัวกลับต้นสังกัด

6.) วิธีการลงโทษ

6.1 ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร

- 6.1.1 ให้อาจารย์ประจำกองฯ บันทึกเป็นหนังสือ และรับรองโดย หก.กองฯ หรือ ผอ.กองฯ ที่แพทย์ประจำบ้านสังกัดอยู่
6.1.2 หก.กอง หรือ ผอ.กองฯ ส่งเอกสารให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา

6.2 ภาคทัณฑ์

- 6.2.1 โดยความเห็นชอบของ หก.กองฯ หรือผอ.กองฯ ให้แพทย์ประจำบ้านทำรายงานชี้แจงเหตุการณ์ และแนวทางแก้ไข
6.2.2 ให้อาจารย์ผู้ดูแลลงบันทึกเป็นหมายเหตุไว้ท้ายหนังสือและรายงาน หก.กองฯ หรือ ผอ.กองฯ รับทราบ
6.2.3 หก.กอง หรือ ผอ.กองฯ ส่งเอกสารให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา

6.3 จำกัคดีสิทธิ์ หรือเพิ่มการปฏิบัติงาน

- 6.3.1 โดยความเห็นชอบของกรรมการฝึกอบรมของกองฯ และทำบันทึกเป็นหนังสือให้กับ หก.กองฯ หรือ ผอ.กองฯ รับทราบ
6.3.2 หก.กอง หรือ ผอ.กองฯ ส่งเอกสารให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา

6.4 เพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม (1 เดือน ถึง 12 เดือน)

- 6.4.1 โดยความเห็นชอบของ หก.กองฯ หรือ ผอ.กองฯ (ผ่านกรรมการฝึกอบรมของกองฯ)
6.4.2 หก.กอง หรือ ผอ.กองฯ ส่งเอกสารให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา

6.5 ให้ออกจากการฝึกอบรม หรือส่งตัวกลับต้นสังกัด

- 6.5.1 โดยความเห็นชอบของ หก.กองฯ หรือ ผอ.กองฯ (ผ่านกรรมการฝึกอบรมของกองฯ)
6.5.2 หก.กอง หรือ ผอ.กองฯ ส่งเอกสารให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา

7.) การพิจารณา และขั้นตอนการลงโทษ

- ๗.๑ การพิจารณาโทษสำหรับความผิดครั้งแรก ได้ดำเนินการลำดับจากขั้นต่ำสุดก่อน
๗.๒ ความผิดที่อาจดำเนินการลงโทษได้ เช่น ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับการเป็นแพทย์ที่ดี (ตามหลักเกณฑ์ของแพทยสภา) เป็นต้น
๗.๓ ในกรณีที่มีความผิดอย่างร้ายแรง อาจพิจารณาลงโทษขั้นสูงได้ โดยไม่ต้องผ่านการลงโทษในขั้นต่ำก่อน
๗.๔ การลงโทษ ให้พิจารณาตามความผิดนั้นๆ ถ้าทำความผิดนั้นๆ ถ้าทำความผิดเกิดขึ้นซ้ำครั้งต่อไปอีก ให้ลงโทษไม่ต่ำกว่าการลงโทษครั้งก่อน
๗.๕ กรณีความผิดบางข้อ ที่เป็นเหตุให้เสียหายต่อผู้ป่วย หรือผู้ร่วมงาน หรือทางราชการผู้บังคับบัญชา ที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การพิจารณาความผิดและการลงโทษได้ สามารถพิจารณาลงโทษสูงกว่า
๗.๖ กรณีที่คณะกรรมการพิจารณาโทษ มีความเห็นว่าน่าจะเป็นความผิดที่ร้ายแรง และมีผลกระทบ ต่อผู้ป่วย อาจจะพิจารณาลงโทษ ในขั้นที่สูงได้ โดยไม่ผ่านการลงโทษในขั้นต่ำ

๗.๗ กรณีที่ผู้ถูกลงโทษ พิจารณาเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ให้ผู้ถูกลงโทษ สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อ คณอก. การศึกษาแพทย์หลังปริญญาฯ ภายในระยะเวลา 15 วันหลังจากได้รับการพิจารณาจาก กองฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๗.๘ ให้ คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญา เป็นผู้รักษาการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เมื่อมีแพทย์ประจำบ้านกระทำผิด แล้วรายงานผลการดำเนินการต่อ ผอ.รพ.ภูมิพลอดุลยเดชฯ โดยมีชักช้า

๗.๙ ผอ.รพ.ภูมิพลอดุลยเดชฯ มีสิทธิ์ยื่นการลงโทษโดยการเรียกประชุมร่วมระหว่างกรรมการฝึกอบรม ของ กองฯ / ผอ.กอง.ฯ / ประธาน คณอก.การศึกษาแพทย์หลังปริญญาฯ / หก.กพศ.ฯ และผอ.รพ.ฯ

การต่อสัญญาการศึกษาต่อ

หากแพทย์ประจำบ้านไม่สามารถจบการฝึกอบรม ในเวลาที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรฯ หากมีต้นสังกัดต้องได้รับอนุญาตจากต้นสังกัด ให้เพิ่มระยะเวลาการศึกษาต่อได้

ในกรณีแพทย์ประจำบ้านอิสระ จะต้องดำเนินการต่อสัญญาจ้างกับโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ตามระยะเวลาที่ต้องปฏิบัติงานเพิ่มเติม ทั้งนี้ หากโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ไม่ต่อสัญญาจ้างกับแพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านจะไม่ได้รับสิทธิในการปฏิบัติงานต่อเพื่อนับเวลาปฏิบัติงานเพื่อสอบวุฒิบัตร

การยื่นอุทธรณ์ผลการตัดสิน (เอกสารอ้างอิง 1)

กรณีแพทย์ประจำบ้านไม่เห็นด้วยต่อ ผลการตัดสินโทษ ของคณะกรรมการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน เวชศาสตร์ฉุกเฉิน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฯ สามารถยื่นเอกสารอุทธรณ์ผลการตัดสินตามขั้นตอนได้ โดยขั้นแรกยื่นเรื่องอุทธรณ์ผลการตัดสินต่อ คณะกรรมการแพทย์หลังปริญญาฯ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ภายใน 15 วัน หากไม่เห็นด้วยต่อคำตัดสินของ คณะกรรมการแพทย์หลังปริญญาฯ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ให้ยื่นคำอุทธรณ์ต่อ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ภายใน 15 วัน โดยถือความเห็นของ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. เป็นที่สิ้นสุด

ระบบอุทธรณ์ผลการวัดและประเมินผล

หลักสูตรมีระบบอุทธรณ์ผลการประเมิน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถทำหนังสือหรือจดหมายเพื่อขออุทธรณ์ผลการวัดและประเมินผลแก่คณะกรรมการฝึกอบรมฯ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ทั้งนี้คณะกรรมการฯ จะนำเรื่องเข้าประชุมและแจ้งผลการขออุทธรณ์ ภายใน 2 สัปดาห์

เกณฑ์การยุติการฝึกอบรม

หลักสูตรมีเกณฑ์การยุติการฝึกอบรม เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. การฝึกอบรมนั้นเป็นอันตรายทางสุขภาพแก่ตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรมเอง หากยังคงดำเนินการฝึกอบรมต่อไป
2. ผู้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ ผู้ป่วย อาจารย์ผู้สอนหรือร่วมงาน
3. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำผิดวินัยร้ายแรงของสถาบันฝึกอบรม รวมถึงกระทำการใดๆที่ผิดกฎหมาย
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงเจตนาขอยุติการฝึกอบรม โดยให้ทำหนังสือแจ้งแก่คณะกรรมการการเรียนการสอนระดับหลังปริญญา

ทั้งนี้คณะกรรมการฝึกอบรมฯ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว จะให้ข้อมูลเรื่องการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือการฝึกอบรมที่มีการแนะนำและแจกให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนก่อนจะเริ่มการฝึกอบรม

6.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วย

6.8.1 การวัดและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมและการเลื่อนขั้นปี

แพทย์ประจำบ้านรับการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และกิจกรรมทางการแพทย์ ในมิติต่างๆ ดังนี้

- มิติที่ 1 การประเมินกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (Entrustable Professional Activities: EPAs) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (ภาคผนวกที่ 5)
- มิติที่ 2 การรายงานผลการสอบจัดโดยสถาบัน (ผ่าน/ไม่ผ่าน)
- มิติที่ 3 การรายงานประสบการณ์เรียนรู้ผู้ป่วยจากการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน
- มิติที่ 4 การรายงานความก้าวหน้างานวิจัย และรายงานการพัฒนาทางด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
- มิติที่ 5 การเข้าร่วมกิจกรรมประชุมวิชาการทางเวชศาสตร์ครอบครัว
- มิติที่ 6 การเข้าร่วมการประชุมวิชาการ-ประชุมเชิงปฏิบัติการด้านเวชศาสตร์ครอบครัวซึ่งจัดโดยราชวิทยาลัยฯ
- มิติที่ 7 การประเมินสมรรถนะด้าน professionalism, interpersonal and communication skills โดยอาจารย์และผู้ร่วมงาน

6.8.2 การวัดและประเมินผลระหว่างการฝึกอบรมและการเลื่อนระดับขั้น สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

หลักสูตรได้กำหนดและดำเนินการวัดและประเมินผลผู้รับการฝึกอบรมที่ชัดเจนสอดคล้องกับผลลัพธ์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยกำหนดวิธีและรูปแบบการวัดและ มีการวัดและ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึกอบรมทั้ง แบบ Formative และ Summative assessment ในแต่ละระดับขั้นปี โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาช่วยให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรมและเพื่อเลื่อนระดับขั้น โดยระบุเกณฑ์การผ่านการประเมิน ดังนี้

1. PORTFOLIO	เกณฑ์การผ่านตามขั้นปี (Summative)		
	ปี 1	ปี 2	ปี 3
1.1. รายงานผู้ป่วยต่อเนื่อง (ประเมินจาก part HV)	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์การทำ Home visit อย่างน้อย 2 ครั้ง - การดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยเยี่ยมบ้าน อย่างน้อย 1 ราย (ประเมินผ่านเกิน 60%) 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์การทำ Home visit อย่างน้อย 2 ครั้ง - การดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยเยี่ยมบ้าน อย่างน้อย 3 ราย ต่อสัปดาห์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนรายงาน 2 รายและส่งสรุปต่อให้แพทย์ประจำบ้านในสายร่วมดูแลต่อทุกราย - เป็น supervisor ให้แพทย์รุ่นน้อง อย่างน้อย 5 ครั้ง - นำเสนอ grand round ผู้ป่วย 2 ราย - คะแนนประเมินการจัดการระบบเยี่ยมบ้าน
1.2. การให้คำปรึกษาสร้างเสริมสุขภาพผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการณ์การทำ MI โดยอาจารย์หรือแพทย์ประจำบ้านรุ่นพี่อย่างน้อย 2 ครั้ง - นำเสนอการดูแลผู้ป่วยแบบ PCM ผ่านระดับ 1 - CPG สำหรับแพทย์ 1 เรื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมกิจกรรม Counseling, Health education 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็น supervisor ให้แพทย์รุ่นน้องทำ counseling หรือกิจกรรมให้สุขศึกษาปี 4 อย่างละ 2 ครั้ง - นำเสนอการดูแล
1.3. วิจัย	<ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการภาควิชาและผ่านจริยธรรม สิ้นเดือน มิถุนายน 	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนร่าง manuscript ภายในสิ้นเดือนมิถุนายน 	<ul style="list-style-type: none"> - ภายในกันยายน กรณีทำไม่สำเร็จต้องทำรูปเล่มเต็มเสร็จ ภายในธันวาคม

1.4. เจตคติ	- พบ อ.ที่ปรึกษา /วิจัย-ทำการบันทึกและส่งการประเมินตนเอง - จำนวนวันที่มาปฏิบัติงานขณะอยู่ภาคเกิน 80% ผ่านประเมิน 360° (MSF)	- พบ อ.ที่ปรึกษา /วิจัย-ทำการบันทึกและส่งการประเมินตนเอง - จำนวนวันที่มาปฏิบัติงานขณะอยู่ภาคเกิน 80% ผ่านประเมิน 360° (MSF)	- พบ อ.ที่ปรึกษา /วิจัย - ทำการบันทึกและส่งการประเมินตนเอง - จำนวนวันที่มาปฏิบัติงานขณะอยู่ภาคเกิน 80% ผ่านประเมิน 360° (MSF)
1.5. โครงการชุมชน		- พบและส่งงานให้อาจารย์ที่ปรึกษา - รายงานที่สมบูรณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ใน 1 เดือนหลังออกชุมชน	- รายงานที่พร้อมส่งสอบบอร์ดหรือใบประกาศการผ่านการประเมินโครงการชุมชนจากราชวิทยาลัย
2. การประเมินสมรรถนะ	ปี 1	ปี 2	ปี 3
	- Portfolio EPAs ตามชั้นปี	- Portfolio EPAs ตามชั้นปี - สอบ MCQ - Assignment คำแนะนำสุขภาพสำหรับประชาชน	- Portfolio EPAs ตามชั้นปี - สอบประเมินการขึ้นชั้นปี MCQ & spot diag - Reflection การปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าแผนกบริการ

การบันทึกข้อมูลการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำโดย

- แพทย์ประจำบ้าน ทำการบันทึกข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องลงใน logbook/ portfolio (ภาคผนวก 7) ตามที่ราชวิทยาลัยฯ กำหนดในแต่ละปีการฝึกอบรม
- อาจารย์ที่ปรึกษาประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมในมิติที่ 1-7 ทั้งรายบุคคลและรายสถาบัน เพื่อรายงานผลมายัง คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ ตามที่กำหนด

ผลการประเมินนำไปใช้ในกรณี ต่อไปนี้

1. เพื่อเลื่อนระดับชั้นปีของผู้รับการฝึกอบรม
2. เพื่อใช้พิจารณาคุณสมบัติผู้เข้าสอบเพื่ออนุมัติฯ การประเมินระหว่างการฝึกอบรมโดยสม่ำเสมอและแจ้งผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศมรรถนะหลักด้านต่าง ๆ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้สมบูรณ์ขึ้น

6.8.3 การสอบแก้ตัวในแต่ละระดับชั้นปี

เกณฑ์การผ่านการสอบแก้ตัวและจำนวนครั้งที่อนุญาตให้สอบแก้ตัว ให้เป็นมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ ของสถาบัน ทั้งนี้ต้องส่งผลการพิจารณาให้ราชวิทยาลัย โดยไม่เกินระยะเวลา 2 เดือนของรอบการอบรมชั้นปีถัดไป

6.8.4 การวัดและประเมินผลเพื่อหนังสืออนุมัติและหนังสืออนุมัติบัตรฯ

การสอบเพื่อหนังสืออนุมัติบัตรฯ ให้เป็นไปตามประกาศการสอบเพื่ออนุมัติบัตรและหนังสืออนุมัติฯ เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวที่จะประกาศในแต่ละปี ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติบัตรฯ เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2552 (ภาคผนวก 9 หน้า 218) และ ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและอนุมัติบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการสมัครสอบเพื่อหนังสืออนุมัติฯ ราชวิทยาลัยเวชศาสตร์ครอบครัวกำหนดให้เป็นไปตามรายละเอียดใน ภาคผนวก 8

การวัดและประเมินผลเพื่ออนุมัติบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ตามที่แพทยสภามอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแล

หลักสูตรการฝึกอบรมได้ระบุคุณสมบัติผู้มีสิทธิ์เข้าสอบเพื่อวุฒิบัตร การสอบเพื่อหนังสือวุฒิบัตรฯ ให้เป็นไปตามประกาศ การสอบเพื่อวุฒิบัตรและหนังสืออนุมัติฯ เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวที่ จะประกาศในแต่ละปี ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความ ขำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการสมัครสอบเพื่อหนังสืออนุมัติฯ ราชวิทยาลัยเวชศาสตร์ ครอบครัวกำหนด

1) คุณสมบัติผู้มีสิทธิ์เข้าสอบ

- ผ่านการฝึกอบรมครบตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระยะเวลาการฝึกอบรม
- ผ่านการประเมินความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพตามสมรรถนะองค์รวมและสมรรถนะหลักในแต่ละชั้นปี (EPAs)
- สถาบันฝึกอบรมรับรองว่าเห็นสมควรให้ผู้รับการฝึกอบรมเข้าสอบ

2) เอกสารประกอบ

- 2.1 เอกสารรับรองประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลผ่านการประเมิน EPAs จากสถาบันฝึกอบรม
- 2.2 ประกาศนียบัตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือหนังสือรับรองจากสถาบันฝึกอบรม (36 modules)
- 2.3 ผลงานวิจัย เรื่องงานวิจัยเป็นไปตามประกาศราชวิทยาลัย โดย
  - 2.3.1 มีบทความงานวิจัย Manuscript และใบรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
  - 2.3.2 เอกสารแสดงหลักฐานการส่งงานตีพิมพ์ในวารสารที่ราชวิทยาลัยประกาศ
- 2.4 รายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง จำนวน 2 ราย
- 2.5 รายงานการพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
- 2.6 เอกสารรับรองการปฏิบัติงานตามสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน/แฟ้มสะสมงาน

3) วิธีการประเมินประกอบด้วย

- 3.1 การสอบข้อเขียน ต้องผ่านเกณฑ์ทั้ง 2 ส่วน คือ
  - 3.1.1 ปรนัย (multiple choice question; MCQ)
  - 3.1.2 อัตนัย (modified essay question; MEQ, essay, short answer question; SAQ)
- 3.2 ประเมินภาคปฏิบัติประกอบด้วย
  - 3.2.1 การสอบ objective structured clinical examination (OSCE)
  - 3.2.2 ผลการปฏิบัติงานจากสถาบันฝึกอบรม เช่น สมุดบันทึกการปฏิบัติงาน (Logbook) แฟ้มสะสม ผลงาน (portfolio) หลักฐานการผ่านการประเมินความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพ (EPAs)
- 3.3 การสอบปากเปล่า/การสอบสัมภาษณ์เพื่อหนังสือวุฒิบัตรและหนังสืออนุมัติบัตรฯ
- 3.4 การประเมินผลงานที่กำหนดได้แก่
  - งานวิจัย
  - รายงานการพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
  - การประเมินรายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ

- กรณีที่มีเหตุสุดวิสัย เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อหรือกรณีอื่น ๆ อาจมีความจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนแผนการสอบให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ ขึ้นกับดุลยพินิจของ คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว โดยรายละเอียดและรูปแบบการสอบจะ มีการประกาศแจ้งในแต่ละปี
- เกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลการประเมินใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 หรือตามดุลยพินิจของคณะอนุกรรมการ ฝึกอบรมและสอบฯ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

7. การรับและคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรม และการเทียบโอนผลการเรียนรู้เกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม รวมทั้งการเทียบโอนผลการเรียนรู้

หลักสูตรการฝึกอบรม ได้กำหนดและดำเนินนโยบายการรับและคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรมที่ชัดเจนโดยสอดคล้องกับพันธกิจ ของแผนการฝึกอบรมและกระบวนการคัดเลือกต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม และสามารถอุทธรณ์ได้

7.1 คุณสมบัติของผู้รับการอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรม ได้ระบุคุณสมบัติที่ชัดเจนและเป็นไปตามข้อบังคับของแพทย์แพทยสภา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. ได้รับปริญญาแพทยศาสตรบัณฑิต หรือเทียบเท่าที่แพทยสภารับรองได้รับการขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภาแล้ว
2. มีคุณสมบัติ ตามประกาศสำนักงานเลขาธิการแพทยสภาที่ 28/2558 เรื่อง การรับสมัครแพทย์ประจำบ้าน ประจำปี การฝึกอบรม 2559
3. มีหนังสือยินยอมจากต้นสังกัดและหนังสือยินยอมให้รับต้นสังกัดเข้าศึกษาฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
4. ผู้สมัครยื่นแสดงเอกสารหลักฐานและหนังสือรับรองครบถ้วนตามประกาศแพทยสภาภายในระยะเวลา ที่กำหนด

การรับโอนจากสถาบันอื่น

แพทย์ประจำบ้านจากสถาบันฝึกอบรมอื่น สามารถโอนผลการฝึกอบรมจากสถาบันเดิม เพื่อเทียบเคียงผลการฝึกอบรมของ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชได้ โดยมีระบบผลการโอนผลการฝึกอบรม การเทียบโอนผลการ เรียนรู้สามารถทำได้ภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ

7.2 การคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม

คณกฝึกอบรมฯ กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ฯ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้าน สาขา เวช ศาสตร์ครอบครัว ในปีการฝึกอบรมนั้นๆ (ผนวก1 เอกสารอ้างอิง 2) โดยมีเป็นการลงนามในเอกสารผู้ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เข้าสมัคร ได้ กำหนดและดำเนินนโยบายการรับและคัดเลือกผู้รับการฝึกอบรมที่ชัดเจนโดยสอดคล้องกับพันธกิจ ของแผนการฝึกอบรมและ กระบวนการคัดเลือกต้องมีความโปร่งใสและยุติธรรม สามารถอุทธรณ์ได้

ผลการคัดเลือก จะถูกนำเสนอเข้าที่ประชุมภาควิชาเพื่อสรุปผู้ได้รับคัดเลือก ส่งผลไปยัง ราชวิทยาลัยฯ และแพทย สภาเพื่อประกาศผลการคัดเลือกต่อไป

คุณสมบัติของผู้รับการอบรม

หลักสูตรการฝึกอบรม ได้ระบุคุณสมบัติที่ชัดเจนและเป็นไปตามข้อบังคับของแพทย์แพทยสภา ดังนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.1. ได้รับปริญญาบัตรแพทยศาสตรบัณฑิต
- 1.2. ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตาม พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525
- 1.3. ได้รับประกาศนียบัตรผ่านโครงการเพิ่มพูนทักษะ หรือกำลังอยู่ในระหว่างเพิ่มพูนทักษะ และคาดว่าจะ ผ่านการประเมินของโครงการเพิ่มพูนทักษะก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2566
- 1.4. ไม่อยู่ในรายชื่อของผู้ถูกตัดสิทธิการสมัครแพทย์ประจำบ้านในการสมัครเข้ารับการฝึกอบรมใน ปีการฝึกอบรม 2566
- 1.5. คุณสมบัติอื่น ๆ ให้ยึดตามประกาศแพทยสภาที่ 80/2565 เรื่องการกำหนดประเภทสาขา และ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ สมัครแพทย์ประจำบ้านสาขาประเภทที่ 1 ประเภทที่ 2 และประเภทที่ 3

7.3 จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามศักยภาพการฝึกอบรม

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสัดส่วนเป็นไปตามจำนวนอาจารย์ผู้สอนของสถาบันซึ่งเป็นแนวทางของมหาวิทยาลัย เนื่องจากมีอาจารย์โยกย้ายและลาออก ปัจจุบันมีจำนวนอาจารย์เต็มเวลา 6 ท่าน จึงกำหนดศักยภาพการฝึกที่รับได้ ชั้นปีละ 4 คน (รวม 12 คนต่อปีการฝึกอบรม) และมีแผนจะรับเพิ่มขึ้นตามศักยภาพที่ได้รับต่อไป

8. คณาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

8.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบแผนงานการฝึกอบรม

มีแพทย์ได้รับวุฒิปัตร์ หรือหนังสืออนุมัติเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการ ประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว และปฏิบัติงานด้านเวชศาสตร์ครอบครัวอย่างน้อย 5 ปีภายหลังจากได้รับวุฒิปัตร์หรือหนังสืออนุมัติฯ ผู้ให้การฝึกอบรมแบบเต็มเวลา และได้รับเงินเดือนในอัตราเต็มเวลา จำนวน 6 ท่าน (ข้อ 3.รายนามอาจารย์แพทย์)

8.2 คุณสมบัติและคุณวุฒิของอาจารย์ประจำแผนงานการฝึกอบรม

ผู้ให้การฝึกอบรมแบบเต็มเวลา และได้รับเงินเดือนในอัตราเต็มเวลา จำนวน 6 ท่าน โดยมีตามระเบียบกรมแพทย์ทหารอากาศ คุณสมบัติดังนี้

๑. จบการศึกษาด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (วุฒิปัตร์ หรือ หนังสืออนุมัติบัตร) เป็นเกณฑ์ขั้นพื้นฐานและระบุนความสนใจในการศึกษา ต่อยอดที่เกี่ยวข้องกับเวชศาสตร์ครอบครัว เช่น การดูแลแบบประคับประคอง การดูแลผู้สูงอายุ การสร้างเสริมสุขภาพ ระบาดวิทยา เป็นต้น
๒. มีความสามารถด้านงานวิจัยและวิชาการ โดยพิจารณางานวิจัยหรืองานวิชาการที่เคยเผยแพร่
๓. มีความเป็นผู้นำทางการสอนและสามารถทำงานร่วมกับบุคลากรสุขภาพอื่นๆได้ดี โดยพิจารณาจากประวัติการทำงานที่ผ่านมา และทัศนคติต่อการเป็นอาจารย์ผู้สอนรวมถึงการให้คำปรึกษาดูแล
๔. มีทักษะด้านภาษาอังกฤษ โดยต้องมีคะแนนภาษาอังกฤษ ELS ตามระเบียบของกองทัพอากาศ

8.3 จำนวนอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

ในปัจจุบันมีจำนวนอาจารย์เต็มเวลาจำนวน 6 ท่าน ตามข้อกำหนดศักยภาพ

กำหนดและดำเนินนโยบายการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์แพทย์ของกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช มีนโยบายของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. และกรมแพทย์ทหารอากาศ ในการคัดเลือก กำหนดและดำเนินนโยบายการสรรหา และคัดเลือกอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรมให้ สอดคล้องกับพันธกิจของแผนงานฝึกอบรม ซึ่งการกำหนดสัดส่วนร้อยละการทำงานในแต่ละด้าน ในส่วนอาจารย์แบบไม่เต็มเวลาได้โดยมีข้อกำหนดดังนี้คือ

- จำนวนอาจารย์แบบไม่เต็มเวลาต้องไม่มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนอาจารย์เต็มเวลา
- ภาระงานของอาจารย์แบบไม่เต็มเวลาแต่ละคนต้องไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

หน้าที่ความรับผิดชอบ ภาระงานของอาจารย์

คณะกรรมการฝึกอบรมแพทย์หลังปริญญา สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีหน้าที่ดังนี้

- 1 กำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
- 2 กำหนดการจัดตารางหมุนเวียนการฝึกอบรม ให้แก่แพทย์สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
- 3 กำหนดวิธีการประเมินผลการฝึกอบรม
- 4 กำหนดการพัฒนาการฝึกอบรมในทุกมิติ

อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป อาจารย์ทุกท่านจะได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม 1-2 คน ต่อปี มีหน้าที่ให้คำแนะนำด้านการศึกษา การฝึกอบรมและการใช้ชีวิตทั่วไป รวมถึงแนะนำแนวทางการประกอบวิชาชีพแพทย์ เวชศาสตร์ครอบครัวในอนาคตแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตลอดระยะเวลา 3 ปีที่เข้าฝึกอบรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย บทบาททั่วไปมีหน้าที่ให้คำแนะนำด้านการทำงานวิจัยเพื่อสอบวุฒิปับตรตลอดระยะเวลา 3 ปี โดยเฉลี่ย จะมีเวลา พบผู้เข้ารับการฝึกอบรม 3-6 ครั้งต่อปี

อาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการและบริการประจำเดือน มีการหมุนเวียนที่มีอาจารย์ (3-4 ท่าน)

ทุก 2 เดือน ต้องเข้าร่วม conference กิจกรรมวิชาการ และให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการดูแลผู้ป่วยจากงานบริการ

ด้านการบริการ อาจารย์ทุกท่านต้องให้บริการดูแลผู้ป่วย ทั้งที่ OPD และที่บ้านผู้ป่วย อย่างน้อย 40-60 ชั่วโมงต่อเดือน (10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

ด้านงานวิจัย ภาควิชามีการจัดสรรให้อาจารย์ทุกท่านได้มีเวลาในการทำงานวิจัยและวิชาการของตนเอง 1 วัน ต่อสัปดาห์

มีการพัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ และมีการประเมินอาจารย์เป็นระยะ

การพัฒนา

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ ร่วมกับกองแพทยศาสตร์ศึกษา และโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพ ของอาจารย์แพทย์กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก มีหน้าที่ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมดังกล่าวตามระเบียบของทางราชการ อาทิเช่น

1. สนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม ด้านวิชาการ และพัฒนาศักยภาพ ของอาจารย์แพทย์
2. สนับสนุนให้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ทั้งในและนอกประเทศ

การประเมิน

การประเมินอาจารย์ผู้ให้การอบรม ใช้กระบวนการประเมินตามระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของกำลังพลตามแนวคิดสมรรถนะ ทอ.ผ่านทาง website : <https://competency.rtaf.mi.th/evaluate/faces/login.xhtml> โดยกำหนดสัดส่วนตัวชี้วัดการประเมินตามประเภทของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม

ตัวชี้วัดการประเมินจะถูกกำหนดในช่วงเดือนพฤษภาคม และพฤศจิกายน ของทุกปี พิจารณาโดยการ

ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์แพทย์ในแต่ละฝ่าย ส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดการประเมินของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม ต้องเป็นตัวชี้วัดของผู้อำนวยการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ เพื่อความโปร่งใส เกณฑ์ของตัวชี้วัดที่ผ่านการตกลงร่วมกันและผ่านความเห็นชอบของผู้อำนวยการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ แล้ว ต้องดำเนินการอนุมัติผ่านมติคณะอนุกรรมการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน และแจ้งให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทราบ

การเก็บข้อมูลการประเมิน เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม ทั้งนี้ ผู้อำนวยการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก มีหน้าที่ติดตาม กำกับดูแล และประเมินผลตัวชี้วัดเป็นระยะ

ผลการประเมินจะใช้ในการประเมินการเลื่อนขั้นเงินเดือน และความดีความชอบในการปฏิบัติราชการ โดยแบ่งระดับของการประเมินออกเป็น ดีเด่น ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุงหากได้รับผลการประเมินในระดับดีเด่น อาจารย์แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว อาจได้รับการเสนอชื่อเป็น “อาจารย์แพทย์ดีเด่น” ของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ ตามลำดับขั้น

8.4 แนวทางการพัฒนาอาจารย์

- 1 การปฐมนิเทศน์แนะนำอาจารย์ใหม่ให้มีความรู้และเข้าใจหลักสูตรที่เปิดสอน กระบวนการแพทยศาสตร์ศึกษา นโยบายของราชวิทยาลัยฯ และแพทยสภา
- 2 การส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้สร้างเสริมประสบการณ์ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการฝึกอบรม การวิจัยอย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนการทำวิจัย การฝึกอบรม ศึกษาดูงานทางวิชาการและวิชาชีพ เข้าร่วมการประชุมวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3 การเสริมทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัยตามกระบวนการแพทยศาสตร์ศึกษา
- 4 สนับสนุนให้อาจารย์มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้
- 5 สนับสนุนการจัดทำผลงานทางวิชาการและวิชาชีพ

6 สนับสนุนอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่าง ๆ และอาจารย์ที่มีการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนการสอนและงานวิชาการ เช่น การมอบประกาศนียบัตร การมอบรางวัล เป็นต้น

9 การรับรองวุฒิบัตรฯ ให้มีคุณวุฒิ “เทียบเท่าปริญญาเอก”

การรับรองคุณวุฒิ หรือ วุฒิบัตร (ว.) ให้ “เทียบเท่าปริญญาเอก” นั้น ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลและของแต่ละสถาบันที่ให้การฝึกอบรม ให้เป็นไปตามความสมัครใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมแจ้งให้สถาบันฝึกอบรมทราบเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนหรือในระหว่างการฝึกอบรม

ในกรณีที่สถาบันฝึกอบรมฯ ไม่สามารถจัดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อให้มีการรับรองคุณวุฒิ ว. “เทียบเท่าปริญญาเอก” ได้ ให้แจ้งให้ผู้รับการฝึกอบรมทราบ

การที่แพทย์ประจำบ้านสอบผ่านและมีสิทธิ์ได้รับวุฒิบัตรสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวแล้ว หากมีความประสงค์จะให้ราชวิทยาลัยแพทยศาสตร์ครอบครัวฯ ดำเนินการออกเอกสาร เพื่อรับรองว่า วุฒิบัตรสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว มีคุณวุฒิ “เทียบเท่าปริญญาเอก” นั้น จะต้องทำให้ผลงานวิจัยหรือส่วนหนึ่งของผลงานวิจัยที่ส่งมาให้ราชวิทยาลัยฯ ประกอบการเข้าสอบ ว. ในครั้งนั้นมีลักษณะดังนี้

1. ผลงานวิจัยหรือส่วนหนึ่งของผลงานวิจัย ต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

2. กรณีงานวิจัยวารสารในสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว หากเป็นงานวิจัยแบบ systematic review และ meta-analysis โดยให้เพิ่มวงเล็บด้วยภาษาอังกฤษว่าเป็น systematic review และ meta-analysis เพื่อให้เกิดความชัดเจน

3. ให้ใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนบทคัดย่อ

ผลงานวิจัยที่นำมาใช้ขอรับรองต้องเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างการฝึกอบรม และได้รับตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติในฐานข้อมูล Thai-Journal Citation Index (TCI) เช่น ใน PubMed, Scopus, Web of Science หรือ ในวารสารนานาชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในบทความหรือในบทคัดย่อและมีการตีพิมพ์วารสารฉบับนี้มานาน เกิน 10 ปี (วารสารเริ่มออกอย่างช้าในปี พ.ศ. 2549 หรือ ค.ศ. 2006) โดยงานวิจัยต้องตีพิมพ์มาไม่เกิน 5 ปีนับจากวันที่มีจดหมายขอให้พิจารณาคุณวุฒิ “เทียบเท่าปริญญาเอก”

หมายเหตุ การรับรองวุฒิบัตรให้มีความคุณวุฒิเทียบเท่าปริญญาเอก สามารถยื่นขอเฉพาะวุฒิบัตร (ว.) เท่านั้น

ในกรณีที่ ว. ได้รับการรับรองว่า “เทียบเท่าปริญญาเอก”

อนึ่ง ในกรณีที่ ว. ได้รับการรับรองว่า “เทียบเท่าปริญญาเอก” ไม่ให้ใช้คำว่า ดร. นำหน้าชื่อ หรือใช้คำว่า Ph.D. หรือ ปร.ด. ทำยี่ห้อในคุณวุฒิหรือวุฒิการศึกษา แต่สถาบันการศึกษาสามารถให้ผู้ที่ได้ ว. ที่ “เทียบเท่าปริญญาเอก” เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษา อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษา อาจารย์คณบดีวิทยานิพนธ์ หรือเป็นวุฒิการศึกษาประจำสถานศึกษาได้

โดยให้สถาบันการศึกษา แสดงวุฒิการศึกษาแยกกันดังนี้

- มีอาจารย์ “เทียบเท่าปริญญาเอก” จำนวนกี่ท่าน
- มีอาจารย์ “Ph.D. หรือ ปร.ด. หรือ ปริญญาเอก” จำนวนกี่ท่าน

ดังนั้น วุฒิบัตรฯ ของท่านที่ได้รับการรับรองวุฒิการศึกษานี้ อาจจะมีคำว่า “เทียบเท่าปริญญาเอก” ต่อท้ายได้เท่านั้น

10. ทรัพยากรทางการศึกษา

10.1 สถานที่

หลักสูตรการฝึกอบรมฯ จัดให้ในสถาบันหลัก คือ สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. ซึ่งมีหน่วยให้บริการห้องตรวจโรคข้าราชการในเครื่องแบบ ทอ. และห้องตรวจโรคทั่วไป (สลก.1) อาจารย์แพทย์รับผิดชอบหน่วยเยี่ยมบ้าน มีการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ในการเรียนการสอนสำหรับแพทย์ประจำบ้านฝึกปฏิบัติด้วย ตนเอง

เปิดในเวลาราชการ และอยู่ในขั้นตอนการจัดเวลาฝึกพัฒนาทักษะทางคลินิกต่อไปสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว และกองแพทยศาสตร์ศึกษา โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. สนับสนุน อุปกรณ์ สถานที่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ที่จำเป็นในการฝึกอบรมสำหรับแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ดังนี้

ทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ รับผิดชอบรายวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว ประกอบด้วย

- ห้องตรวจโรคข้าราชการ ชั้น 1 อาคารคุ้มเกศ
- ห้องตรวจโรคทั่วไป (สลก.1) ชั้น 10 อาคารคุ้มเกล้าฯ
- ห้องตรวจโรคผิวหนัง
- ห้องประชุม บก.กต.น.รพ.๗ ชั้น4 อาคารคุ้มเกล้าฯ มีล็อกเกอร์เพื่อเก็บทรัพย์สินส่วนตัว
- หน่วยเยี่ยมบ้าน ชั้น 3 อาคารคุ้มเกล้าฯ
- ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉินชั้น 1 อาคารคุ้มเกล้าฯ
- คลินิกฝังเข็ม ชั้น 2 อาคารคุ้มเกศ

ห้องประชุมและห้องพักแพทย์ของกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗

- อธิการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ ชั้น 4 อาคารคุ้มเกล้าฯ ประกอบด้วยห้องผู้อำนวยการกอง ห้องประชุมและห้องพักผ่อนสำหรับอาจารย์แพทย์ แพทย์ประจำบ้าน มีคอมพิวเตอร์และเครื่องถ่ายเอกสาร โปรเจคเตอร์สำหรับนำเสนอวิชาการ มีอินเทอร์เน็ตสำหรับสืบค้นข้อมูล มีล็อกเกอร์เพื่อเก็บทรัพย์สินส่วนตัว และตู้ใส่ Portfolio มีตู้เย็นและเครื่องไมโครเวฟ และมีกลุ่ม line สำหรับติดต่อประสานแพทย์ประจำบ้านทุกรุ่น
- ห้องประชุมห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน รพ.๗ ชั้น 1 อาคารคุ้มเกล้าฯ ขนาด 40 ที่นั่งมีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องโปรเจคเตอร์, ทีวี 50 นิ้ว (ปรับปรุง)
- ห้องประชุมห้องตรวจโรคข้าราชการ ชั้น 1 อ.คุ้มเกศ มีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เครื่องโปรเจคเตอร์

โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชมีอาคารต่างๆ ดังนี้

อาคารรักษาพยาบาลที่สำคัญ 4 อาคาร ได้แก่

- อาคารคุ้มเกล้าฯ 12 ชั้น เปิดทำการตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 เป็นอาคารหลักในการรักษาพยาบาล
- อาคารคุ้มเกศ 5 ชั้น เปิดดำเนินการในปี พ.ศ.2555 ใช้เงินรายรับสถานพยาบาล เพื่อเป็นอาคารผู้ป่วยนอกแห่งใหม่ ห้องตรวจโรคข้าราชการ และเป็นอาคารที่รองรับการรักษาพยาบาลของศูนย์แห่งความเป็นเลิศอย่างครบวงจร รวมทั้งมีห้องปฏิบัติการสารสนเทศ จำนวน 50 ที่ อยู่ที่ชั้น 5 ของอาคาร

- อาคารศูนย์มะเร็ง 5 ชั้น เปิดดำเนินการในปี พ.ศ.2557 มีห้องสมุดและศูนย์วิทยบริการอยู่ที่ ชั้น 5 ของอาคาร อาคารสนับสนุนการรักษาพยาบาลอื่นๆ ได้แก่
- อาคารกองพยาธิกรรม
- อาคารโภชนาการ
- โรงอาหารทองใหญ่ ชั้น4 อาคารทองใหญ่
- โรงอาหารอาคารทองหล่อ
- โรงอาหาร ชั้น 1 อาคารศูนย์มะเร็ง

ห้องประชุม ชั้น 3 อาคารคุ้มเกล้า	จำนวน 1 ห้อง	ขนาด 60 ที่นั่ง
ห้องประชุม ชั้น 4 อาคารคุ้มเกล้า	จำนวน 1 ห้อง	ขนาด 60 ที่นั่ง
ห้องเรียนกองแพทยศาสตร์ศึกษา	จำนวน 3 ห้อง	ขนาดห้องละ 40 ที่นั่ง
ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารคุ้มเกศ	จำนวน 1 ห้อง	ขนาด 60 ที่นั่ง
ห้องเรียน อาคารศูนย์มะเร็ง	จำนวน 2 ห้อง	ขนาด 50 ที่นั่ง

ภายในทุกอาคารของโรงพยาบาล มีการควบคุมให้สิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ดูแลให้มีความปลอดภัย โดยจัดให้มีกระบวนการจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้เข้ารับบริการฝึกอบรม ได้แก่

1. ด้านความปลอดภัยในบริเวณ รพ.ฯ หอพักแพทย์ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ตลอด 24 ชั่วโมง มีกล้องวงจรปิดจับภาพทั่วทั้งบริเวณตลอด 24 ชั่วโมง
2. ด้านความปลอดภัยในการฝึกอบรม: มีกระบวนการให้ข้อมูลถึงด้านความปลอดภัยของบุคลากรทางการแพทย์ในการฝึกปฏิบัติงาน ผ่านกระบวนการปฐมนิเทศสำหรับผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมทุกคนตามมาตรฐาน 2P safety มาตรฐาน HA, มีระบบกำจัดขยะอันตรายทั่วทั้งคณะฯ โดยดำเนินการตามมาตรฐาน HA, มีอุปกรณ์ป้องกันรายบุคคล (PPE) สำหรับผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมทุกคน เช่น หน้ากากอนามัย, ถุงมือ
3. ด้านความปลอดภัยขณะฝึกอบรมนอกสถานที่ ได้แก่ ระหว่างการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย และออกปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลชุมชน สถานที่ตั้งของบ้านผู้ป่วยจะถูกประเมินและสำรวจก่อนโดยพยาบาลเยี่ยมบ้านก่อนมอบหมายให้ผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมไปฝึกปฏิบัติทุกราย หากพบว่าอาจมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัย ต่อร่างกายและทรัพย์สินของผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมจะดำเนินการยกเลิกการเยี่ยม เป็นต้น ในการฝึกปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลชุมชนจะมีการจัดปฐมนิเทศเรื่องความเสี่ยง การปฏิบัติตัวและความปลอดภัยก่อนออกไปฝึกปฏิบัติงานทุกครั้ง และขณะฝึกปฏิบัติที่โรงพยาบาลชุมชน ผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมจะมีอาจารย์ผู้ดูแล คอยดูแลให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการฝึกปฏิบัติที่โรงพยาบาลชุมชน

10.2 การคัดเลือกและรับรองการเป็นสถานที่สำหรับการฝึกอบรม

การมีจำนวนผู้ป่วยตามข้อกำหนดศักยภาพ เพียงพอและชนิดของผู้ป่วยหลากหลายสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ตารางแสดง แผนกและจำนวนผู้ป่วย จากสถิติของโรงพยาบาล ภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ พ.ศ. 2562	จำนวนคนต่อปี	เกณฑ์ตามราชวิทยาลัยฯกำหนด (ผู้เรียน 8 คน)
จำนวนผู้ป่วยนอกของ ร.พ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.	967,684	
จำนวนผู้ป่วย OPD ห้องตรวจสาขาเวชศาสตร์	65,952	
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน	306	
จำนวนผู้ป่วยในของ ร.พ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.	28,506	
จำนวนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค ใน	1	
จำนวนอาจารย์สาขาเฉพาะทาง (คน)		
อายุรแพทย์	30	
กุมารแพทย์	15	
สูตินรีเวชสูติแพทย์	12	
ศัลยกรรม	13	
แพทย์ออร์โธปิดิกส์	16	

10.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนรู้

ระบบอินเทอร์เน็ต การสืบค้นข้อมูล การติดต่อสื่อสาร

รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

1. รพ.ฯใช้ระบบ BHIS (Bhumibol Hospital information System) ในการให้บริการดูแลผู้ป่วยทั้งในส่วนของ IPD และ OPD ซึ่งบุคลากรใน รพ.ฯ รวมทั้งแพทย์ แพทย์ประจำบ้าน สามารถเข้าใช้งานของระบบในการดูแลผู้ป่วยโดย Login ด้วย Username password ของตนเอง ซึ่งรพ.ฯ มีการจัดกลุ่มของ User ให้เข้าถึงข้อมูลผู้ป่วยได้ ตามระดับที่กำหนด
2. มีระบบ LAN เชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทั้งห้องเรียนและที่ กองแพทยศาสตร์ศึกษา มีจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในอาคารหอพักแพทย์ทุกห้องพัก มีการดำเนินงาน Wireless LAN ครอบคลุมพื้นที่โรงพยาบาลและหอพักแพทย์ มีเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา ทางด้านคอมพิวเตอร์ และมีการให้บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และมีการฝึกอบรมการใช้งาน
3. สามารถ ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อให้บัณฑิตแพทย์เข้าถึงข้อมูลผู้ป่วยและข้อมูลระบบ บริบาลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม คือข้อปฏิบัติในการใช้ระบบ BHIS ประกอบด้วย Authentication, Expire date
4. มีความปลอดภัยในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ฯ

สนับสนุนระบบ wifi เพื่อใช้ในห้องพักแพทย์และห้องประชุมชั้น 4 อาคารคุ้มเกล้าฯใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสารกับผู้เรียนหลาย ทางดังนี้

1. Line กลุ่ม มีแพทย์ประจำบ้านทุกรุ่น สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวและอาจารย์แพทย์ ประชาสัมพันธ์ และแจ้งข่าวสาร
2. Line กลุ่ม มีแพทย์ประจำบ้านกองตรวจโรคผู้ป่วยนอกฯ แต่ละรุ่น ปีการศึกษา มีอาจารย์แพทย์ ประชาสัมพันธ์ และแจ้งข่าวสาร
3. Social network สำหรับการสื่อสารระหว่างอาจารย์และแพทย์ ประจำบ้าน
4. Line กลุ่มงานธุรการเวชศาสตร์ครอบครัว ตัวแทนสถาบันฝึกอบรมต่างๆ แจ้งข่าวสารต่างๆ
5. Zoom สำหรับนำเสนอ conference

10.4 การจัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นทีมร่วมกับผู้ร่วมงานและบุคลากรวิชาชีพอื่น

หลักสูตรการฝึกอบรมกำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องฝึกปฏิบัติในบริบททางคลินิก (Clinical setting) ที่หลากหลาย และมีระยะเวลาที่เพียงพอตามข้อกำหนดของหลักสูตร อันได้แก่ ห้องตรวจผู้ป่วยนอก, คลินิกให้คำปรึกษาพฤติกรรมสุขภาพ, คลินิกสอนทักษะการดูแลผู้ป่วยให้แก่ญาติ และการเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมเยี่ยมบ้าน โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมเป็นทีมในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพที่หลากหลาย ได้แก่ พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล นักโภชนาการ นักกายภาพบำบัด นอกไปจากนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับมอบหมายให้มีบทบาทเป็นผู้ร่วมคลินิกในชั้นปีที่ 1 และ 2 และได้เป็นหัวหน้าจัดการคลินิกในชั้นปีที่ 3 เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ โดยผู้เข้ารับการอบรมมีบทบาทที่หลากหลายในทีมรักษาพยาบาล

10.5 ความรู้และการประยุกต์ความรู้พื้นฐานและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในสาขาวิชาที่ฝึกอบรมมี

การบูรณาการ และสมดุลระหว่างการฝึกอบรมกับการวิจัยอย่างเพียงพอ

เนื่องจากความสามารถในการทำวิจัยด้วยตนเองเป็นสมรรถนะหนึ่งที่แพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว ต้องบรรลุตามหลักสูตรฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2562 ได้บูรณาการระหว่างความรู้พื้นฐานและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในช่วงขั้นตอนเริ่มต้นของการทำวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการค้นหาปัญหาของงานวิจัยและเขียนเป็นโครงร่างวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยจะช่วยให้การประเมินความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อทำการขอจริยธรรมทางการแพทย์และดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป และ ผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินคุณสมบัติผู้ที่จะได้รับวุฒิบัตรฯ เมื่อ

สิ้นสุดการฝึกอบรม ดังนั้นสถาบันฝึกอบรมจะต้องรับผิดชอบการเตรียมความพร้อมให้กับแพทย์ประจำบ้านโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยจะช่วยในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อทำการขอจริยธรรมทางการแพทย์และดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป หลักสูตรจัดให้มีระยะเวลาของการฝึกอบรมด้านการทำวิจัยสอดแทรกอยู่ในการฝึกอบรมตลอดระยะเวลา 3 ปี ซึ่งมีทั้งการเรียนรู้แบบบรรยาย ฝึกปฏิบัติ และทำงานวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับทราบแผนการดำเนินงานการติดตามและการนำเสนอวิจัยล่วงหน้าในแต่ละปีการศึกษาเพื่อช่วยในการวางแผนและเตรียมความพร้อมได้อย่าง ไปจนสิ้นสุดการทำงานวิจัยและจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำส่งราชวิทยาลัยฯ ทั้งนี้สถาบันฝึกอบรมจะต้องรายงานชื่องานวิจัย อาจารย์ที่ปรึกษา และความคืบหน้าของงานวิจัย ตามกรอบเวลาที่กำหนดไปยังราชวิทยาลัยฯ เพื่อให้มีการกำกับดูแลอย่างทั่วถึง

ในการฝึกอบรมทักษะการทำวิจัย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้บูรณาการระหว่างความรู้พื้นฐานและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในช่วงขั้นตอนเริ่มต้นของการทำวิจัย จากการทบทวนความรู้พื้นฐานทางด้านกายภาพ เวชศาสตร์ครอบครัว ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการค้นหาปัญหาของงานวิจัยและเขียนเป็นโครงร่างวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยจะช่วยในการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาเพื่อทำการขอจริยธรรมทางการแพทย์และดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป หลักสูตรจัดให้มีระยะเวลาของการฝึกอบรมด้านการทำวิจัย ในช่วงปฐมนิเทศและการเรียน Basic Sc.

10.6 การนำความเชี่ยวชาญทางแพทยศาสตรศึกษามาใช้ในการจัดทำแผนงานฝึกอบรม การดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินการฝึกอบรม

หลักสูตรได้จัดทำแผนการฝึกอบรม ดำเนินการฝึกอบรม และประเมินผลการอบรม อย่างเป็นมาตรฐาน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของแพทยศาสตรศึกษา ดังนี้

1. การจัดทำแผนการฝึกอบรม มีการตั้งคณะกรรมการในการดูแลหลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการฝึกอบรมที่บูรณาการทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักและที่เกี่ยวข้อง และจัดทำตารางการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ทั้งผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้สอนรับทราบร่วมกัน วางแผนการประเมินและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
2. ดำเนินการฝึกอบรม มีการติดตามการดำเนินการฝึกอบรมเป็นประจำทุกเดือนเพื่อช่วยสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้สอนสามารถผ่านปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรมได้
3. ประเมินผลการอบรม มีระบบการประเมินผลเพื่อการพัฒนาผ่านกลไก Formative assessment มีแนวทางในการประเมินผลที่ชัดเจนตรงกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเป็นมาตรฐานและเป็นธรรม ได้แก่ การมีผู้ประเมินมากกว่า 1 คน การวางแผนทางเพื่อสร้างระดับมาตรฐานของผู้ประเมินให้ตรงกัน และการมีระบบสอปซ้อม

10.7 การฝึกอบรมในสถาบันอื่น

สถาบันอื่นที่มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมอยู่ในส่วนวิชาบังคับเลือก (Selective) และวิชาเลือก (Elective) หลักสูตรได้กำหนดให้มีการติดต่อกับสถาบันดังกล่าวไว้ล่วงหน้า เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม ทั้งนี้ผลการประเมินนั้นจะใช้เป็นส่วนหนึ่งการประเมินหลักตลอดทั้งปี

10.8 สถาบันฯ ต้องบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่กำหนด

แผนงานฝึกอบรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในด้านต่างๆ ได้แก่

- ในการรับสมัครผู้รับการฝึกอบรม มีการใช้เกณฑ์การคัดเลือกและจำนวนที่รับตามเงื่อนไขของราชวิทยาลัยและแพทยสภาได้ระบุไว้
- บริหารให้กระบวนการฝึกอบรม การวัดและประเมินผลตามแผนที่ได้วางไว้ และติดตามผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่พึงประสงค์ ในระยะสั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาและระยะยาวหลังออกไปปฏิบัติงานจริง
- มีการออกเอกสารที่แสดงถึงการสำเร็จการฝึกอบรมในแต่ละระดับ โดยจะทำการแจ้งรายชื่อคนที่ผ่านแต่ละชั้นปีให้แก่ราชวิทยาลัยฯ รับทราบและได้รับประกาศนียบัตรที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงหลอมรวมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมจากสาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว ออกให้โดยกองแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทยทหารอากาศ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงการผ่านการฝึกอบรมได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

10.9 สถาบันฯ ต้องกำหนดหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณของแผนงานฝึกอบรม

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. แต่งตั้งคณะกรรมการฝึกอบรมฯ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ และอำนาจในการบริหารจัดการ งบประมาณของแผนการฝึกอบรม โดยมีภาระงานโครงการเพื่อของงบประมาณจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. เพื่อใช้ในการสนับสนุนการ และพัฒนาการฝึกอบรม จัดให้เป็นไปตามแผนงานฝึกอบรม กำหนดให้คณะกรรมการฝึกอบรมฯ มีหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจในการบริหารจัดการ งบประมาณของแผนการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความจำเป็นด้านการฝึกอบรม ดังเช่น

- สนับสนุนอุปกรณ์ทางการฝึกอบรม ต่างๆ
- เงินสำหรับสนับสนุนการทำโครงการวิจัยอื่น

10.10 สถาบันฯ ต้องมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานและมีความเชี่ยวชาญที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของการฝึกอบรมและกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการที่ดีและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

ธุรการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ฯ จัดการดูแลการฝึกอบรมได้ทำการประสานงานเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับสหสาขาความเชี่ยวชาญทางการแพทย์และหน่วยงานสนับสนุนหน่วยงานสนับสนุนด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องครบถ้วน สอดคล้องการฝึกอบรม (เช่น แผนกการแพทย์เฉพาะทางทั้งสาขาหลักและสาขารอง) และหน่วยงานสนับสนุนด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนตามข้อบังคับและประกาศของแพทยสภาในการเปิดการฝึกอบรม (เช่น กองแพทยศาสตร์ศึกษา รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. เป็นต้น)

11. การประเมินแผนงานฝึกอบรม

การประเมินแผนงานฝึกอบรมและหลักสูตร

หลักสูตรมีแนวทางการประเมินผลแผนงานฝึกอบรม โดยมีมอบหมายให้หัวหน้าหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นประธานการฝึกอบรมฯ และมีคณะกรรมการการฝึกอบรมฯ ที่มีหน้าที่ติดตามเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลของแผนงานฝึกอบรม ข้อมูลดังกล่าวครอบคลุมในเรื่อง พันธกิจของแผนการฝึกอบรม ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ แผนฝึกอบรม ขั้นตอนการดำเนินงานของแผนฝึกอบรม การวัดและประเมินผล พัฒนาการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทรัพยากรทางการศึกษาคุณสมบัติของอาจารย์ผู้ให้การฝึกอบรม ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการรับสมัครผู้เข้ารับการฝึกอบรมและความต้องการของระบบสุขภาพ แผนงานฝึกอบรมร่วมและสถาบันสมทบ และข้อมูลการปรับปรุง

มีการแสวงหาข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการฝึกอบรมจาก ผู้ให้การฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ใช้บัณฑิตและมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก โดยเฉพาะผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จบไปปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว 1 ปี จะมีการติดตามศักยภาพในการทำงานจากผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างาน และตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จบไปแล้ว ว่าความรู้ ทักษะที่ได้ไป

เพียงพอต่อการปฏิบัติงานจริงหรือไม่ และยังคงมีความรู้หรือทักษะใดที่คิดว่าจำเป็นและต้องการพัฒนาเพิ่มเติม ทั้งนี้หลักสูตรจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

12. การทบทวนและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๑ จัดให้มีการทบทวนและพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นประจำ ภายในสถาบันฝึกอบรม รวมถึงหน่วยงานภายนอกด้านเวชศาสตร์ครอบครัวในพื้นที่เพื่อปรับปรุงกระบวนการ โครงสร้าง เนื้อหา ผลลัพธ์ และสมรรถนะของผู้สำเร็จการฝึกอบรม รวมถึงการวัดและการประเมินผล และสภาพแวดล้อมในการฝึกอบรมให้ทันสมัยอยู่เสมอ แก่ข้อบกพร่องที่ตรวจพบ มีข้อมูลอ้างอิงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และแจ้งผลการทบทวน และพัฒนาให้คณะฯ รับทราบ ทั้งนี้อาศัยเสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอันได้แก่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต โดยแจ้งผลให้ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย ต่อไป

13. การบริหารกิจการ จุฑการ และบุคลากรสนับสนุนการฝึกอบรม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. แต่งตั้งคณะกรรมการฝึกอบรมฯ บริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การรับสมัครผู้รับการฝึกอบรม ตามเกณฑ์การคัดเลือกและจำนวนผู้รับการฝึกอบรมที่ระบุ กระบวนการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมที่พึงประสงค์ การออกเอกสารที่แสดงถึงการสำเร็จการฝึกอบรมในแต่ละระดับชั้น หรือหลักฐานอย่างเป็นทางการอื่นๆ ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงการผ่านการฝึกอบรมในระดับชั้นนั้นได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. แต่งตั้งคณะกรรมการฝึกอบรมฯ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและอำนาจในการบริหารจัดการ งบประมาณของแผนการฝึกอบรม โดยมีการเสนอโครงการเพื่อของบประมาณจากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. เพื่อใช้ในการสนับสนุนการ และพัฒนาการฝึกอบรม

จุฑการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีทรัพยากรบุคลากรที่ปฏิบัติงานจุฑการซึ่งมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของการฝึกอบรมและกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง มีการบริหารจัดการที่ดี และใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม รายชื่อและหน้าที่ตามอ้างอิง 3

กองแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กำกับดูแลแผนงานฝึกอบรมต้องจัดให้มีสาขาความเชี่ยวชาญทางการแพทย์และหน่วยงานสนับสนุนด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับข้อบังคับและประกาศของแพทยสภาในการเปิดการฝึกอบรม

14. การประกันคุณภาพการฝึกอบรม

14.2.1 การประกันคุณภาพการฝึกอบรมภายในสถาบันฝึกอบรมจะต้องจัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการฝึกอบรมภายใน อย่างน้อยทุก 2 ปี

14.2.2 การประกันคุณภาพการฝึกอบรมภายนอก สถาบันฝึกอบรมจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพจากคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ อย่างน้อยทุก 5 ปี

15. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของแพทย์เฉพาะทาง

15.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของแพทย์ขณะที่กำลังรับการฝึกอบรม

สาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๑ จัดให้มีการทบทวนและพัฒนาคุณภาพของจัดทำ การทวนสอบผลการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การวัดและการประเมินผล ตามแผนการฝึกอบรม โดยจัดสอบการวัดและการประเมินผล ปีละ 2 ครั้ง ต่อชั้นปี แพทย์ประจำบ้านสามารถอุทธรณ์การประเมินผลการเรียนรู้ของแพทย์ประจำบ้าน ซึ่งสถาบันฝึกอบรมจะต้องมีการวางแผนและรายงานผลการทวนสอบต่อคณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ ทุก 3 ปี

15.2 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากสำเร็จการฝึกอบรม

ดำเนินการตรวจสอบผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ทุกด้านตามมาตรฐานคุณวุฒิความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวอย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินความสำเร็จของการผลิตแพทย์ประจำบ้านที่มีคุณภาพ โดยมีการประเมินจากหลายแหล่ง รวมถึงการประเมินโดยแหล่งฝึกผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตใหม่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าผู้สำเร็จการศึกษามีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้

สาขาวิชาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.๗ ติดตามผลการเรียนรู้หลังจากสำเร็จการฝึกอบรม โดยส่งแบบประเมินความพึงพอใจให้ต้นสังกัดของผู้อบรมประเมินผลและส่งกลับมา หลังจากแพทย์ประจำบ้านจบการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 3 เดือน

16. การนำมาตรฐานคุณวุฒิผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสู่การปฏิบัติ

16.1 พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการฝึกอบรมตามหลักสูตร/แผนงานฝึกอบรมในหัวข้อต่างๆ ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

16.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร/แผนงานฝึกอบรม ตามมาตรฐานคุณวุฒิผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม มีรายชื่อและหน้าที่ตามคำสั่ง เอกสารอ้างอิง 1

16.4 จัดทำรายละเอียดของรายกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบที่ คณะอนุกรรมการกลางการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านกำหนด (รายละเอียดของรายกิจกรรม) พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าแต่ละรายกิจกรรมจะทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในเรื่องใดบ้าง

16.5 เสนอรายละเอียดของหลักสูตร/แผนงานฝึกอบรม ซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วต่อราชวิทยาลัยฯ พิจารณานุมัติก่อน แล้วเสนอต่อให้แพทยสภาเห็นชอบก่อนเปิดการฝึกอบรม

16.6 เมื่อราชวิทยาลัยฯ นุมัติและแพทยสภาให้ความเห็นชอบหลักสูตร/แผนงานฝึกอบรมตามข้อ 16.5 แล้ว ให้มอบหมายอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายกิจกรรมดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกลยุทธ์การฝึกอบรม และการประเมินผลที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร/แผนงานฝึกอบรม และรายละเอียดของรายวิชาให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาขานั้น

16.7 เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรม การประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับแล้ว ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายกิจกรรม ซึ่งรวมถึงการ ประเมินผลและการทวนสอบผลการฝึกอบรมในรายกิจกรรมที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบแผนงานฝึกอบรม ประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในภาพรวม ประจำปีการฝึกอบรมเมื่อ สิ้นปีการฝึกอบรม โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.3 เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา กลยุทธ์การฝึกอบรม กลยุทธ์การประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และหากจำเป็นจะต้อง ปรับปรุงหลักสูตร / แผนงานฝึกอบรม หรือการจัดการฝึกอบรมก็สามารถกระทำได้

16.8 เมื่อครบรอบหลักสูตร ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.3 เช่นเดียวกับการรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในแต่ละปีการฝึกอบรม และวิเคราะห์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมว่าผู้รับการฝึกอบรม บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ รวมทั้งให้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตร/แผนงานฝึกอบรม และ/หรือการดำเนินการของหลักสูตรต่อไป

17. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

17.1 เผยแพร่มาตรฐานคุณวุฒิความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (มคอ.2) ในเว็บไซต์ของ กองแพทยศาสตร์ศึกษา รพ.ภูมิพลอดุลยเดช

17.2 สถาบันฝึกอบรมเผยแพร่หลักสูตร/แผนงานฝึกอบรม (มคอ.2) ให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม

เอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง 1

แต่งตั้งกรรมการการศึกษาหลังปริญญาและคณะกรรมการหลักสูตรและ เกณฑ์การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน

คำสั่ง กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

กรมแพทยทหารอากาศ

(เฉพาะ)

ที่ /65

เรื่อง แต่งตั้งกรรมการการศึกษาหลังปริญญาและคณะกรรมการหลักสูตรและเกณฑ์การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตรแสดง ความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทยทหารอากาศ

เพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน (แผน ก.) เป็นไปตามหลักสูตรฯ และพันธกิจของหลักสูตร/แผนการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามสมรรถนะ 6 ด้าน ในเกณฑ์การฝึกอบรม(มคอ.1) ให้การฝึกอบรมฯ มีมาตรฐานสากลตามข้อกำหนดของแพทยสภา และราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย จึงให้แต่งตั้งกรรมการการศึกษาหลังปริญญาและคณะกรรมการหลักสูตรและเกณฑ์การฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านฯ ดังรายนามและภาระหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ผอ.กต.น.รพ.ภูมิพลอดุลยเดช	พอ.	ที่ปรึกษาฯ
2. น.อ.ชัยณรงค์	ธีราทร	ประธานฯ
3. น.อ.รัมย์	ไชยชิต	คณะกรรมการฯ
4. น.อ.นิเวศ	เด่นรัมย์มีเทพ	คณะกรรมการฯ
5. น.ท.หญิง กฤตยา	เรียงจันทร์	รองประธานฯ
6. น.ท.หญิง วราลี	อภินิเวศ	คณะกรรมการฯ
7. น.ท.อรรถสิทธิ์	ศุลอำนวยการ	ที่ปรึกษาแพทยศาสตร์ศึกษา
8. ร.อ.หญิงหนึ่งกานต์	ทองสิน	คณะกรรมการฯและเลขานุการ
9. น.ต.หญิง เป็นเลิศ	ธงทอง	คณะกรรมการฯ
10. หน.แพทย์ประจำบ้าน		คณะกรรมการฯ
11. พ.อ.อ.หญิง วิภาดา	สุพรรณพงศ์	เจ้าหน้าที่การศึกษาฯ
12. น.ส.อนงค์นาค	ดวงพิทักษ์	เจ้าหน้าที่การศึกษาฯ

หน้าที่ของคณก.ฯ

- กำหนด ออกแบบ วางเป้าหมาย จัดทำแผนตามพันธกิจของหลักสูตร/แผนการฝึกอบรม ติดตาม กำกับ ดูแล ประเมินผลและนำผลการประเมินด้านต่างๆ มาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

2. เป็นตัวแทนสถาบันฝึกอบรม ทำหน้าที่อนุกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ ของราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
3. เป็นกรรมการคัดเลือกแพทย์ประจำบ้าน
4. จัดการข้อเรียงเรียน ดูแลและนำเสนอปัญหาแนวทางแก้ไขที่เกิดขึ้นกับแพทย์ประจำบ้านฯ
5. ดูแล ติดตามการปฏิบัติงานและจัดตาราง rotation, activity
6. กำกับการทำวิจัย ดูแลตาราง research activity เป็นที่ปรึกษาเรื่องวิจัย
7. กำกับดูแลติดตามและประเมิน ตาม EPAs/Competency Matrix
8. ดูแลจัดสอบ การวัด การประเมินผล ตามสมรรถนะหลักทั้ง 6 ด้าน
9. ประเมินคุณภาพการจัดการฝึกอบรม และปรับปรุงหลักสูตรฯ (มคอ.2) ในแต่ละปี
10. เป็นคนออก.ฯ แพทย์หลังปริญญาฯ ของกองแพทยศาสตร์ รพ.ฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ พฤษภาคม พ.ศ.2565

น.อ.หญิง
(สัญญาสมัย พงษ์ภักดี)
ผอ.กตน.รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

เอกสารอ้างอิง 2

คำสั่ง กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช
กรมแพทยทหารอากาศ
(เฉพาะ)
ที่ ๔/๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้าน สาขา เวชศาสตร์ครอบครัว ประจำปีการฝึกอบรม ๒๕๖๖

เพื่อให้ การรับสมัครเพื่อขอรับการคัดเลือกเป็นแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ประจำปีการฝึกอบรม ๒๕๖๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย กต.รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ. ขอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้าน สาขา เวชศาสตร์ครอบครัว ประจำปีการฝึกอบรม ๒๕๖๖ ดังนี้

๑. ขอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้าน สาขา เวชศาสตร์ครอบครัว ประจำปีการฝึกอบรม ๒๕๖๖ ตามรายชื่อต่อไปนี้

๑.๑	น.อ.หญิง สัญสมัย พงษ์ภักดี	ที่ปรึกษา
๑.๒	น.อ.ชัยณรงค์ ธีราทร	เป็นประธานกรรมการ
๑.๓	น.อ.พิทักษ์ อ่อนศิริ	เป็นกรรมการ
๑.๔	น.ท.หญิง กฤตยา เรียงจันทร์	เป็นกรรมการ
๑.๕	น.ต.หญิง หนึ่งกานต์ ทองสิน	เป็นกรรมการ
๑.๖	นพ.สิทธิพันธ์ หิรัญโรจน์	เป็นกรรมการ

๒. คณก.๑ ตามข้อ ๑ มีหน้าที่ ดังนี้

๒.๑ สัมภาษณ์แพทย์ประจำบ้านที่สมัครเพื่อขอรับการคัดเลือกฯ

๒.๒ แจ้งผลการคัดเลือกแพทย์ประจำบ้าน สาขา เวชศาสตร์ครอบครัว ให้ราชวิทยาลัย เวชศาสตร์ครอบครัว ทราบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๕

นาวาอากาศเอก

(ชัยณรงค์ ธีราทร)

ประธานกรรมการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์

เอกสารอ้างอิง 3

แบบการอุทธรณ์ผลการประเมิน ขั้นตอนการอุทธรณ์ผลการประเมิน

1. แพทย์ประจำบ้านสามารถขออุทธรณ์ผลการประเมินได้ โดยต้องเขียนแบบคำร้องขอตรวจสอบผลการสอบ ภายใน 5 วันทำการ นับจากวันประกาศผลสอบแต่ละครั้ง
2. แบบคำร้องขอตรวจสอบผลการสอบ สามารถขอรับได้ที่สำนักงานกลุ่มงานเวชศาสตร์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ในเวลาทำการ
3. เลขฯ กลุ่มงานนำใบคำร้องขอตรวจสอบผลการสอบส่งให้ประธานหลักสูตรลงนามอนุมัติ
4. เลขฯ หลักสูตรดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของผลการสอบ ภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่ประธานหลักสูตรลงนามอนุมัติ
5. เลขฯ หลักสูตรนัดหมายให้แพทย์ประจำบ้านผู้ยื่นคำร้องมารับทราบผลการตรวจสอบความถูกต้องกับเลขฯ ๗ หลักสูตร และ/หรือประธานหลักสูตร
6. หากแพทย์ประจำบ้านผู้ยื่นคำร้องไม่มารับทราบผลการตรวจสอบความถูกต้องตามเวลานัดหมาย ถือว่า สละ สิทธิ ในการตรวจสอบ และไม่สามารถยื่นขอตรวจสอบผลการสอบในครั้งนี้ได้อีก
7. ไม่อนุญาตให้ดูข้อสอบและเฉลย หรือคะแนนของผู้อื่น
8. ในการตรวจสอบกระดาษคำตอบ จะจัดให้ดูเป็นรายบุคคลเท่านั้น และระหว่างการตรวจสอบ ห้ามกระทำ การใด ๆ กับเอกสารต่าง ๆ ที่ให้ตรวจสอบ
9. เลขฯ หลักสูตร นำผลการอุทธรณ์ผลการประเมิน เข้าที่ประชุมคณะกรรมการฝึกอบรมฯ
10. มติของคณะกรรมการฝึกอบรมฯ ถือเป็นที่สุด

แบบคำร้องขอตรวจสอบผลการสอบ กลุ่มงานเวชศาสตร์ครอบครัว โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

เขียนที่..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน ประธานหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

ด้วยข้าพเจ้า นาย/นางสาว/นาง..... เลขประกอบ

วิชาชีพเวชกรรมเลขที่.....แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่..... มีความประสงค์ขอตรวจสอบผลการสอบ

.....เมื่อวันที่.....

เหตุผล

.....
 .....
 .....
 .....

ขอแสดงความนับถือ

.....
 (.....) ผู้ยื่นคำร้อง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

○ อนุมัติ แจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ

○ ไม่อนุมัติ เนื่องจาก.....

.....

นาวาอากาศเอก

(ชัยณรงค์ ชีราทร)

ประธานหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

วันที่.....

เอกสารอ้างอิง 4

บุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการ

กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ. มีเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา และฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน จำนวน 6 คน รายชื่อดังนี้

- (๑) พ.อ.หญิง วิภาดา สุพรรณพงศ์
- (๒) จ.อ.ศิริพงษ์ ตัญญาปัญญาชน
- (๓) คุณอนงค์นาค ดวงพิทักษ์
- (๔) คุณพิกุล เจตนา
- (๕) คุณวิภาพร พันธนิกร
- (๖) คุณณัด เชียงดี

ซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการ ซึ่งมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มเปิดสถาบันฝึกอบรม พ.ศ.2547 มีประสบการณ์ ในการบริหารจัดการด้านการฝึกอบรมและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยมีหน้าที่ดังนี้

พ.อ.หญิง วิภาดา สุพรรณพงศ์ จบหลักสูตรการจัดทำหนังสือราชการ กองสารบรรณ จากกรมแพทย์ทหารอากาศ มีหน้าที่ จัดทำหนังสือราชการเพื่อติดต่อ ประสานงานระดับกลุ่มงาน แผนก กอง กรม กระทรวง ทั้งส่วนภาคราชการและเอกชน ภายในและภายนอก กองตรวจโรคผู้ป่วยนอก รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

คุณอนงค์นาค ดวงพิทักษ์ เป็นผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายอาจารย์แพทย์ ในการดูแลรับผิดชอบประเมิน เก็บรวบรวมคะแนนประเมิน ส่งให้อาจารย์แพทย์ในกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก ,วิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ฉุกเฉินแห่ง ประเทศไทย และประสานงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของแพทย์ ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน กับ แพทยสภา

คุณพิกุล เจตนา เป็นผู้ช่วยเหรัญญิกฝ่ายอาจารย์แพทย์และกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก ดูแลด้านการเงินการเบิกค่าตอบแทนแพทย์นอกเวลาราชการ การเบิกจ่ายเงินในการเข้าร่วมประชุมและการฝึกอบรมต่างๆทั้งภายในและภายนอกกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช พอ.

คุณวิภาพร พันธนิกร เป็นผู้ช่วยฝ่ายอาจารย์แพทย์ ดูแลสิทธิต่างๆของแพทย์ประจำบ้าน การลาพักผ่อนประจำปี,การลาป่วย,ลาภิก รวมทั้งชุดปฏิบัติงาน ของแพทย์ประจำบ้าน เวชศาสตร์ฉุกเฉิน และอาจารย์แพทย์ประจำกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก

จ.อ.ศิริพงษ์ ตัญญาปัญญาชน และนายณัด เชียงดี ทำหน้าที่ประสานงานด้านการจัดทำเอกสารต่างๆการประสานงานกับหน่วยงานภายในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และช่วยประสานงาน การจัดการสถานที่ในการจัดประชุมตามโครงการศึกษาฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

ความรู้พื้นฐานเพื่อบรรลุสมรรถนะหลักทั้ง 6 ด้าน

ความรู้พื้นฐานเพื่อบรรลุสมรรถนะหลักทั้ง 6 ด้าน

จากสมรรถนะหลักทั้ง 6 ด้าน ของแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวที่ต้องมี ได้แก่

1. การบริบาลผู้ป่วย (Patient care)
2. ความรู้และทักษะหัตถการทางเวชกรรม (Medical Knowledge and Skills)
3. ทักษะระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills)
4. การเรียนรู้และการพัฒนาจากฐานการปฏิบัติ (Practice-Based Learning and Improvement)
5. วิชาชีพนิยม (Professionalism)
6. การทำเวชปฏิบัติให้สอดคล้องกับระบบสุขภาพ (System-Based Practice)

เพื่อให้บรรลุสมรรถนะทั้ง 6 ด้าน แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต้องมีความรู้พื้นฐานโดยแบ่งตามสมรรถนะแต่ละด้าน ดังนี้

สมรรถนะด้านที่ 1: การบริบาลผู้ป่วย (Patient care)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะ ประกอบด้วย

- 1.1 การเป็นแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (Being a Family Physician)
- 1.2 การปรึกษาดูแลในเวชปฏิบัติครอบครัว (The Family Practice Consultation)
- 1.3 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (Health promotion and disease prevention)
- 1.4 การดูแลผู้ป่วยใน (Inpatient care)
- 1.5 การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน (Home Health Care)

สมรรถนะด้านที่ 2: ความรู้ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาของผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชน (Medical Knowledge and Skills)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะประกอบด้วย

- 2.1 วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของร่างกายและจิตใจ ของคนทุกกลุ่มวัย
- 2.2 ความรู้ความสามารถในวิชาชีพและเชี่ยวชาญในสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว
- 2.3 การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family Oriented Approach)
- 2.4 การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community Oriented Approach)

สมรรถนะด้านที่ 3: ทักษะระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะประกอบด้วย

- 3.1 การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในเวชปฏิบัติ
- 3.2 การสื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 3.3 การสอน การเป็นพี่เลี้ยง และการเป็นที่ปรึกษาทางคลินิก

สมรรถนะด้านที่ 4: การพัฒนาตนเองและการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Practice-Based Learning and Improvement)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะประกอบด้วย

- 4.1 การพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Practice-Based) ความคิดสร้างสรรค์ ตามหลักวิทยาศาสตร์ ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาระบบบริการสุขภาพ
- 4.2 การเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ
- 4.3 การดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข
- 4.4 วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์ และนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ

สมรรถนะด้านที่ 5: ความเป็นมืออาชีพ (professionalism)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะ มีดังนี้

- 5.1 ธรรมเนียมทางคลินิก
- 5.2 กฎหมายและจริยธรรมทางการแพทย์ และการประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ
- 5.3 แสดงให้เห็นว่าการให้การปรึกษาแก่ที่ติ ต้องอาศัยเจตคติของความเป็นวิชาชีพ (Professionalism)
- 5.4 การสร้างความเสมอภาคและการให้คุณค่าแก่ความแตกต่าง (Promoting Equality and Valuing Diversity)

สมรรถนะด้านที่ 6: การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ (System-Based Practice)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะ มีดังนี้

- 6.1 มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศ
- 6.2 มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary Care Management)
- 6.3 ภาวะผู้นำ (Leadership)
- 6.4 การจัดการคุณภาพ (Quality management)
- 6.5 ความปลอดภัยของผู้ป่วย
- 6.6 การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี (Information management and technology)
- 6.7 การบริหารการเงินและเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (Financial management and health economics)

สมรรถนะด้านที่ 1: การดูแลรักษาผู้ป่วย

(Patient Care)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ ประกอบด้วย

1.1 การเป็นแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว (Being a Family Physician)

1.1.1 การดูแลผู้ป่วยที่มาด้วยอาการหลากหลายและทุกสภาวะการเจ็บป่วย

1.1.1.1 ภาวะหรือโรคที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ การซักประวัติ ตรวจร่างกาย และส่งตรวจเพิ่มเติม

เพื่อช่วยในการวินิจฉัย และแนวทางการรักษาโดยการ ให้อาหารและไม่ให้อาหาร

1.1.1.2 ระบาดวิทยาของโรคที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ

1.1.1.3 ผู้ป่วยที่มาด้วยปัญหาเฉียบพลันและเรื้อรังและบทบาทในสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อจำเป็น

1.1.1.4 ผู้ป่วยที่มาในระยะที่อาการไม่ชัดเจน หรือยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ ได้แก่ การสังเกตอาการ

1.1.1.5 ผู้ป่วยระยะท้ายและดูแลแบบประคับประคอง

1.1.1.6 การส่งตรวจเพิ่มเติมที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า และความคุ้มค่า

1.1.1.7 ทักษะในการใช้กระบวนการตัดสินใจเลือกแนวทางการรักษา

- 1.1.1.8 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการส่งตรวจเพิ่มเติมและทางเลือกในการรักษา
- 1.1.1.9 การแพทย์เชิงประจักษ์ และทักษะในการค้นคว้าข้อมูล
- 1.1.1.10 กลยุทธ์ของการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
- 1.1.2 กลยุทธ์ของการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
  - 1.1.2.1 การส่งต่อผู้ป่วยไปพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องตามภาวะหรือโรค
  - 1.1.2.2 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้ป่วยและบุคลากรสหสาขา
  - 1.1.2.3 การดูแลผู้ป่วยร่วมกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรสหสาขา
- 1.1.3 การบริการสุขภาพแก่ผู้ป่วยโดยคำนึงถึงแนวปฏิบัติและข้อจำกัดตามสิทธิการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย
  - 1.1.3.1 แนวทางการรักษาที่สอดคล้องกับสิทธิการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย
  - 1.1.3.2 การจัดระบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย และการตรวจสอบคุณภาพระบบบริการ ที่สอดคล้องกับสิทธิการรักษาพยาบาล
  - 1.1.3.3 การใช้เวชระเบียนและข้อมูลทางการแพทย์
  - 1.1.3.4 แนวทางสนับสนุนการเข้าถึงบริการของผู้ป่วย
  - 1.1.3.5 การจัดการระดับองค์กรเพื่อรองรับการดูแลผู้ป่วยด้วยภาวะหรือโรคเรื้อรัง
  - 1.1.3.6 กระบวนการส่งต่อผู้ป่วยไปยังหน่วยบริการทุติยภูมิ ตติยภูมิ และหน่วยบริการอื่น
  - 1.1.3.7 การสื่อสารและประสานงานระหว่างหน่วยบริการปฐมภูมิกับหน่วยบริการทุติยภูมิและตติยภูมิ
  - 1.1.3.8 แนวทางการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น กลยุทธ์ที่ใช้สำหรับความไม่แน่นอนที่พบจากบริการปฐมภูมิ
- 1.1.4 การวางตนเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้ป่วยเป็นผู้นำต่อรอง หรือประนีประนอม เพื่อธำรงไว้ซึ่งสิทธิของผู้ป่วย

1.2 การปรึกษาดูแลในเวชปฏิบัติครอบครัว (The Family Practice Consultation)

แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวควรมีความรู้พื้นฐานและทักษะการให้คำปรึกษาดูแลในแต่ละสถานการณ์ได้

ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 การให้คำปรึกษาดูแลแก่ผู้ป่วย
  - 1.2.1.1 ความเป็นปัจเจกบุคคล ความแตกต่างด้านพฤติกรรม ทัศนคติ อายุ เพศ เชื้อชาติและพื้นฐานทางสังคม
  - 1.2.1.2 การตอบสนองต่อความต้องการ ความคาดหวังของผู้ป่วยและเหตุผลที่ผู้ป่วยมาปรึกษาแพทย์
  - 1.2.1.3 บทบาทและความรับผิดชอบของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่ควรมีต่อผู้ป่วย
  - 1.2.1.4 การทำให้ผู้ป่วยเข้าใจปัญหาความเจ็บป่วยและแนวทางการดูแลรักษา เพื่อให้เกิดพลังใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง
  - 1.2.1.5 การดูแลรักษาโรคและความเจ็บป่วยของผู้ป่วยตามแนวปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับ และสอดคล้องกับบริบทของผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชน
  - 1.2.1.6 ความสมดุลระหว่างความต้องการด้านสุขภาพส่วนบุคคล ข้อมูลเวชปฏิบัติเชิงประจักษ์ และระบบบริการสาธารณสุข
- 1.2.2 การให้คำปรึกษาดูแลแก่ครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือผู้ดูแลผู้ป่วย
  - 1.2.2.1 อิทธิพลของการเจ็บป่วยที่อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้ป่วย
  - 1.2.2.2 การรักษาความลับของผู้ป่วย
  - 1.2.2.3 การสนับสนุนให้ครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือผู้ดูแลผู้ป่วยเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล
- 1.2.3 การให้คำปรึกษาดูแลแก่ผู้ร่วมงาน

- 1.2.3.1 การทำงานร่วมกับทีมสหสาขาในทุกระดับบริการสุขภาพ
- 1.2.3.2 การทำงานร่วมกับบุคคลในองค์กรอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2.3.3 การให้เกียรติและเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน

1.3 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (Health promotion and disease prevention)

- 1.3.1 การดูแลและวางแผนร่วมกับผู้ป่วยในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยคำนึงถึงหลักเหตุผลทางวิชาการ (evidence-based medicine) และความคุ้มค่า (cost-efficiency)
- 1.3.2 การตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพ
  - 1.3.2.1 โปรแกรมการตรวจคัดกรองสุขภาพที่เหมาะสมกับเพศ วัย และความเสี่ยงของแต่ละบุคคล
  - 1.3.2.2 การประเมินความเสี่ยงต่อโรค (risk factor) เป็นรายบุคคล
  - 1.3.2.3 การแปลผลการตรวจคัดกรองโรคที่พบบ่อย
  - 1.3.2.4 การวิเคราะห์ความชุกของและความเสี่ยงของโรคที่พบบ่อยในชุมชน
  - 1.3.2.5 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยเชื่อมโยงกับการรักษาโรค และการฟื้นฟูสุขภาพ
- 1.3.3 ประโยชน์และความเสี่ยงในการรับวัคซีนและภูมิคุ้มกัน
- 1.3.4 การให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ
- 1.3.5 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของบุคคล ครอบครัว สังคม ความเชื่อ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.4 การดูแลผู้ป่วยใน (Inpatient Care)

- 1.4.1 การร่วมวางแผนและดูแลผู้ป่วยในช่วงเชื่อมต่อ (Intermediate care) เพื่อการดูแลรักษาที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเข้านอนที่โรงพยาบาล จนถึงก่อนออกจากโรงพยาบาล (Discharge care plan)
- 1.4.2 การรับปรึกษาผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนหลายมิติ ต้องการการดูแลจากสหสาขาวิชาชีพ (Holistic care consultation)
- 1.4.3 การดูแลเบื้องต้นให้แก่ผู้ป่วยใน ตามบริบทของโรงพยาบาลชุมชน

1.5 การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน (Home Health Care)

- 1.5.1 หลักการของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน
  - 1.5.1.1 ความสำคัญ ความหมาย วัตถุประสงค์ของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน
  - 1.5.1.2 ข้อบ่งชี้และชนิดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน
  - 1.5.1.3 บทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน
- 1.5.2 การเตรียมการและการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน
  - 1.5.2.1 การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยร่วมกับทีมรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยของแต่ละโรงพยาบาล
    - 1.5.2.1 การวางแผนการเข้าเยี่ยมบ้านเพื่อดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง
      - การจัดเตรียมอุปกรณ์ในกระเปาะเยี่ยมบ้านตามความจำเป็นในการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยแต่ละราย
      - การจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความเสี่ยง ความรุนแรงของปัญหา และระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าเยี่ยมบ้าน
  - 1.5.3.1 การประเมิน วินิจฉัย และจัดการปัญหา ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว
    - การประเมินการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วย
    - การวินิจฉัยปัญหาและการรักษาเบื้องต้น ในภาวะฉุกเฉินระหว่างการเยี่ยมบ้าน และส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาล

- การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม และการรักษาโดยคำนึงถึงข้อจำกัด ทั้งในส่วนของความเจ็บป่วย อุปกรณ์และเทคโนโลยีในผู้ป่วยที่ให้การดูแลที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน
  - การประเมินสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยที่บ้าน
  - การประเมินภาวะเครียดของผู้ดูแลที่อาจเกิดจากการดูแลผู้ป่วยและการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น
  - แนวทางการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน จากการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้ดูแลรักษาและผู้ป่วยเป็นพื้นฐาน โดยตระหนักถึงวัฒนธรรมของชุมชนที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกและการตัดสินใจของผู้ป่วย
  - ทักษะการการค้นหาข้อมูลที่สำคัญ และทักษะการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้ป่วย
  - อุปกรณ์ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านตามบริบทของผู้ป่วยและของโรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น การใช้ home oxygen therapy เครื่องดูดเสมหะอุปกรณ์สำหรับการฟอกไตทางหน้าท้อง และเครื่องพ่นยา
- 1.5.4.1 ทักษะการสื่อสารกับผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชน รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์อื่นในระหว่างการเยี่ยมบ้าน
- 1.5.5.1 การบันทึกข้อมูลของผู้ป่วยและครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านเพื่อใช้สื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์ทั้งในระดับปฐมภูมิด้วยกันและต่างระดับ
- 1.5.3 การทำงานร่วมกับทีมบุคลากรทางการแพทย์สหสาขาวิชา ในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน
- 1.5.3.1 บทบาทของบุคลากรอื่นๆ ในทีมเยี่ยมบ้าน (ตัวอย่างเช่น พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ)
- 1.5.3.2 การเป็นผู้นำที่ดีในทีมเยี่ยมบ้านและแสดงบทบาทของแพทย์ในทีมสหสาขาวิชาในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
- 1.5.4 การจัดบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านในบริการปฐมภูมิ
- 1.5.5.1 ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยในการเยี่ยมบ้านที่สามารถเชื่อมโยงการดูแลอย่างต่อเนื่องระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ในแต่ละสาขา
- 1.5.5.2 ข้อจำกัดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านและแนวทางการแก้ไข
- 1.5.5.3 การพัฒนาจุดมุ่งหมายในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านและชุมชน

สมรรถนะด้านที่ 2: ความรู้ความเชี่ยวชาญ และความสามารถ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาของผู้ป่วยและครอบครัว และชุมชน (Medical Knowledge and Skills)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ ประกอบด้วย

2.1 วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานของร่างกายและจิตใจของคนทุกกลุ่มวัย

- 2.1.1 วงชีวิตของบุคคลและครอบครัว
- 2.1.2 จิตวิทยาและการพัฒนาการของมนุษย์
- 2.1.3 กลไกของความชรา

2.2 ความรู้ความสามารถในวิชาชีพและเชี่ยวชาญในสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

- 2.2.1 การปรึกษาดูแลแบบองค์รวมกับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- 2.2.2 การบริหารเวลาในการปรึกษาดูแล

- 2.2.3 ทักษะการสื่อสารที่ดีระหว่างแพทย์และผู้ป่วย
- 2.2.4 ทักษะการสื่อสารในการให้คำปรึกษาดูแลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย
- 2.2.5 การวินิจฉัย และการวินิจฉัยแยกโรคร้ายแรง
- 2.2.6 การปรึกษาและดูแลอาการเจ็บป่วยที่ไม่ชัดเจน
- 2.2.7 การบูรณาการแพทย์ทางเลือกกับการแพทย์แผนปัจจุบัน
- 2.2.8 การส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วย
- 2.2.9 การใช้ประโยชน์จากการบันทึกเวชระเบียนเพื่อการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2.10 การใช้เวลาและประสานงานกับแหล่งสนับสนุนต่างๆ เพื่อการดูแลรักษาอย่างมีคุณภาพ

2.3 การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family Oriented Approach)

- 2.3.1 การให้คำแนะนำข้อมูลสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วยและครอบครัว
  - 2.3.1.1 การสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลที่ตรวจพบและทางเลือกในการรักษาให้กับสมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอและชัดเจน
  - 2.3.1.2 การค้นหา รับรู้ และเข้าใจปัญหาความกังวลของสมาชิกในครอบครัว
  - 2.3.1.3 การทำหน้าที่ของครอบครัวที่เปลี่ยนไป การดูแล และส่งต่อครอบครัวเพื่อรับการรักษาหากมีความจำเป็น
  - 2.3.1.4 การกระตุ้นส่งเสริมและการประสานให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคแก่คนในครอบครัว เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา เป็นต้น
- 2.3.2 การประเมินความรู้สึก สุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัวและให้การสนับสนุน
  - 2.3.2.1 การมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิต
  - 2.3.2.2 ผลกระทบของการมีผู้ป่วยทางสุขภาพจิตที่มีต่อบุคคลในครอบครัว
  - 2.3.2.3 การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลภาวะทางสุขภาพจิต
  - 2.3.2.4 ความรู้สำหรับครอบครัวในการสังเกตอาการ การคัดกรอง และการดูแลเบื้องต้นแก่ผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิตในครอบครัว
  - 2.3.2.5 การประคับประคองครอบครัวในภาวะวิกฤติจากผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต
  - 2.3.2.6 การค้นหาศักยภาพของครอบครัว เพื่อให้มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ป่วย
  - 2.3.2.7 การให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่สอดคล้องกับความต้องการ ความกังวล และความรู้สึกของครอบครัว
- 2.3.3 ประเมินครอบครัวอย่างเป็นระบบ และวางแผนเพื่อแก้ปัญหา
  - 2.3.3.1 การประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัวอย่างเป็นระบบ
  - 2.3.3.2 การสนับสนุนสมาชิกทุกคนในครอบครัวโดยไม่มีทางเลือกข้าง
  - 2.3.3.3 การช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมองเห็นความจำเป็นที่ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว
  - 2.3.3.4 การร่วมค้นหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับสมาชิกในครอบครัวเกิดความเห็นร่วมที่ทุกคนยอมรับได้
- 2.3.4 แผนในการดำเนินการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน

2.4 ดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community Oriented Approach)

ความรู้และทักษะที่ใช้เพื่อช่วยให้เกิดความสอดคล้องและสมดุลระหว่างความต้องการด้านสุขภาพของตัวบุคคลและของชุมชน ได้แก่

- 2.4.1 ความต้องการด้านสุขภาพของชุมชนโดยใช้ข้อมูลลักษณะประชากรและระบาดวิทยา
- 2.4.2 ความสัมพันธ์กันระหว่างสุขภาพและสังคม
  - 2.4.2.1 การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของภาวะตราบาป (stigma) และการแยกตัวจากสังคม
  - 2.4.2.2 ข้อขัดแย้งทางจริยศาสตร์ของการใช้ยาเพื่อสงบอาการผู้ป่วยในเหตุผลทางสังคม
  - 2.4.2.3 การจัดการภาวะความไม่เท่าเทียมทางสังคมได้
  - 2.4.2.4 การประเมินองค์การทางสังคมและสุขภาพ ทั้งหน่วยราชการและเอกชนที่มีส่วนในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตและใช้กลไกทางสังคมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน
  - 2.4.2.5 การดูแลร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อดูแลปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพจิตของประชาชนโดยคำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อของคนชุมชน
  - 2.4.2.6 แผนงานพัฒนาสุขภาพจิตซึ่งสะท้อนถึงมุมมองของประชาชนในท้องถิ่น
- 2.4.3 ผลกระทบของความยากจน เชื้อชาติ และการระบาดของโรคท้องถิ่นต่อสุขภาพของคนในชุมชน
- 2.4.4 การส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันในการรับบริการสุขภาพ
- 2.4.5 ความสำคัญของการมีข้อมูลระดับหน่วยบริการและข้อมูลของชุมชน เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพของหน่วยบริการ
- 2.4.6 การช่วยให้เกิดความสอดคล้องของความต้องการด้านสุขภาพของตัวบุคคลและของชุมชน
- 2.4.7 บทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวต่อการเป็นคณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่
- 2.4.8 การวางแผนจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้แก่ชุมชนโดยคำนึงถึงบริบทของชุมชนเป็นหลัก
  - 2.4.8.1 การบริหารจัดการระบบการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้แก่คนในชุมชนโดยประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ในชุมชน
  - 2.4.8.2 การวางแผนจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้แก่ชุมชนโดยคำนึงถึงบริบทของชุมชน
  - 2.4.8.3 การส่งเสริมให้มีการคัดสรรบุคคลต้นแบบในชุมชนด้านการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
- 2.4.9 นโยบายของรัฐบาลในการดูแลสาธารณสุขชุมชนกับการให้บริการที่บ้านผู้ป่วยตามบริบทของชุมชน
  - 2.4.9.1 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น การจัดการ การบริการ การ ติดต่อบริการ มาใช้ทำงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
  - 2.4.9.2 การรู้จักชุมชน แหล่งช่วยเหลือของชุมชนและวิธีการเข้าถึง
  - 2.4.9.3 แนวทางที่เหมาะสมในการเยี่ยมบ้านที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน
  - 2.4.9.4 แผนกลยุทธ์เพื่อสร้างเครือข่ายในการเยี่ยมบ้านแต่ละชุมชนได้อย่างเหมาะสม
  - 2.4.9.5 บทบาทของอาสาสมัครชุมชนในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านได้

สมรรถนะด้านที่ 3: ทักษะการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร

(Interpersonal and Communication Skills)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ประกอบด้วย

3.1 การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางในเวชปฏิบัติ

- 3.1.1 การค้นหาทั้งโรคและความเจ็บป่วยของผู้ป่วย
- 3.1.2 การดูแลแบบองค์รวม โดยปรับตามบริบทของวัฒนธรรม
  - 3.1.2.1 การให้คุณค่า และความเชื่อ ของบุคคล ครอบครัว สังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลาย
  - 3.1.2.2 บริบทของวัฒนธรรมและความเชื่อของผู้ป่วยที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพและบริการทางการแพทย์

- 3.1.3 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ป่วยและแพทย์ และการยอมรับในตัวตนของผู้ป่วย
  - 3.1.3.1 การดูแลโดยเคารพในตัวตนของผู้ป่วย
  - 3.1.3.2 การสื่อสารกับผู้ป่วยโดยสะท้อนให้เห็นตัวตนและความต้องการที่แท้จริงของผู้ป่วย
  - 3.1.3.3 การสร้างความสมดุลของความรู้สึกต่อกันและระยะห่างที่เหมาะสมระหว่างแพทย์และผู้ป่วย
- 3.1.4 การดูแลอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของผู้ป่วย การติดตามและประสานเมื่อได้ส่งต่อผู้ป่วยไปรับการรักษาที่อื่น
  - 3.1.4.1 ความต่อเนื่องที่เกี่ยวกับบุคคล ความต่อเนื่องของข้อมูลในการมารับบริการแต่ละครั้งของผู้ป่วย
  - 3.1.4.2 การช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจและปรับตัวต่อปัญหาที่ส่งผลกับการดำเนินชีวิตอย่างต่อเนื่อง
  - 3.1.4.3 การบันทึกข้อมูลการเจ็บป่วยอย่างมีประสิทธิภาพสามารถใช้ติดตามดูแลในระยะยาวแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ดูแล
- 3.2 การสื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
  - 3.2.1 การค้นหาความคิด ความกังวล และความคาดหวังของผู้ป่วย บูรณาการไปกับมุมมองการดูแลโดยแพทย์ เพื่อทำให้เกิดความเห็นร่วมกันและการกำหนดแผนการรักษา
  - 3.2.2 การสร้างความร่วมมือระหว่างแพทย์และผู้ป่วย
- 3.3 การสอน การเป็นที่เลี้ยง และการเป็นที่ปรึกษาทางคลินิก
  - 3.3.1 หลักการและจิตวิทยาการเรียนแบบผู้ใหญ่
  - 3.3.2 รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและการออกแบบรูปแบบ/กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของผู้เรียน
  - 3.3.3 แนวทางวิธีการสอนโดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
  - 3.3.4 การวางแผนและประเมินโครงสร้างการสอนที่เหมาะสมกับสิ่งที่ผู้เรียนน่าจะจะได้เรียนรู้
  - 3.3.5 การจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย (small group)
  - 3.3.6 การนำเสนอการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้ฟัง สร้างปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง
  - 3.3.7 การผสมผสานรูปแบบต่าง ๆ ของจัดการเรียนการสอนเข้าไปในการจัดบริการและความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการสอน
  - 3.3.8 การให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับเพื่อนร่วมงาน
  - 3.3.9 หน้าที่และจุดมุ่งหมายของการเป็นที่เลี้ยงทั้งในด้านปฏิบัติงานและด้านการเรียนการสอน ระบุความแตกต่างในประเด็นของของประโยชน์ที่ได้รับและข้อจำกัดระหว่างการเป็นที่เลี้ยงและการเป็นที่ปรึกษา (อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ)
  - 3.3.10 การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการสอนกับการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างปฏิบัติงาน
  - 3.3.11 การแสวงหาและเรียนรู้แนวทางปรับปรุงสมรรถนะด้านการสอนจากเสียงสะท้อนของผู้เรียน
  - 3.3.12 ทักษะการพูดในที่ชุมชน
  - 3.3.13 จิตวิทยาการให้รางวัลและการลงโทษเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้

สมรรถนะด้านที่ 4: การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติ

(Practice-Based Learning and Improvement)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ประกอบด้วย

4.1 การพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Practice-Based) ความคิดสร้างสรรค์ ตามหลักวิทยาศาสตร์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

4.1.1 การเรียนรู้จากการทำเวชปฏิบัติ (Practice based learning)

4.1.2 การรวบรวมความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ในองค์กร

4.1.3 การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ

4.2 การเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติ

4.2.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential learning)

4.2.2 การเป็นผู้ปฏิบัติที่เรียนรู้จากการสะท้อนคิด (Reflective practitioner)

4.2.3 การเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้ต่อเนื่อง ในเรื่องที่น่าสนใจและช่วยส่งเสริมการทำเวชปฏิบัติ

4.3 การดำเนินการวิจัยทางการแพทย์ และสาธารณสุข

4.3.1 ความรู้พื้นฐานและทักษะด้านงานวิจัย

4.3.1.1 การค้นหาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3.1.2 การวิพากษ์งานวิจัย

4.3.1.3 การตั้งกรอบแนวคิดคำถาม

4.3.1.4 การสืบค้นข้อมูล

4.3.1.5 การนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตจริง

4.3.1.6 สถิติ จริยธรรมทางการวิจัย

4.3.2 ความรู้พื้นฐานและทักษะด้านกิจกรรมทางวิชาการ (การเรียนการสอน)

4.3.2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียน

4.3.2.2 การใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม

4.3.2.3 การประเมินผลการสอน

4.3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.2.5 การประเมินตนเองโดยการสะท้อนกลับจากบุคคลอื่น

4.3.3 การนำปัญหาจากเวชปฏิบัติไปสู่การคิดคำถามวิจัยและสร้างงานวิจัยได้

4.3.4 รูปแบบวิจัยที่เหมาะสมกับคำถามวิจัย

4.3.5 การสร้างแบบสอบถาม

4.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ

4.3.7 การค้นหาและสรุปข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

4.3.8 การอภิปรายและสรุปผลงานวิจัย

4.3.9 ประยุกต์ใช้บริบทของชุมชนในการวิจัย เช่น การใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้แก้ปัญหา

4.4 วิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์ และนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ

4.4.1 การติดตามหลักฐานใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำ evidence-based medicine อย่างสม่ำเสมอ

4.4.2 ประเมินพฤติกรรมและเปลี่ยนแปลงเวชปฏิบัติให้เหมาะสมกับหลักฐานใหม่ที่ดีที่สุดอย่างสม่ำเสมอ

4.4.3 แหล่งที่จะสามารถได้มาซึ่งหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ดี

4.4.4 การประเมินหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่อ่อนและที่หนักแน่น

4.4.5 การเปรียบเทียบของหลักฐานทางวิทยาศาสตร์

4.4.6 การประเมินคุณภาพของงานวิจัยจากบทความงานวิจัย

4.4.7 การแปลความ การวิเคราะห์ ประเมินและการประยุกต์ใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ตามบริบทที่เปลี่ยนไป

สมรรถนะด้านที่ 5: ความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพนิยมและความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ ประกอบด้วย

5.1 ธรรมเนียมปฏิบัติทางคลินิก

5.1.1 ธรรมเนียมปฏิบัติทางคลินิก อันได้แก่

5.1.1.1 การพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบความถูกต้องของเวชระเบียน

5.1.1.2 ความเป็นผู้นำ

5.1.1.3 การนำเวชปฏิบัติเชิงประจักษ์มาประยุกต์ใช้ในการจัดบริการ

5.1.1.4 การเผยแพร่แนวคิด การทำงานและนวัตกรรมในเวชปฏิบัติ

5.1.1.5 การลดความเสี่ยงทางคลินิก

5.1.1.6 การตรวจสอบเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์

5.1.1.7 การศึกษาเรียนรู้จากข้อร้องเรียน

5.1.1.8 การพัฒนาความเป็นวิชาชีพแพทย์

5.1.1.9 การเก็บข้อมูลอย่างมีคุณภาพ

5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมเนียมปฏิบัติทางคลินิกกับการพัฒนาวิชาชีพแพทย์

5.1.4 คุณสมบัติและสมรรถนะของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว และอธิบายเจตจำนง และภาระความรับผิดชอบของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวได้

5.1.5 แนวคิดของการดูแลแบบองค์รวมและผลกระทบต่อแพทย์และผู้ป่วย

5.1.6 การประเมินความคิด ความรู้สึก ผลกระทบของความเจ็บป่วยต่อการดำรงชีวิต และความคาดหวังของผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วยโดยคำนึงถึงความแตกต่างของปัจเจกบุคคลด้วยวิธีการดูแลที่แตกต่างเฉพาะบุคคล

5.1.7 การตรวจสอบคุณภาพการทำงานในเวชปฏิบัติ

5.1.8 การสะท้อน (feedback) การทำงานของเพื่อนร่วมงาน

5.1.9 การพัฒนาและจัดการระบบข้อมูลของการทำงานในเวชปฏิบัติ

5.1.10 การค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการทำงานในเวชปฏิบัติ

5.1.11 การตรวจสอบและประเมินเอกสารที่มีความสำคัญต่อการดูแลผู้ป่วย เช่น ใบสั่งยา ใบส่งต่อ

5.1.12 ความแตกต่างหลากหลายของเวชปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

5.1.13 กระบวนการ PDSA (plan-do-study-act)

5.1.14 การใช้เวชปฏิบัติเชิงประจักษ์ในการดูแลการเจ็บป่วยให้ครอบคลุมทุกด้าน

5.1.15 การพัฒนาและนำทรัพยากรที่มีอยู่ในครอบครัวมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว

5.1.16 การดูแลโดยคำนึงถึงผลกระทบของผู้ป่วยที่มีต่อครอบครัว และความเจ็บป่วยของครอบครัว

5.1.17 การนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ ในการดูแลผู้ป่วยและผู้ดูแลในชุมชน

5.1.18 การวิเคราะห์ผลจากการจัดระบบบริการสุขภาพที่ไม่เท่าเทียม และวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับผลจากความไม่เท่าเทียมนั้น

5.1.19 การทำเวชปฏิบัติที่อาศัยข้อมูลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนและนำไปประยุกต์ใช้

5.2 กฎหมายและจริยธรรมทางการแพทย์ และการประยุกต์ใช้ในเวชปฏิบัติ

5.2.1 การบูรณาการความรู้เกี่ยวกับค่านิยมของผู้ป่วยประกอบกับหลักฐานเชิงประจักษ์ และประสบการณ์ทางคลินิก เพื่อใช้ในการดูแลผู้ป่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด

- 5.2.2 การวิเคราะห์ประเด็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณสุขและประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม
- 5.2.3 การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกับทีมสุขภาพ ที่สะท้อนให้เห็นหลักการจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการแพทย์
- 5.2.4 การให้ข้อมูลช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวเพื่อการตัดสินใจเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความซับซ้อนเชิงจริยธรรมทางการแพทย์
- 5.2.5 การประเมินค่านิยมของผู้ป่วย และครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย การสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับผู้ป่วยและครอบครัว และการวางแผนการรักษาโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและบริบทที่จำเพาะของผู้ป่วย
- 5.2.6 ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการดูแลที่เหมาะสมสำหรับผู้ด้อยโอกาส
- 5.2.7 การมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกลางระหว่างผลประโยชน์ของตัวผู้ป่วยและผลประโยชน์ของผู้ให้ดูแลรักษา
- 5.2.8 แนวปฏิบัติด้านจริยธรรมเพื่อขอความยินยอมในการรักษา และการรักษาความลับของผู้ป่วยในบริบทเฉพาะของบริการปฐมภูมิ
- 5.2.9 การยินยอมรักษา สิทธิปฏิเสธการรักษา และการรักษาความลับของผู้ป่วย
- 5.2.9.1 ผู้ป่วยมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองอย่างอิสระ โดยแพทย์จะต้องแจ้งให้ผู้ผู้ป่วยทราบผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้น
- 5.2.9.2 ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายอย่างมีมนุษยธรรมและมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทุกอย่างเพื่อช่วยผู้ป่วยเสียชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี
- 5.2.9.3 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการยินยอมหรือการปฏิเสธการรักษาได้อย่าง ถูกต้อง
- 5.2.9.4 พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพื่อยืดความตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน
- 5.2.10 การวางแผนและแก้ปัญหาผลกระทบของค่านิยมที่แตกต่างต่อการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ของผู้ป่วย ครอบครัว และผู้ให้บริการทางการแพทย์
- 5.2.11 การสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเหตุผลทางคุณธรรมเพื่ออธิบายและแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งเกี่ยวกับค่านิยม
- 5.2.12 การค้นหามุมมองด้านจริยธรรมในการดูแลผู้ป่วย
- 5.2.13 การตอบสนองในกรณี que ผู้ป่วยปฏิเสธการรักษา รักษาบางส่วนหรือรักษาไม่ครบถ้วน
- 5.2.13.1 การยอมรับสิทธิในการให้หรือไม่ให้ข้อมูล
- 5.2.13.2 การยอมรับมุมมองของผู้ป่วยที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ในระหว่างการดำเนินไปของโรคเรื้อรัง
- 5.2.13.3 การตระหนักว่าการดำเนินโรคหรือภาวะแทรกซ้อนอาจจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจ
- 5.2.13.4 การยอมรับถึงค่านิยมเกี่ยวกับการดำเนินโรคหรือภาวะแทรกซ้อนที่มีผลต่อการให้การดูแลผู้ป่วยโดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีพยากรณ์โรคไม่ดีขึ้นรวมทั้งผู้ป่วยระยะสุดท้าย
- 5.2.14 การประเมินและสร้างแนวทางการป้องกันความขัดแย้งทางจริยธรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นระหว่างผู้ดูแลรักษาและผู้ป่วย
- 5.2.15 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ป่วย ครอบครัว ญาติ และคนใกล้ชิด ผู้ให้บริการสุขภาพ เช่น วัฒนธรรม การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ ค่านิยมส่วนบุคคลและครอบครัว ตลอดจนประสบการณ์ส่วนตัว
- 5.2.16 การให้ความสำคัญกับค่านิยมของครอบครัวที่มีผลต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย และตระหนักถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่มีอิทธิพลจากความแตกต่างด้านค่านิยมต่อการดูแลรักษาผู้ป่วย
- 5.2.17 การประเมินความขัดแย้งทางจริยธรรมที่เป็นปัญหาในการดูแลทั้งครอบครัว

- 5.2.18 การจัดการประชุมครอบครัวเพื่อพูดคุยกับครอบครัวด้านจริยธรรมทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วยที่ยังพอช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- 5.2.19 การกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม เพื่อใช้ในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ครอบคลุมถึงข้อจำกัดในการใช้ทรัพยากรสาธารณะ และมีการจัดสรรอย่างรอบคอบ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยรวม
- 5.2.20 การประเมินความแตกต่างของค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อทางเลือกในการจัดบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
- 5.2.21 การตัดสินใจอย่างสมดุลและเป็นธรรมระหว่างความจำเป็นของผู้ป่วยกับความจำเป็นของสังคมโดยรวม
- 5.2.22 การร่วมสัมนาด้านกฎหมายและจริยธรรมทางการแพทย์กับชุมชน

5.3 แสดงให้เห็นว่าการให้การปรึกษาดูแลที่ดี ต้องอาศัยเจตคติของความเป็นวิชาชีพ

- 5.3.1 การตระหนักถึงจริยธรรมทางการแพทย์ เช่น การรักษาความลับผู้ป่วย การแสดงความยินยอมรับการรักษาก่อนการแจ้งข่าวร้าย
- 5.3.2 การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยอย่างซื่อตรง และไม่มีอคติ
- 5.3.3 การให้เกียรติผู้ป่วยและผู้ร่วมงาน
- 5.3.4 การทำงานเป็นทีม การให้กำลังใจ และส่งเสริมช่วยเหลือผู้ร่วมงาน
- 5.3.5 การส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ทั้งในแง่ของเวลา และข้อมูลการส่งต่อ
- 5.3.6 การรักษาเวลาในการให้การปรึกษาดูแลได้อย่างเหมาะสม
- 5.3.7 การประเมินและปรับปรุงเทคนิคการให้การปรึกษาดูแลของตนเอง
- 5.3.8 การจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งของตนเองและผู้ป่วยในระหว่างการให้การปรึกษาดูแลได้อย่างเหมาะสม
- 5.3.9 การตระหนักว่าอารมณ์วิถีชีวิต และสุขภาพที่ไม่ดีของแพทย์ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการให้การปรึกษาและดูแลตนเอง

5.4 การสร้างความเสมอภาคและการให้คุณค่าแก่ความแตกต่าง (Promoting Equality and Valuing Diversity)

- 5.4.1 การปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ป่วย ญาติ และบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเคารพและเท่าเทียมกัน
- 5.4.2 การปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเคารพในความแตกต่างและไม่มีกีดกันคนกลุ่มใดออกไปเพราะความแตกต่างนั้น
- 5.4.3 การปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน และถือว่ามนุษย์สามารถตัดสินใจได้โดยลำพังและต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการตัดสินใจนั้น
- 5.4.4 การให้ข้อมูลแก่บุคคลอื่นเพื่อส่งเสริมให้ทุกคนรู้จักพิทักษ์สิทธิของตนเอง
- 5.4.5 การยอมรับในความคิด ความเชื่อ ความสนใจของแต่ละบุคคล

สมรรถนะด้านที่ 6: การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ

(System-Based Practice)

ความรู้พื้นฐานและทักษะสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อให้บรรลุสมรรถนะในด้านนี้ ประกอบด้วย

6.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศ

- 6.1.1 ระบบบริการสุขภาพของประเทศ และข้อจำกัด
- 6.1.2 ระบบและช่องทางในการรับบริการและให้บริการสุขภาพ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยและแพทย์ เช่น ขั้นตอนการส่งต่อ การร่วมจ่าย การลาหยุดงาน และประเด็นทางกฎหมาย
- 6.1.3 บทบาทของบุคลากรสาขาอื่นที่มีผลต่อนโยบายสุขภาพของท้องถิ่น

6.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary Care Management)

6.2.1 โครงสร้างระบบบริการปฐมภูมิ

6.2.2 ขอบเขตหน้าที่รับผิดชอบของบริการปฐมภูมิในระบบสุขภาพของประเทศ

6.3 ภาวะผู้นำ (Leadership)

6.3.1 การเป็นผู้นำทีมสุขภาพ

6.3.2 การมีทัศนคติที่ดีและเป็นแบบอย่างของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

6.3.3 การเป็นแกนนำด้านสุขภาพให้กับผู้ป่วยและทีมสุขภาพ

6.3.4 การเป็นผู้นำในการจัดการการบริการปฐมภูมิ เช่น การสื่อสาร การบริหารจัดการทั่วไป การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นต้น

6.3.5 การเป็นผู้นำในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวอย่างเป็นองค์รวม

6.3.6 การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

6.3.7 การเป็นผู้นำในการเสริมพลังให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลสุขภาพ

6.3.8 การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6.3.9 การบริหารจัดการทรัพยากรสุขภาพ โดยคำนึงถึงความจำเป็น เหมาะสม และคุ้มค่า ประกอบด้วย การวางแผน แก้ไข ติดตาม และประเมินผล

6.3.10 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแก้ไขปัญหาโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จริง

6.3.11 การบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อการธำรงรักษาทรัพยากรบุคคล

6.3.12 ทักษะเกี่ยวกับมนุษย์ (Human skill) เช่น การเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ การสร้างสัมพันธภาพ การทำงานเป็นทีม

6.3.13 การทำงานร่วมกับทีมสุขภาพและองค์กรในชุมชน

6.3.14 การประยุกต์หลักการเวชศาสตร์ครอบครัว เพื่อประสานงานกับหน่วยงานทั้งนอกและในองค์กร

6.3.15 การสื่อสาร ประสานงาน และชักนำชุมชนในด้านสุขภาพ

6.4 การจัดการคุณภาพ (Quality management)

6.4.1 ทักษะด้านงานคุณภาพ

6.4.1.1 การเลือกตัวชี้วัดคุณภาพที่เหมาะสมมาใช้ในบริการปฐมภูมิการระบุประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพในหน่วยงานที่ทำเวชปฏิบัติ

6.4.1.2 การจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานคุณภาพให้กับบุคลากรในหน่วยงาน

6.4.1.3 การพัฒนาคุณภาพบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของผู้ป่วย

6.4.1.4 การพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

6.4.2 ทักษะในการเป็นผู้นำอภิปรายในการประชุมเพื่อแก้ปัญหาภายในหน่วยงาน

6.4.3 ทักษะในการนำการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (continuous quality improvement) มาประยุกต์ใช้

6.4.4 การกำหนดตัวชี้วัดครอบคลุมทุกรูปแบบของการดูแล ได้แก่ การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ

6.4.5 การพัฒนาระบบบริการที่มีคุณภาพ

6.4.5.1 ระบบคุณภาพและการติดตามของการดูแลระดับครอบครัว

6.4.5.2 ระบบบริการและงานคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม

6.4.6 นโยบายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของบริการปฐมภูมิ

6.4.7 การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนในการจัดการคุณภาพ

6.5 ความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient Safety)

- 6.5.1 การให้บริการที่ตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยในทุกมิติและทุกด้านของการดูแลรักษา
- 6.5.2 การสนับสนุนวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร และการมีส่วนร่วมในองค์กรแพทย์ในการติดตามผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วย
- 6.5.3 การใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยง เช่น Thai HA Trigger tool และแบบรายงานความเสี่ยง
- 6.5.4 องค์กรประกอบและโครงสร้างของระบบการจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัยของผู้ป่วย เช่น การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดเผยและเน้นความยุติธรรม นโยบายองค์กร ที่ให้ความสำคัญต่อการเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย นโยบายที่กำหนดให้ บุคลากรมีบทบาทและมีส่วนรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ มีกลไกการสืบหาสาเหตุ มีการลดความสูญเสียหลังจากเกิดเหตุการณ์ โดยให้การช่วยเหลือทั้งผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่
- 6.5.5 การนำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นไปใช้ในเวชปฏิบัติไปสู่การเรียนรู้ โดยผสมผสานในระบบการทำงานเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมงาน
- 6.5.6 ทักษะในการสื่อสารกับผู้ป่วย ญาติ หรือผู้ที่ประสบความเสียหายอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา
  - 6.5.6.1 การรับฟังปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง
  - 6.5.6.2 การสื่อสารอย่างรวดเร็ว เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
  - 6.5.6.3 การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นจริง และทำด้วยความเห็นอกเห็นใจ
- 6.5.7 การสร้างความตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยทั้งในสถานบริการทางการแพทย์และที่บ้านแก่ครอบครัว
- 6.5.8 การอธิบายถึงโอกาสเกิดความเสี่ยงต่อผู้ป่วยทุกระยะ ทุกขั้นตอนของการดำเนินโรค และการรักษา
- 6.5.9 การสะท้อนข้อมูลความเสี่ยงนั้นให้ทีมงานทุกระดับได้รับทราบ เพื่อช่วยกันลดโอกาสเกิดความเสี่ยง
- 6.5.10 การประยุกต์ใช้ความรู้เรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วยในการทำเวชปฏิบัติ
- 6.5.11 การสร้างและประเมินกลไกและระบบการจัดการเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยที่มีอยู่ในระบบบริการปฐมภูมิ
- 6.5.12 การค้นหาความเสี่ยงและการรายงานอุบัติการณ์ในเวชปฏิบัติโดยสามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง รวมถึงบอกจุดดีและจุดอ่อนของเครื่องมือที่ใช้ค้นหาความเสี่ยง
- 6.5.13 การวิเคราะห์รากของสาเหตุ (Root cause analysis) และประเมินความเสี่ยง
- 6.5.14 การรู้ข้อจำกัดของตนเองและผู้เกี่ยวข้องในเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง
- 6.5.15 การนำระบบการจัดการความเสี่ยงไปใช้ในชุมชน
- 6.5.16 ความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี และภาษาที่อาจส่งผลทำให้เกิดความผิดพลาดทางการแพทย์ และบทบาทในการจัดการเพื่อแก้ปัญหา

6.6 การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี (Information management and technology)

- 6.6.1 ระบบการบันทึกข้อมูลทางคลินิกของผู้ป่วยในเวชปฏิบัติ เช่น ระบบข้อมูลของโรงพยาบาล (hospital information system)
- 6.6.2 การทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลทางคลินิกของหน่วยบริการ เพื่อนำไปสู่การระบุและแก้ไขปัญหา กำหนดนโยบายของหน่วยบริการเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี
- 6.6.3 แหล่งข้อมูลสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วย
- 6.6.4 แนวทางการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วย
- 6.6.5 ทักษะในการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูล
- 6.6.6 ทักษะในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการแพทย์กับเพื่อนร่วมงานและบุคลากรอื่นๆ
- 6.6.7 ทักษะในการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับโรคและความเจ็บป่วยให้กับผู้ป่วย

6.6.8 การบันทึกข้อมูลทางคลินิกที่สมบูรณ์ และครอบคลุมทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสุขภาพ

6.6.9 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการและเชื่อมโยงข้อมูลผู้ป่วยและครอบครัว นำแฟ้มครอบครัว (family folder) มาใช้ในการดูแลผู้ป่วย

6.6.10 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพของชุมชน นำแฟ้มชุมชน (community folder) มาใช้ในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน

6.7 การบริหารการเงินและเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (Financial management and health economics)

6.7.1 ความรู้และทักษะด้านการบริหารการเงินระดับบุคคล

6.7.1.1 ปัจจัยด้านการเงินและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพเบื้องต้นของผู้ป่วย

6.7.1.2 หลักการวางแผนทางการเงินเบื้องต้นเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพ ตั้งแต่การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มาจากขาดการวางแผนทางการเงิน หรือมีการวางแผนทางการเงินที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมได้

6.7.2 การดูแลผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ คุ่มค่าและเหมาะสม ในทุกมิติทั้งทางกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณ ตัวอย่างเช่น การใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use: RDU)

6.7.3 ความรู้และทักษะทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

6.7.3.1 การอ่านบทความทางวิชาการทางเศรษฐศาสตร์การแพทย์

6.7.3.2 การประยุกต์ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์การแพทย์ มาใช้กับการดูแลผู้ป่วยและการบริหารทรัพยากรทางการแพทย์

6.7.3.3 การดูแลผู้ป่วยเฉพาะด้านต่าง ๆ และสมาชิกในครอบครัวได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม

6.7.3.4 การประสานทรัพยากรในชุมชนที่มีอยู่ในการดูแลสุขภาพ โดยอิงหลักเศรษฐกิจพอเพียง

6.7.3.5 การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชนอย่างคุ้มค่า

ภาคผนวก 2

โรคหรือภาวะของผู้ป่วย

ความรู้และทักษะในการดูแลโรคหรือภาวะของผู้ป่วย ทั้งในบริบทโรงพยาบาล บ้านและชุมชน สำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว มีหัวข้อดังนี้

1. Care of couple
2. Care of children and adolescent health
3. Care of elderly
4. Gender-specific health issues: women and men's health
5. Sexual health
6. Palliative Care
7. Complementary and Alternative Medicine (CAM)
8. Care of Specific Populations and occupational health
9. Disaster Medicine
10. International Health and travel medicine
11. Human behavior and mental health
12. Clinical management
  - 12.1 Cardiovascular problems
  - 12.2 Digestive problems
  - 12.3 Drug and alcohol problems
  - 12.4 ENT and facial problems
  - 12.5 Eye problems
  - 12.6 Endocrine problems
  - 12.7 Neurological problems
  - 12.8 Respiratory problems
  - 12.9 Rheumatology and musculoskeletal problems
  - 12.10 Skin problems
  - 12.11 Hematologic problems
  - 12.12 Renal problems
  - 12.13 Nutritional problems

1. Care of couple

การดูแลคู่ครอง

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 อธิบายความหมาย บทบาท หน้าที่ ของคู่ครอง
- 1.2 อธิบายปัญหาการเจ็บป่วย ปัญหาทางเพศ โรคทางเพศสัมพันธ์ การหย่าร้างของคู่ครอง
- 1.3 จัดบริการเพื่อดูแลปัญหาของคู่ครองในหน่วยบริการปฐมภูมิได้
- 1.4 บริหารจัดการเรื่องความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับคู่ครองให้ได้รับการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ให้เกิดการไกล่เกลี่ย ประนีประนอม ความเข้าใจของคู่ครอง

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ตระหนักถึงการเจ็บป่วยของคู่ครอง/ครอบครัวที่มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ของคู่ครอง
- 2.2 ตระหนักถึงความต้องการบุตรของคู่ที่มีบุตรยาก ที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณของคู่ครอง
- 2.3 ตระหนักถึงการสูญเสีย การแยกจาก การขัดแย้งของคู่ครองที่มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณของคู่ครอง
- 2.4 ติดตามเผื่อระวังครอบครัวที่คู่ครองมีการจากไป โดยดูแลทั้งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 ให้คำปรึกษาและบริการเบื้องต้นสำหรับคู่ครองในเรื่อง การมีบุตรยาก และโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์
- 3.2 ให้คำปรึกษาปัญหาการครองคู่ ปัญหาสุขภาพทางเพศ ความไม่สมดุลของอารมณ์ ความต้องการทางเพศ
- 3.3 ให้คำปรึกษาปัญหาจากแม่เลี้ยง พ่อเลี้ยงในคู่ครอง มีการแต่งงานใหม่หรือมีคู่ครองใหม่
- 3.4 ส่งต่อผู้ป่วยไปพบแพทย์เฉพาะทางได้อย่างเหมาะสมและทันตามเวลา และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
- 3.5 ให้คำปรึกษา ดูแลคู่ครองที่มีการสูญเสียบุตร หรือสูญเสียคู่ครองตัวเองได้

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ให้การดูแลรักษา ป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับคู่ครองได้
- 4.2 รับรู้และให้เข้าใจถึงแนวคิดการมีคู่ครองต่างเชื้อชาติ
- 4.3 อธิบายผลกระทบต่อการใช้บริการสุขภาพคู่ครองต่างเชื้อชาติ
- 4.4 เข้าใจกฎหมายการมีคู่ครองต่างเชื้อชาติและระบบบริการสุขภาพ

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 แจกแจงคู่ครองในลักษณะครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย
- 5.2 วางแผนและแก้ปัญหาการดูแลสุขภาพเมื่อคู่ครองตนเองเจ็บป่วย
- 5.3 ทำให้คู่ครองเข้าใจในการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่การรับผิดชอบต่อคู่ครองและครอบครัวตนเองเมื่อเจ็บป่วย
- 5.4 ตระหนักถึงปัญหา/การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในคู่ครองส่งผลกระทบต่อครอบครัวและสมาชิกคนอื่น ๆ (สามี ภรรยา บุตร บิดา มารดา)
- 5.5 เชื่อมประสาน เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ บรรยากาศที่ดีในคู่ครองและครอบครัวนั้นได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ตระหนักถึงผลกระทบของคู่ครองที่เกิดขึ้นตามการดำเนินชีวิตในชุมชน

- 6.2 รู้และให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพทั่วไปและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสำหรับคู่ครองที่มีปัญหา
- 6.3 ประสานและกระตุ้นการสร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือคู่ครองเกิดปัญหาขึ้นได้
- 6.4 ส่งเสริมให้มีพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำสำหรับคู่ครองใหม่ในชุมชนได้
- 6.5 ทราบและแนะนำแบบตัวอย่างคู่ครองที่ดี (Role Model) ให้ศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้

2. Care of children and adolescent health

การดูแลสุขภาพเด็กและวัยรุ่น

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 ให้การวินิจฉัยโรคหรือปัญหาที่พบบ่อยในเด็กได้ ดังนี้

- เด็กที่มีพัฒนาการช้า
- เด็กโรคสมาธิสั้นและปัญหาการเรียน (ADHD, LD)
- เด็กที่ถูกทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง
- ไข้
- การติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ
- การติดเชื้อทางเดินหายใจ
- การติดเชื้อในหูชั้นกลาง/หูชั้นนอก
- โรคหอบหืด
- ผื่น
- โรคเบาหวาน
- ทำเดินผิดปกติ
- โรคของกล้ามเนื้อและกระดูก
- ปวดศีรษะ
- โรคทางศัลยกรรมเด็ก เช่น ลำไส้กลืนกัน
- ปัญหาของระบบทางเดินอาหาร
- ภาวะฉุกเฉินในเด็ก
- การกินสิ่งแปลกปลอมและการได้รับสารพิษ

1.2 ในวัยรุ่น

- การใช้สารเสพติด
- การกินผิดปกติ
- ปัญหาสุขภาพจิตที่พบบ่อยในเด็กและวัยรุ่น
- การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- ปัญหาการใช้ความรุนแรงในวัยรุ่น
- ประเด็นทางเพศในวัยรุ่น
- ปัญหาสุขภาพจิต
- ปัญหาการสื่อสารและการเข้าถึงวัยรุ่น

- 1.3 จัดบริการดูแลโรคและปัญหาของเด็กและวัยรุ่นในหน่วยบริการปฐมภูมิได้ทั้งการตรวจผู้ป่วยนอกและคลินิกเด็กดี
  - 2.1 ส่งต่อผู้ป่วยไปพบแพทย์เฉพาะทางได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาและระยะเวลา
2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)
  - 2.1 ให้การดูแลร่วมระหว่างทางกาย จิตใจ และสังคมของเด็กและวัยรุ่น โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของบุคคล ครอบครัว สังคม ความเชื่อ และวัฒนธรรม
  - 2.2 แสดงทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้ป่วยเด็กและวัยรุ่น
  - 2.3 ดูแลทั้งโรค (disease) และความเจ็บป่วย (illness) ของเด็กและวัยรุ่น
  - 2.4 วางแผนการแก้ปัญหา โดยให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)
  - 3.1 บอกความชุกตื้นปัญหาสุขภาพของเด็กและวัยรุ่น และสาเหตุของปัญหา
  - 3.2 ระบุปัญหาทางสุขภาพของเด็กและวัยรุ่นที่พบบ่อยในท้องถิ่น
  - 3.3 จัดการภาวะฉุกเฉินในเด็กและวัยรุ่น
4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)
  - 4.1 ให้การดูแลเด็กและวัยรุ่น ทั้งการรักษา สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสภาพ
  - 4.2 ติดตามดูแลและประเมินการเจริญเติบโต พัฒนาการ ภาวะโภชนาการ การให้วัคซีน ป้องกันโรคและอุปสรรคการให้วัคซีน
  - 4.3 เป็นผู้ประสานงานเชื่อมโยงกับทีมสุขภาพในการดูแลสุขภาพของเด็กและวัยรุ่นในแต่ละปัญหา
5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)
  - 5.1 ให้คำแนะนำแก่ครอบครัว ในการเลี้ยงดูเด็กและวัยรุ่น เช่น การให้อาหาร การฝึกวินัย การป้องกันอุบัติเหตุ การดูแลฟัน เป็นต้น
  - 5.2 ส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทร่วมกับทีมสุขภาพ ในการดูแลเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาสุขภาพ
  - 5.3 ดูแลสมาชิกครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสุขภาพของเด็กและวัยรุ่นในครอบครัว
6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)
  - 6.1 ระบุความต้องการของชุมชน ในด้านการดูแลสุขภาพและปัญหาของเด็กและวัยรุ่น
  - 6.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อช่วยเหลือปัญหาของเด็กและวัยรุ่น โดยจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม
  - 6.3 วางแผนระดับชุมชนในการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ในการดูแลสุขภาพและปัญหาของเด็กและวัยรุ่น โดยคำนึงถึงปัญหาของชุมชน

3. Care of older adults

การดูแลผู้สูงอายุ

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)
  - 1.1 จัดบริการด่านแรกให้กับผู้สูงอายุโดยไม่จำกัดชนิดของปัญหา
  - 1.2 ให้การดูแลผู้สูงอายุครอบคลุมทุกมิติสุขภาพ (กาย ใจ สังคม จิตวิญญาณ)
  - 1.3 ประสานการทำงานร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์อื่นๆ และแพทย์เฉพาะทางได้

1.4 จัดบริการสุขภาพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุภายใต้บริบทการดูแลทางด้านสุขภาพและสังคม

1.5 ประยุกต์การจัดการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุตามระดับความสามารถเชิงปฏิบัติที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1.5.1 ผู้สูงอายุที่มีความสามารถเชิงปฏิบัติปกติ (High functional ability)

- Provision of health promotion and health prevention including nutrition, exercise and cognitive stimulation
- Appropriate management of non-communication diseases and multiple comorbidities
- Identification of drug safety

1.5.2 ผู้สูงอายุที่มีความสามารถเชิงปฏิบัติที่เสื่อมถอยลง (Decline functional ability)

- Early detection to reversion of slow decline problems
  - Cognitive impairment and delirium
  - Depression
  - Common vision and hearing problems
  - Sleep-related problems
  - Weight loss and malnutrition
  - Medication-related problems
  - Sarcopenia and frailty
  - Instability, falls and immobilization
  - Urinary and fecal incontinence

1.5.3 ผู้สูงอายุที่มีความสามารถเชิงปฏิบัติเสื่อมถอยลงมากอย่างมีนัยสำคัญ (Significant loss of function)

- Identification of caregiver burden and supportation of caregivers Provision of transitional or Intermediate care and rehabilitation to improve functional ability

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 ให้การประเมินและการดูแลผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และครอบครัวแบบองค์รวมครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านร่างกาย, ความสามารถเชิงปฏิบัติ, จิตใจ, จิตวิญญาณ และสังคม โดยยึดหลักผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้สูงอายุและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2.2 ให้คำปรึกษาเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและครอบครัวในสิทธิของผู้ป่วย

2.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยให้ผู้ป่วยสูงอายุมีส่วนร่วม

2.4 ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดูแลระยะยาว (Long-term care) โดยมีการประสานส่งต่อและให้การดูแลเป็นทีม

2.5 เข้าใจลักษณะผู้สูงอายุที่แตกต่างจากผู้ป่วยที่อายุน้อยกว่า รวมถึงกลุ่มอาการผู้สูงอายุ (geriatric syndrome) และสามารถนำมาใช้ในเวชปฏิบัติเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 ชักประวัติผู้สูงอายุที่มีปัญหาเรื่องการสื่อสาร เช่น มีปัญหาเรื่องการพูด มีปัญหาเรื่องภาวะสมองเสื่อมหรือมีปัญหาเรื่องการได้ยิน เป็นต้น ได้อย่างเหมาะสม

3.2 เลือกการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อการวินิจฉัยและดูแลรักษาผู้ป่วยสูงอายุได้เหมาะสม

3.3 รวบรวมและแปลผลข้อมูลจากการซักประวัติ การตรวจร่างกายและการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อใช้ในการวางแผนดูแลร่วมกับผู้ป่วยสูงอายุได้

3.4 ให้การดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่อาจมีลักษณะทางเวชกรรมที่ไม่จำเพาะ (atypical presentation) ทั้งอาการและอาการแสดง

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 จัดการปัญหาสุขภาพที่หลากหลายทั้งในระยะเฉียบพลันและเรื้อรัง

4.2 วางแผนการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค รวมถึงการคัดกรองปัญหาที่พบบ่อย และกลุ่มอาการผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม

4.3 จัดการและประสานการดูแลด้านการส่งเสริม ป้องกัน ดูแลรักษาฟื้นฟูสภาพและการดูแลระยะสุดท้ายได้

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 ประเมินภาวะความรุนแรงในครอบครัว และการทารุณกรรมผู้สูงอายุ (elder abuse)

5.2 ดูแลผู้สูงอายุโดยเน้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมดูแลผู้สูงอายุ

5.3 ค้นหาปัญหาของผู้ดูแล (caregiver) ผู้สูงอายุและมีวิธีการจัดการกับปัญหานั้นได้อย่างเหมาะสม

5.4 วิเคราะห์เศรษฐกิจทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่ออาการสุขภาพผู้สูงอายุ

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 รวบรวม วิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญ ของปัญหาเรื่องผู้สูงอายุในชุมชนและเผยแพร่สู่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

6.2 ประสานการดูแลตามความต้องการของผู้ป่วยและชุมชนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

6.3 ส่งเสริมการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน โดยนำชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น จัดอาสาดูแลผู้สูงอายุ

4. Gender-specific Health Issues

การดูแลสุขภาพบุคคลในเพศต่าง ๆ

4.1 Women's Health การดูแลสุขภาพผู้หญิง

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 อธิบายแนวทางการดูแลภาวะเจ็บป่วยที่พบบ่อยของผู้ป่วยสตรีในบริการปฐมภูมิได้ถูกต้อง

อาการผิดปกติที่พบบ่อย:

- Breast: Breast pain, breast lumps, nipple discharge
- Pelvic mass
- Pain
- Reproductive organ:
  - Menstruation and abnormal vaginal bleeding: amenorrhea, menorrhagia, dysmenorrhea, inter-menstrual bleeding, irregular bleeding patterns, post-menopausal bleeding, pre-menstrual syndrome, menopause, menopausal problem
  - Vagina, vulva: pruritus vulva, vagina discharge, painful ulcer/lesion at vulvae
  - Dyspareunia, pelvic pain
  - Infertility-primary and secondary

- Urinary tract: Dysuria, urinary incontinence
- Anorectal: Fecal incontinence
- Emotional problems: Anxiety, depression

ภาวะผิดปกติที่พบบ่อย:

- Breast: Breast augmentation, CA breast
- organ: Fibroids, vaginal and uterine prolapsed, STDs, Bartholin's abscess, abnormal pap smear and CA cervix, CA endometrium, CA ovary, endometriosis
- Pregnancy condition
- Miscarriage and abortion
- Ectopic pregnancy
- Trophoblastic disease
- Normal pregnancy and pregnancy problem : hyperemesis, back pain, symphysis pubic dysfunction, multiple pregnancy, growth retardation (IUGR), pre-eclampsia, eclampsia, antepartum hemorrhage and abruption, PROM, premature labor, polyhydramnios, abnormalities, placenta previa, deep vein thrombosis and pulmonary embolism, postdates, reduced movements, intra-uterine infection, intra-uterine death, fetal abnormality
- Medical and surgical condition and complication in pregnancy
- Elderly pregnancy
- Trauma in pregnancy
- Sexual health: sexual dysfunction including psychosocial condition
- Mental health issue: eating disorder, suicide, pregnancy (maternal blue/depression), menopause

การสืบค้นและส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่ใช้บ่อย:

- Prenatal counseling and investigation (rubella titer, thalassemia, pap smear, HBV, HIV)
- Mammogram, FNA
- Pregnancy testing
- Basic Ultrasonography in Ob-Gyn (gestational age, fetal movement)
- Fetal well-being test
- Urinalysis, mid-stream urine (MSU), urine dipstick
- Blood test
- Bacteriological (gram stain, culture) and virology tests (tzanc test, titer, pcr)
- Pap smear
- Swab for sperm, acid phosphatase (rape)
- Knowledge of secondary-care investigations including colposcopy and subfertility investigations

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 สื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ความสัมพันธ์เชิงคู่สาวได้
- 2.2 ตระหนักถึงสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยจากการถูกรังแกทางเพศ
- 2.3 ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยและแพทย์เพื่อที่จะป้องกันผลเสียของประเด็นเหล่านี้ที่มีต่อสุขภาพของสตรี
- 2.4 ยอมรับและเห็นคุณค่าของความต้องการของหญิงรักร่วมเพศ และหญิงรักสองเพศ (bisexual woman)
- 2.5 ตระหนักถึงความสำคัญและให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้ป่วยในการรักษาความลับและการเซ็นใบยินยอม
- 2.6 อธิบายประเด็นทางด้านพิธีกรรมและศาสนาที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 อธิบายผลกระทบจากอิทธิพลทางเพศต่อความคิด การดำเนินชีวิตและเลือกวิถีการที่เหมาะสมในการจัดการดูแล
- 2.8 ให้ความสำคัญและแสดงถึงความละเอียดอ่อนในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยเพศหญิง

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 แสดงกิริยา ทั้งเรื่องการวางตัว วาจา การซักประวัติตรวจร่างกาย ตรวจวินิจฉัย การส่งตรวจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการส่งต่อได้อย่างเหมาะสม
- 3.2 ให้การเฝ้าระวังการเกิดความรุนแรงในครอบครัวและตั้งคำถามในประเด็นนี้ ได้อย่างเหมาะสม
- 3.3 ดำเนินการสืบค้นและส่งต่ออย่างเร่งด่วนในกรณีที่สงสัยโรคมะเร็งภาวะฉุกเฉินทางสูตินรีเวช เช่นในกรณีที่ ตรวจพบก้อนที่เต้านม ภาวะช็อคจากการตกเลือดทางช่องคลอด
- 3.4 อธิบายความสำคัญของปัจจัยเสี่ยงที่จำเพาะในสตรี พร้อมทั้งสามารถนำมาใช้ในการวินิจฉัยและรักษาปัญหาด้านสุขภาพของสตรี

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 กำหนดแนวทางการคัดกรองโรคในสตรี และพร้อมทั้งทราบถึงข้อดีข้อด้อยของการตรวจนั้น ๆ
- 4.2 กำหนดแนวทางการป้องกันโรคในสตรี เช่น การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันภาวะกระดูกโปร่งบาง
- 4.3 ให้ความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพในสตรีโดยเฉพาะในแง่ที่อาจมีผลต่อทารกในครรภ์ พัฒนาการของเด็ก และครอบครัว
- 4.4 ตระหนักว่าความเจ็บป่วยในมิติอื่นๆ มีผลกระทบต่อสุขภาพของสตรีและครอบครัว

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ตระหนักและให้ความสำคัญของบทบาทการเป็นแม่ในโครงสร้างครอบครัว
- 5.2 ตระหนักถึงผลกระทบของการไม่มีงานทำต่อการเกิดปัญหาด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ
- 5.3 คัดกรอง และให้การดูแลปัญหาความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความเป็นธรรม ความเท่าเทียมกันทางเพศ เกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลบริการทางสาธารณสุขของสตรี
- 6.2 ประเมินถึงประสิทธิภาพในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในมุมมองของผู้ป่วยสตรี

4.2 Men's Health การดูแลสุขภาพผู้ชาย

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 อธิบายแนวทางการดูแลภาวะเจ็บป่วยที่พบบ่อยของผู้ป่วยชายในบริการปฐมภูมิได้ ถูกต้อง
- 1.2 จัดการดูแลผู้ป่วยที่สัมผัสกับผู้ป่วยชายที่มีปัญหาโรกระบบสืบพันธุ์และทางเดินปัสสาวะได้อย่างเหมาะสม
- 1.3 อธิบายข้อบ่งชี้ในการส่งต่อผู้ป่วยที่มีก่อนผิดปกติบริเวณอวัยวะและผู้ป่วยที่สงสัยมะเร็งต่อมลูกหมากได้อย่างถูกต้อง

อาการผิดปกติที่พบบ่อย:

- Dysuria
- Frequency of micturition
- Hematuria
- Retention of urine
- Abdominal and groin pain
- Testicular lumps
- Testicular pain
- Sore or painful penis, ulceration
- Erectile dysfunction

ภาวะผิดปกติที่พบบ่อย:

- Male specific cancer: testicular and prostate cancer
- Benign prostatic hypertrophy (BPH) and prostatitis
- Other testicular conditions e.g., cryptorchidism, varicocele, hematocele, Epididymitis
  - Sexual dysfunction e.g., premature ejaculation and erectile dysfunction
  - Male contraception: vasectomy
  - Male infertility
  - Phimosis and circumcision
  - Mental health issues including depression, suicide and andropause
  - Sexually transmitted infections

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 อธิบายแนวทางการให้คำปรึกษาผู้ป่วยเพศชายซึ่งมีความตระหนักในการดูแลสุขภาพที่แตกต่างจากผู้ป่วยเพศหญิง
- 2.2 อธิบายผลกระทบของเพศต่อการรับรู้และวิถีชีวิตของผู้ป่วย
- 2.3 ตระหนักถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมที่อาจมีผลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้ป่วยและความคาดหวังต่อการรักษา
- 2.4 อธิบายสถานการณ์ที่ผู้ป่วยชายวัยรุ่นรู้สึกลำบากใจเมื่อเข้ารับบริการปฐมภูมิ
- 2.5 จัดบริการได้อย่างเหมาะสมเมื่อสามารถค้นหาได้ว่าผู้ป่วยชายอาจต้องการรักษาที่แพทย์ที่เป็นเพศชาย
- 2.6 แสดงการดูแลให้คำปรึกษาอย่างมีอาชีพเพื่อให้ผู้ป่วยเพศชายเกิดความเชื่อมั่นอย่างน้อยที่สุด

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 อธิบายพฤติกรรมของผู้ป่วยชายในการใช้บริการทางการแพทย์ได้ว่าผู้ป่วยเพศชายมักจะมาพบแพทย์น้อยกว่าเมื่อเทียบกับเพศหญิง
- 3.2 ให้การวินิจฉัยโรคโดยตระหนักว่าความชุกของโรคบางอย่างพบบ่อยในผู้ป่วยชายมากกว่าเพศหญิง

3.3 อธิบายแนวทางการส่งตรวจ PSA และความสำคัญต่อการวินิจฉัยและวางแผนการรักษาโรคมะเร็งต่อมลูกหมาก

3.4 ให้การดูแลภาวะฉุกเฉินทางด้านระบบสืบพันธุ์ชายได้ เช่น testicular torsion, paraphimosis, priapism

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ค้นหาความเชื่อในด้านการเจ็บป่วย และวิถีชีวิตของผู้ป่วยเพื่อใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพอย่างเหมาะสม

4.2 ให้ความรู้ผู้ป่วยเกี่ยวกับอาการ การรักษา การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคบนพื้นฐานของวิถีชีวิตจริงของผู้ป่วย

4.3 ให้ความรู้ด้านเพศศึกษาอย่างปลอดภัยได้เหมาะสม

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 เข้าใจความสำคัญของบทบาทการเป็นพ่อ ในโครงสร้างครอบครัว

5.2 เข้าใจผลกระทบของการไม่มีงานทำต่อการเกิดปัญหาด้านจิตใจ สังคม และวัฒนธรรม และเศรษฐกิจในผู้ป่วยเพศชาย

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 อธิบายลักษณะของการจัดบริการสุขภาพสำหรับเพศชายที่สำเร็จได้ผลดี

4.3 การดูแลสุขภาพบุคคลหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+ and Health)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้โอบรับและเป็นมิตรต่อบุคคลหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+ inclusive and welcome environment) ได้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

1.2 อบรมแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับที่ต้องดูแลผู้ป่วยให้มีความละเอียดอ่อนต่อความหลากหลายทางเพศ สามารถสื่อสารด้วยภาษาที่เป็นกลางทางเพศ (gender neutral language) ได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผลักดันให้หน่วยบริการปฐมภูมิมีนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ป่วยและบุคลากรทุกระดับด้วยความหลากหลายทางเพศ และมีการประกาศไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 ให้การดูแลผู้ป่วยที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศในฐานะหมอประจำตัวของผู้ป่วย (Primary care physician) ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ประยุกต์ใช้หลักการดูแลโดยมุ่งเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง (patient-centered medicine) ในการดูแลผู้ป่วยที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศได้

2.3 ประเมินและให้การดูแลสุขภาพของบุคคลหลากหลายทางเพศได้เหมาะสมตามช่วงวัย เช่น บุคคลหลากหลายทางเพศวัยเด็ก (LGBTQ+ child health) บุคคลหลากหลายทางเพศที่เป็นวัยรุ่น (LGBTQ+ Adolescent health) บุคคลหลากหลายทางเพศที่เป็นผู้สูงอายุ (LGBTQ+ older adult health) และบุคคลหลากหลายทางเพศระยะท้าย (LGBTQ+ dying person)

2.4 ตระหนักถึงอคติ (prejudice) มายาคติ (myth) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางเพศที่เกิดขึ้นในตนเอง ทั้งที่ชัดเจน (explicit) หรือซ่อนเร้น (implicit) เช่น กรอบแนวคิดสองเพศ (gender binary) กรอบแนวคิดรักต่างเพศ (heteronormativity) หรือภาวะเกลียดกลัวบุคคลหลากหลายทางเพศ (homophobia) ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดูแลผู้ป่วยและครอบครัว และมีความพยายามในการพัฒนาตนเองให้มีทัศนคติที่ดีขึ้นและดูแลผู้ป่วยและครอบครัวได้ดีขึ้นอยู่เสมอ

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 ให้คำปรึกษาเพื่อการค้นหา พัฒนาและสร้างความมั่นใจในอัตลักษณ์ทางเพศหรือรสนิยมทางเพศ (LGBTQ+ affirmative counseling) ในวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ที่มาปรึกษาเรื่องความหลากหลายทางเพศของตนเองได้อย่างเหมาะสม

- 3.2 ให้คำปรึกษาเรื่องการเปิดเผยตัวตน (coming out) ของบุคคลหลากหลายทางเพศในวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม คำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดต่อผู้ป่วย
- 3.3 สัมภาษณ์เรื่องอัตลักษณ์ทางเพศและรสนิยมทางเพศในบุคคลหลากหลายทางเพศวัยรุ่นและผู้ใหญ่ได้อย่างเป็นธรรมชาติ เหมาะสมกับบริบท ใช้ภาษาที่มีความเป็นกลางทางเพศ
- 3.4 สัมภาษณ์ข้อมูลผู้ป่วยโดยใช้ภาษาที่มีความเป็นกลางทางเพศได้
- 3.5 ตรวจร่างกายบุคคลหลากหลายทางเพศด้วยความละเอียดอ่อนทางเพศได้
- 3.6 วินิจฉัยภาวะ Gender Dysphoria (DSM 5) /Gender Incongruence (ICD 11) ในคนข้ามเพศหรือบุคคลนอนไบนารี วัยรุ่นและผู้ใหญ่ได้ด้วยตนเอง และสามารถปรึกษาส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญด้าน LGBTQ+ Health ในกรณีที่มีความซับซ้อน ไม่มั่นใจในการวินิจฉัย
- 3.7 ให้การรักษาด้วยฮอร์โมนเพื่อการข้ามเพศ (Gender Affirming Hormone Treatment) ในคนข้ามเพศหรือบุคคลนอนไบนารีวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ได้ในเบื้องต้น ทั้งการเริ่มฮอร์โมนเองหรือการดูแลต่อเนื่อง และสามารถปรึกษาส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญด้าน LGBTQ+ Health ในกรณีที่มีความซับซ้อน หรือไม่มั่นใจในการดูแลด้วยตนเอง
- 3.8 ปรึกษาส่งต่อผู้ป่วยไปยังแพทย์เฉพาะทางหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสมในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับกระบวนการข้ามเพศ (Gender transition) ของคนข้ามเพศหรือบุคคลนอนไบนารี เช่น การขอใบรับรองแพทย์จากจิตแพทย์ การผ่าตัดข้ามเพศ (gender affirming surgery) การบำบัดเสียง (voice therapy) ฯลฯ
- 3.9 ออกเอกสารรับรองเพศของบุคคลหลากหลายทางเพศได้เพื่อใช้ประกอบเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือเดินทาง สัญญาทางกฎหมาย การขอรับพระราชทานปริญญาบัตร การแต่งกายในที่ทำงานตามอัตลักษณ์ทางเพศ

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ตรวจคัดกรองโรค และให้วัคซีนได้เหมาะสมกับกลุ่มย่อยต่างๆในบุคคลหลากหลายทางเพศต่างๆ เช่น หญิงข้ามเพศ (Transgender woman) ชายข้ามเพศ (Transgender man) ชายรักชาย (Gay) หญิงรักหญิง (Lesbian) คนรักสองเพศ (Bisexual people) อินเตอร์เซ็กซ์ (Intersex) และ บุคคลนอนไบนารี (Nonbinary)
- 4.2 ให้คำปรึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพได้เหมาะสมกับบุคคลหลากหลายทางเพศ เช่น การเลิกบุหรี่ สุรา การลดน้ำหนัก การบำบัดการใช้สารเสพติด หรือ การลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
- 4.3 ให้ยาป้องกันโรค เช่น Pre-Exposure Prophylaxis (PrEP) หรือ non-occupational Post Exposure Prophylaxis (nPEP) ในบุคคลหลากหลายทางเพศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ประยุกต์ใช้หลักการดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family-oriented approach) ในการดูแลผู้ป่วยที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศได้
- 5.2 ให้คำปรึกษากับครอบครัวที่มีบุตรหลานเป็นบุคคลหลากหลายทางเพศได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม พร้อมทั้งไม่สนับสนุนการแก้ไขภาวะความหลากหลายทางเพศ (conversion therapy) ในทุกรูปแบบ
- 5.3 ให้คำปรึกษาปัญหาคู่ครองในคู่รักเพศเดียวกัน (Same-sex couple) หรือคู่รักที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศได้ในเบื้องต้นได้ เช่น ความขัดแย้งในคู่ครอง (couple conflict) หรือความรุนแรงในคู่ครอง (intimate partner violence) และปรึกษาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญด้าน LGBTQ+ Health ในกรณีที่มีความซับซ้อน หรือไม่มั่นใจในการดูแลด้วยตนเอง
- 5.4 ให้คำปรึกษาเรื่องของการวางแผนครอบครัว การมีบุตรและการเลี้ยงดูบุตรในบุคคลหลากหลายทางเพศในเบื้องต้นได้ และส่งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเรื่องเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ได้อย่างเหมาะสม
- 5.5 เคารพในความหลากหลายของคู่ครองในปัจจุบัน เช่น ความสัมพันธ์แบบเปิด (opened relationship) หรือ ความสัมพันธ์แบบหลายคน (polyamory) และให้การดูแลสุขภาพที่เหมาะสม เป็นมิตร และให้เกียรติต่อทุกรูปแบบของคู่ครองของบุคคลหลากหลายทางเพศ

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community-oriented approach)

- 6.1 ประยุกต์ใช้หลักการดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (community-oriented approach) ในการดูแลผู้ป่วยที่เป็นบุคคลหลากหลายทางเพศได้
- 6.2 ประเมินความปลอดภัยในการใช้ชีวิตในฐานะบุคคลหลากหลายทางเพศ ในทั้งบริบทครอบครัว สถานศึกษา สถานที่ทำงาน หรือชุมชนที่ผู้ป่วยอาศัยอยู่ พร้อมทั้งช่วยประสานดูแลให้ผู้ป่วยมีความปลอดภัยในการชีวิตให้มากที่สุด
- 6.3 สนับสนุนนโยบายต่างๆ ที่ลดความเหลื่อมล้ำทางสุขภาพในบุคคลหลากหลายทางเพศ เช่น สิทธิการรักษาที่ไม่ครอบคลุมเรื่องฮอร์โมนในคนข้ามเพศ การจดทะเบียนสมรสหรือการมีบุตรในบุคคลหลากหลายทางเพศ

5. Sexual Health

สุขภาพเพศ

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 บริหารจัดการให้ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพทางเพศได้เข้ารับบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็วโดยคำนึงถึงการรักษาความลับของผู้ป่วย
- 1.2 ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพสหวิชาชีพ รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายต้อนรับ หรือ ฝ่ายคัดกรองผู้ป่วย เพื่อให้มีหลักประกันว่า ผู้ป่วยสุขภาพทางเพศจะสามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี
- 1.3 ประสานงาน และส่งต่อผู้ป่วยไปพบแพทย์เฉพาะทางได้อย่างเหมาะสมและทันเวลาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นหลัก
- 1.4 จัดให้มีกลยุทธ์ที่เหมาะสม ในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสุขภาพทางเพศ
- 1.5 อธิบายกลยุทธ์ในการเฝ้าระวัง เพื่อค้นหาปัญหาสุขภาพทางเพศได้ล่วงหน้าก่อนที่ผู้ป่วยจะมีอาการแสดงของการเจ็บป่วย
- 1.6 ทำงานร่วมกับสมาชิกของศูนย์สุขภาพชุมชน ในการจัดทำนโยบายเพื่อรักษาความลับของผู้ป่วยสุขภาพทางเพศให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ชักประวัติผู้ป่วยเกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว และการรักษาความลับของผู้ป่วย โดยไม่ด่วนตัดสินใจมีการตอบสนองต่อปฏิกิริยาของผู้ป่วยอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการนึกคิดเอาเองเกี่ยวกับ sexual orientation หรือ เพศของคู่นอน ผู้ป่วย หรืออายุ หรือการเป็นชนกลุ่มน้อย หรือการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ
- 2.2 เข้าใจถึงการที่ปัญหาสุขภาพทางเพศ มีผลต่อร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้ป่วย
- 2.3 อธิบายถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความเสี่ยงที่จะทำให้ผู้ป่วยเกิดปัญหาสุขภาพทางเพศ และการตอบสนองของผู้ป่วยต่อวัฒนธรรม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ นั้น
- 2.4 เข้าใจถึง การที่สังคมตีตราบป ให้แก่ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพทางเพศ ซึ่งแม้แต่บุคลากรทางการแพทย์บางส่วน ก็ยังถือว่าเป็นเรื่องที่น่าอับอายในการที่ผู้ป่วยมีปัญหาสุขภาพทางเพศ
- 2.5 อธิบายถึงความสัมพันธ์ของผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพทางจิต ตัดยาเสพติด สุรา และที่มีประวัติ sexual abuse ต่อภาวะเสี่ยงของการเกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ปลอดภัยได้
- 2.6 อธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิด การตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนไว้ (Unplanned pregnancies) รวมทั้งผลกระทบต่อผู้ป่วย และสังคมได้

2.7 ตระหนักถึงการที่ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัว มีความพิการในการเรียนรู้หรือเป็นผู้สูงอายุจะถูกละเอียด ในการดูแลปัญหาสุขภาพทางเพศจากบุคลากรทางการแพทย์

2.8 เคารพในความหลากหลายของพฤติกรรมทางเพศในปัจจุบันที่ไม่ได้ถูกจัดว่าเป็นความผิดปกติ เช่น Kink BDSM และให้คำแนะนำที่เหมาะสมในเบื้องต้นและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญด้าน sexual medicine หรือ clinical sexology ได้

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 เข้าใจและสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางกายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยาระบบสืบพันธุ์ของเพศชายและเพศหญิง เพื่อช่วยในการวินิจฉัยโรคได้

3.2 นำข้อมูลผู้ป่วยเกี่ยวกับ Sexual History และจากการตรวจร่างกาย มาวินิจฉัยโรค และวางแผนการดูแลรักษาผู้ป่วยได้

3.3 บรรยายปัญหาสุขภาพทางเพศที่พบบ่อยเกี่ยวกับ sexual dysfunction, sexual violence และ sexual abuse รวมทั้ง somatization ได้

3.4 ให้คำปรึกษาผู้ป่วยเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทางเพศ รวมทั้งด้าน psychosexual, การคุมกำเนิด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตรวจ HIV และผู้ป่วยที่มีภาวะ Unplanned pregnancy ได้

3.5 อธิบาย Best-practice guideline ในการให้คำปรึกษาแนะนำและการรักษาแก่ผู้ป่วย ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีได้

3.6 อธิบายมาตรการเร่งด่วน ที่จำเป็นต้องดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยตนเองหรือต้องส่งต่อเพื่อพบผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพทางเพศ เช่น emergency contraception, severe pelvic inflammatory disease, serious infections ในผู้ป่วยที่มีภาวะภูมิคุ้มกันร่างกายบกพร่องได้

3.7 อธิบายอาการแสดงเริ่มแรกของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และวินิจฉัยแยกโรคได้ รวมทั้งอธิบายภาวะติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ที่ยังไม่มีอาการแสดงได้

3.8 อธิบายข้อจำกัดของการดูแลผู้ป่วยแบบเฝ้าสังเกตอาการได้ เช่น chlamydia และ HIV อาจกลับเข้าสู่ภาวะไม่แสดงอาการทั้ง ๆ ที่ยังดำเนินโรค เกิดอันตรายกับผู้ป่วย

3.9 ให้การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการทารุณกรรมทางเพศ (sexual assault) ในทุกเพศ ทุกช่วงอายุได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาอื่นในการดูแลผู้ป่วยได้

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ใช้ข้อมูลจาก sexual history (ประวัติคู่นอน, sexual practice, การใช้ condom) และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินภาวะเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และมะเร็งปากมดลูกได้

4.2 ใช้ข้อมูลจากการประเมินภาวะเสี่ยงจากข้อ 4.1 มาให้คำแนะนำ และดูแลรักษา ที่สอดคล้องกับผู้ป่วย รวมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับ safe sexual practice และการให้วัคซีนป้องกันไวรัสตับอักเสบบี ได้

4.3 อธิบายปัจจัยที่บ่งบอกว่า เป็นผู้หญิงในกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นมะเร็งปากมดลูก และเห็นคุณค่าในการเข้าหากลุ่มดังกล่าว เพื่อตรวจคัดกรองโรค

4.4 ส่งต่อผู้ป่วยที่มีผลตรวจมะเร็งปากมดลูกผิดปกติ ไปพบแพทย์เฉพาะทางได้อย่างเหมาะสม และสามารถอธิบายให้ผู้ป่วยทราบว่า ผู้ป่วยจะได้รับการดูแลรักษาอย่างไรต่อไป เมื่อไปพบแพทย์เฉพาะทาง

4.5 ให้การดูแลเกี่ยวกับ HIV ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเอง ได้แก่ การให้คำปรึกษาก่อนและหลังการตรวจเลือด HIV (pre and post HIV counseling) การให้ยาก่อนและหลังการมีความเสี่ยงการติดเชื้อ HIV (Pre and non-occupational Post Exposure Prophylaxis ; PrEP & nPEP) และการดูแล mother-to-baby transmission ได้

4.6 เข้าใจระบบการคัดกรองโรคทางเพศสัมพันธ์ของประเทศ รวมทั้งประโยชน์และข้อจำกัดและความจำเป็นที่ จะต้องมี informed consent

4.7 เข้าใจถึงความแตกต่างในผู้ป่วยกลุ่มต่าง ๆ ที่จะมีโอกาสเสี่ยงต่อ Unplanned pregnancy และเห็นคุณค่าในการเข้าหากลุ่มดังกล่าว เพื่อให้การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 อธิบายผลกระทบของปัญหาสุขภาพทางเพศของผู้ป่วยที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของผู้ป่วยได้
- 5.2 ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากวิถีชีวิตของครอบครัวผู้ป่วยต่อปัญหาสุขภาพทางเพศของผู้ป่วย
- 5.3 เข้าใจถึงหลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ข้อมูลของผู้ป่วยต่อครอบครัวผู้ป่วย
- 5.4 อธิบายระบบบริการสุขภาพทางเพศให้แก่ครอบครัวผู้ป่วยได้
- 5.5 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทางเพศแก่ครอบครัว โดยเฉพาะคู่สมรสได้ เช่น ความไม่พึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 อธิบายระบาดวิทยาเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพทางเพศ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนของผู้ป่วย กลุ่มนั้น ๆ ได้
- 6.2 ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากวิถีชีวิตของชุมชนต่อความชุกของปัญหาสุขภาพทางเพศ
- 6.3 ทราบระบบการให้บริการสุขภาพทางเพศในพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญสุขภาพทางเพศที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ Specialist contraception care, termination of pregnancy, STD diagnosis and management, HIV management และ sexual dysfunction
- 6.4 อธิบายระบบบริการสุขภาพทางเพศให้แก่ผู้ป่วยได้

6. Palliative Care

การดูแลแบบประคับประคอง

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว
- 1.2 อธิบายสถานการณ์การดูแลผู้ป่วย palliative care แบบประคับประคองในประเทศไทยได้
- 1.3 ส่งต่อไปยังหน่วยงานในชุมชนที่มีเกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลต่อได้อย่างเหมาะสม
- 1.4 จัดการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองในบริบทการดูแลแบบปฐมภูมิได้

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 อธิบายความหมายและหลักการของการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
- 2.2 ประเมินผู้ป่วยด้านร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ตลอดจนการวางแผนดูแลรักษา
- 2.3 อธิบายปัญหาทางจิตใจที่พบบ่อยในผู้ป่วยแบบประคับประคอง และสามารถให้การดูแลเบื้องต้นได้ เช่น ความกังวล อารมณ์ซึมเศร้า สับสน เป็นต้น
- 2.4 ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัวได้
- 2.6 อธิบายและสามารถดูแลภาวะความเศร้าจากการสูญเสียที่เป็นปกติและไม่ปกติ

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 อธิบายปฏิบัติการรับรู้ข่าวร้าย อธิบายขั้นตอนการแจ้งข่าวร้าย สามารถแจ้งข่าวร้าย และตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกของผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
- 3.2 สื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความหวังและให้กำลังใจเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงได้

3.5 ประเมินความปวด และให้การดูแลได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.6 อธิบายและให้การดูแลปัญหาความไม่สุขสบายที่พบบ่อยได้ ได้แก่ อ่อนเพลียและอ่อนกำลัง หายใจติดขัด ท้องผูก คลื่นไส้ อาเจียน ซึมเศร้า เป็นต้น

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 อธิบายความชุก ชนิด และกลไกความปวดจากโรคในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง

4.2 อธิบายหลักการของการบำบัดความปวด ระบุประเภทยาแก้ปวด เกสซิจลศาสตร์ วิธีการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง

4.3 อธิบายผลข้างเคียงของยากลุ่ม opioids และสามารถแก้ไขปัญหาพิษจาก opioids ได้

4.4 อธิบายวิธีการรักษาความปวดที่ไม่ใช้ยาได้

4.5 ดูแลอาการเจ็บป่วย ความไม่สบาย และดูแลภาวะใกล้เสียชีวิตของผู้ป่วยได้

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 อธิบายระบบครอบครัวและประเมินครอบครัวผู้ป่วยระยะประคับประคองได้

5.2 ให้คำปรึกษาคำแนะนำการดูแลแก่ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วยระยะประคับประคองได้

5.3 อธิบายความเจ็บป่วยของผู้ป่วย ที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ดูแล

5.4 ให้คำแนะนำที่เหมาะสมต่อครอบครัวและผู้ดูแลได้

5.5 ร่วมปรึกษากับผู้ป่วยและครอบครัวในการทำหนังสือแสดงเจตนาตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ได้

5.6 ร่วมปรึกษาและวางแผนการดูแลผู้ป่วยในประเด็นต่าง ๆ โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การใช้ อุปกรณ์การช่วยชีวิต การใส่ยาฆ่าเชื้อ การให้สารน้ำและสารอาหาร เป็นต้น

5.7 ประเมินภาวะเหนื่อยล้าในการดูแลของครอบครัวและผู้ดูแล ตลอดจนให้คำแนะนำ และดูแลภาวะเหนื่อยล้าในผู้ดูแลได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 ให้ความใส่ใจและยอมรับต่อความเชื่อด้านสุขภาพตามวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อในเรื่องความตายของผู้ป่วยและครอบครัวได้และนำความเชื่อด้านสุขภาพนั้นมาประยุกต์ใช้เป็นองค์ประกอบในการวินิจฉัยแผนการรักษาการให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัว

7. Complementary and Alternative Medicine (CAM)

การแพทย์ทางเลือกและผสมผสาน

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 สืบค้นความรู้ ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ ทางเลือกที่มีใช้อยู่ในพื้นที่

1.2 อธิบายการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกที่มีใช้ในระบบสุขภาพให้แก่ผู้ให้บริการและผู้รับบริการตามบริบทของพื้นที่ได้

1.3 นำความรู้ในด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของผู้รับบริการ มาใช้ในการดูแลประชาชนในระบบบริการปฐมภูมิ

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 เข้าใจความต้องการใช้การแพทย์ทางเลือกของประชากรในพื้นที่ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทในประเทศไทย

2.2 ทำความเข้าใจและหาข้อตกลงร่วมกันกับผู้ป่วยในการนำแพทย์แผนไทย แพทย์พื้นบ้าน และแพทย์ทางเลือกมาใช้ในการดูแลรักษา

2.3 เป็นแหล่งทรัพยากรข้อมูลสำหรับผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการผสมผสานการแพทย์ทางเลือก แพทย์แผนไทย และแพทย์พื้นบ้านเข้ากับการรักษาแบบแพทย์แผนปัจจุบัน

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 มีความรู้เกี่ยวกับการแพทย์ทางเลือก และการแพทย์พื้นบ้านที่มีอยู่ในพื้นที่บริการปฐมภูมิของตนเอง และสามารถอธิบายกลไกการรักษา ข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธีการได้ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ทางการแพทย์

3.2 นำความรู้เชิงประจักษ์ทางด้านการแพทย์ทางเลือกมาใช้ในการดูแลปัญหาผู้ป่วยเฉพาะโรค

3.3 แนะนำวิธีการของแพทย์ทางเลือกให้แก่ประชากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การฝังเข็ม การกดจุด

3.4 ผสมผสานการแพทย์ทางเลือกให้เข้ากับการปฏิบัติงานระดับปฐมภูมิ

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ผสมผสานการแพทย์ทางเลือกกับการแพทย์แผนปัจจุบันในการส่งเสริม ป้องกันโรค รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ

4.2 ประยุกต์การแพทย์ทางเลือกเพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษา และ ฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วย

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 ทำความเข้าใจกับครอบครัวผู้ป่วยเกี่ยวกับการใช้แพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวนั้น

5.2 ส่งเสริมผู้ป่วย และสมาชิกในครอบครัว ให้นำความรู้การแพทย์ทางเลือกไปใช้ในการดูแลสุขภาพในครอบครัว

5.3 เป็นแหล่งทรัพยากรข้อมูล การประสานงาน และการส่งต่อเพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัวได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมในด้านการแพทย์ทางเลือก

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 ประสานหรือจัดตั้งเครือข่ายกับองค์กรด้านการแพทย์ทางเลือกของชุมชน

6.2 เป็นแหล่งทรัพยากรเกี่ยวกับการให้ข้อมูล การส่งต่อ และการทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับการผสมผสานการแพทย์ทางเลือกเข้ากับการแพทย์แผนปัจจุบัน

6.3 การจัดบริการทางเลือกให้กับชุมชนโดยทีมปฐมภูมิเป็นผู้ประสานงาน

8. Care of Specific Populations and occupational health

การดูแลกลุ่มประชากรเฉพาะและอาชีวอนามัย

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 จัดบริการอาชีวอนามัยขั้นพื้นฐานแก่ประชากรที่มีอาชีพในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการ

1.2 รู้ระดับวิทยาของโรคจากการทำงานที่พบบ่อยในพื้นที่

1.3 รู้แนวทางการรักษาโรคจากการทำงาน

1.4 ประสานการดูแลผู้ป่วยโรคจากการทำงานกับแพทย์อาชีวเวชศาสตร์ได้

1.5 จัดระบบบันทึกเวชระเบียนที่มีข้อมูลการทำงานและความเสี่ยงจากการทำงาน

1.6 จัดบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิแก่กลุ่มประชากรเฉพาะตามวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา

1.7 รู้ระดับวิทยาของโรคที่พบในกลุ่มประชากรเฉพาะตามวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา

1.8 ให้บริการแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสมตามสิทธิการรักษา

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ค้นหาทั้งโรคและความเจ็บป่วยของคนทำงาน
- 2.2 สื่อสารกับผู้ป่วย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วย และยอมรับในตัวตนของผู้ป่วย
- 2.3 ดูแลสุขภาพของคนทำงานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อมการทำงาน
- 2.4 ดูแลอย่างต่อเนื่องทั้งในช่วงการทำงานและช่วงการหยุดงาน
- 2.5 ดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่าง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม
- 2.6 เข้าใจถึงบริบทของวัฒนธรรม อาหาร การเกิด การตาย การใช้ยา และการให้ความสำคัญต่อการเจ็บป่วย
- 2.7 ดูแลอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามความต้องการของผู้ป่วย

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 สืบรวจ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ความเสี่ยงจากการทำงานที่พบบ่อย
- 3.2 วางแผนจัดสิ่งแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมกับคน
- 3.3 วางแผนป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน
- 3.4 วางแผนการตรวจสุขภาพตามความเสี่ยงจากการทำงาน
- 3.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนากับภาวะสุขภาพ
- 3.6 ทำหัตถการได้ ในกรณีฉุกเฉิน

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ดูแลรักษาคนทำงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง
- 4.2 สร้างเสริมสุขภาพคนทำงานโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะงาน
- 4.3 ให้คำแนะนำในการป้องกันโรคจากการทำงาน
- 4.4 ฟื้นฟูสุขภาพให้สามารถกลับไปทำงานได้อย่างปลอดภัย
- 4.5 ดูแลรักษากลุ่มประชากรเฉพาะที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่าง เมื่อเกิดโรคทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง
- 4.6 สร้างเสริมสุขภาพกลุ่มประชากรเฉพาะตามความเหมาะสมของวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา
- 4.7 ป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะตามความเหมาะสมของวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา
- 4.8 ฟื้นฟูสุขภาพในกลุ่มประชากรเฉพาะตามความเหมาะสมของวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนา

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 เข้าใจผลกระทบของโรคจากการทำงานต่อครอบครัว
- 5.2 ประเมินความคิด ความรู้สึก ความคาดหวังของครอบครัว ต่อปัญหาโรคจากการทำงาน
- 5.3 ประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว เมื่อเกิดปัญหาโรคจากการทำงาน
- 5.4 ร่วมกับครอบครัวค้นหาแนวทางแก้ปัญหาโรคจากการทำงาน ให้มีทางเลือกหลายทาง
- 5.5 เข้าใจผลกระทบของปัญหาสุขภาพต่อครอบครัว ในกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่าง
- 5.6 ประเมินความคิด ความรู้สึก ความคาดหวังของครอบครัว ต่อปัญหาสุขภาพในกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่าง
- 5.7 ประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวเมื่อเกิดปัญหาสุขภาพในกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่าง
- 5.8 ร่วมกับครอบครัวค้นหาแนวทางแก้ปัญหาสุขภาพ โดยมีทางเลือกหลากหลายเพื่อให้เหมาะกับกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่ต่างกััน

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 เข้าใจผลกระทบของโรคจากการทำงาน ทั้งต่อเพื่อนร่วมงานสถานที่ทำงานและชุมชน
- 6.2 เข้าใจบทบาทของบุคลากรสาขาอื่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนในชุมชน
- 6.3 ประสานงานกับบุคลากรสาขาอื่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนในชุมชนได้
- 6.4 เข้าใจระบบประกันคุณภาพของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของคนทำงาน
- 6.5 เข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของคนทำงานในภาพรวม
- 6.6 ใช้ทรัพยากรในการดูแลสุขภาพกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่างกันอย่างเท่าเทียมกัน
- 6.7 เข้าใจผลกระทบต่อกันและกัน ในชุมชนที่มีกลุ่มประชากรที่มีวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาที่แตกต่างกัน
- 6.8 เสริมสร้างการรับรู้ซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ในเรื่องวัฒนธรรม เชื้อชาติ และศาสนาของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

9. Disaster medicine

เวชศาสตร์ภัยพิบัติ

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 มีความรู้เบื้องต้นในการประเมินสถานการณ์ภัยพิบัติ ทั้งภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยพิบัติจากอุบัติเหตุ และภัยพิบัติจากการก่อการร้าย
- 1.2 มีความรู้เรื่องระบบรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่รับผิดชอบของตน
- 1.3 จัดทีมสนับสนุนให้การดูแลเบื้องต้นในพื้นที่ภัยพิบัติที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของตนได้
- 1.4 จัดบริการดูแลด้านสุขภาพ (health) ให้กับผู้ประสบภัยจากสถานการณ์ภัยพิบัติเบื้องต้นได้
- 1.5 วางแผน จัดพื้นที่สำหรับดูแลผู้ประสบภัยตามระดับความรุนแรงของโรค เหยื่อ เหลือง และแดง รวมถึงจัดเตรียมทรัพยากรบุคคลประจำในแต่ละโซนได้เหมาะสม
- 1.6 ประสานงานกับทีมหรือหน่วยงานอื่นเพื่อมาร่วมเยียวยาผู้ประสบภัย ตัวอย่างเช่น หน่วยกู้ชีพ องค์กรท้องถิ่นและองค์กรสาธารณะ ทีมบุคลากรทางการแพทย์อื่นๆ
- 1.7 วางแผน และเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเพื่อรับมือสถานการณ์ภัยพิบัติให้กับทีมในองค์กรของตนได้อย่างสม่ำเสมอ
- 1.8 เป็นผู้นำทีมสุขภาพในพื้นที่ในการจัดการปัญหาสุขภาพที่เกิดจากภัยพิบัติได้
- 1.9 เป็นผู้ตามที่ดีให้กับองค์กรความร่วมมือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการเยียวยาช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- 1.10 วางแผน และเตรียมความพร้อมด้านเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อรับมือกับปัญหาสาธารณสุขจากสถานการณ์ภัยพิบัติแต่ละประเภทในพื้นที่รับผิดชอบได้ รวมทั้ง สามารถบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดกรณีที่เกิดภัยพิบัติ
- 1.11 จัดระบบส่งต่อผู้ป่วยจากเหตุภัยพิบัติไปพบผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้เหมาะสม
- 1.12 ใช้ทักษะการสื่อสารอย่างเหมาะสมในระหว่างเหตุการณ์วิกฤตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการติดต่อประสานงาน และในการดูแลผู้ป่วยที่กำลังมีสถานะเครียด
- 1.13 มีทักษะการแก้ปัญหาได้ดีในสถานการณ์ซึ่งขาดทรัพยากร กำลังคน การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมขนส่ง อันเนื่องมาจากเหตุภัยพิบัติ
- 1.14 จัดการประเมินผลการทำงาน วิเคราะห์ผลร่วมกับทีมหลังจากที่งานเสร็จสิ้น เพื่อปรับปรุงวิธีการรับมือในครั้งต่อไปได้

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ให้การดูแล เยียวยาผู้ประสบภัยโดยคำนึงถึงทุกมิติของสุขภาพ
- 2.2 ตระหนักถึงสิทธิผู้ป่วย
- 2.3 ให้การดูแลผู้ป่วยจากภัยพิบัติโดยใช้พื้นฐานการตัดสินใจเลือกวิธีรักษาร่วมกันกับผู้ป่วย
- 2.4 ส่งเสริมสุขภาพ และบอกวิธีป้องกันโรคที่เกิดตามหลังการประสบภัยพิบัติให้กับผู้ป่วยแต่ละคนได้อย่างจำเพาะ

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 อธิบายความสำคัญของภัยพิบัติ อุบัติภัยหมู่ การคัดแยกผู้ประสบภัยตามระดับความรุนแรง และการก่อการร้ายได้
- 3.2 อธิบายประเภทของภัยพิบัติ โดยจำแนกตามสาเหตุทั้งจากธรรมชาติ อุบัติเหตุ การก่อความรุนแรง และการก่อการร้ายได้
- 3.3 มีความรู้เรื่องผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดจากเหตุภัยพิบัติแต่ประเภท และสามารถวิเคราะห์ ให้การดูแลผู้ประสบผลกระทบดังกล่าวได้ทั้งในระยะฉับพลัน และระยะยาว
- 3.4 มีความรู้ และเข้าใจวิธีการเข้าช่วยเหลือในสถานการณ์ภัยพิบัติอย่างปลอดภัย ทั้งในเรื่องอุปกรณ์ป้องกันอันตรายสำหรับบุคคล การขจัดสารพิษ และความปลอดภัยในพื้นที่เกิดเหตุ
- 3.5 มีทักษะทางคลินิกของการวินิจฉัยโรคโดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยวินิจฉัย เช่น เอกซเรย์ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นต้น
- 3.6 มีทักษะในการจำแนกกลุ่มผู้ประสบภัยตามความรุนแรงและความเร่งด่วนในการดูแลรักษาได้อย่างเหมาะสม
- 3.7 มีทักษะการกู้ชีพ
- 3.8 ดูแล รักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยที่มีโรคเครียด (acute stress disorder) ได้
- 3.9 วินิจฉัย รักษา และฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตใจภายหลังภัยอันตราย (Post-Traumatic Stress Disorder) ได้

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 อธิบายการดำเนินของโรคและความเจ็บป่วยที่เกิดจากการประสบภัยพิบัติในแต่ละประเภทได้
- 4.2 ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษา และฟื้นฟูสภาพให้กับกลุ่มประชากรที่ประสบภัยพิบัติในพื้นที่รับผิดชอบของตนได้

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ให้การดูแลครอบครัวผู้ประสบภัยได้
- 5.2 คำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ และให้การดูแลแก้ไขได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- 5.3 กระตุ้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยกันเยียวยาบุคคลที่ประสบภัยในครอบครัวด้วยตนเอง
- 5.4 ประเมินผลกระทบจากความสูญเสียของครอบครัว โดยเฉพาะในมิติด้านสุขภาพ และให้การดูแลได้อย่างเหมาะสม

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ทำงานแก้ไขปัญหาระหว่างเกิดภัยพิบัติร่วมกับชุมชนในพื้นที่ของตนได้
- 6.2 ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อให้การดูแล ฟื้นฟูหลังประสบภัยพิบัติได้
- 6.3 กระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเยียวยา แก้ไขปัญหาอุปสรรค และฟื้นฟูสภาพด้วยตนเองจากการประสบภัยพิบัติได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- 6.4 เป็นผู้นำเป็นแหล่งสนับสนุน และเป็นแหล่งทรัพยากรให้กับชุมชนในการดูแลปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการประสบภัยพิบัติได้

10. International Health and travel medicine

สุขภาพอนามัยระหว่างประเทศและเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 อธิบายสถานการณ์ชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยได้
- 1.2 อธิบายกฎหมายอนามัยระหว่างประเทศ พ.ศ. 2548 ได้ (International Health Regulations หรือ IHR 2005)
- 1.3 มีส่วนร่วมในระบบการเฝ้าระวังและรายงานโรคที่เป็นปัญหาอนามัยระหว่างประเทศไทย
- 1.4 ประสานงานในการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 คำนึงถึงความสำคัญของจิตใจ สังคม และวัฒนธรรมของผู้ป่วยต่างชาติที่มีผลกระทบกับการเจ็บป่วย
- 2.2 ค้นหาความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วย
- 2.3 ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการดูแลปัญหาสุขภาพ
- 2.4 สื่อสารหรือมีผู้ช่วยสื่อสารกับชาวต่างชาติเพื่อการดูแลปัญหาสุขภาพได้
- 2.5 จัดทำฐานข้อมูลของผู้ป่วย และเชื่อมโยงไปสู่การดูแลต่อเนื่องได้
- 2.6 ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำเนินชีวิต
- 2.7 เลือกแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 ประเมินความเสี่ยง วินิจฉัย วินิจฉัยแยกโรค และรักษาโรคที่พบบ่อยของผู้ป่วยหลากหลายเชื้อชาติ โดยคำนึงถึงปัจจัยกำหนดสุขภาพ
- 3.2 ดูแลโรคติดต่อเฉียบพลันที่เป็นปัญหาอนามัยระหว่างประเทศได้
- 3.3 ส่งต่อผู้ป่วยที่เป็นโรคติดต่อเฉียบพลัน หรือปัญหาอื่น ๆ ไปยังสถานบริการที่เหมาะสม

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่พบบ่อย และโรคที่เป็นปัญหาอนามัยระหว่างประเทศให้แก่ผู้ป่วยหลากหลายเชื้อชาติ
- 4.2 ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่พบบ่อย และโรคที่เป็นปัญหาอนามัยระหว่างประเทศ
- 4.3 ประสานความร่วมมือกับครอบครัวเพื่อให้ผู้ป่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยในบริบทสังคมและวัฒนธรรม
- 5.2 กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ป่วยและครอบครัวดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยได้
- 5.3 กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้แก่บุคคลในครอบครัว

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ประสานงานกับชุมชนในการจัดระบบเฝ้าระวังโรค/ภัยสุขภาพ หรือภาวะคุกคามด้านสาธารณสุข ด้วยระบบสื่อสารข้อมูลชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
- 6.2 ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ พ.ศ.2548

11. Human behavior and mental health

พฤติกรรมของมนุษย์และสุขภาพจิต

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 คัดกรองและวินิจฉัยผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิตและความผิดปกติทางจิตเวชที่พบบ่อยได้ เช่น ภาวะวิตกกังวล เครียด ซึมเศร้าฆ่าตัวตาย จิตเภท โดยการใช้เครื่องมือทางจิตเวชที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้
- 1.2 ให้การตรวจประเมินทางจิตเวช ร่วมกับการตรวจทางกายที่เหมาะสม
- 1.3 อธิบายแนวทางการดูแลและกระบวนการบำบัดที่จำเพาะได้ตามแนวทางการรักษาสากล
- 1.4 ดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตในปฐมภูมิโดยตระหนักว่า บางหัตถการทางการแพทย์อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพจิต รวมถึงความแตกต่างในการสื่อสาร การใช้จ่าย และการดูแลตนเอง
- 1.5 ส่งต่อ (refer) หรือดูแลร่วม (collaborate) กับผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม
- 1.6 อธิบายถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดอาการทางจิต (psychosis) ในผู้ป่วยวัยรุ่นครั้งแรกได้
- 1.7 รู้ถึงสัญญาณเตือนเบื้องต้นของการเกิดปัญหาทางสุขภาพจิตในกลุ่มเด็กและวัยรุ่นได้
- 1.8 ตอบสนองได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมต่อผู้ปกครอง ครอบครัว ครู หรือบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและวัยรุ่น
- 1.9 เข้าใจความรับผิดชอบในการช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาและรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น
- 1.10 นำหลักการความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการบริการปฐมภูมิเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพได้ เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพรายบุคคล การสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ประชาชน การปรับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ค่านิยม ที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 เข้าใจถึงการดูแลร่วมระหว่างทางกายและทางจิตใจ เช่น อาการทางจิตที่มีผลมาจากการเจ็บป่วยทางร่างกาย
- 2.2 สร้างสัมพันธภาพทางการรักษากับผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตได้
- 2.3 แสดงถึงทักษะการสื่อสารที่จำเพาะกับผู้ป่วยแต่ละลักษณะได้
- 2.4 เข้าถึงผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตเพื่อได้ประวัติที่ผู้ป่วยอยากจะกล่าวถึง
- 2.5 อธิบายให้ผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเวชเข้าใจถึงการเจ็บป่วยและตัดสินใจให้การดูแลได้อย่างเหมาะสม
- 2.6 ตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- 2.7 วิเคราะห์และประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุการเกิดความเจ็บป่วยทางจิตเวชและปัจจัยที่ช่วยในการฟื้นฟูจากการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ
- 2.8 ให้คำปรึกษาและดูแลต่อเนื่องเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพได้

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 บอกความชุกของปัญหาทางสุขภาพจิตและความต้องการการดูแลทางการแพทย์ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ และการลงทะเบียนผู้ป่วยสำหรับภาวะจำเพาะซึ่งสัมพันธ์กับการเก็บข้อมูลและการติดตามการรักษา
- 3.2 ค้นหาประชากรกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาทางสุขภาพจิต
- 3.3 มีความเข้าใจและแยกความแตกต่างระหว่างภาวะซึมเศร้ากับความทุกข์ทางอารมณ์ (emotional distress)
- 3.4 ระบุปัญหาทางสุขภาพจิตซึ่งซ่อนเร้นหรือเกี่ยวกับภาวะทางกาย
- 3.5 ประเมินความเสี่ยงของภาวะความคิดการทำร้ายตนเอง

3.6 มีความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการคัดกรอง การระบุปัญหาแต่แรกเริ่ม การสังเกตการณ์และการประเมินอย่างเป็นขั้นตอน

3.7 จัดการกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนซึ่งผู้ป่วยมักทำให้เกิดขึ้น เช่น การมาตรวจบ่อย ๆ ผู้ป่วยที่ต้องการยาในปริมาณที่ผิดปกติ การทำร้ายตนเองบ่อย ๆ ในผู้ป่วยบุคลิกภาพแปรปรวน

3.8 รู้และเข้าใจในธรรมชาติพฤติกรรมมนุษย์ ตลอดจนหลักการของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ดูแลปัญหาสุขภาพกายในผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตได้

4.2 คัดกรองและวินิจฉัยผู้ป่วยที่มีปัญหาทางกายซึ่งเสี่ยงต่อปัญหาทางสุขภาพจิตได้

4.3 เข้าใจเรื่องการฟื้นฟูและหลักการส่งเสริมการฟื้นฟู

4.4 อธิบายหลักการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดีได้ (mental health promotion)

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิต

5.2 อธิบายผลกระทบของการมีผู้ป่วยทางสุขภาพจิตที่มีต่อบุคคลในครอบครัวได้

5.3 สื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลภาวะทางสุขภาพจิต

5.4 ให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวถึงการสังเกตอาการ การคัดกรองและการดูแลเบื้องต้นแก่ผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิตในครอบครัว

5.5 ประคับประคองครอบครัวในภาวะวิกฤติจากผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตได้

5.6 ค้นหาศักยภาพของครอบครัว เพื่อให้มีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ป่วย

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 ตระหนัก อธิบาย ประเมิน และวางแผนการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของภาวะตราบาป (stigma) และการแยกตัวจากสังคม

6.2 บอกข้อขัดแย้งทางจริยศาสตร์ของการใช้ยาเพื่อสงบอการผู้ป่วยในเหตุผลทางสังคม

6.3 จัดการภาวะความไม่เท่าเทียมทางสังคมได้

6.4 ประเมินองค์กรทางสังคมและสุขภาพ ทั้งหน่วยราชการและเอกชนที่มีส่วนในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต และใช้กลไกทางสังคมเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน

6.5 ให้การดูแลร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อดูแลปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพจิตของประชาชนโดยคำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อของคนชุมชน

6.6 สามารถจัดแผนงานพัฒนาสุขภาพจิตซึ่งสะท้อนถึงมุมมองของประชาชนในท้องถิ่น

12. Clinical management

การจัดการปัญหาทางคลินิก

12.1 ปัญหาระบบหัวใจและหลอดเลือด (Cardiovascular problems) (หน้า 88)

12.2 ปัญหาระบบย่อยอาหาร (Digestive problems) (หน้า 91)

12.3 ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดและแอลกอฮอล์ (Drug and alcohol problems) (หน้า 93)

12.4 ปัญหาหู คอ จมูก และใบหน้า (ENT and facial problems) (หน้า 94)

12.5 ปัญหาทางตา (Eye problems) (หน้า 95)

12.6 ปัญหาระบบต่อมไร้ท่อ (Endocrine problems) (หน้า 96)

- 12.7 ปัญหาาระบบประสาท (Neurological problems) (หน้า 98)
- 12.8 ปัญหาทางเดินหายใจ (Respiratory problems) (หน้า 101)
- 12.9 ปัญหาโรคไขข้อ กระดูกและกล้ามเนื้อ(Rheumatology and musculoskeletal problems) (หน้า 102)
- 12.10 ปัญหาผิวหนัง (Skin problems) (หน้า 106)
- 12.11 ปัญหาโลหิตวิทยา (Hematologic problems) (หน้า 108)
- 12.12 ปัญหาทางไต (Renal problems) (หน้า 109)
- 12.13 ปัญหาทางโภชนาการ (Nutritional problems) (หน้า 112)

12.1 ปัญหาาระบบหัวใจและหลอดเลือด (Cardiovascular Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.4 เลือกใช้กลยุทธ์ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เพื่อลดปัญหาโรคทางระบบหัวใจ และหลอดเลือดได้อย่างเหมาะสม
- 1.5 วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดก่อนที่จะแสดงอาการได้
- 1.6 วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด จากอาการและอาการแสดง รวมถึงส่งตรวจเพิ่มเติม และ/หรือส่งต่อได้อย่างเหมาะสม ในกรณีดังต่อไปนี้

อาการ

- เจ็บหน้าอก (Chest pain)
- หายใจไม่อิ่ม (Breathlessness)
- ข้อมเท้าบวม (Ankle swelling)
- ใจสั่น (Palpitation)
- หัวใจเต้นผิดจังหวะ (Arrhythmias)
- อาการและอาการแสดงของโรคระบบหลอดเลือดสมอง (Cerebrovascular disease)
- เป็นลม (Syncope)
- หมดสติ (Collapse)

ภาวะความเจ็บป่วย

- Coronary heart disease: angina, acute coronary syndromes, cardiac arrest
- Heart failure
- Arrhythmia
- Other heart disease: valvular heart disease, cardiomyopathy, congenital heart disease
- Cerebrovascular disease: stroke, TIA
- Thromboembolic disease

Investigation

- Blood pressure measurement
- ทำการแปลผล Electrocardiogram พื้นฐานได้
- ทำการตรวจ และแปลผล Venous dopplers and ankle brachial pressure index measurement

การรักษา

- ให้การรักษาผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดได้ โดยเฉพาะการรักษาภาวะความดันโลหิตสูง และไขมันในเลือดสูง

- ดูแลรักษาในผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรังได้ ทั้งการรักษาโรค การดูแลอย่างเป็นระบบร่วมกับทีมสหสาขาวิชาการฟื้นฟู และการดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วย หัวใจล้มเหลวระยะสุดท้าย (End stage cardiac failure)
- ติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วย ครอบครัว และบุคลากรทางการแพทย์ได้ในทุกระดับ
- รักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาหรืออาการอันสงสัยจะเกิดจากภาวะโรคหัวใจและหลอดเลือดได้อย่างทัน่วงที่

การป้องกัน

เลือกใช้วิธีการ กลยุทธ์ ในการลดหรือกำจัดปัจจัยเสี่ยงอันจะนำไปสู่ภาวะโรคหัวใจและหลอดเลือดดังต่อไปนี้

- ภาวะความดันโลหิตสูง
- ภาวะไขมันในเลือดสูง
- การสูบบุหรี่
- การดื่มสุรา
- ภาวะโรคอ้วนหรือน้ำหนักเกิน
- ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง หรือโรคเบาหวาน

1.7 จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดในผู้ป่วยแต่ละรายโดยข้อมูลนั้นๆ สามารถเชื่อมโยงไปสู่การดูแลอย่างต่อเนื่องระหว่างบุคลากรทางการแพทย์ในแต่ละสาขาได้

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ค้นหาความเชื่อทางด้านสุขภาพของผู้ป่วย โรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด และให้การสนับสนุนแก้ไขหรือคัดค้านได้อย่างเหมาะสม
- 2.2 ยอมรับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่างแพทย์และผู้ป่วยในระหว่างการดูแลปัญหาโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด โดยให้ความเคารพต่อการตัดสินใจอย่างเป็นอิสระของผู้ป่วย
- 2.3 สื่อสารเกี่ยวกับความเสี่ยงการเกิดโรคหรือปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือดของผู้ป่วยแต่ละรายอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพโดยไม่มีอคติ
- 2.4 ให้ความสำคัญของสภาพทางจิตใจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการดูแลปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือดของผู้ป่วย
- 2.5 ให้ความสำคัญของสภาพทางจิตใจและสังคมที่มีผลกระทบต่อการดูแลปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือดของผู้ป่วยต่อครอบครัว เพื่อน นายจ้าง ลูกจ้าง
- 2.6 ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการดำเนินชีวิต และการทำงานของผู้ป่วยเมื่อมีปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือด
- 2.7 ตระหนักถึงวัฒนธรรมของชุมชนที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ป่วย
- 2.8 เลือกแนวทางที่เหมาะสมในการดูแลรักษาปัจจัยเสี่ยงของปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือด โดยเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างผู้ป่วยและแพทย์

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 จัดการภาวะทางด้านโรคหัวใจและหลอดเลือดในกรณีเร่งด่วน ได้อย่างทัน่วงที่ เช่น Acute myocardial infarction, Acute stroke and critical ischemia

- 3.2 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงกับการเกิดโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด รวมถึงแนวทางการจัดการกับปัจจัยเสี่ยง
- 3.3 มีทักษะในการซักประวัติ ตรวจร่างกาย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม เพื่อการวินิจฉัยโรคในระบบหัวใจและหลอดเลือดได้ถูกต้อง
- 3.4 ส่งต่อผู้ป่วยไปยังแพทย์เฉพาะทางโรคหัวใจ ในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม
- 3.5 อธิบายเหตุผลของการจำกัดการส่งตรวจเพิ่มเติมทางห้องปฏิบัติการ และการรักษาในกรณีโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดที่ไม่จำเป็นได้ เช่น การทำ Echocardiogram, การใช้ยาในกลุ่ม Statins

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยในการลดหรือกำจัดความเสี่ยงในการเกิดโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดแต่ละรายได้
- 4.2 เลือกการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม โดยจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามปัจจัยเสี่ยง และความเสี่ยงของโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด
- 4.3 ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย เรื่องการปฏิบัติตัว การดำเนินชีวิตให้เหมาะสมตามระดับความเสี่ยง และความรุนแรงของโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดของผู้ป่วย
- 4.4 ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการดูแลปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือด

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัวในการร่วมกันลดหรือกำจัดความเสี่ยงในการเกิดโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดในแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม
- 5.2 อธิบายปัจจัยเสี่ยงและโอกาสเกิดโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด ของสมาชิกในครอบครัวได้
- 5.3 วางแนวทางการจัดการเพื่อให้การรักษาภาวะฉุกเฉินทางระบบหัวใจและหลอดเลือดแก่ผู้ป่วยที่แตกต่างกันในแต่ละครอบครัวได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 อธิบายแนวโน้มความชุกของปัจจัยเสี่ยง รวมถึงโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือดของชุมชนได้
- 6.2 อธิบายนโยบายของรัฐบาลที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคทางระบบหัวใจและหลอดเลือด
- 6.3 ใช้นโยบายของรัฐบาลในการดูแลปัญหาทางระบบหัวใจและหลอดเลือด
- 6.4 วางแนวทางการจัดการเพื่อให้การรักษาภาวะฉุกเฉิน ทางระบบหัวใจและหลอดเลือด แก่ผู้ป่วยที่อยู่ในพื้นที่ต่างกันได้

12.2 ปัญหาระบบย่อยอาหาร (Digestive Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 จัดบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิแก่ผู้ป่วยที่มีปัญหากระเพาะอาหารที่พบบ่อย
- 1.2 รู้ระบาดวิทยาของโรคระบบย่อยอาหารที่พบบ่อยได้แก่ ปวดท้อง แผลในกระเพาะอาหาร กรดไหลย้อน อุดจากระวัง ท้องผูก ลำไส้แปรปรวน ในประชากรวัยต่างๆ และโรคตับ ตับอ่อน ท่อน้ำดี
- 1.3 รู้แนวทางการรักษาโรคระบบย่อยอาหาร
- 1.4 ประสานการดูแลผู้ป่วยกับแพทย์อายุรศาสตร์ และศัลยศาสตร์ได้
- 1.5 ส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

- 1.6 ให้บริการแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสมตามสิทธิการรักษา
2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)
  - 2.1 ค้นหาทั้งโรคและความเจ็บป่วย
  - 2.2 สื่อสารกับผู้ป่วย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วย และยอมรับในตัวตนของผู้ป่วย
  - 2.3 ดูแลปัญหาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม
  - 2.4 ดูแลอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามความต้องการของผู้ป่วย
  - 2.5 เข้าใจถึงบริบทของวัฒนธรรมอาหารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาาระบบย่อยอาหาร
3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)
  - 3.1 สำรวจ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์อุบัติการณ์ปัญหาาระบบย่อยอาหารที่พบบ่อย
  - 3.2 วางแผนจัดการสิ่งแวดลอมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาาระบบย่อยอาหาร
  - 3.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนากับปัญหาาระบบย่อยอาหาร
  - 3.4 ทำหัตถการได้ในกรณีฉุกเฉิน
4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)
  - 4.1 ดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาาระบบย่อยอาหารทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง
  - 4.2 สร้างเสริมสุขภาพผู้ป่วยที่มีปัญหาาระบบย่อยอาหารโดยใช้โปรแกรมการดูแลที่เหมาะสม
  - 4.3 ให้คำแนะนำในการป้องกันปัญหาาระบบย่อยอาหาร
  - 4.4 พยายามฟื้นฟูสุขภาพให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้ตามปกติ
5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)
  - 5.1 เข้าใจผลกระทบของโรกระบบย่อยอาหารต่อครอบครัว
  - 5.2 ประเมินความคิด ความรู้สึก ความคาดหวังของครอบครัว ต่อปัญหาโรกระบบย่อยอาหาร
  - 5.3 ประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว เมื่อเกิดปัญหาโรกระบบย่อยอาหาร
  - 5.4 ร่วมกับครอบครัวค้นหา แนวทางแก้ปัญหาโรกระบบย่อยอาหารให้มีทางเลือกหลายทาง
6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)
  - 6.1 เข้าใจผลกระทบของโรกระบบย่อยอาหารต่อเพื่อนบ้าน และชุมชน
  - 6.2 ใช้ทรัพยากรในการดูแลปัญหาโรกระบบย่อยอาหารอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียมกัน
  - 6.3 ประสานงานกับบุคลากรสาขาอื่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการเกิดปัญหาโรกระบบย่อยอาหาร
  - 6.4 เสริมสร้างการรับรู้ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ในเรื่องปัญหาโรกระบบย่อยอาหาร

12.3 การดูแลปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดและแอลกอฮอล์ (Drug and Alcohol Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 อธิบายอาการและอาการแสดงของผู้ใช้สารเสพติดประเภทต่าง ๆ ได้ ทั้งทางกาย จิตใจและสังคม
- 1.2 อธิบายภาวะแทรกซ้อนหรือโรคร่วมที่เกิดจากการใช้สารเสพติดชนิดต่าง ๆ ทั้ง จากตัวสารเสพติดเอง และจากวิธีการบริหารยา
- 1.3 อธิบายการตรวจคัดกรองการใช้สารเสพติดชนิดต่าง ๆ และแปลผลได้อย่างถูกต้อง

- 1.4 คัดกรองผู้ติดเชื้อแอลกอฮอล์โดยใช้ชุดคำถามเบื้องต้น ตัวอย่างเช่น CAGE, AUDIT
- 1.5 ให้การดูแลผู้ติดเชื้อสารเสพติดตามมาตรฐานการรักษาทั้งวิธีใช้ยา และไม่ใช้ยา
- 1.6 ให้การดูแลภาวะฉุกเฉินจากการใช้สารเสพติดชนิดต่าง ๆ ได้
- 1.7 อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งและดำเนินงานของคลินิกยาเสพติด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานพยาบาล
- 1.8 ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาสารเสพติด

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 อธิบายและตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลผู้ใช้สารเสพติดโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
- 2.2 อธิบายขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงในระยะต่าง ๆ ของการเลิกสารเสพติดในผู้ป่วยแต่ละคน และสามารถให้การช่วยเหลือในแต่ละระยะได้อย่างถูกต้อง
- 2.3 ตระหนักและดูแลผู้ใช้สารเสพติดโดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ครอบครัวยุติธรรม สังคม ความเชื่อ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 ประเมินความเสี่ยงของการทำร้ายตัวเอง หรือฆ่าตัวตายในผู้ใช้สารเสพติด และให้การดูแลได้อย่างเหมาะสม
- 3.2 อธิบายเนื้อหาสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แอลกอฮอล์และบุหรี่ ข้อจำกัดของกฎหมาย และกลไกในการบริหารจัดการเพื่อบังคับใช้กฎหมายในชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดการใช้สารเสพติดในแต่ละบุคคล และให้การแก้ไข
- 4.2 อธิบายโรคหรือภาวะที่พบร่วมกับการใช้สารเสพติด และให้การดูแลรักษา
- 4.3 อธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นได้บ่อยในระหว่างการเลิกใช้สารเสพติด รวมทั้งให้การป้องกัน และดูแลปัญหาเหล่านั้นได้
- 4.4 ตระหนักถึงประโยชน์ของการดูแลแบบครอบคลุมต่อการรักษาผู้ติดยาเสพติด

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 อธิบายและตระหนักถึงความเกี่ยวข้องของครอบครัวต่อปัญหาการใช้สารเสพติด
- 5.2 ดูแลผู้ใช้สารเสพติดโดยคำนึงถึงการให้ครอบครัวมีส่วนร่วม
- 5.3 ประสานความร่วมมือกับครอบครัว และชุมชนเพื่อให้ผู้เลิกสารเสพติดได้กลับไปอยู่ในชุมชนได้อย่างมั่นใจและยั่งยืน

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 อธิบายความเกี่ยวข้องกันของปัญหาสารเสพติดในชุมชนลักษณะต่าง ๆ
- 6.2 ให้การดูแลปัญหาสารเสพติด โดยใช้รูปแบบของการให้ชุมชนมีส่วนร่วม
- 6.3 จัดระบบการดูแลปัญหาสารเสพติดโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน
- 6.4 ตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนในการแก้ไขปัญหาสารเสพติด
- 6.5 วางแผนเพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติดในชุมชน โดยร่วมมือกับคนและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน

12.4 ปัญหาหูคอจมูกและใบหน้า (ENT and Facial Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 ดูแลผู้ป่วยโรคทางหู คอ จมูก ที่พบบ่อยได้

- 1.2 รู้ข้อบ่งชี้ในการส่งตัวพบ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้
- 1.3 อธิบายอาการให้กับผู้ป่วยที่ไม่ต้องใช้อาการ รักษา รวมทั้งให้คำแนะนำในการดูแลตนเอง
- 2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)**
  - 2.1 ให้ข้อมูลการดูแลผู้ป่วยหุนหวกหรือมีปัญหาการได้ยิน ในด้านการติดต่อสื่อสารได้
  - 2.2 อธิบายแนะนำผู้ดูแลผู้ป่วย โดยคำนึงถึงสภาพจิตใจและสังคมของผู้ป่วย
  - 2.3 ให้ความสำคัญกับการดูแลตนเองในกรณีโรคทางหู คอ จมูก
  - 2.4 แนะนำภาวะเสี่ยงและอาการหรือโรคทางหู คอ จมูกได้
- 3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)**
  - 3.1 ใช้ความรู้และอุบัติการณ์ช่วยในการวินิจฉัย
  - 3.2 อธิบายอาการที่ต้องเฝ้าระวังสำหรับมะเร็งที่ ศีรษะและคอ
  - 3.3 เข้าใจและใช้เครื่องมือช่วยในการวินิจฉัยอย่างถูกต้องและปลอดภัย
- 4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)**
  - 4.1 ดูแลผู้ป่วยทางหู คอ จมูกทั้งกรณีปัญหาเฉียบพลันและเรื้อรังได้
  - 4.2 รู้เกี่ยวกับโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่มีผลต่อโรคทางหู คอ จมูก
  - 4.3 อธิบายอาการทางหู คอ จมูกที่สัมพันธ์กับ Systemic Disease
- 5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)**
  - 5.1 วิเคราะห์สภาพครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคทางหู คอ จมูก
  - 5.2 อธิบายทำความเข้าใจกับคนในครอบครัว เพื่อร่วมกันดูแลผู้ป่วยโรคทางหู คอ จมูก
  - 5.3 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว และผู้ป่วยโรคทางหู คอ จมูก
- 6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)**
  - 6.1 อธิบาย Screening program สำหรับผู้ป่วยสูญเสียการได้ยิน
  - 6.2 เข้าใจลักษณะการบริการและข้อจำกัดในชุมชนเกี่ยวกับโรคทาง หู คอ จมูก
  - 6.3 เข้าใจปัญหาทางกฎหมายและสิทธิสำหรับผู้ป่วยพิการทางหู

12.5 ปัญหาทางตา (Eye Problems)

แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวจะต้องมีสมรรถนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)**
  - 1.1 ดูแลผู้ป่วยโรคทางตาเบื้องต้นที่พบได้
  - 1.2 ส่งต่อผู้ป่วยโรคทางตาไปถึงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอย่างเหมาะสม
  - 1.3 ส่งเสริมการดูแลสุขภาพทางตา และให้การแนะนำการป้องกันโรคทางสายตาที่ป้องกันได้
- 2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)**
  - 2.1 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสภาวะจิตใจและสังคมของผู้ป่วยโรคตา
  - 2.2 เข้าใจและจัดการความเชื่อเรื่องสุขภาพทางตาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
  - 2.3 แนะนำภาวะเสี่ยงกับอาการนำและโรคทางตาได้
  - 2.4 แนะนำทางเลือกในการรักษาให้ผู้ป่วยตัดสินใจและเลือกวิธีที่เหมาะสม
- 3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)**
  - 3.1 ส่งตรวจเพิ่มเติมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว
  - 3.2 ใช้อุบัติการณ์ของโรคช่วยในการวินิจฉัย

- 3.3 อธิบายอาการผิดปกติทางตา ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงคนชรา
  - 3.4 ใช้ข้อมูลจากประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัย และวางแผนการรักษารวมทั้งส่งต่อผู้เชี่ยวชาญได้
  - 3.5 รู้จักอาการทางตาที่สัมพันธ์กับโรคในระบบอื่น
4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)
    - 4.1 ดูแลผู้ป่วยทางตาทั้งปัญหาเฉียบพลันและเรื้อรัง
    - 4.2 อธิบายคำจำกัดความของผู้พิการทางสายตา
    - 4.3 อธิบายปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการมองเห็นเรื้อรัง
    - 4.4 ช่วยให้ผู้ป่วยมีการมองเห็นที่ดีที่สุด โดยการรักษาป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยง
  5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)
    - 5.1 วิเคราะห์สภาพครอบครัวที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคทางตาของผู้ป่วย
    - 5.2 อธิบายทำความเข้าใจกับคนในครอบครัว เพื่อร่วมกันดูแลผู้ป่วยโรคทางตา
    - 5.3 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและผู้ป่วยโรคตา
  6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)
    - 6.1 อธิบายเกี่ยวกับการควบคุมการขับชี่ยานพาหนะของผู้ป่วยที่มีปัญหาทางสายตา
    - 6.2 รู้การเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสังคมของผู้ป่วย มีปัญหาทางสายตา
    - 6.3 เข้าใจสถานการณ์บริการและข้อจำกัดในชุมชน เกี่ยวกับโรคทางตา
    - 6.4 เข้าใจปัญหาทางกฎหมายและสิทธิสำหรับผู้พิการทางตา

12.6 ปัญหาระบบต่อมไร้ท่อ (Endocrine problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)
  - 1.1 ให้การดูแลเบื้องต้นกับผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบต่อมไร้ท่อได้
  - 1.2 ทำงานร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์อื่น เช่น พยาบาลผู้ดูแลโรคเบาหวาน โภชนากร
  - 1.3 อธิบายข้อบ่งชี้ในการส่งต่อผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบต่อมไร้ท่อซับซ้อนหรือเพื่อการตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม
2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)
  - 2.1 ระบุแนวทางการรักษาร่วมกันระหว่างแพทย์และผู้ป่วยที่พบได้บ่อยในโรคเรื้อรัง ระบบต่อมไร้ท่อ (เช่น โรคเบาหวาน) รวมถึงการเคารพในสิทธิของผู้ป่วยใน การเลือกแนวทางการรักษา
  - 2.2 สื่อสารเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงของผู้ป่วยในการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคอ้วนและโรคเบาหวานอย่างชัดเจนและได้ผลด้วยวิธีการที่ไม่ลำเอียง
  - 2.3 พัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพที่สะท้อนไปตามกลุ่มต่าง ๆ ที่มีปัญหาเรื่องโรคอ้วนหรือโรคเบาหวานที่ต้องการวิธีการที่แตกต่างกัน เช่น เด็ก วัยรุ่น ผู้หญิง ตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ
  - 2.4 วางโปรแกรมในการลดน้ำหนักอย่างได้ผลให้กับผู้ป่วย การให้คำแนะนำส่งเสริมสุขภาพอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับอาหาร การออกกำลังกาย และการใช้ยาในการรักษา
  - 2.5 ใช้ประโยชน์จากการลงทะเบียนโรคและรูปแบบในการบันทึกข้อมูลอย่างได้ผลในการวางแผนดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบต่อมไร้ท่อที่จะทำให้แน่ใจว่าได้รับการรักษาต่อเนื่องระหว่างแพทย์ต่างสาขากัน
  - 2.6 ระบุข้อผิดพลาดการใช้ยา thyroxine และวางแผนในการที่จะลดปริมาณลง ระบุผลกระทบทางด้านจิตใจและสังคมของผู้ป่วยโรคเบาหวานและโรคเรื้อรังระบบ ต่อมไร้ท่ออื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงในการเกิดโรคซึมเศร้า การเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ
  - 2.7 ระบุผลเสียของภาวะน้ำหนักตัวมากเกินไป

2.8 ส่งเสริมและให้กำลังใจผู้ป่วยให้สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตัวเองให้มากที่สุด

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 ให้การดูแลอย่างรวดเร็วในกรณีพบผู้ป่วยฉุกเฉินระบบต่อมไร้ท่อ เช่น ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ และภาวะน้ำตาลในเลือดสูง

3.2 ระบุผู้ป่วยที่มีปัญหาในระบบต่อมไร้ท่อที่ไม่มีอาการและอาการไม่เฉพาะเจาะจงที่พบบ่อย และสามารถวินิจฉัยด้วยการตรวจคัดกรองหรือวินิจฉัยจากอาการที่ ซ้ำซ้อน

3.3 ใช้การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสมในการการวินิจฉัยปัญหาในระบบต่อมไร้ท่อ

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ระบุปัญหาความเจ็บป่วยร่วมที่พบได้บ่อยของผู้ป่วยโรคเบาหวานและผลกระทบที่พบบ่อยของการทานยาหลายชนิด

4.2 วางแผนทำให้การใช้ยาง่ายขึ้นและสอดคล้องกับแนวทางการรักษา

4.3 ให้คำแนะนำผู้ป่วยอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสำหรับผู้ป่วยโรคอ้วน โรคเบาหวาน ภาวะไขมันในเลือดสูง และภาวะกรดยูริกในเลือดสูง

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 อธิบายการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยโรคระบบต่อมไร้ท่อ

5.2 ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัวในการร่วมกันลดหรือกำจัดความเสี่ยงในการเกิดโรคระบบต่อมไร้ท่อของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

5.3 อธิบายแนวโน้มของปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคระบบต่อมไร้ท่อของสมาชิกในครอบครัวได้

5.4 วางแนวทางการจัดการอย่างเหมาะสมในการให้การรักษาเบื้องต้นภาวะฉุกเฉินในโรคระบบต่อมไร้ท่อแก่สมาชิกในครอบครัวได้ เช่น ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำหรือสูง

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 ระบุปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความชุกของปัญหา ระบบต่อมไร้ท่อ

6.2 ระบุมาตรการทางสาธารณสุขที่มีผลกระทบต่อโรคอ้วนและโรคเบาหวาน และให้การสนับสนุนโปรแกรมที่เป็นไปได้ เช่น การออกกำลังกายตามคำสั่งแพทย์

6.3 อธิบายการยกเว้นค่าใช้จ่ายจากใบสั่งยาสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาในระบบต่อมไร้ท่อ

12.7 ปัญหาระบบประสาท (Neurological problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 มีความรู้พื้นฐานเรื่องสรีรวิทยา ระบบการทำงานและพัฒนาการ ของระบบประสาท ในภาวะปกติ

1.2 ชักประวัติ ตรวจร่างกาย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและรังสีวิทยา วินิจฉัยและให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการหรือโรคของระบบประสาท ดังต่อไปนี้

1.2.1 อาการและโรคทางระบบประสาท

1.2.1.1 ปวดศีรษะ ได้แก่ migraine, Cluster headache, Tension-type headache, Headache associated with a structural lesion, pseudotumor cerebri, Emergent headaches ได้แก่ Subarachnoid hemorrhage, Meningitis, Giant cell arteritis and temporal arteritis

1.2.1.2 การสูญเสียการรับรู้สติ ได้แก่ seizure, convulsion, syncope, stupor & coma, brain death

1.2.1.3 หลอดเลือดสมอง / อัมพาต เช่น stroke, TIA, vasculitis, carotid stenosis

1.2.1.4 การเคลื่อนไหวผิดปกติ เช่น Parkinson, tremor, tics, chorea

- 1.2.1.5 โรคระบบประสาทส่วนปลาย เช่น ชา อ่อนแรง, Guillain-Barre syndrome, Myasthenia gravis
- 1.2.1.6 การสูญเสียการรับรู้ การสื่อสาร ได้แก่ dementia, encephalopathy
- 1.2.1.7 โรคของประสาทไขสันหลัง
- 1.2.1.8 โรคเนื้องอกในสมอง
- 1.2.2 การส่งตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการและรังสีวิทยา
  - 1.2.2.1 ข้อบ่งชี้ในการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จำเป็น
  - 1.2.2.2 ข้อบ่งชี้ของภาพถ่ายทางรังสี, ultrasound, EMG, EEG, CT scan และ MRI
  - 1.2.2.3 แนวทางการแปลผลทางรังสีวิทยา
  - 1.2.2.4 ข้อบ่งชี้ที่จำเป็นต้องทำให้วินิจฉัยผิดพลาดที่พบบ่อยทางรังสีวิทยา
- 1.2.3 การดูแลรักษา
  - 1.2.3.1 ให้การรักษาโรคทางระบบประสาทที่พบบ่อยได้อย่างถูกต้อง และส่งต่อการรักษาได้อย่างเหมาะสม
  - 1.2.3.2 ให้การดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะฉุกเฉินทางระบบประสาทได้อย่างถูกต้อง
  - 1.2.3.3 อธิบายบทบาทของสหสาขาวิชาชีพในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคทางระบบประสาทได้
- 1.2.4 การป้องกัน
  - 1.2.4.1 แนะนำวิธีการลดภาวะตึงเครียดต่าง ๆ อันอาจจะเป็นเหตุกระตุ้นให้เกิดอาการปวดศีรษะหรือโรคทางระบบประสาทอื่น ๆ แก่ผู้ป่วย ได้
  - 1.2.4.2 แนะนำและค้นหาปัจจัยเสี่ยงที่อาจเป็นสาเหตุต่อการเกิดโรคทางระบบประสาทและแนะนำวิธีป้องกันแก่ผู้ป่วยได้
- 1.3 เลือกใช้ทักษะการประสานงานกับบุคลากรทางการแพทย์ทั้งในระดับปฐมภูมิ (primary care) แพทย์เฉพาะทางสาขาอื่นๆ เพื่อให้การดูแลรักษาทั้งในระยะสั้น และระยะยาวได้อย่างเหมาะสมครอบคลุมในแง่การดูแลรักษา การป้องกันการฟื้นฟู และการดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยโรคระบบประสาทระยะสุดท้าย
- 1.4 อธิบายบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและสหสาขาวิชาชีพในการฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีภาวะทุพพลภาพจากโรคทางระบบประสาท
- 1.5 แนะนำในการใช้การแพทย์ทางเลือกมาช่วยในการรักษาโรคทางระบบประสาทได้อย่างเหมาะสม
- 1.6 อธิบายแนวทางในการค้นหาสาเหตุกระตุ้นและแนวทางการดูแลของอาการปวดศีรษะเรื้อรังที่ไม่มีพยาธิสภาพทางกายได้
- 2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)**
  - 2.1 สื่อสารและให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจและตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผลของรักษาที่ยังไม่แน่นอน หรือมีแนวทางการรักษาหลายแบบ
  - 2.2 ตระหนักถึงผลกระทบของปัญหาความผิดปกติทางระบบประสาทที่ส่งผลต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคม การงาน ทั้งของผู้ป่วยและครอบครัว
  - 2.3 เข้าใจแนวความคิดในการดูแลปัญหาโรคทางระบบประสาท ซึ่งอาจไม่ตรงกันโดยให้ความเคารพในการตัดสินใจอย่างเป็นอิสระของผู้ป่วย
- 3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)**
  - 3.1 ชักประวัติและตรวจร่างกายทางระบบประสาทได้อย่างครบถ้วน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดได้
  - 3.2 ดูแลรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยระบบประสาทที่มาด้วยภาวะฉุกเฉิน เช่น ชัก หมดสติ อ่อนแรงฉับพลัน เป็นต้น

- 3.3 อธิบายและให้การปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ ในความเจ็บป่วยทางระบบประสาทที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลสูง
- 3.4 อธิบายแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มาด้วยอาการทางระบบประสาทที่ไม่จำเพาะหรือ อธิบายไม่ได้
- 3.5 ประเมินอาการเจ็บป่วยทางระบบประสาทที่มีสาเหตุจากสุขภาพจิต
- 3.6 มีทักษะในการฟื้นฟูผู้ป่วยอัมพาตจากโรคหลอดเลือดสมองได้

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ให้การวินิจฉัยและดูแลผู้ป่วยทางระบบประสาทได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 4.2 คัดกรองและวินิจฉัยผู้ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาทางระบบประสาทได้ตั้งแต่มิให้เกิดอาการ
- 4.3 ให้การฟื้นฟูผู้ป่วยที่เกิดทุพพลภาพจากโรคทางระบบประสาท

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 อธิบายผลกระทบของการเจ็บป่วยทางระบบประสาท ที่มีต่อบุคคลในครอบครัวได้
- 5.2 อธิบายการมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยทางระบบประสาทได้
- 5.3 สื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลผู้ป่วยระบบประสาทและให้กำลังใจผู้ดูแลผู้ป่วยได้
- 5.4 แก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันภาวะเครียดรุนแรงในผู้ดูแลผู้ป่วยทางระบบประสาทที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้
- 5.5 วางแนวทางการจัดการ การรักษาภาวะฉุกเฉินในผู้ป่วยระบบประสาทประเภทต่าง ๆ ในแต่ละครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
- 5.6 ค้นหาและแนะนำวิธีการป้องกันให้แก่สมาชิกในครอบครัวที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรกระบบประสาทได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 กระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้ป่วยและครอบครัวสามารถดูแลตนเองได้ โดยอาศัยทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชน
- 6.2 หลีกเลี่ยงการส่งตรวจวินิจฉัย หรือ การรักษาที่เกินความจำเป็น และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือผลการรักษา
- 6.3 อธิบายแนวโน้มความชุกและปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรกระบบประสาทในชุมชนได้
- 6.4 อธิบายนโยบายของรัฐที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาผู้ป่วยโรกระบบประสาท และสามารถประยุกต์ใช้นโยบายได้อย่างเหมาะสม
- 6.5 จัดระบบการให้การบริการและค้นหาผู้ป่วยโรกระบบประสาทที่ด้อยโอกาสในชุมชนได้

12.8 ปัญหาทางเดินหายใจ (Respiratory problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 จัดบริการดูแลผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจได้สอดคล้องกับปัญหาของประชากรกลุ่มเสี่ยงในบริบทพื้นที่ของตนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 1.2 ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพในการดูแลผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจอย่างง่ายได้
- 1.3 บริหารจัดการส่งต่อผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจไปยังสถานบริการระดับสูงขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 ดูแลผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจแต่ละราย โดยคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ในมิติ ทางกาย จิต สังคม และสิ่งที่ผู้ป่วยให้คุณค่า
- 2.2 สามารถทำความเข้าใจวิธีการรักษาผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจโดยใช้การแพทย์เชิงประจักษ์ได้เป็นอย่างดี

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 มีความรู้พื้นฐานสรีรวิทยา ระบบการทำงานและพัฒนาการ ของระบบทางเดิน หายใจในภาวะปกติ และมีพยาธิสภาพ
- 3.2 ชักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยแยกโรคและดูแลรักษาผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจอย่างง่าย เช่น โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนล่าง (เช่น วัณโรคโรคปอดอักเสบ) โรคไม่ติดเชื้อระบบทางเดิน หายใจส่วนล่าง (เช่น หอบหืด ถุงลมโป่งพอง) โรคภูมิแพ้ มะเร็งปอด ได้อย่าง เหมาะสม
- 3.3 มีความรู้เรื่องปัญหาโรกระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อย
- 3.4 วินิจฉัย วินิจฉัยแยกโรค ตระหนักในภาวะเจ็บป่วยที่รุนแรง และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากโรกระบบทางเดินหายใจ รวมถึงให้การดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม
- 3.5 เลือกใช้ยา ยาพ่นและอธิบายผลข้างเคียงจากยา วิธีการใช้ยาพ่นได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับโรกระบบทางเดินหายใจแต่ละชนิดและแต่ละกลุ่มอายุได้อย่าง เหมาะสม
- 3.6 ทำหัตถการเกี่ยวกับโรกระบบทางเดินหายใจบางอย่างได้ ตัวอย่างเช่น on ICD, chest exercise therapy, pleural tapping on ET tube เป็นต้น
- 3.7 ส่งตรวจพิเศษ เช่น CT scan, bronchoscopy, lung function test ได้อย่างเหมาะสม
- 3.8 แผลฟิล์มเอกซเรย์โรกระบบทางเดินหายใจอย่างง่าย เช่น CXR PA, lateral, lordosis film ได้อย่าง ถูกต้อง

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ให้การปรึกษาและความรู้แก่ผู้ป่วย เพื่อลดโอกาสการเกิดซ้ำของโรกระบบทางเดินหายใจและลดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง
- 4.2 ให้การแนะนำส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจได้
- 4.3 ให้การแนะนำป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจแต่ละประเภทได้
- 4.4 ฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับผู้ป่วยโรกระบบทางเดินหายใจที่มีภาวะทุพพลภาพได้ เช่น โรคถุงลมโป่งพอง

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับโรกระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อย เช่น โรคถุงลมโป่งพอง โรคหืดเพื่อกระตุ้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแล ลดความเสี่ยงต่อการเกิดซ้ำ และลดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงได้
- 5.2 วางแนวทางการจัดการและให้การรักษาสภาวะฉุกเฉินในผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจ ที่แตกต่างกันในแต่ละครอบครัวได้
- 5.3 ค้นหาสมาชิกในครอบครัวที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางระบบทางเดินหายใจ เช่น วัณโรคและสามารถแนะนำวิธีการป้องกันได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 เป็นที่ปรึกษาและให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องโรกระบบทางเดินหายใจที่เป็นปัญหาใน ชุมชนได้
- 6.2 สืบค้นและประเมินปัญหาโรกระบบทางเดินหายใจที่พบบ่อยในชุมชนได้
- 6.3 ประสานงานกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อหาวิธีป้องกันโรกระบบทางเดินหายใจ ที่พบบ่อยในชุมชนได้
- 6.4 อธิบายแนวโน้มความชุกของปัจจัยเสี่ยงและโรคทางระบบทางเดินหายใจของ ชุมชนได้
- 6.5 อธิบายนโยบายของรัฐบาลที่มีอิทธิพลต่อการดูแลรักษาผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจ และประยุกต์ใช้นโยบายได้

12.9 ปัญหาโรคไขข้อ กระดูกและกล้ามเนื้อ (Rheumatology and musculoskeletal problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 ซักประวัติ ตรวจร่างกาย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการและรังสีวิทยา วินิจฉัยและให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการและโรคด้านกระดูก กล้ามเนื้อและข้อ ดังต่อไปนี้
- 1.1.1 อาการด้านกระดูก กล้ามเนื้อและข้อ
- 1.1.1.1 อาการอักเสบในบริเวณต่างๆ
  - 1.1.1.2 ภาวะผิดรูป ภาวะอ่อนแรง และการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ
  - 1.1.1.3 ภาวะบาดเจ็บในส่วนต่างๆ ของร่างกาย
  - 1.1.1.4 อาการแสดงออกในระบบอื่น ๆ ของร่างกาย ที่เกิดจากโรคของ กระดูกกล้ามเนื้อและข้อ
- 1.1.2 ภาวะหรือหรืออาการผิดปกติ ดังต่อไปนี้
- 1.1.2.1 ปวดหลัง ปวดคอเฉียบพลัน (Acute back/neck pain)
  - 1.1.2.2 ปวดหลัง ปวดคอเรื้อรัง (Chronic back/neck pain)
  - 1.1.2.3 ปวดหัวไหล่ (Shoulder pain)
  - 1.1.2.4 ปวดหัวเข่า (Knee pain)
  - 1.1.2.5 ความผิดปกติที่เกิดจากเนื้อเยื่ออ่อน (Soft tissue disorders)
  - 1.1.2.6 โรคข้อเสื่อม (Osteoarthritis)
  - 1.1.2.7 โรคกระดูกพรุน (Osteoporosis)
  - 1.1.2.8 Somatization / Fibromyalgia & allied syndromes
  - 1.1.2.9 การดูแลรักษาอาการเจ็บปวด (Pain management)
  - 1.1.2.10 ภาวะผิดปกติในระบบข้อแบบเฉียบพลัน (Acute arthropathies)
  - 1.1.2.11 ภาวะผิดปกติในระบบข้ออักเสบแบบเรื้อรัง (Chronic inflammatory arthropathies)
  - 1.1.2.12 Polymyalgia rheumatica & allied conditions)
  - 1.1.2.13 ตระหนักถึงโรคที่พบน้อยและหายาก (Awareness of rare diseases)
  - 1.1.2.14 ภาวะความพิการเรื้อรัง (Chronic disability)
  - 1.1.2.15 การบาดเจ็บที่พบบ่อย (Common injuries)
- 1.1.3 การส่งตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการและรังสีวิทยา
- 1.1.3.1 ข้อบ่งชี้ในการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่จำเป็น เช่น การเจาะเลือด
  - 1.1.3.2 ข้อบ่งชี้ของภาพถ่ายทางรังสี อัลตราซาวนด์ เอกซเรย์คอมพิวเตอร์ และ MRI
  - 1.1.3.3 แนวทางการแปลผลทางรังสีวิทยา
  - 1.1.3.4 ข้อบกพร่องทำให้วินิจฉัยผิดพลาดที่พบบ่อยทางรังสีวิทยา
- 1.1.4 การดูแลรักษา
- 1.1.4.1 เข้าใจหลักในการรักษาในโรคที่มีการใช้ยา NSAIDs ในการรักษา เบื้องต้น ตลอดจนการเฝ้าระวังผลจากการใช้ยาดังกล่าว
  - 1.1.4.2 อธิบายถึงข้อบ่งชี้ในการเจาะข้อหรือฉีดยาเข้าข้อ
  - 1.1.4.3 อธิบายบทบาทของสหสาขาวิชาชีพในการดูแลรักษาผู้ป่วย
  - 1.1.4.4 รักษาผู้ป่วยเรื้อรังที่จำเป็นต้องดูแลร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ
- 1.1.5 การดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน
- 1.1.5.1 ให้การดูแลเบื้องต้นในผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บของข้อ กระดูก กล้ามเนื้อรวมทั้งบาดเจ็บแผลไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก

- 1.1.5.2 ให้การฟื้นฟูชีพพื้นฐานแก่ผู้ป่วยเด็กและผู้ใหญ่ การใช้อุปกรณ์ ช่วยในระบบหายใจเบื้องต้น เช่น การใช้ท่อช่วยหายใจ การใช้ mask และการใช้ defibrillator
- 1.1.5.3 ให้การห้ามเลือดได้
- 1.1.5.4 ระวังปวดโดยการโยกหรือวิธีอื่น
- 1.1.5.5 ตระหนักถึงหลักในการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บรุนแรงหรือหลายระบบ
- 1.1.5.6 ตระหนักถึงวิธีการเคลื่อนย้ายและส่งต่อผู้ป่วยอย่างปลอดภัย
- 1.1.5.6 คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยและทีมที่ให้การดูแลรักษา
- 1.1.6 การป้องกัน
  - 1.1.6.1 แนะนำวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมแก่ผู้ป่วยได้
  - 1.1.6.2 แนะนำวิธีป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่จะเกิดแก่ผู้ป่วยได้
- 1.2 อธิบายสมมุติฐานและการดำเนินโรคและภาวะผิดปกติด้านกระดูกกล้ามเนื้อและ ข้อที่พบบ่อยและสำคัญได้
- 1.3 อธิบายบทบาทของทีมสหสาขาวิชาชีพที่ให้บริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ, กลุ่มที่ให้การดูแลรักษาแบบผสมผสาน และกลุ่มผู้ให้บริการในระดับทุติยภูมิ สามารถอธิบาย แนวทางที่ เหมาะสมในการส่งต่อผู้ป่วยให้แก่ผู้ให้บริการในระดับทุติยภูมิได้
- 1.4 อธิบายข้อบ่งชี้ในการส่งต่อผู้ป่วยแก่ผู้ร่วมวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เช่น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคกระดูกและข้อ ศัลยแพทย์ออร์โธปิดิกส์ แพทย์เวชศาสตร์ พื้นฟูตลอดจนแพทย์ทางเลือกที่เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขและเวลาที่เหมาะสมได้
- 2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)**
  - 2.1 สื่อสารและให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจและตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีผลของการรักษาที่ไม่แน่นอน สูงและอาจส่งผลเสียแก่ผู้ป่วย
  - 2.2 สรุปปัญหาสุขภาพด้านกระดูก กล้ามเนื้อและข้อ ที่ส่งผลต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้ป่วยและผลกระทบที่เกิดกับครอบครัว ช่าง
  - 2.3 ตระหนักถึงผลกระทบด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุทางกาย
  - 2.4 ตระหนักถึงปัจจัยที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความเจ็บป่วยทางด้านกระดูกกล้ามเนื้อและข้อ
- 3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)**
  - 3.1 ให้การดูแลรักษาในระยะแรกแก่ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บอย่างเหมาะสมและทันเวลาที่ เช่น การปฐมพยาบาล การห้ามเลือด การฟื้นฟูชีพในขั้นพื้นฐาน เป็นต้น
  - 3.2 อธิบายปัจจัยด้านระบาดวิทยาของโรคกระดูก กล้ามเนื้อ และข้อ เพื่อช่วยในการวินิจฉัยแยกโรคในผู้ป่วยกลุ่มอายุต่าง ๆ ทุกกลุ่มอายุ
  - 3.3 แยกแยะภาวะหรือโรคที่เกิดจากการอักเสบ (inflammatory conditions) ออกจากโรคหรือภาวะที่ไม่ใช่เกิดจากการอักเสบ (non-inflammatory conditions)
  - 3.4 ประเมินอาการเจ็บปวดด้านกระดูก กล้ามเนื้อ และข้อ ที่มีสาเหตุจากด้านสุขภาพจิต (Somatization)
  - 3.5 อธิบายความจำเป็นตลอดข้อบ่งชี้ของการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจ ด้านรังสีวิทยาในการวินิจฉัยโรคด้านกระดูก กล้ามเนื้อ ตลอดจนสามารถแปลผล ดังกล่าวเพื่อประกอบในการดูแลรักษา
- 4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)**

4.1 ระบุปัญหาหรืออาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการดูแลรักษาภาวะผดผื่นคัน กระจก กล้ามเนื้อและข้อ (เช่น ภาวะเลือดออกในกระเพาะหรือทางเดินอาหาร ภาวะกระจกพรุณ) สามารถอธิบายแนวทางป้องกันทั้งในระยะก่อนมีปัญหา (primary prevention) และการป้องกันในระยะหลังจากที่มีปัญหาแล้ว (secondary prevention)

4.2 ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยพิการ หรือมีภาวะบกพร่องทางด้านกระจก กล้ามเนื้อและข้อโดยคำนึงถึงระดับความรุนแรงของความพิการหรือภาวะบกพร่องดังกล่าว

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 อธิบายผลกระทบของการมีผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านกระจก กล้ามเนื้อ และข้อ ที่มีต่อบุคคลในครอบครัวได้

5.2 อธิบายการมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านกระจก กล้ามเนื้อ และข้อ

5.3 สื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้าน กระจก กล้ามเนื้อ และข้อ

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 ทาวิธีกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถให้การดูแลด้านสุขภาพด้วยตนเองได้ หรืออาศัยทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแก่ผู้ป่วย

6.2 หลีกเลี่ยงการส่งตรวจวินิจฉัย หรือให้แก่การรักษาที่เกินความจำเป็น และไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางหรือผลการรักษา

6.3 จัดลำดับความสำคัญในแง่ส่งต่อผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านกระจก กล้ามเนื้อ และข้อ เช่น ไม่ส่งต่อผู้ป่วยที่มีความจำเป็นที่จะได้รับการผ่าตัดน้อยให้แก่ศัลยแพทย์ ออร์โธปิดิกส์

6.4 ระบุทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อช่วยในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย เช่น สื่อสารชุมชน

12.10 ปัญหาผิวหนัง (Skin Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary Care Management)

1.1 รู้ถึงโรคผิวหนังที่จำเป็นต้องส่งต่อแพทย์เฉพาะทาง

1.2 วินิจฉัยภาวะฉุกเฉินทางผิวหนังได้ และให้การดูแลรักษาเบื้องต้นได้

1.3 ซักประวัติตรวจร่างกาย ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ วินิจฉัยและให้การดูแลรักษา ผู้ป่วยที่มีอาการและโรคทางผิวหนังที่พบบ่อยดังต่อไปนี้

- Eczema
- Dermatitis
- Bacterial Skin infection
- Fungal Skin Infection
- Viral Skin Infection
- Parasitic Infection
- Psoriasis
- Pityriasis rosea (PR)
- Lichen planus (LP)
- Allergy

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

- 2.1 วิเคราะห์ค้นหาปัญหาความเจ็บป่วย (Illness) มุมมองผู้ป่วยต่อโรค (patient agenda) ของผู้ป่วยโรคผิวหนังได้
- 2.2 สื่อสารและให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจและตัดสินใจเลือกวิธีการ รักษาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผลของรักษาที่ไม่แน่นอนสูงและอาจส่งผลเสียแก่ผู้ป่วย
- 2.3 สรุปปัญหาโรคผิวหนังที่ส่งผลต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้ป่วยและผลกระทบ ที่เกิดกับคนรอบข้าง
- 2.4 ตระหนักที่ปัจจัยที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความเจ็บป่วยทางด้านโรคผิวหนัง

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

- 3.1 ใช้ทักษะเฉพาะในการดูแลผู้ป่วย อันได้แก่การให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยผิวหนังได้
- 3.2 อธิบายปัจจัยด้านระบอบาติวิทยาของโรคผิวหนังเพื่อช่วยในการวินิจฉัยแยกโรคในผู้ป่วยทุกกลุ่มอายุ
- 3.3 ประเมินอาการเจ็บป่วยทางผิวหนังที่มีสาเหตุจากด้านสุขภาพจิต
- 3.4 อธิบายความจำเป็นตลอดจนข้อบ่งชี้ของการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ในการวินิจฉัย โรคทางผิวหนัง ตลอดจนสามารถแปลผลดังกล่าวเพื่อประกอบในการดูแลรักษา

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

- 4.1 ดูแลป้องกันการเกิดซ้ำและป้องกันการติดต่อไปยังผู้อื่นในกลุ่มโรคดังกล่าวได้
- 4.2 ระบุปัญหาหรืออาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากการดูแลรักษาโรคผิวหนัง สามารถอธิบายแนวทางป้องกันทั้งในระยะก่อนมีปัญหา (primary prevention) และการป้องกันในระยะหลังจากที่มีปัญหาแล้ว (secondary prevention)

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

- 5.1 อธิบายอาการและการติดต่อของโรคแก่ผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัวได้
- 5.2 ให้คำแนะนำญาติ ให้เข้าใจในการดูแลผู้ป่วยโรคผิวหนังได้
- 5.3 อธิบายผลกระทบของผู้ป่วยโรคผิวหนังที่มีต่อบุคคลในครอบครัวได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ดูแลโรคระบาดที่มีอาการแสดงออกทางผิวหนังและดำเนินการป้องกันโรคระบาดที่อยู่ในชุมชนได้ เช่น Hand Foot Mouth
- 6.2 ส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถให้การดูแลด้านสุขภาพผิวหนังด้วยตนเองได้ หรืออาศัยทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแก่ผู้ป่วย

12.11 ปัญหาโลหิตวิทยา (Hematologic problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

- 1.1 จัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเลือดได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่การทำงานของตน
- 1.2 จัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเลือดได้สอดคล้องกับปัญหาของประชากรกลุ่มเสี่ยงในบริบทพื้นที่ของตนโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 1.3 ทำงานร่วมกับทีมในการให้การดูแลผู้ป่วยโรคเลือดได้
- 1.4 เลือกและบริหารจัดการการส่งต่อผู้ป่วยโรคเลือดได้อย่างเหมาะสม

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเลือดแต่ละรายได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในทุกมิติทั้งในด้านกายจิตสังคม และสิ่งที่ผู้ป่วยให้คุณค่า

2.2 ทำความตกลงวิธีการรักษากับผู้ป่วยโรคเลือดโดยใช้การแพทย์เชิงประจักษ์ได้เป็นอย่างดี

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 มีความรู้เรื่องโรคเลือดที่พบบ่อยในพื้นที่การทำงานของตนเป็นอย่างดี

3.2 วินิจฉัย วินิจฉัยแยกโรคตระหนักในภาวะเจ็บป่วยที่รุนแรงและภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากโรคเลือด รวมถึงให้การดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

3.3 เลือกใช้ยาและบอกผลข้างเคียงจากยาที่เลือกใช้ได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับโรคเลือดแต่ละชนิด

3.4 พิจารณาเลือกผู้ป่วยที่มีความต้องการให้เลือด/องค์ประกอบของเลือดตามข้อบ่งชี้ได้ และเลือกใช้เลือด/องค์ประกอบของเลือดได้อย่างเหมาะสมตามสภาพของผู้ป่วย

3.5 ทำหัตถการเกี่ยวกับโรคเลือดบางอย่างได้ ตัวอย่างเช่น blood exchange, blood transfusion

3.6 ทำการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเป็นในการวินิจฉัยโรคเลือดได้ ตัวอย่างเช่น Hematocrit, Blood smear, Malarial blood picture, Venous clotting time, Bleeding time และแปลผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับโรคเลือดได้ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น Complete blood count, Hemoglobin typing, Coagulation study

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ให้คำปรึกษาในด้านพันธุกรรมแก่ผู้ป่วยโรคเลือดได้ถูกต้อง

4.2 ให้การแนะนำส่งเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วยโรคเลือดได้

4.3 ให้การแนะนำป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในผู้ป่วยโรคเลือดแต่ละประเภทได้

4.4 ฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับผู้ป่วยโรคเลือดที่มีภาวะทุพพลภาพได้

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 ให้คำปรึกษาแนะนำผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับโรคเลือดที่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้

5.2 ให้คำแนะนำและให้ข้อมูลถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคเลือดร้ายแรงให้กับผู้ป่วย และครอบครัวก่อนการตั้งครรถ์ล่วงหน้าได้

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 เป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชนในเรื่องโรคเลือดได้

6.2 สืบค้นและประเมินปัญหาโรคเลือดที่พบบ่อยในชุมชนได้

6.3 ประสานงานกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการหาวิธีป้องกันโรคเลือดที่พบบ่อย ในชุมชนได้

12.12 ปัญหาทางไต (Renal Problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 ชักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยและให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีอาการของโรค และปัญหาสุขภาพด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ ดังต่อไปนี้

1.1.1 Hereditary and congenital disorders

- Polycystic kidney

1.1.2 Infectious, inflammatory, immunological disorders

- Pyelonephritis
- Cystitis
- Urethritis
- Acute glomerulonephritis
- Chronic glomerulonephritis
- Tubular / Interstitial nephritis
- Nephritic syndrome
- Nephrotic syndrome

1.1.3 Metabolic and regulatory disorders

- Renal failure
- Renal tubular acidosis

1.1.4 Systemic disorders affecting renal/urinary system

- Diabetic nephropathy
- Hypertensive nephrosclerosis
- Athero-embolic kidney disease

1.1.5 Vascular disorders

- Renal artery stenosis
- Renovascular disease

1.1.6 Neoplastic and tumor like conditions

- Benign and malignant neoplasm of kidney and urinary bladder

1.1.7 Traumatic and Mechanical disorders

- Renal and urethral tract injury
- urethral stricture
- Obstructive and reflux uropathy
- Urolithiasis

1.2 ซักประวัติ ตรวจร่างกาย วินิจฉัยและให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีภาวะหรืออาการผิดปกติด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ ดังต่อไปนี้

1.2.1 Anuria, Oliguria และ Polyuria

1.2.2 Hematuria, Pyuria, Foamy urine

1.2.3 Proteinuria

1.2.4 Dysuria, Urinary incontinence

1.2.5 Acute urinary retention

1.2.6 Electrolyte, fluid, and acid/base disorders

1.2.7 Acute renal failure

1.2.8 Chronic kidney disease

1.3 การส่งตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการและรังสีวิทยา

1.3.1 ข้อบ่งชี้ในการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น การเจาะเลือด

1.3.2 ข้อบ่งชี้ของภาพถ่ายทางรังสี อัลตราซาวนด์ เอกซเรย์คอมพิวเตอร์ และ MRI

1.3.3 แนวทางการแปลผลทางรังสีวิทยา

1.3.4 ข้อบ่งชี้หรือข้อห้ามทำหัตถการวินิจฉัยผิดพลาดที่พบบ่อยทางรังสีวิทยา

1.4 การดูแลรักษา

1.4.1 อธิบายผลของยาที่อาจมีต่อการทำงานของไต เช่น NSAIDs

1.4.2 ให้ความสำคัญผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ

1.4.3 อธิบายถึงข้อบ่งชี้ในการล้างไตผ่านทางหน้าท้อง (Peritoneal dialysis) และการล้างไตโดยการฟอกเลือด (Hemodialysis)

1.5 อธิบายสมมุติฐานและการดำเนินโรคและภาวะผิดปกติด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะที่พบบ่อยและสำคัญได้

1.6 อธิบายข้อบ่งชี้ในการส่งต่อผู้ป่วยแก่ผู้ร่วมวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เช่น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอายุรศาสตร์โรคไต ศัลยแพทย์ทางเดินปัสสาวะ ตลอดจนแพทย์ทางเลือกที่เกี่ยวข้องภายใต้เงื่อนไขและเวลาที่เหมาะสมได้

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 สื่อสารและให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจและตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีผลของรักษาที่ไม่แน่นอน สูงและอาจส่งผลเสียแก่ผู้ป่วย

2.2 สรุปปัญหาสุขภาพด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายสุขภาพจิต

2.3 ตระหนักถึงผลกระทบด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุทางด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ

2.4 ตระหนักถึงปัจจัยที่เกิดจากการประกอบอาชีพที่ส่งผลกระทบต่อความเจ็บป่วยทางด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ

3. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 อธิบายปัจจัยด้านระบาดวิทยาของโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ เพื่อช่วยในการวินิจฉัยแยกโรคในผู้ป่วยกลุ่มอายุต่างๆ ทุกกลุ่มอายุ

3.2 อธิบายความจำเป็นตลอดข้อบ่งชี้ของการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจด้านรังสีวิทยา ในการวินิจฉัยโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ ตลอดจนสามารถแปลผลดังกล่าวเพื่อประกอบในการดูแลรักษา

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ระบุปัญหาหรืออาการไม่พึงประสงค์ที่ เกิดขึ้นจากการดูแลรักษาภาวะผิดปกติด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ สามารถอธิบายแนวทางป้องกันทั้งในระยะก่อน มีปัญหา (primary prevention) และการป้องกันในระยะหลังจากที่มีปัญหาแล้ว (secondary prevention)

4.2 ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ โดยคำนึงถึงระดับความรุนแรงของความพิการหรือภาวะบกพร่องดังกล่าว

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 อธิบายผลกระทบของการมีผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะที่มีต่อบุคคลในครอบครัวได้

5.2 อธิบายการมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ

5.3 สื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านโรคไต และระบบทางเดินปัสสาวะ

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

- 6.1 ทหาวิธีกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้ป่วยสามารถให้การดูแลด้านสุขภาพด้วยตนเองได้ หรืออาศัยทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาแก่ผู้ป่วย
- 6.2 ระบุทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อช่วยในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย เช่น สื่อสารชุมชน

12.13 ปัญหาโภชนาการ (Nutritional problems)

1. การจัดการบริการปฐมภูมิ (Primary care management)

1.1 อธิบายหลักการทั่วไปของโภชนาการ ดังนี้

- สารอาหารและส่วนประกอบของอาหาร
- ธงโภชนาการ (Food Pyramid)
- ปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวัน (Thai Recommended Dietary Intake หรือ Thai RDI)
- หลักการใช้อาหารทดแทน (Food Exchange)

1.2 อธิบายบทบาทของโภชนาการในด้านส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค (health promotion, disease prevention)

1.3 อธิบายหลักโภชนาการสำหรับโรคที่พบบ่อย

- Cancer
- Cardiovascular disease
- Diabetes
- Gastrointestinal disease
- Hematologic disorders
- Hyperlipidemia
- Hypertension
- Liver disease
- Obesity
- osteoporosis
- Renal disease

1.4 ประยุกต์หลักการด้านโภชนาการเพื่อใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วย ในหน่วยบริการปฐมภูมิ

2. การดูแลโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางและการดูแลแบบองค์รวม (Person-centered and holistic care)

2.1 แสดงการประเมินปัญหาด้านโภชนาการของผู้ป่วยอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่

- การซักประวัติ
- การตรวจร่างกาย
- การประเมินภาวะโภชนาการโดยการวัดสัดส่วน (Anthropometries) เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ดัชนีมวลกาย เส้นรอบศีรษะ เส้นรอบเอว เป็นต้น
- การเลือกส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

2.2 ตระหนักถึงปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของผู้ป่วย

- เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ของผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชน
- เศรษฐฐานะ
- สภาวะจิตใจและสุขภาพจิต
- ระดับการศึกษา
- สุขภาพทั่วไปและวิถีการดำเนินชีวิต

2.3 ให้คำปรึกษาด้านโภชนาการโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมกันนำไปสู่การกำหนดแผนการรักษาที่เหมาะสม

3.ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะ (Specific problem-solving skills)

3.1 ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องโภชนาการสำหรับโรคที่พบบ่อยในเวชปฏิบัติครอบครัว เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ภาวะไขมันในเลือดสูง ภาวะกระดูกพรุน เป็นต้น

3.2 ให้การดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะโภชนาการขาดหรือมีภาวะโภชนาการเกินได้อย่างเหมาะสม

3.3 มีทักษะในการประเมินและดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะ secondary malnutrition ซึ่งมีสาเหตุจาก systemic disease ดังนี้

- Alcoholism
- Cancer
- HIV/AIDS
- Mal-absorption
- Pulmonary disease

4. การดูแลแบบครอบคลุม (Comprehensive approach)

4.1 ประยุกต์การจัดการดูแลเรื่องโภชนาการที่เหมาะสมตามช่วงอายุ เพศ ตามความต้องการของร่างกาย และตามสภาพของโรค

4.2 ใช้หลักโภชนาการทั่วไปเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค

4.3 วินิจฉัยภาวะ disordered eating และสามารถส่งต่อได้อย่างเหมาะสม

- Anorexia nervosa
- Binge eating
- Bulimia nervosa

4.4 จำแนกผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูงหรือภาวะแทรกซ้อนซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5. การดูแลโดยมุ่งเน้นครอบครัว (Family oriented approach)

5.1 ประเมินครอบครัวอย่างเป็นระบบเพื่อค้นหาปัญหาด้านโภชนาการในสมาชิกของครอบครัว

5.2 มีทักษะในการร่วมค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยเน้นผู้ป่วยและครอบครัวมีส่วนร่วม

5.3 กระตุ้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลปัญหาเรื่องโภชนาการของผู้ป่วยด้วย

6. การดูแลโดยมุ่งเน้นชุมชน (Community oriented approach)

6.1 บอกนโยบายสาธารณะที่สำคัญด้านโภชนาการในประเทศไทย เช่น ยุทธศาสตร์ คนไทยไร้พุง ยุทธศาสตร์การควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนของประเทศไทย ยุทธศาสตร์การเจริญเติบโตเด็กแรกเกิด ถึง 18 ปี และหญิงตั้งครรภ์

6.2 จำแนกปัญหา วิเคราะห์ ประเมิน และแก้ปัญหาเรื่องโภชนาการที่มีอยู่ร่วมกับชุมชนได้

6.3 ประสานงานกับโครงการจัดการด้านโภชนาการในชุมชน เช่น Food bank สำหรับ ภาวะวิกฤตจากภัยธรรมชาติ (เช่น การประสบอุทกภัยและขาดแคลนอาหาร) การจัดโภชนาการสำหรับผู้ป่วยยากไร้ และผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้

ภาคผนวก 3

หัตถการและทักษะในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวทางเวชศาสตร์ครอบครัว

เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้วผู้สำเร็จการฝึกอบรมมีความสามารถเกี่ยวกับหัตถการต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ในหัวข้อต่อไปนี้

หัตถการในการให้การดูแลรักษา (Therapeutic and Technical Procedures)

1. อธิบายข้อบ่งชี้และเลือกใช้หัตถการต่างๆ ที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้ป่วยและสถานการณ์
2. ทำหัตถการต่างๆ ในการรักษาผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามสถานการณ์
3. ให้ข้อมูลปรึกษาแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัวเกี่ยวกับข้อบ่งชี้ ข้อห้ามภาวะแทรกซ้อน และผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากหัตถการนั้น ๆ
4. ชี้แจงเพื่อให้ได้รับความยินยอม (informed consent) ในการทำหัตถการที่มีความเสี่ยง หรือ การให้ยาระงับความรู้สึก
5. ให้การช่วยเหลืออย่างเหมาะสมในการบรรเทาความเจ็บปวด (pain management) การลดผลกระทบทางจิตใจ รวมถึงให้การดูแลเบื้องต้นเมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อนจากการทำหัตถการ
6. ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัว ในด้านที่เกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย และค่าใช้จ่ายที่อาจมีผลจากการทำหัตถการนั้น

การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปตรวจ

(Laboratory Procedures and Specimen Collection)

1. ทำการตรวจทางห้องปฏิบัติการและการเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปตรวจ ที่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวสามารถทำได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง
2. แปลผลการตรวจได้อย่างถูกต้อง
3. ค้นหาและอธิบายข้อผิดพลาดของการตรวจที่พบบ่อยได้
4. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับราคาค่าตรวจ ผลกระทบทางจริยธรรม หรือกฎหมาย ที่อาจมีผลต่อการทำการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

รายการหัตถการสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว Procedural skill

ทักษะตามเกณฑ์แพทย์สภาส่วนหนึ่งได้รับการฝึกฝนแล้วระหว่างปฏิบัติงานในหลักสูตรแพทยศาสตร์และแพทย์เพิ่มพูนทักษะ ทั้งนี้ จึงระบุบางหัตถการที่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวควรได้รับการฝึกฝนระหว่างการฝึกปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ หรือในสาขาวิชาต่าง ๆ

**สามารถฝึกฝนในต่างภาควิชา ต่างสาขา หรือในสถานที่ปฏิบัติงานอื่น ๆ แตกต่างจากที่ระบุไว้ได้

*ระดับความจำเป็นสามารถพิจารณาภายในสถาบันฝึกอบรมตามบริบทของสถาบันหรือสถานพยาบาลนั้นๆ และใส่หมายเหตุในกรณีที่ได้ทำต่ำกว่าความจำเป็น

ระดับความจำเป็น P Perform A Attend (or assist/observe)

สาขาที่เกี่ยวข้อง	ชื่อหัตถการ**	ระดับ*
อายุรศาสตร์	Abdominal paracentesis	P

	Advanced cardiopulmonary resuscitation	P
	Capillary puncture (capillary tube for hematocrit lab, screening TFT in newborn, DTX etc.)	P
	Debridement of wound, Wound dressing	P
	Endotracheal intubation (adult)	P
	First aid management of injured patient]	P
	Intravenous fluid infusion	P
	Lumbar puncture (adult)	P
	Nasogastric intubation and related procedures (gastric gavage/lavage)	P
	Basic mechanical ventilation	A
	Intercostal drainage	A
	Joint aspiration (knee)	A
ศัลยศาสตร์	Aspiration of skin and subcutaneous tissue	A
	Debridement of wound	P
	Incision and drainage	P
	Intravenous fluid infusion	P
	Suture	P
	Excision of benign tumor or cyst of skin and subcutaneous tissue	A
	Intercostal drainage	A
	Local infiltration and digital nerve block	A
	Removal of nail or nail fold	A
กุมารเวชศาสตร์	Aerosol bronchodilator therapy	P
	Capillary puncture (capillary tube for hematocrit lab, screening TFT in newborn, DTX etc.)	P
	Neonatal resuscitation, ET tube children	A
ภาควิชาสูติศาสตร์	Pap smear	P
	Contraceptive drug implantation and removal	A
	Normal labor or OB&GYNE emergency delivery	A
	Contraceptive drug implantation and removal	A
วิสัญญี	Basic mechanical ventilation	A
	Local infiltration and digital nerve block	A
ออร์โธปิดิกส์/เวชศาสตร์ฟื้นฟู	Stump bandaging	P
	External splinter or slab	A
เวชศาสตร์ฉุกเฉิน	Advanced cardiopulmonary resuscitation	P
	Aerosol bronchodilator therapy	P
	Endotracheal intubation (adult)	P
	First aid management of injured patient	P
	Focused assessment with sonography in trauma [FAST]	P
	Nasogastric intubation and related procedures (gastric gavage/lavage)	P

	Basic mechanical ventilation	A
	External splinter or slab	A
	Local infiltration and digital nerve block	A
โสต ศอ นาสิก/จักษุ	Removal of foreign body from ear/nose/throat	A
	Removal of foreign body from conjunctiva	A
เวชศาสตร์ครอบครัว	Abdominal paracentesis	P
/Primary care unit	Capillary puncture (capillary tube for hematocrit lab, screening TFT in newborn, DTX etc.)	P
	Debridement of wound, Wound dressing	P
	Intravenous fluid infusion	P
	Injection: intradermal, subcutaneous, intramuscular, intravenous	P
	Peritoneal dialysis care	P
	Stomal care	P
	Urethral catheterization	P
	Thoracentesis	A

ลำดับหัตถการและทักษะเรียงตามระดับชั้น P-A และเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ

รายการทักษะนอกเหนือจากหัตถการสำหรับแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

Nonprocedural skill (advice and knowledge)

ทักษะตามเกณฑ์แพทยสภาส่วนหนึ่งได้รับการฝึกฝนแล้วระหว่างปฏิบัติงานในหลักสูตรแพทยศาสตร์และแพทย์เพิ่มพูนทักษะ ทั้งนี้ จึงระบุบางทักษะ (การให้คำแนะนำและความรู้ในการปฏิบัติ) ที่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวควรได้รับการฝึกฝนระหว่างการฝึกปฏิบัติงานในแผนกต่างๆหรือในสาขาวิชาต่างๆ

**สามารถฝึกฝนในต่างภาควิชา ต่างสาขา หรือในสถานที่ปฏิบัติงานอื่น ๆ แตกต่างจากที่ระบุไว้ได้

*ระดับความจำเป็นสามารถพิจารณาภายในสถาบันฝึกอบรมตามบริบทของสถาบันหรือสถานพยาบาลนั้นๆ และใส่หมายเหตุในกรณีที่ได้ทำต่ำกว่าความจำเป็น

ระดับความจำเป็น P Perform A Attend (or assist/observe)

สาขาที่เกี่ยวข้อง	ชื่อทักษะ (advice and knowledge) **	ระดับ*
Primary care/เวชศาสตร์ครอบครัว	Breathing exercise advice/demonstration	P
	Blood and blood component transfusion	P
	Strengthening , stretching exercise and Balance training	P
	Oxygen therapy	P

ลำดับหัตถการและทักษะเรียงตามระดับชั้น P-A และเรียงรายการตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ

ภาคผนวก 4

งานวิจัย

1. คุณลักษณะของงานวิจัยเพื่อสอบวุฒิมัธยมศึกษา แสดงความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขา เวชศาสตร์ครอบครัว และ คำแนะนำเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อการตีพิมพ์
2. ขั้นตอนขออนุญาตทำวิจัย ในรพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

1. คุณลักษณะของงานวิจัยที่ส่งสอบบอร์ด

1. หัวข้องานวิจัยต้องเป็นงานด้านเวชศาสตร์ครอบครัวหรือการบริการสุขภาพปฐมภูมิ
2. งานวิจัยต้องดำเนินการในช่วง 3 ปี ของการฝึกอบรมสำหรับการขอ วว. และภายใน 5 ปี สำหรับการขอ อว.
3. งานวิจัยต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยให้ดำเนินการวิจัยในมนุษย์หรืออนุมัติให้ยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (รายละเอียดในหมายเหตุ 1) ทั้งนี้การวิจัยแบบ Systematic review หรือ Meta-analysis ยกเว้นให้ไม่ต้องขอจริยธรรมวิจัยได้
4. งานวิจัยต้องได้รับการรับรองจากสถาบันฝึกอบรม (โดยมีลายเซ็นจริงยืนยัน จากอาจารย์ที่ปรึกษาและหรืออาจารย์ผู้ดูแลการฝึกอบรม ไม่ให้ใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์)
5. ต้องดำเนินการวิจัยภายใต้ข้อกำหนดของ GCP (Good clinical Practice) ไม่มีการปลอมแปลงข้อมูลในงานวิจัย
6. ชนิดของงานวิจัยที่สามารถทำได้แก่ งานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative study) หรือเชิงคุณภาพ (Qualitative study) หรือแบบผสม (Mixed method study) หรือ แบบ Systematic review หรือ Meta-analysis

6.1. งานวิจัยเชิงปริมาณ

- 6.1.1. เป็นรูปแบบการวิจัย Experimental study หรือ Observational study ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้ง Descriptive หรือ Analytic study (โดยอาจเป็นการศึกษาแบบ retrospective, cross sectional หรือ cohort study) ทั้งนี้ไม่สามารถใช้ Case report หรือ Case series ได้
- 6.1.2. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาไม่ควรน้อยกว่า 30 คน หากน้อยกว่านี้ต้องระบุเหตุผลและวิธีการคำนวณ sample size และแหล่งข้อมูลอย่างละเอียด

6.2. งานวิจัยเชิงคุณภาพ

- 6.2.1. มีกระบวนการทวนปัญหา วางแผนวิจัย ดำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามแนวทางมาตรฐานสากล โดยใช้หัวข้อพิจารณาตาม Critical Appraisal Skills Program หรือ COREQ (Consolidated criteria for Reporting Qualitative research) Checklist (รายละเอียดในหมายเหตุ 2)

7. ผู้สมัครสอบต้องเป็นผู้นิพนธ์หลัก (ชื่อแรกของงาน) การมีชื่อเป็น Co-responding author เพียงอย่างเดียวไม่สามารถใช้งานวิจัยนี้ยื่นสอบได้

8. ลักษณะงานที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว งานวิจัยต้องเป็น Original article เท่านั้น กรณีที่เป็น Short communication, case report, case series ไม่สามารถใช้ได้ ยกเว้น short communication ที่ถูกปรับมาจากงานเริ่มต้นที่เป็น Original article (ขอให้แสดง manuscript ที่เป็น Original article มาด้วย)
9. ผลงานต้องไม่เคยนำไปใช้ในการประเมินวิทยฐานะมาก่อนรวมทั้งไม่เคยใช้ในการสมัครสอบเพื่อวุฒิบัตร/ปริญญาบัตร/ขอเลื่อนขั้นตำแหน่ง
10. วารสารที่ตีพิมพ์ภายในประเทศต้องเป็นวารสารที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลTCIระดับ1หรือ2ที่ราชวิทยาลัยฯ รับรอง
11. การตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพที่ยอยู่นอกเหนือประกาศของ TCI ให้อยู่ใน PubMed, Scopus, Web of Science หรือ ในวารสารนานาชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในบทความหรือในบทคัดย่อและมีการตีพิมพ์ ทั้งนี้ต้องไม่เป็นวารสารที่เข้าข่ายกลุ่มวารสารที่ไม่น่าเชื่อถือ (รายละเอียดในหมายเหตุ 3)
12. ห้ามทำการคัดลอก หรือนำงานวิจัยของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ราชวิทยาลัยฯจะใช้โปรแกรมตรวจสอบการคัดลอกผลงาน การเขียนทางวิชาการ โดยกำหนดให้มีเนื้อหาที่เหมือนกับเอกสารอื่นไม่เกิน ร้อยละ20
13. ผลงานที่ใช้ยื่นส่งสอบ
  - เอกสารการรับรองจากสถาบันฝึกอบรม (โดยมีลายเซ็นจริงยืนยัน จากอาจารย์ที่ปรึกษาและหรืออาจารย์ผู้ดูแลการฝึกอบรม ไม่ให้ใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์)
  - สำเนาใบรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
  - สำเนาทความวิจัยที่ตีพิมพ์ลงในวารสาร(Manuscript) หรือบทความวิจัยที่ส่งขอเพื่อตีพิมพ์
  - หากเป็นบทความที่ได้รับแล้วแต่ยังอยู่ระหว่างการรอตีพิมพ์ ให้ส่งใบตอบรับการตีพิมพ์จากบรรณาธิการ
  - หลักฐานการส่งตีพิมพ์จากวารสาร (Submission) และ/หรือ หลักฐานการตอบรับ/ปฏิเสธเพื่อตีพิมพ์เช่น emailผลการตอบรับการลงทะเบียนส่งงานจากบรรณาธิการวารสาร

รายละเอียดหมายเหตุ 1 - 3

หมายเหตุ 1 โครงการวิจัยที่สามารถขอรับการยกเว้นจากการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยได้ มีดังนี้ (ทั้งนี้ผู้วิจัยยังต้องทำเรื่องขอรับการยกเว้นจากคณะกรรมการวิจัย)

1. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพโรงพยาบาล การปรับปรุงคุณภาพงาน การประเมินผลการให้บริการของหน่วยงาน ทั้งนี้ต้องเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดโดยคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ หรือ กรรมการอื่นในระดับคณะขึ้นไป
2. โครงการวิจัยที่จัดเข้าในประเภทต่อไปนี้
  - เป็นการวิจัยที่ไม่ได้นำบุคคลมาเป็นผู้ถูกทดลองหรือเป็นการเก็บข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
  - เป็นการวิจัยในคณะแพทยศาสตร์หรือสถาบันการศึกษาอื่นเกี่ยวกับการบริการการศึกษาหรือแพทยศาสตรศึกษา (เช่น การวิจัยยุทธศาสตร์ทางการศึกษา หรือ การวิจัยประสิทธิผล หรือเปรียบเทียบเทคนิคการสอน หลักสูตร หรือการจัดการชั้นเรียน ที่ดำเนินการเป็นปกติอยู่แล้วโดยไม่มีเพิ่มเติมมาตรการใด ๆ เข้าไป) หรือเป็นการวิจัยเพื่อประเมินโครงการบริหารจัดการของหน่วยงานของคณะแพทยศาสตร์

- เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการสำรวจ สัมภาษณ์ ในประชากรที่เป็นผู้ใหญ่สุขภาพดี ทั้งนี้ต้อง (ก) ไม่มีหัวข้อ/คำถามที่อ่อนไหว เช่น พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมผิดกฎหมาย พฤติกรรมที่เสื่อมเสียชื่อเสียงบุคคล/ชุมชน หรือ (ข) ไม่ถามทัศนคติที่หากเปิดเผยเป็นผลเสียแก่การจ้างงาน เช่น การสำรวจความพึงพอใจของข้าราชการเกี่ยวกับสวัสดิการที่ได้รับ หรือ (ค) ผลการสำรวจไม่ทำให้องค์กรที่ให้ข้อมูลเสื่อมเสียชื่อเสียง
- เป็นการวิจัยโดยการสังเกตพฤติกรรมของประชาชนในที่สาธารณะโดยที่ (๑) ผู้วิจัยไม่ไปแทรกแซงหรือจัดฉาก (๒) พฤติกรรมที่ถูกสังเกต/สถานที่ที่ใช้สังเกตไม่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัว และ (๓) ไม่บันทึกข้อมูลในลักษณะที่บ่งบอกถึงตัวบุคคลได้
- เป็นการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะอยู่แล้วตามกฎหมาย หรือไม่คาดหวังว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับ
- เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลข่าวสารทุติยภูมิแบบนิรนาม เช่น การใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปีของหน่วยงาน
- เป็นการวิจัยในห้องปฏิบัติการโดยใช้ตัวอย่างจากแหล่งที่ให้บริการทั่วไป เช่น การวิจัยโดยใช้ cell line ที่ขอจาก ATCC และปฏิบัติตามข้อตกลงโอนถ่ายวัสดุ (ถ้ามี)
- เป็นการวิจัยย้อนหลังในตัวอย่างชีวภาพที่เหลือจากการตรวจวินิจฉัยและเก็บรักษาไว้ในคลังของหน่วยงาน โดยตัวอย่างที่นำมาวิจัยต้องไม่มีรหัสหรือสิ่งใด ๆ ที่ทำให้ทราบตัวเจ้าของตัวอย่างได้ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และไม่เกี่ยวกับหัวข้อวิจัยที่อ่อนไหว
- เป็นการวิจัยโดยทดสอบรสชาติอาหารที่เป็นอาหารทั่วไปที่ไม่มีสารปรุงแต่งหรือสารปนเปื้อน หรือถ้ามีต้องไม่เกินปริมาณที่กำหนดโดย อย. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การทดสอบรสชาติผลไม้จากแหล่งผลิตต่าง ๆ โดยไม่เติมสารปรุงรส
อนึ่งโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับนักโทษหรือผู้อยู่ในทัณฑสถาน, ผู้ติดเชื้อ HIV, ผู้ป่วยระยะสุดท้าย, ผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ, ทารกในครรภ์, ทารกแรกเกิด, เด็ก, หญิงมีครรภ์ และ human in vitro fertilization ไม่สามารถขอรับการยกเว้นการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยได้

(อ้างอิง ประกาศคณะแพทยศาสตร์ เรื่อง “แนวปฏิบัติสำหรับนักวิจัย ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2559)

หมายเหตุ 2 แนวทางการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์

- Critical Appraisal Skills Program <https://casp-uk.net/wp-content/uploads/2018/01/CASP-Qualitative-Checklist-2018.pdf> หรือ
- COREQ (Consolidated criteria for Reporting Qualitative research) Checklist http://cdn.elsevier.com/promis_misc/ISSM_COREQ_Checklist.pdf

หมายเหตุ 3 วารสาร ที่ราชวิทยาลัยพิจารณาให้ผ่านเกณฑ์การฝึกอบรม

- วารสารต่างประเทศ ขอให้เป็นวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล Scopus, PubMed หรือ Web of Science
- ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวไม่รับพิจารณางานที่ตีพิมพ์ในวารสารกลุ่มที่ไม่มีที่น่าเชื่อถือ (Predatory journals and Publishers) เนื่องจากวารสารดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับหน่วยงานวิชาการระดับประเทศและสากล ขอให้เช็ครายวารสารและสำนักพิมพ์ตาม BEALL'S LIST ดัง link ที่แนบมา <https://beallist.net/> และ <https://predatoryjournals.com/journals/>
- วารสารภายในประเทศ ต้องอยู่ในระดับTCI: 1, 2 และเกี่ยวข้องกับงานวิชาการด้านเวชศาสตร์ครอบครัวหรือสุขภาพปฐมภูมิ

คำแนะนำการประเมินคุณภาพรายงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์

แนวทางประเมินคุณภาพการประเมินความเหมาะสมของงานแต่ละด้าน	
1. ชื่อบทความ (Title)	- Appropriate length of the title text - Relevant to research question and objectives
น้อย	ไม่มีความชัดเจน (ขาดวัตถุประสงค์, รูปแบบ, วิธีการ)
ปานกลาง	มีความชัดเจน (วัตถุประสงค์, รูปแบบ, วิธีการ) ไม่กระชับ สั้นหรือยาวเกินไป ใช้คำย่อหรือไม่ใช้คำศัพท์มาตรฐาน
มาก	มีความชัดเจน(วัตถุประสงค์, รูปแบบ, วิธีการ) กระชับ ไม่ใช้คำย่อ, ใช้คำศัพท์มาตรฐาน
2. บทคัดย่อ (Abstract)	- Research question appropriately stated - Study design and methods used clearly outlined - Major results clearly outlined - Main conclusions/recommendations clearly outlined
น้อย	แต่ละส่วนไม่สอดคล้องกัน อ่านแล้วไม่สามารถเข้าใจงานได้
ปานกลาง	แต่ละส่วนยังไม่ชัดเจนแต่มีความสอดคล้องกันอยู่ อ่านแล้วสามารถเข้าใจงานได้ส่วนมาก แต่เนื้อหาไม่กระชับ เกิน 300 คำ
มาก	แต่ละส่วนมีความชัดเจนและสอดคล้องกัน อ่านแล้วสามารถเข้าใจงานได้เป็นอย่างดี เนื้อหากระชับไม่เกิน 300 คำ
3. บทนำ (Introduction)	- Research question/ hypothesis clearly stated - Research question was relevant - Relevant literature analyzed and referenced properly
น้อย	ระบุเหตุผลของปัญหาที่ศึกษาได้ไม่ชัดเจน (ปัญหาเป็นอย่างไร ปัจจุบันมีการศึกษาอะไรอยู่บ้าง ยังมีประเด็นอะไรที่ยังไม่รู้ และจะทำการศึกษอะไรให้ได้คำตอบนี้) งานวิจัย/วิชาการที่ทบทวนไม่สอดคล้องกับปัญหาที่ศึกษา ไม่ทันยุคสมัยของปัญหา อ่านเข้าใจยาก ลำดับวกวน
ปานกลาง	ระบุเหตุผลของปัญหาที่ศึกษาได้พอเข้าใจ (ปัญหาเป็นอย่างไร ปัจจุบันมีการศึกษาอะไรอยู่บ้าง ยังมีประเด็นอะไรที่ยังไม่รู้ และจะทำการศึกษอะไรให้ได้คำตอบนี้) งานวิจัย/วิชาการที่ทบทวนสอดคล้องกับปัญหาที่ศึกษา ทันยุคสมัยของปัญหาและมีจำนวนอย่างน้อยกว่า 5 เรื่อง อ่านพอเข้าใจ ลำดับวกวนบ้าง
มาก	ระบุเหตุผลของปัญหาที่ศึกษาได้ชัดเจน (ปัญหาเป็นอย่างไร ปัจจุบันมีการศึกษาอะไรอยู่บ้าง ยังมีประเด็นอะไรที่ยังไม่รู้ และจะทำการศึกษอะไรให้ได้คำตอบนี้) งานวิจัย/วิชาการที่ทบทวนสอดคล้องกับปัญหาที่ศึกษาทันยุคสมัยของปัญหาอย่างน้อย 5 เรื่อง อ่านเข้าใจง่ายลำดับเหมาะสม
4. วิธีการ (Methodology)	- Presented methods allow other researchers to carry out similar studies - Study design was appropriate for the research question - Methods were appropriate for the research question - Statistical methods were appropriate for the research question
น้อย	เขียนกระบวนการวิจัยไม่ครบ ไม่เป็นลำดับ สามารถทำซ้ำได้บางส่วน study design และวิธีการดำเนินงานไม่สมบูรณ์ (ประชากรที่ศึกษา, เครื่องมือ, วิธีการเก็บข้อมูล, จริยธรรมวิจัย) แต่ภาพรวมยังสอดคล้องกับคำถามวิจัย ใช้สถิติเหมาะสมกับคำถามวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องส่วนมาก
ปานกลาง	เขียนกระบวนการวิจัยเกือบสมบูรณ์ เป็นลำดับ สามารถทำซ้ำได้ study design และวิธีการดำเนินงานไม่สมบูรณ์ (ประชากรที่ศึกษา, เครื่องมือ, วิธีการเก็บข้อมูล, จริยธรรมวิจัย) แต่ภาพรวมยังสอดคล้องกับคำถามวิจัย ใช้สถิติเหมาะสมกับคำถามวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องบางส่วน

มาก	เขียนขบวนการวิจัยครบ เป็นลำดับ สามารถทำซ้ำได้ study design และวิธีการดำเนินงาน (ประชากรที่ศึกษา, เครื่องมือ, วิธีการเก็บข้อมูล, จริยธรรมวิจัย) สอดคล้องกับคำถามวิจัย ใช้สถิติเหมาะสมกับคำถามวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน
5. ผลการศึกษา (Results)	<ul style="list-style-type: none"> - Results were clearly presented - Results were relevant to the research subject - Tables and figures were appropriate and clear - Data are credible
น้อย	ระบุผลคลุมเครือ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์บางส่วน ตาราง/กราฟ/ภาพ มีรายละเอียด ไม่สมบูรณ์ (จำนวน ร้อยละ ค่าทางสถิติในการศึกษา) ข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ ขาดหาย และไม่สม่ำเสมอ
ปานกลาง	ระบุผลชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตาราง ภาพ กราฟมีรายละเอียดไม่สมบูรณ์ (จำนวน ร้อยละ ค่าทางสถิติตามการศึกษา) ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและเป็นไปได้ ไม่เสนอข้อมูลซ้ำซ้อน อ่านพอเข้าใจ แต่ไม่เป็นลำดับ
มาก	ระบุผลชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตาราง/ภาพ/กราฟ มีรายละเอียดสมบูรณ์ (จำนวน ร้อยละ ค่าทางสถิติตามการศึกษา) ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและเป็นไปได้ ไม่เสนอข้อมูลซ้ำซ้อน สามารถอ่านเข้าใจง่าย เป็นตามลำดับ
6. บทวิจารณ์ (Discussion)	<ul style="list-style-type: none"> - Discussion and conclusions follow from the results - Limits of the study and of the results were described บอกข้อจำกัดของการศึกษา
น้อย	อภิปรายสอดคล้องตามวัตถุประสงค์บางส่วน ไม่ระบุ key result และไม่อธิบายงานเทียบกับงานวิจัยหรืองานวิชาการอื่น ไม่ระบุข้อจำกัดของการศึกษา
ปานกลาง	อภิปรายสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ส่วนมาก ระบุ key result และอธิบายโดยเทียบกับงานวิจัยหรืองานวิชาการอื่นบางส่วน แต่ไม่ระบุจุดเด่นของการศึกษาและการนำผลที่ได้ไปใช้ ไม่ระบุข้อจำกัดของการศึกษา
มาก	อภิปรายสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ส่วนมาก ระบุ key result และอธิบายโดยเทียบกับงานวิจัยหรืองานวิชาการอื่นอย่างเหมาะสม ระบุจุดเด่นของการศึกษาและการนำผลที่ได้ไปใช้ ระบุข้อจำกัดของการศึกษา
7. เอกสารอ้างอิง (References)	<ul style="list-style-type: none"> - Right format (ตัวอย่างเช่น ตาม Vancouver style) - Number of Reference ตรงตามที่อ้างอิง จำนวนเหมาะสมอย่างน้อย 15-20 เรื่องขึ้นไป - Appropriate for context สอดคล้องกับเรื่องและมีความเป็นปัจจุบัน (Update) สัดส่วนงานตีพิมพ์ที่นานกว่า 10 ปีไม่เกิน 20%
น้อย	Reference style ปนกัน เลขในบทไม่ตรงตามที่อ้างอิงและมีจำนวนน้อยกว่า 10 เรื่อง สอดคล้องกับเรื่องบ้าง และไม่ Update สัดส่วนงานตีพิมพ์ที่นานกว่า 10 ปีเกิน 50%
ปานกลาง	Vancouver style เป็นส่วนมาก เลขในบทตรงตามที่อ้างอิงและมีจำนวนน้อยกว่า 15 เรื่อง สอดคล้องกับเรื่องส่วนมาก และมีความเป็นปัจจุบัน (Update) (สัดส่วนงานตีพิมพ์ที่นานกว่า 10 ปี มีจำนวนเกิน 20%)
มาก	Vancouver style เลขตรงตามที่อ้างอิง และมีจำนวนเหมาะสม อย่างน้อย 15-20 เรื่องขึ้นไป สอดคล้องกับเนื้อหา และมีความเป็นปัจจุบัน (Update) (สัดส่วนงานตีพิมพ์ที่นานกว่า 10 ปีไม่เกิน 20%)

2. ขั้นตอนขออนุญาตทำวิจัย ในรพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

การยื่นขออนุญาตเรื่องการทำวิจัย สำนักศูนย์วิจัยฯ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

ดาวน์โหลดเอกสารยื่นขอทำวิจัย <https://bhumibol-med.com/Resource/Research>

ผู้ทำวิจัย ต้องยื่นเอกสาร ที่สำนักงานศูนย์วิจัยฯ ชั้น 3 อาคารคุมเกล้า โทร. 2-7255

เพื่อขออนุญาตทำการศึกษาวิจัยเป็นชุดเอกสาร จำนวน 1 ชุด ออกเลขหนังสือ จากต้นสังกัด*** ดังนี้

..ประกาศ..

ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป

ผู้วิจัยที่ต้องการยื่นขอทำวิจัยและขอรับการพิจารณารับรอง
จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.
ขอให้ใช้ แบบฟอร์มฉบับล่าสุด เท่านั้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณา
โครงการวิจัยที่ใช้แบบฟอร์มเก่า หรือแบบฟอร์มอื่นๆ

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มใหม่ทุกครั้ง
เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการยื่นขอทำวิจัยและขอรับการพิจารณา

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางการแพทย์ รพ.ภูมิพลอดุลยเดช พอ.

ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม SCAN QR
หรือเข้าไปที่
<https://sites.google.com/view/bahresearchcenter>

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. เอกสารแบบบันทึกข้อความ

1.1 แบบขออนุญาตทำวิจัย

1.2 ขอรับการรับรองจริยธรรมการวิจัย

(ติดต่อขอรับไฟล์เอกสารได้ที่ฝัฒน บก.กอง)

ถ่ายเอกสาร จำนวนอย่างละ 1 ชุด ผู้จัดทำวิจัยลงลายมือชื่อให้ครบ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ผู้ควบคุมวิจัย ลงชื่อในแบบฟอร์ม จากนั้นนำส่งธุรการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก เพื่อให้ผู้อำนวยการกองลงลายมือชื่อเป็นลำดับสุดท้าย และออกเลขที่ กท

2. โครงร่างงานวิจัย

ถ่ายเอกสาร จำนวนอย่างละ 1 ชุด ผู้จัดทำวิจัยลงลายมือชื่อให้ครบ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ผู้ควบคุมวิจัย ลง

ชื่อในแบบฟอร์ม จากนั้นนำส่งธุรการกองตรวจโรคผู้ป่วยนอก เพื่อให้ผู้อำนวยการกองลงลายมือชื่อเป็นลำดับสุดท้าย

3. นำส่ง สำนักงานศูนย์วิจัยฯ ชั้น 3 อาคารคุมเกล้า

**การส่งโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรม
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ**

โครงการวิจัยที่ควรขอรับการพิจารณา

ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการ แพทย์ประจำบ้านของ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ และจะดำเนินการวิจัยในมนุษย์ในโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ ควรส่งโครงการวิจัยเพื่อขอรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรม ได้แก่

- 1 การวิจัยใดๆที่อาจมีอันตรายต่อสุขภาพและจิตใจของผู้ป่วยหรืออาสาสมัคร
- 2 การวิจัยเชิงทดลองในยาวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชนิดใหม่หรือเคยใช้มาแล้ว
- 3 การวิจัยเชิงทดลองในห้องปฏิบัติการที่อาจมีปัญหายจริยธรรม
- 4 การวิจัยโดยการสังเกตเชิงพรรณนาหรือเชิงวิเคราะห์ที่อาจมีปัญหายจริยธรรม

ประโยชน์ที่จะได้รับ

- 1 โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ รับทราบและร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของโครงการวิจัย
- 2 เป็นเอกสารประกอบในการขอรับรองในการที่จะนำยาเข้าประเทศสำหรับใช้ในโครงการวิจัย
- 3 เป็นหลักฐานในการขอทำวิจัยร่วมกับสถาบันอื่น
- 4 เป็นหลักฐานประกอบในการขอทุนวิจัยจากกองทุนวิจัยทางการแพทย์ มูลนิธิคุ้มเกล้าและมูลนิธิ 50 ปี รพ.ภูมิพลอดุลยเดช
- 5 เป็นหลักฐานประกอบการเผยแพร่งานวิจัยในวารสาร
- 6 เป็นการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

ขั้นตอนการพิจารณา

- 1 คัดลอกหรือพิมพ์แบบรายงานข้อมูลโครงการวิจัย ด้วยพิมพ์ดีดหรือคอมพิวเตอร์
- 2 ส่งโครงการวิจัย พร้อมคำอธิบายโครงการวิจัยที่อาสาสมัครควรทราบ และหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมรวม 10 ชุด
- 3 คณะกรรมการศูนย์วิจัยและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางการแพทย์ร่วมพิจารณาโครงการวิจัยก่อน โดยเน้นที่ระเบียบวิธีวิจัย
- 4 คณะกรรมการศูนย์วิจัยฯ อาจแนะนำ เปลี่ยนแปลง หรือขอเอกสารเพิ่มเติม
- 5 ผลการพิจารณาของคณะกรรมการศูนย์วิจัยฯ
  - 5.1 ผ่าน
  - 5.2 ต้องแก้ไขหรือปรับปรุงเล็กน้อย
  - 5.3 ต้องแก้ไขหรือปรับปรุงมาก
 หัวข้อที่ต้องแก้ไขหรือปรับปรุง ให้ผู้วิจัยติดต่อกรรมการผู้ตรวจโครงการวิจัยโดยผ่านทางศูนย์วิจัยและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางการแพทย์ และส่งฉบับที่แก้ไขตามเวลาที่กำหนดเพื่อการพิจารณาต่อไป คณะกรรมการศูนย์วิจัยและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางการแพทย์ จะส่งผลการพิจารณาไปยังคณะกรรมการจริยธรรม
- 6 คณะกรรมการจริยธรรมจะมีการประชุมพิจารณาโครงการวิจัยทุก 2 เดือน โดยเน้นที่ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมความปลอดภัยและสิทธิต่างๆ ของผู้เข้าร่วมการวิจัย
- 7 ผลการพิจารณาของกรรมการจริยธรรม คือ
  - 7.1 อนุมัติ
  - 7.2 อนุมัติโดยมีเงื่อนไขให้ปรับปรุง
  - 7.3 ไม่อนุมัติ
 หัวข้อใดที่ต้องแก้ไข ให้ส่งฉบับที่แก้ไขตามเวลาที่กำหนดเพื่อพิจารณาต่อไป
- 8 คณะกรรมการจริยธรรมจะออกหนังสืออนุมัติด้านจริยธรรมของโครงการวิจัยภายในเวลา 2 เดือน ถ้าไม่มีเงื่อนไขให้ปรับปรุง
- 9 โครงการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติ ถ้าได้ดำเนินการวิจัย ให้แจ้งความก้าวหน้าของงานวิจัยที่เกี่ยวกับข้อเสียและผลข้างเคียงที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย /อาสาสมัครทุกครึ่งปี ถ้าเกิดผลข้างเคียงที่รุนแรงต้องรายงานต่อคณะกรรมการจริยธรรมทันที
- 10 ผู้วิจัยต้องรับผิดชอบในผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย
- 11 ในระหว่างการดำเนินงานวิจัย ถ้ามีข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งอื่นๆ ถึงอันตรายของยา หรือเทคโนโลยีที่กำลังวิจัยต่อผู้ป่วยหรืออาสาสมัคร ให้ผู้วิจัยรายงานต่อคณะกรรมการจริยธรรมทันที
- 12 ส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ จำนวน 2 ชุด ให้คณะกรรมการจริยธรรม ภายใน 6 เดือน หลังเสร็จสิ้นการวิจัย โดยส่งที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางการแพทย์ โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช กรมแพทย์ทหารอากาศ

ภาคผนวก 5

กิจกรรมสมรรถนะองค์รวม

กิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (Entrustable Professional Activity: EPA)

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทยกำหนดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (Entrustable Professional Activity: EPA) ไว้ 7 กิจกรรม ประกอบไปด้วย

1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patient and family)
2. การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)
3. การดูแลผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน (Health promotion and disease prevention for individual, family and community)
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (Research in family medicine)

ตารางที่ 5.1 ระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมและสมรรถนะหลัก

ระดับ	ความสามารถ
1	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ภายใต้การควบคุมของอาจารย์อย่างใกล้ชิด (Allowed to practice under full supervision)
2	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ภายใต้การชี้แนะของอาจารย์ (Practice with supervision)
3	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้โดยมีอาจารย์ให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการ (Practice with supervision on demand)
4	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกำกับดูแล (“Unsupervised” practice allowed)
5	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องกำกับดูแล และควบคุมผู้มีประสบการณ์น้อยกว่าได้ (“Unsupervised” practice allowed and supervision task may be given)

ตารางที่ 5.2 ระดับความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ที่แพทย์ประจำบ้านต้องปฏิบัติได้ในแต่ละชั้นปี

EPA	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3
1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน	3	4	5
2. การดูแลแบบประคับประคอง	2	2	3
3. การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	2	3	4
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน	2	3	4
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ	2	3	4
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่	2	3	4
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	2	2	3

ตารางที่ 5.3 กิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้และสมรรถนะหลัก 6 ด้าน (EPAs/Competency Matrix ตามมาตรฐานความรู้ความชำนาญของแพทย์เฉพาะทาง หน้าที่ 4)

EPAs	Patient care	Medical Knowledge and Skills	Interpersonal and Communication Skills	Practice-Based Learning and Improvement	Professionalism	System – Based Practice
1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน	5.1.1 5.1.5 5.1.6	5.2.2 5.2.3	5.3.1 5.3.2	5.4.1 5.4.2	5.5.1 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.4 5.6.6
2. การดูแลแบบประคับประคอง	5.1.4 5.1.6	5.2.2	5.3.2	5.4.2 5.4.4 5.4.6	5.5.2 5.5.4	5.6.3 5.6.6 5.6.7
3. การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	5.1.2 5.1.3 5.1.4 5.1.5	5.2.2	5.3.2 5.3.5	5.4.2 5.4.5	5.5.1 5.5.3 5.5.4	5.6.2 5.6.4 5.6.5 5.6.8
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน	5.1.1 5.1.2 5.1.5	5.2.1 5.2.3	5.3.1 5.3.2 5.3.4 5.3.5 5.3.6	5.4.2 5.4.3 5.4.4 5.4.5	5.5.1 5.5.2 5.5.3	5.6.2 5.6.4 5.6.8
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ	5.1.2 5.1.3	5.2.1 5.2.2	5.3.1 5.3.2 5.3.3	5.4.1 5.4.2	5.5.1 5.5.2 5.5.3	5.6.2 5.6.5
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่	5.1.1 5.1.2 5.1.3	5.2.2 5.2.3	5.3.4 5.3.5 5.3.6	5.4.2 5.4.5	5.5.1 5.5.3 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.3 5.6.4 5.6.7 5.6.8
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	5.1.1 5.1.2	5.2.1 5.2.2	5.3.6	5.4.1 5.4.3 5.4.4 5.4.5	5.5.2 5.5.3 5.5.4	5.6.1 5.6.2 5.6.6 5.6.8

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 1 (EPA 1 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patient and family)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน ตั้งแต่การดูแลรักษา ส่งเสริม ป้องกันโรค และฟื้นฟู โดยสามารถใช้ หลักการ patient centered medicine และการดูแลต่อเนื่อง และ เป็นผู้นำทีมสหสาขาวิชาชีพในการ เยี่ยมบ้าน			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Patient-centered and Holistic care 3.2 Family- and community-oriented care 3.3 Working with patient and family 3.4 Working with multidisciplinary team			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลัก และระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ)	ขั้นปีที่ 1	ขั้นปีที่ 2	ขั้นปีที่ 3
	การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน	3	4	5
(รายละเอียดในตารางหน้าที่ 151)				
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย 5.2 รายงานการดูแลผู้ป่วยเยี่ยมบ้าน 5.3 การนำเสนอ case conference การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 รายงานการดูแลผู้ป่วยเยี่ยมบ้าน 6.2 สอบ ข้อเขียน (MCQ, MEQ) และ/หรือ ปฏิบัติ (OSCE, long case) 6.3 work place based assessment (MINICEX,360)			

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม และสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	3	4	5
ชื่อย่อ EPA	1-3	2-4	4-6

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้หลักการทั่วไปของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> ระบุความสำคัญ ความหมายวัตถุประสงค์ ของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านผู้ป่วย ระบุข้อบ่งชี้และชนิดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน ระบุบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน <p>2. สามารถเตรียมแผนการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดเตรียมอุปกรณ์ในกระเป๋ายาเยี่ยมบ้านตามความจำเป็นของผู้ป่วยแต่ละราย ประเมินการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วย ประเมินสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยที่บ้าน บันทึกข้อมูลของผู้ป่วยและครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านเพื่อใช้สื่อสาร กับบุคลากรทางการแพทย์ทั้งในระดับปฐมภูมิด้วยกันและต่างระดับได้ <p>3. สามารถร่วมการวางแผนการเข้าเยี่ยมบ้านเพื่อให้การดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ทำงานร่วมกับทีมบุคลากรทางการแพทย์สหสาขาวิชา ในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/ การเยี่ยมบ้าน โดยเข้าใจถึงบทบาทของบุคลากรอื่นๆ ในทีมเยี่ยมบ้าน ให้การวินิจฉัยปัญหาและการรักษาเบื้องต้น ในภาวะฉุกเฉิน ระหว่างการเยี่ยมบ้าน และส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาล ประเมินภาวะเครียดของผู้ดูแลที่อาจเกิดจากการดูแลผู้ป่วยและการจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น ร่วมวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยร่วมกับทีมรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยของแต่ละโรงพยาบาล
2	<p>4. ดำเนินการเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ตามความเสี่ยง ความรุนแรงของปัญหาและระยะ เวลาที่ เหมาะสมในการเข้าเยี่ยมบ้าน ทำการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมและให้การรักษา โดยคำนึงถึงข้อจำกัด ทำการประเมิน วินิจฉัยและจัดการปัญหา ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัวโดยตระหนักถึงวัฒนธรรม ของชุมชนที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกและการตัดสินใจของผู้ป่วย สามารถใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านตามบริบทของผู้ป่วย และของ โรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น การใช้ home oxygen therapy เครื่องดูดเสมหะ อุปกรณ์สำหรับการฟอกไตทางหน้าท้องและเครื่องพ่นยา เป็นผู้นำที่ดีในทีมเยี่ยมบ้านและแสดงบทบาทของแพทย์ในทีมสหสาขาวิชาในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
3	<p>5. การจัดการบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านในบริการปฐมภูมิ</p> <ul style="list-style-type: none"> ฐานข้อมูลผู้ป่วยเยี่ยมบ้านที่สามารถเชื่อมโยงการดูแลอย่างต่อเนื่องระหว่าง บุคลากรทางการแพทย์ในแต่ละสาขา ค้นหาข้อจำกัดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านและแนวทางการแก้ไข พัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้านร่วมกับชุมชน <p>6. ทำการสอนและฝึกปฏิบัติเรื่องการเยี่ยมบ้านให้แก่แพทย์รุ่นน้อง นักศึกษาแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์สาขาอื่นๆ ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> วางแผนการสอนการเยี่ยมบ้านที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้แต่ละระดับ ควบคุมการสอนการเยี่ยมบ้านที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ให้คำแนะนำกลับและช่วยให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ได้

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 2 (EPA 2 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ให้บริการดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัวทั้งใน แผนกผู้ป่วยนอก แผนกผู้ป่วยใน และที่บ้าน			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Pain management and supportive care 3.2 End of life care (advance care plan, living will, grief and bereavement) 3.3 Spiritual Health 3.4 Family Meeting and counselling 3.5 Doctor-patient-family relationship			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ) การดูแลแบบประคับประคอง	ขั้นปีที่ 1 2	ขั้นปีที่ 2 2	ขั้นปีที่ 3 3
	(รายละเอียดในตารางหน้า 157)			
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง 5.2 รายงานการดูแลผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบดูแลแบบประคับประคอง 5.3 การนำเสนอ case conference การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 รายงานการดูแลผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการ ดูแลแบบประคับประคอง 6.2 สอบ ข้อเขียน (MCQ, MEQ) และปฏิบัติ (OSCE, long case) 6.3 work place based assessment(MINICEX,360)			

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์กรรวมและสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	2	3
ช้อย่อย EPA	1-2	3	4

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจต่อการดูแลผู้ป่วย palliative care ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถานการณ์การดูแลผู้ป่วย palliative care แบบประคับประคองในประเทศไทย ได้ • ความหมายและหลักการของการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง • ความเจ็บป่วยของผู้ป่วย Palliative และครอบครัว • ปฏิบัติการรับรู้ข่าวร้าย การสูญเสีย และแนวทางการดูแล • ลักษณะการปวดและกลไกความปวดในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง • หลักการของการบำบัดความปวดทั้งแบบใช้ยาและไม่ใช้ยา <ul style="list-style-type: none"> ◦ ระบุประเภทยาแก้ปวด เกสัชจลศาสตร์ วิธีการใช้ยา ◦ ผลข้างเคียงของยากลุ่ม opioids และการแก้ไขปัญหาพิษจาก opioids ได้ ◦ วิธีการรักษาความปวดที่ไม่ใช้ยาได้ <p>2. สามารถประเมินความพร้อมการเข้าสู่ palliative care ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ร่วมปรึกษากับผู้ป่วยและครอบครัวในการทำหนังสือแสดงเจตนาตามพรบ. สุขภาพแห่งชาติพ.ศ. 2550 มาตรา 12 ได้ (living wills) • ประเมินความเจ็บป่วยของผู้ป่วย Palliative และครอบครัว • ประเมินปฏิบัติการรับรู้ข่าวร้าย การสูญเสีย และแนวทางการดูแล
2	<p>3. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ดูแลอาการเจ็บป่วย ความไม่สบายที่พบบ่อยใน palliative care และภาวะใกล้เสียชีวิตของผู้ป่วยได้ <ul style="list-style-type: none"> ◦ อาการปวด (Pain) ทั้งแบบใช้ยาและไม่ใช้ยา ◦ อาการไม่สบายอื่นๆ (non pain) เช่น อ่อนเพลีย อ่อนกำลัง หายใจติดขัด ท้องผูก คลื่นไส้ อาเจียน ซึมเศร้า เป็นต้น • ดูแลเบื้องต้นด้านปัญหาทางจิตใจที่พบบ่อยในผู้ป่วย แบบประคับประคองและครอบครัว เช่น ความกังวล อารมณ์ ซึมเศร้า สับสน เป็นต้น • สามารถสื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ <ul style="list-style-type: none"> ◦ แจ้งข่าวร้าย (breaking bad news) ◦ ให้การตอบสนองอารมณ์ของผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม ◦ ดูแลภาวะความเศร้าจากการสูญเสีย (grief and bereavement) ทั้งที่เป็นปกติ และไม่ปกติ
3	<p>4. สามารถดูแลผู้ป่วย Palliative ในผู้ป่วยและครอบครัวร่วมกับสหสาขาวิชาชีพได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ร่วมปรึกษาและวางแผนการดูแลผู้ป่วยในประเด็นต่างๆ (End of life care, advance care plan, living will) โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การใช้อุปกรณ์การช่วยชีวิต การใช้ยาฆ่าเชื้อ การให้สารน้ำ และสารอาหาร เป็นต้น • นำความเชื่อด้านสุขภาพและเรื่องความตายของผู้ป่วยและครอบครัวมาใช้ในการดูแลรักษา และให้คำแนะนำ แก่ผู้ป่วยและครอบครัวได้ • ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวส่งต่อไปยังหน่วยงานในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลต่อได้อย่างเหมาะสม

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 3 (EPA 3 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัว ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน และในชุมชน			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Common chronic diseases in primary care 3.2 Continuous care and long-term care 3.3 Evidence based practice 3.4 Doctor-patient relationship			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ)	ขั้นปีที่ 1	ขั้นปีที่ 2	ขั้นปีที่ 3
	การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง	2	3	4
(รายละเอียดในตารางหน้า 162)				
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบโรคเรื้อรัง 5.2 แบบบันทึกผู้ป่วยนอกที่ได้รับการดูแลแบบโรค เรื้อรัง 5.3 รายงานแผนการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบโรคเรื้อรังระยะยาว 5.4 การนำเสนอ case conference การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 รายงานการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านอย่างต่อเนื่อง1 รายซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบโรคเรื้อรัง 6.2 สอบข้อเขียน (MCQ, MEQ) และปฏิบัติ (OSCE, long case) 6.3 การนำเสนอ case conference 6.4 work place based assessment (MINI-CEX,360)			

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมและสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	2	3
ข้อย่อย EPA	1-2	3	4

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พบบ่อยทั้งกลุ่มNCDs และโรคติดเชื้อ</p> <ul style="list-style-type: none"> สาเหตุและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค แนวทางการดูแลรักษาและป้องกันโรคตามหลักฐานทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ ผลแทรกซ้อนและผลกระทบที่เกิดต่อสุขภาพผู้ป่วย ครอบครัว และสังคม ระบบบริการสุขภาพที่สนับสนุนการดูแลรักษา และป้องกันโรคเรื้อรัง <p>2. สามารถดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้าน โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ดูแลตามหลักการให้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของการรักษาและอย่างเป็นองค์รวม ทำการป้องกัน ค้นหา ติดตาม และเฝ้าระวังภาวะหรือโรคแทรกซ้อนที่สัมพันธ์ กับโรคเรื้อรังของผู้ป่วย
2	<p>3. สามารถดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ดูแลปัญหาโรคเรื้อรังร่วมกับครอบครัวของผู้ป่วย ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้าน ทำการปรึกษาส่งต่อผู้ป่วยให้กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ป่วยและครอบครัว วางแผนการดูแลและดำเนินการดูแลร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน
3	<p>4. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนกับหน่วยงานในชุมชนได้ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ทำการประสานกับหน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในชุมชน จัดการระบบข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วยเพื่อการดูแลต่อเรื่องในสถานบริการของตนเอง

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 4 (EPA 4 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน (Health promotion and disease prevention for individual, family and community)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ให้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ส่งเสริมศักยภาพผู้ป่วยและครอบครัวในการดูแลสุขภาพตนเอง และสามารถช่วยเหลือดูแลสุขภาพครอบครัวและผู้อื่นได้			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Periodic Health Screening 3.2 Vaccination program 3.3 Behavioral change and counselling 3.4 Population health 3.5 Patient education and health literacy 3.6 Coaching, self-management and supporting self-efficacy			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ) การสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค	ขั้นปีที่ 1 2	ขั้นปีที่ 2 3	ขั้นปีที่ 3 4
(รายละเอียดในตารางหน้า 166)				
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านที่ให้การส่งเสริมสุขภาพ ในผู้ป่วย และครอบครัว 5.2 แบบบันทึกดูแลผู้ป่วยนอก ที่ให้การส่งเสริมสุขภาพในผู้ป่วย และครอบครัว 5.3 รายงานการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านอย่างต่อเนื่อง 5.4 รายงานโครงการพัฒนาสุขภาพที่ตอบสนองกับชุมชน (Community project) 5.5 การนำเสนอ case conference/นำเสนอการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน 5.6 ชิ้นงาน,สื่อการสอนหรือตัวกลางในการสร้างเสริมสุขภาพ			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 รายงานการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านอย่างต่อเนื่อง 6.2 สอบข้อเขียน (MCQ และ short essay) 6.3 สอบปฏิบัติ (OSCE, long case) 6.4 workplace based assessment (MINI-CEX,360)			

EPA 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน
(Health promotion and disease prevention for individual, family and community)

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์กรวมและสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	3	4
ข้อย่อย EPA	1-2	2-4	3-5

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยคำนึงถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> ลักษณะเฉพาะ ของบุคคล ครอบครัว สังคม ความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น ระบุประโยชน์และความเสี่ยงในการรับวัคซีนและภูมิคุ้มกัน หลักการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (adult learning) รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล (learning style) <p>2. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยมีความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคลได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพ โดยคำนึงถึงหลักเหตุผลทางวิชาการและความคุ้มค่า ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> โปรแกรมการตรวจคัดกรองสุขภาพที่เหมาะสมกับเพศวัย และความเสี่ยง ของแต่ละบุคคล การประเมินความเสี่ยงต่อโรค (risk factor) เป็นรายบุคคล การแปลผลการตรวจคัดกรองโรคที่พบบ่อย ให้คำแนะนำในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพในปัญหาที่พบได้ในเวชปฏิบัติ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับบุคคล
2	<p>3. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยมีความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับครอบครัวได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับครอบครัว ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพในระดับครอบครัว <p>4. สามารถทำการสอนเพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการจัดการตนเองได้ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัว วิเคราะห์ความต้องการของผู้ป่วย โดยประกอบกับกิจวัตร ความรู้ ความเชื่อทางสุขภาพ ระดับความเข้าใจ ภูมิหลังและวัฒนธรรมของผู้ป่วย ออกแบบรูปแบบ/กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของผู้ป่วย จัดทำสื่อการสอน หรือตัวกลางในการช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำการสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับผู้ป่วยและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ป่วย โดยกระตุ้นให้ผู้ป่วยตั้งคำถามและให้คำตอบที่เป็นประโยชน์แก่การดูแลสุขภาพ ประเมินผลลัพธ์ ผลลัพธ์ทางสุขภาพของผู้ป่วยจากการเรียนรู้ที่ได้รับ
3	<p>5.สามารถทำการสอนเรื่องการดูแลสุขภาพในระดับครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> วางแผนและประเมินโครงสร้างการสอนที่เหมาะสมกับครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ ทำการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ ให้ feedback เพื่อช่วยให้ครอบครัวและ/หรือชุมชน สามารถพัฒนาการดูแลสุขภาพของตนเอง ให้คำแนะนำและการเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพของครอบครัวและ/หรือชุมชนได้

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 5 (EPA 5 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ประยุกต์และผสมผสานการดูแลในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือกอย่างเป็นองค์รวม และครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ ในแผนกผู้ป่วยนอก			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Treatment-management for acute and chronic ambulatory care (conventional and alternative medicine) 3.2 Health promotion 3.3 Disease prevention 3.4 Rehabilitation for ambulatory case 3.5 Coordinate care, consult and refer			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ) การดูแลที่ครอบคลุม ทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ	ขั้นปีที่ 1 2	ขั้นปีที่ 2 3	ขั้นปีที่ 3 4
(รายละเอียดในตารางหน้า 173)				
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 แบบบันทึกดูแลผู้ป่วยนอก ที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ 5.2 การนำเสนอ case conference 5.3 รายงานการดูแลผู้ป่วยนอก			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 สอบข้อเขียน (MCQ และ short essay) 6.2 สอบปฏิบัติ (OSCE, long case) 6.3 workplace based assessment (MINI-CEX,360)			

EPA 5 การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ

(Comprehensive ambulatory Care)

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมและสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	3	4
ข้อย่อย EPA	1-2	2-3	2-4

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในแผนกผู้ป่วยนอกโดย คำนึงถึง</p> <ul style="list-style-type: none"> • ธรรมชาติของความเจ็บป่วยในบริบทปฐมภูมิ • ความหลากหลายของวิธีการดูแลความเจ็บป่วยในบริการปฐมภูมิ • หลักการของการเกิดโรคร่วม (co-morbidity) <p>2. ให้การดูแลปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่ไม่ซับซ้อนในผู้ป่วย โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> • ดูแลความเจ็บป่วยของบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายโดยคำนึงถึงการแพทย์เชิงประจักษ์และความคุ้มค่าคุ้มทุน • ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ตีอรรถ ยอมรับ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา • ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ ด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก
2	<p>3. ให้การดูแลและจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ใช้เวชระเบียนและข้อมูลทางการแพทย์เพื่อการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ • สามารถปรึกษาและส่งต่อ และประสานการดูแลกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม
3	<p>4. จัดการและประสานงานเรื่องการดูแลผู้ป่วยในระบบบริการปฐมภูมิได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • เป็นผู้ดำเนินการดูแลผู้ป่วย ทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ • สามารถสรุปภาพรวมของปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อวางแผนจัดการปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

EPA 5 การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ

(Comprehensive ambulatory Care)

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 6 (EPA 6 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	มีความเข้าใจเรื่องระบบสุขภาพและสามารถประสานการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทและทรัพยากรในพื้นที่ สนับสนุนให้มีการดูแลสุขภาพประชาชนอย่างมีคุณภาพและปลอดภัยร่วมกับทีมสหวิชาชีพ ดำเนินโครงการเพื่อดูแลสุขภาพประชาชนให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการจัดการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพของชุมชนและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพ (Health System and Primary Health Care) 3.2 ระบบสุขภาพระดับอำเภอและการจัดระบบบริการปฐมภูมิ (District Health System and Primary care management) 3.3 ภาวะผู้นำ (Leadership) 3.4 การจัดการคุณภาพ (Quality management)และความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient safety) 3.5 การจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี (Information management and technology) 3.6 Community-oriented primary care and community participation 3.7 Working with public private partnership			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ) โครงการพัฒนางานด้านสุขภาพในชุมชน	ขั้นปีที่ 1 2	ขั้นปีที่ 2 3	ขั้นปีที่ 3 4
(รายละเอียดในตารางหน้า 178)				
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 นำเสนอในห้องเรียน การวิเคราะห์ วิจารณ์ เปรียบเทียบระบบสุขภาพของประเทศต่าง ๆ (health care system) และสามารถเสนอนโยบายสุขภาพอย่างมีระบบ 5.2 แบบใบงานวิเคราะห์ระบบสถานการณ์บริบทสุขภาพของประชาชนในพื้นที่และออกแบบพัฒนาระบบบริการหรือโครงการของหน่วยบริการที่รับผิดชอบ 5.3 การนำเสนอนโยบายสุขภาพปฐมภูมิโดยสังเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Policy talk) 5.4 การนำเสนอผลการประเมินคุณภาพของระบบบริการในหน่วยบริการที่รับผิดชอบ 5.5 แบบใบงานวิเคราะห์การเป็นผู้นำของตนเองในการจัดการระบบ เช่น การเยี่ยมบ้าน การดูแลโรคเรื้อรัง การดูแลผู้ป่วยสูงอายุ การจัดการข้อมูล เป็นต้น 5.6 แบบใบงานเรื่องการจัดการข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการ และติดตามความก้าวหน้าของระบบงานที่สนใจ			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 รายงานโครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ (QI project , System innovation project) หรือ รายงานโครงการพัฒนาสุขภาพที่ตอบสนองต่อชุมชน (Community project) 6.2 สอบข้อเขียน (MCQ, CRQ และ short essay) 6.3 Workplace based assessment (multisource feedback 360)			

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์กรรวมและสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	3	4
ข้อย่อย EPA	1-2	3-4	5-6

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์กรรวมที่ 6 (EPA 6 Description)

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสุขภาพและการจัดการระบบสุขภาพปฐมภูมิ การสร้างการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> ระบบบริการสุขภาพของประเทศ ระบบสุขภาพระดับอำเภอ โครงสร้างและความเชื่อมโยงของระบบบริการสุขภาพในพื้นที่ ลักษณะชุมชน โครงสร้างองค์กรชุมชน บริบท ทุนและศักยภาพของชุมชน การทำงานร่วมกับชุมชน ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม บริบทสังคมและความต้องการด้านสุขภาพของชุมชนโดยใช้ข้อมูลลักษณะประชากร ระบาดวิทยา และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อสุขภาพและโรคระบาดประจำถิ่นของคนในชุมชน <p>2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิ รวมทั้งการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการได้</p> <ul style="list-style-type: none"> หลักการภาวะผู้นำ (Leadership) การเป็นผู้นำที่ดี ทักษะของการเป็นผู้นำ ความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพ (Quality improvement) มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารสนเทศ (Information and technology) ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบริการเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการ
2	<p>3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบการจัดการระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิและเสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ได้รับมอบหมายโดยใช้ทักษะของการเป็นผู้นำร่วมกับประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนาระบบในหน่วยบริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบสุขภาพของไทยกับต่างประเทศ วิเคราะห์การจัดการระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิในพื้นที่ นำความรู้และทักษะของการเป็นผู้นำไปสนับสนุนการพัฒนาและให้ข้อเสนอแนะระบบบริการในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ได้รับมอบหมายได้ วิเคราะห์แนวทางพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิ ประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการ <p>4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบหลักประกันสุขภาพแบบต่าง ระบบการจ่ายค่าบริการด้านสุขภาพและค่าตอบแทนบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของระบบหลักประกันสุขภาพแบบต่าง ๆ (health security system) วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของระบบการจ่ายค่าบริการด้านสุขภาพในแบบต่าง ๆ

EPA 6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
(System and community based practice)

3	<p>5. สามารถดำเนินกิจกรรมโดยประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ หรือ ทำโครงการพัฒนางานด้านสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อชุมชน (Develop system/service improvement program or community intervention)</p> <ul style="list-style-type: none"> • วางแผนโดยกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ หรือโครงการพัฒนางานด้านสุขภาพในชุมชนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้แทนภาคประชาชน • ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ • มีการบริหารจัดการและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เสริมพลังคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (empowerment) และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ (community participation) และ/หรือ เสนอนโยบายสุขภาพปฐมภูมิโดยสังเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Policy talk) <p>6. สามารถประเมินและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของโครงการพัฒนางานด้านสุขภาพในชุมชนได้ (Monitor and evaluation of intervention)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประเมินผลและวิเคราะห์ผลลัพธ์โครงการเพื่อการปรับปรุงแก้ไขด้านที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย หรือพัฒนาด้านที่ผลลัพธ์ดีแล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและชุมชนในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน • วิเคราะห์การเป็นผู้นำของตนเองในการจัดการระบบ เช่น การเยี่ยมบ้าน การดูแลโรคเรื้อรัง การดูแลผู้ป่วยสูงอายุ การจัดการข้อมูล เป็นต้น • วิเคราะห์กระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ระบุให้เห็นถึงปัจจัยความสำเร็จ ข้อบกพร่องที่พบเจอ และโอกาสพัฒนา
---	---

EPA 6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่

(System and community based practice)

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 7 (EPA 7 Description)

1. ชื่อกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม (EPA Title)	การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (Research in family medicine)			
2. รายละเอียดกิจกรรม (Description of the activity)	ทำงานวิจัยที่ไม่ซับซ้อนด้านเวชศาสตร์ครอบครัวและมีประสบการณ์ในการเผยแพร่งานวิจัยโดยผ่านกระบวนการส่งตีพิมพ์			
3. ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ คาดหวัง (Required experience, skills, attitude and behavior for entrustment)	3.1 Research question and searching 3.2 Study design 3.3 Proposal development, tools development data collection and ethics 3.4 Basic statistics for data analysis 3.5 Manuscript writing 3.6 Publication			
4. ความเชื่อมโยงกับสมรรถนะหลักและระดับความสามารถตามขั้นปี (Link with competencies and predefined milestones)	EPA (ระดับ) การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว	ขั้นปีที่ 1 2	ขั้นปีที่ 2 3	ขั้นปีที่ 3 3
	(รายละเอียดในตารางหน้า 184)			
5. แหล่งข้อมูลเพื่อบอกความก้าวหน้า ของระดับความสามารถ (Sources of information to determine progress)	5.1 โครงการวิจัยที่ผ่านการอนุมัติจริยธรรม 5.2 นิพนธ์ต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ (Manuscript)			
6. การตัดสินระดับความสามารถ (Basis for formal entrustment decision)	6.1 นิพนธ์ต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ (Manuscript) 6.2 หลักฐานแสดงการส่ง Manuscript เพื่อตีพิมพ์			

คำอธิบายระดับความสามารถของกิจกรรมสมรรถนะองค์รวม และสมรรถนะหลัก

ชั้นปีที่	1	2	3
ขีดความสามารถ	2	3	4
ชื่อย่อ EPA	1-2	3	4

รายละเอียดกิจกรรมสมรรถนะองค์รวมที่ 7 (EPA 7 Description)

ชั้นปี	ความสามารถขั้นต่ำที่ต้องทำได้ในแต่ละชั้นปี
1	<p>1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> • Research question and searching • Study design • Proposal development, tools development, data collection and ethics • Basic statistics for data analysis • Manuscript writing • Publication <p>2. เขียนโครงร่างวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • เขียนที่มาความสำคัญโดยค้นคว้าวรรณกรรมในแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม เช่น PubMed, Scopus, Web of Science เป็นต้น • สามารถระบุคำถามวิจัย และกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยที่สอดคล้องกัน • เลือก Study design ที่สอดคล้องกับคำถามวิจัย • สร้างแบบสอบถาม, เลือกรูปแบบการเก็บข้อมูล และการใช้แบบสอบถามมาตรฐาน • การวางแผนในการเก็บข้อมูลวิจัย • ประเด็นด้านจริยธรรมในการดำเนินงานวิจัย
2	<p>3. สามารถทำวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวที่ไม่ซับซ้อนได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ (วิธีการเก็บ การลงข้อมูล การยึดหลักจริยธรรมงานวิจัย) • วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา หรือวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์อย่างง่ายได้ • แปลผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ • อภิปรายผลการศึกษาได้สอดคล้องกับการทำวิจัยโดยวิเคราะห์ร่วมกับวารสารที่ทบทวนมา • สรุปการศึกษาและแผนการนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ศึกษาได้
3	<p>4. สรุปงานวิจัยในรูปแบบของนิพนธ์ต้นฉบับเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการได้ (ตีพิมพ์)</p> <ul style="list-style-type: none"> • เขียนงานนิพนธ์ต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ได้ (Manuscript) • มีประสบการณ์ในกระบวนการเผยแพร่งานวิจัยโดยการส่งตีพิมพ์ (Submit) ในวารสารที่มี peer review

เกณฑ์ประเมินตาม EPA และตัวอย่างแบบฟอร์มการประเมิน

คำแนะนำในการประเมินกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือได้ EPA1-7

1. แนวทางในการประเมิน EPA

- 1.1 ผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบ ในการเลือก EPA ที่จะประเมินในแต่ละกิจกรรม และทำการแจ้งผู้ประเมินล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ประเมินเตรียมดูเกณฑ์การประเมินมาก่อน เช่น แจ้งอาจารย์ที่จะไปเยี่ยมบ้านด้วยก่อน อย่างน้อย 1 วันก่อนทำกิจกรรมนั้น
- 1.2 เมื่อสิ้นสุดการทำกิจกรรมให้ดำเนินการกระบวนการดังนี้
  - ผู้เรียนส่งแบบประเมิน (หรือหากทำเป็นระบบ electronic ให้ส่ง link/QR ของตนเอง) ให้แก่อาจารย์หลังทำกิจกรรมเพื่อประเมิน
  - ผู้ประเมินให้ประเมินตามจริงซึ่งอาจไม่ครบหัวข้อได้ โดยระบุแต่ละข้อที่ประเมินว่า ผ่าน ไม่ผ่าน หรือไม่สามารถประเมินได้เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวไม่ครอบคลุม
  - เมื่ออาจารย์ประเมินแล้วจะให้การ feedback ได้ทันที (face to face) และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้รวมถึงแผนการพัฒนาดตนเอง (Reflection)
- 1.3 ผู้เรียนเขียนแผนการพัฒนา EPA ลงในแบบฟอร์มแผนการพัฒนา EPA ที่ยังไม่ผ่าน ตามขั้นขีดความสามารถ
- 1.4 ในการประเมินแต่ละ EPA ควรทำอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือจนกว่าจะผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละขั้นนี้

2. เกณฑ์การประเมิน EPA จะมีรายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ ทั้งนี้สถาบันสามารถเพิ่มเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ได้และขอให้ระบุลงในใบประเมิน

3. ตัวอย่างแบบฟอร์มที่ใช้ ได้แก่

3.1 แบบประเมินแยกแต่ละ EPA ประเมินตลอด 3 ชั้นปี (ใบขาว) สถาบันต้องสำเนาส่งเอกสารคืนแก่ราชวิทยาลัย เพื่อพิจารณาการเลื่อนขั้นชั้นปี แบบประเมิน มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น เป็นการประเมินความสามารถตามรายละเอียด ขั้นต่ำของแต่ละชั้นปี ขอให้ระบุวิธีการประเมินตามตัวอย่างหรือที่สถาบัน เพิ่มเติมเอง

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมิน ให้อาจารย์ feedback ผลการประเมินคืนแก่ผู้เรียนและ กระตุ้นให้สะท้อนการเรียนรู้เพื่อทำแผนพัฒนา EPA ที่ไม่ผ่านและให้เซ็นชื่อ ของทั้งผู้เรียนและอาจารย์ในแบบฟอร์ม

3.2 แบบฟอร์มแผนการพัฒนา EPA ที่ยังไม่ผ่านตามขั้นขีดความสามารถ ให้เขียนทุกครั้งที่เกิดการประเมิน EPA ไม่ผ่าน และให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแผนที่เขียนมา เมื่ออาจารย์เห็นชอบแล้วจึงให้ผู้เรียนเก็บเป็นส่วนหนึ่งของแฟ้มสะสมผลงาน (ไม่ต้องนำส่งราชวิทยาลัย)

3.3 แบบฟอร์มสรุปผลการประเมิน EPA1-7 สถาบันต้องสรุปเมื่อฝึกอบรมครบ 3 ปี และนำส่งราชวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นเอกสารในการยื่นสอบบอร์ด

*แบบฟอร์มเหล่านี้สถาบันสามารถปรับให้เป็นในรูปแบบ electronic และใช้เป็นส่วนหนึ่งของแฟ้มสะสมผลงานได้

4. เอกสารที่ต้องส่งคืนราชวิทยาลัย

- 4.1 เอกสารที่ต้องรวบรวมส่งรายปี เพื่อยืนยันการผ่านแต่ละชั้นปี ได้แก่ แบบประเมินแยกแต่ละ EPA ทั้ง 7 ด้าน
  - ขอให้ใช้เอกสารชุดเดิมตลอด 3 ชั้นปี และในแต่ละปีให้ทำสำเนาส่งราชวิทยาลัย ส่วนฉบับจริงให้นำส่งเมื่อครบ 3 ปี

- กรณีที่ไม่สามารถประเมิน EPA ได้ตามปีที่กำหนด ขอให้สถาบันระบุเหตุผล (เช่น ไม่มีผลการประเมิน EPA 6 ในชั้นปี 1 เนื่องจากแผนการเรียนออกชุมชนอยู่ในชั้นปีที่ 2 สถาบันจะส่งผลการประเมินได้ชั้นปีที่ 2 เป็นต้น)
- 4.2 เอกสารที่ต้องส่งเมื่อฝึกอบรมเสร็จสิ้น 3 ปี เพื่อให้ผู้เรียนใช้ยื่นเป็นหลักฐานสอบบอร์ด ได้แก่ แบบฟอร์มสรุปผลการประเมิน EPA 1-7
- ช่วงเวลาของการส่งเอกสาร ให้สถาบันเป็นผู้ส่งผลการประเมินคืนแก่ราชวิทยาลัย

ช่วงเวลา*	เอกสารที่ใช้	วัตถุประสงค์
1-30 พ.ค.	แบบประเมินแยกแต่ละ EPA (สำเนา)	เพื่อขอรับรองการผ่านชั้นปีที่ 1
	แบบประเมินแยกแต่ละ EPA (สำเนา)	เพื่อขอรับรองการผ่านชั้นปีที่ 2
1-28 ก.พ.	แบบประเมินแยกแต่ละ EPA ฉบับจริง	เพื่อขอรับรองการผ่านชั้นปีที่ 3
1-30 มี.ค.	แบบฟอร์มสรุปผลการประเมิน EPA 1-7	เพื่อขอยื่นสอบบอร์ด

* ช่วงเวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ให้สถาบันติดตามประกาศจากราชวิทยาลัยในปีนั้นๆ

เกณฑ์การประเมิน EPA 1 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัว

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้หลักการทั่วไปของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้, สอบสัมภาษณ์</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture</p>	<p>ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการทั่วไปของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน</p>	<p>มีความรู้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ความสำคัญ วัตถุประสงค์ของการ ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ☐ ข้อบ่งชี้และชนิดของการดูแลผู้ป่วย ที่บ้าน ☐ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้ป่วย ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่บ้าน ☐ บทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
<p>2. สามารถเตรียมแผนในการดูแลผู้ป่วย ที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน</p> <p>การประเมิน: ☐ การสังเกตการปฏิบัติงานจริง รายงานผู้ป่วยเยี่ยมบ้าน</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ☐ สอน case conference (Home visit case)</p>	<p>เตรียมแผนในการดูแล ผู้ป่วยที่บ้าน/เยี่ยมบ้านแต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการเตรียมอุปกรณ์ ในการเยี่ยมบ้านที่ จำเพาะกับการดูแลผู้ป่วยแต่ละราย ☐ ขาดแบบประเมินปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ป่วย รวมถึงและ สภาพแวดล้อม ความปลอดภัยที่บ้าน ☐ ข้อมูลทางการแพทย์ ของผู้ป่วยและครอบครัว ที่ทบทวนมาไม่เพียงพอต่อการวางแผน ร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์ ☐ ร่วมวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย ในแต่ละขาดการ เชื่อมโยงเพื่อติดตามต่อ ที่บ้าน จัดลำดับความ สำคัญของปัญหาและระยะเวลาไม่เหมาะสม ในการเข้าเยี่ยมบ้าน 	<p>สามารถเตรียมแผนในการดูแลผู้ป่วย ที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เตรียมอุปกรณ์ในกระเป่าเยี่ยมบ้าน ที่จำเป็นต่อผู้ป่วยแต่ละราย ☐ เตรียมแบบประเมินปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยรวมถึงและสภาพ แวดล้อมความปลอดภัยที่บ้าน ☐ นำข้อมูลทางการแพทย์ของผู้ป่วย และครอบครัวในการดูแลที่ผ่านมา เพื่อใช้วางแผนการดูแลร่วมกับ บุคลากรทางการแพทย์ได้ ☐ วางแผนจำหน่ายผู้ป่วยเพื่อติดตาม ต่อที่บ้าน ร่วมกับทีมรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยของแต่ละแผนก ในโรงพยาบาลจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามความเสี่ยง ความรุนแรงของปัญหา และระยะเวลาที่ เหมาะสมในการเข้าเยี่ยมบ้าน
<p>3. ดำเนินการเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้</p> <p>การประเมิน : ☐ การสังเกตการปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการทำงานในพื้นที่ โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ☐ นำเสนอ case conference (home visit)</p>	<p>ดำเนินการเยี่ยมบ้านแต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ไม่สามารถวินิจฉัยปัญหาหรือให้การรักษาเบื้องต้นในภาวะฉุกเฉิน ระหว่างการเยี่ยมบ้าน รวมถึงส่งต่อผู้ป่วย ไปยังโรงพยาบาล ☐ ขาดการประเมินภาวะเครียดหรือไม่สามารถ จัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นของผู้ดูแล ☐ ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติ การเพิ่มเติม และให้การ รักษา โดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัด 	<p>สามารถดำเนินการเยี่ยมบ้านร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพได้โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ให้การวินิจฉัยปัญหาและการรักษา เบื้องต้นในภาวะฉุกเฉินระหว่างการเยี่ยมบ้านและส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาล ☐ ประเมินภาวะเครียดของผู้ดูแลที่ อาจเกิดจากการดูแลผู้ป่วยและการ จัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น ☐ ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม และให้การรักษาโดยคำนึงถึงข้อ จำกัด ☐ ประเมินวินิจฉัยและจัดการปัญหา ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว โดย ตระหนักถึงวัฒนธรรม

	☐ ประเมินวินิจฉัยและจัด การ ปัญหาแต่ขาดการมีส่วนร่วมของ ผู้ป่วยและครอบครัวในการ ตัดสินใจ ☐ ไม่สามารถใช้อุปกรณ์ ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วยที่ บ้านตามบริบทของผู้ป่วย ☐ ไม่สามารถทำงานร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาโดยขาดความ เข้าใจถึงบทบาทของบุคลากร อื่นๆในทีมเยี่ยมบ้าน ไม่แสดงบทบาทการเป็นผู้นำที่ดี ในการดูแลผู้ป่วย ที่บ้าน	<p>ของชุมชนที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึก และการตัดสินใจของผู้ป่วย</p> ☐ ใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการดูแล ผู้ป่วยที่บ้าน ตามบริบทของผู้ป่วยและของโรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น การใช้ home oxygen therapy เครื่องดูดเสมหะ อุปกรณ์สำหรับ การฟอกไต ทางหน้าท้องและเครื่อง พ่นยา ☐ ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชา ใน การดูแล ผู้ป่วยที่บ้าน โดยเข้าใจถึง บทบาท ของบุคลากร อื่นๆในทีม เยี่ยมบ้าน เป็นผู้นำที่ดีในทีมและแสดงบทบาทของ แพทย์ในทีมสหสาขาวิชาในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
<p>4. การจัดการบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/ การ เยี่ยมบ้านในบริการปฐมภูมิ</p>	<p>จัดการบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้านใน บริการปฐมภูมิแต่</p> ☐ ขาดการประสานกับหน่วย งานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องใน ชุมชน ☐ ไม่สามารถจัดการระบบ ข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วยเพื่อการ ดูแลต่อเรื่องในสถานบริการของ ตนเอง	<p>สามารถการจัดการบริการดูแลผู้ป่วยที่ บ้านใน บริการปฐมภูมิโดย</p> ☐ จัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยเยี่ยมบ้านที่ เชื่อมโยง การดูแลอย่างต่อเนื่อง ระหว่างบุคลากรทาง การแพทย์ในแต่ละสาขา ☐ ค้นหาข้อจำกัดของการดูแลผู้ป่วย ที่บ้านและ แนวทางการแก้ไข ร่วมพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ร่วมกับ หน่วยงานโรงพยาบาลหรือ ชุมชน
<p>การประเมิน :</p> ☐ การสังเกตการปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการทำงานในพื้นที่ร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพ		
<p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> ☐ ฝึกปฏิบัติงานร่วมรับผิดชอบการ จัดระบบบริการเยี่ยมบ้าน ในหน่วยงาน		
<p>5. ทำการสอนและฝึกปฏิบัติเรื่อง การ เยี่ยมบ้านให้แก่แพทย์รุ่นน้อง นักศึกษา แพทย์และบุคลากรทาง การแพทย์สาขา อื่นๆ ได้</p>	<p>ทำการสอนและฝึกปฏิบัติ เรื่อง การเยี่ยมบ้านโดย</p> ☐ ขาดการวางแผนการ สอนที่ เหมาะสมกับผู้เรียนรู้แต่ละระดับ ☐ ควบคุมการสอนโดย ไม่กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการ เรียนรู้ ☐ ขาดการให้คำแนะนำกลับ และช่วยผู้เรียนให้ สะท้อนการ เรียนรู้	<p>ทำการสอนและฝึกปฏิบัติเรื่องการ เยี่ยมบ้าน ให้แก่แพทย์รุ่นน้อง นักศึกษาแพทย์และ บุคลากรทางการ แพทย์สาขาอื่นๆ ได้</p> ☐ วางแผนการสอนที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนรู้แต่ละระดับ ☐ ควบคุมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้ ☐ ให้คำแนะนำกลับและช่วยให้ผู้เรียนสะท้อน การเรียนรู้ได้
<p>การประเมิน:</p> ☐ การสังเกตการปฏิบัติงานจริง		
<p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย Home visit		

แบบประเมิน EPA 1 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patients and family)

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ เมื่อปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. นำความรู้หลักการทั่วไปของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน						
• ระบุความสำคัญ ความหมายวัตถุประสงค์ของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านผู้ป่วย						
• ระบุข้อบ่งชี้และชนิดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านผู้ป่วย						
• ระบุบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านผู้ป่วย						
2. สามารถเตรียมแผนในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/เยี่ยมบ้าน						
• จัดเตรียมอุปกรณ์ในกระเป๋าเยี่ยมบ้านตามความจำเป็นในการเยี่ยมผู้ป่วยแต่ละราย						
• ประเมินการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วย						
• ประเมินสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยที่บ้าน						
• บันทึกข้อมูลของผู้ป่วยและครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านเพื่อใช้สื่อสาร กับบุคลากรทางการแพทย์ทั้งในระดับปฐมภูมิด้วยกันและต่างระดับได้						
3.สามารถร่วมการวางแผนการเข้าเยี่ยมบ้านเพื่อให้การดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องได้						
• ให้การวินิจฉัยปัญหาและรักษาเบื้องต้น/ในภาวะฉุกเฉินระหว่างการเยี่ยมบ้านและส่งต่อผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลตามความเหมาะสม						
• ทำงานร่วมกับทีมบุคลากรทางการแพทย์สหสาขาวิชาในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน โดยเข้าใจถึงบทบาทของบุคลากรอื่น ๆ ในทีมเยี่ยมบ้าน						
• ประเมินภาวะเครียดของผู้ดูแลที่อาจเกิดจากการดูแลผู้ป่วยและการจัดการกับ ความเครียดที่เกิดขึ้น						
• ร่วมวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยร่วมกับทีมรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยของแต่ละโรงพยาบาล						
4. ดำเนินการเยี่ยมบ้านร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้						

• จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ตามความเสี่ยง ความรุนแรงของปัญหาและระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าเยี่ยมบ้าน						
• ทำการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมและให้การรักษา โดยคำนึงถึงข้อจำกัดที่มี						
• ทำการประเมิน วินิจฉัยและจัดการปัญหา ร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัวโดยตระหนักถึงวัฒนธรรม ของชุมชนที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกและการตัดสินใจของผู้ป่วย						
• สามารถใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านตามบริบทของผู้ป่วย และของ โรงพยาบาล ตัวอย่างเช่น การใช้ home oxygen therapy เครื่องดูดเสมหะ อุปกรณ์สำหรับการพอกไตทางหน้าท้อง และเครื่องพ่นยา เป็นต้น						
• เป็นผู้นำที่ดีในทีมและแสดงบทบาทของแพทย์ในทีมสหสาขาวิชาในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน						
5. การจัดบริการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านในบริการปฐมภูมิ						
• จัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วยเยี่ยมบ้านที่เชื่อมโยงการดูแลต่อเนื่องระหว่างบุคลากรทาง การแพทย์ในแต่ละสาขา						
• ค้นหาข้อจำกัดของการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน/การเยี่ยมบ้านและแนวทางการแก้ไข						
• ร่วมพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยที่บ้านร่วมกับโรงพยาบาลหรือชุมชน						
6. ทำการสอนและฝึกปฏิบัติเรื่องการเยี่ยมบ้านให้แก่แพทย์รุ่นน้อง นักศึกษาแพทย์และ บุคลากรทางการแพทย์สาขาอื่นๆ ได้						
• วางแผนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้แต่ละระดับ						
• ควบคุมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้						
• ให้คำแนะนำกลับและช่วยให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ได้						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 1

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 2 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 2

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)

วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 3

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 2 การดูแลแบบประคับประคอง

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการดูแลผู้ป่วย palliative care</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง รายงานการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture, conference วิชาการ</p>	ขาดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการดูแลผู้ป่วย palliative care	มีความรู้ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ☐ สถานการณ์ palliative care ในประเทศไทย ☐ หลักการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง ☐ ปฏิกิริยาการรับรู้ข่าวร้าย ☐ อาการปวดในผู้ป่วยแบบประคับ ประคอง (ชนิด กลไกล) ☐ ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยและ ครอบครัวที่ได้รับการดูแลแบบ ประคับประคอง ☐ หลักการบำบัดความปวดโดยการ ใข้ยาและไม่ใข้ยาได้
<p>2. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน</p> <p>การประเมิน: ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ รายงานการดูแลผู้ป่วย</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยและครอบครัว ทั้งลักษณะผู้ป่วย OPD, IPD, Home visit และในชุมชน ☐ นำเสนอ case conference</p>	ไม่สามารถร่วมดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัว ที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนโดย <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการดูแลเบื้องต้น ในปัญหาทางจิตใจที่พบบ่อย ☐ แจ้งข่าวร้าย แต่ไม่สามารถตอบสนองความรู้สึกของผู้ป่วยและครอบครัวได้ ☐ ไม่สามารถการดูแล ภาวะความเศร้าจากการสูญเสียที่เป็นปกติ และ ไม่ปกติ ☐ ไม่สามารถสื่อสาร ให้ความหวัง และให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติ อยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง ☐ ไม่สามารถประเมินระบบครอบครัวและให้ คำแนะนำที่เหมาะสมได้ 	สามารถร่วมดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ โดย <ul style="list-style-type: none"> ☐ ให้การดูแลเบื้องต้นในปัญหาทาง จิตใจที่พบ บ่อยได้ เช่น ความกังวล อารมณ์ซึมเศร้า สับสน ☐ แจ้งข่าวร้าย และตอบสนองความ รู้สึกของผู้ป่วยและครอบครัวโดย แสดงความเข้าใจใน ความกังวลต่อความตาย ☐ ให้การดูแลภาวะ ความเศร้าจากการ สูญเสียที่เป็นปกติและไม่ปกติ ☐ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความหวังและให้กำลังใจ เพื่อให้ ผู้ป่วย และญาติอยู่ในโลกแห่งความ เป็นจริง ☐ ประเมินระบบครอบครัวและให้ คำแนะนำที่เหมาะสมต่อครอบครัว และผู้ดูแลได้
<p>3. ดูแลผู้ป่วย Palliative ครอบครัวและชุมชนร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ</p> <p>การประเมิน : ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ รายงานการดูแลผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ</p>	ไม่สามารถดูแลผู้ป่วย Palliative ครอบครัว และชุมชนร่วมกับทีม สหสาขาวิชาชีพ โดย <ul style="list-style-type: none"> ☐ ไม่สามารถดูแลภาวะใกล้เสียชีวิตของผู้ป่วย ด้านอาการเจ็บป่วยไม่ สุขสบายที่พบบ่อย ☐ วางแผนการดูแลผู้ป่วย ระยะท้ายแต่ขาดการยึด ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางใน ประเด็นการ 	สามารถดูแลผู้ป่วย Palliative ครอบครัว และชุมชนร่วมกับทีม สหสาขาวิชาชีพ โดย <ul style="list-style-type: none"> ☐ ดูแลภาวะใกล้เสียชีวิตของผู้ป่วยด้าน อาการเจ็บป่วยไม่สุขสบายที่พบบ่อย ☐ ร่วมปรึกษา และวางแผนการดูแล ผู้ป่วยระยะท้าย โดยยึดผู้ป่วยเป็น ศูนย์กลาง ในประเด็น การใช้อุปกรณ์ การช่วยยื้อชีวิตและการทำหนังสือ แสดงเจตนาฯ

<p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย และครอบครัว OPD, IPD, Home visit ☐ นำเสนอ case conference 	<p>ใช้อุปกรณ์ การช่วยชีวิตและการทำหนังสือแสดงเจตนาฯ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการนำความเชื่อด้านสุขภาพและความตายตามวัฒนธรรม ประเพณีของผู้ป่วยและครอบครัวมาประยุกต์ใช้ในการดูแล ☐ ไม่สามารถทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ และขาดการประสานส่งต่อผู้ป่วยไปยังหน่วยงาน ในชุมชนที่มีเกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ นำความเชื่อด้านสุขภาพและความ ตายตามวัฒนธรรมประเพณีของผู้ป่วยและครอบครัวมาประยุกต์ใช้ ในการดูแล ☐ ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว ส่งต่อไปยังหน่วยงานในชุมชนที่มีเกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลได้ อย่างเหมาะสม
--	---	---

แบบประเมิน EPA 2 การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

 Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ ปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ ความเข้าใจต่อการดูแลผู้ป่วย palliative care ในเรื่องดังต่อไปนี้						
• สถานการณ์การดูแลผู้ป่วย palliative care แบบประคับประคองในประเทศไทยได้						
• ความหมายและหลักการของการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง						
• ความเจ็บป่วยของผู้ป่วย Palliative และครอบครัว						
• ปฏิบัติการรับรู้ข่าวร้าย การสูญเสียและแนวทางการดูแล						
• ลักษณะการปวดและกลไกของความปวด ในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคอง						
• หลักการของการบำบัดความปวดทั้งแบบใช้ยาและไม่ใช้ยา						
- ระบุประเภทยาแก้ปวด เกสซีซอลศาสตร์ วิธีการใช้ยา						
- ผลข้างเคียงของยากลุ่ม opioids และการแก้ไขปัญหาพิษจาก opioids ได้						
- วิธีการรักษาความปวดที่ไม่ใช้ยาได้						
2. สามารถประเมินความพร้อมการเข้าสู่ palliative care ได้						
• ร่วมปรึกษากับผู้ป่วยและครอบครัวในการทำหนังสือแสดงเจตนาตาม พรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 12 ได้ (living will)						
• ประเมินความเจ็บป่วยของผู้ป่วย Palliative และครอบครัว						
• ประเมินปฏิบัติการรับรู้ข่าวร้าย การสูญเสีย และแนวทางการดูแล						
3. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วย palliative และครอบครัวที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน						

• ดูแลอาการเจ็บป่วย ความไม่สบายที่พบป่วยใน palliative care และภาวะใกล้เสียชีวิตของผู้ป่วยได้						
- อาการปวด (Pain) ทั้งแบบใช้ยาและไม่ใช้ยา						
- อาการไม่สบายอื่น ๆ (non pain) เช่น อ่อนเพลีย อ่อนกำลัง หายใจติดขัด ท้องผูก คลื่นไส้ อาเจียน ซึมเศร้า เป็นต้น						
• ดูแลเบื้องต้นด้านปัญหาทางจิตใจที่พบป่วยในผู้ป่วย แบบประคับประคอง และครอบครัว เช่น ความกังวล อารมณ์ซึมเศร้า สับสน เป็นต้น						
• สามารถสื่อสารกับผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แจงข่าวร้าย ให้การตอบสนอง อารมณ์ของผู้ป่วยและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม						
• ดูแลภาวะความเศร้าจากการสูญเสียที่เป็นปกติและไม่ปกติ						
3. ดูแลผู้ป่วย Palliative ครอบครัว และ/หรือ ชุมชนร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ						
• ร่วมปรึกษาและวางแผนการดูแลผู้ป่วยในประเด็นต่าง ๆ โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การใช้ อุปกรณ์การช่วยชีวิต การใช้ยาฆ่าเชื้อ การให้สารน้ำและสารอาหาร เป็นต้น						
• นำความเชื่อด้านสุขภาพและเรื่องความตายของผู้ป่วยและครอบครัวมาใช้ในการดูแล รักษาและให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและครอบครัวได้						
• ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัว						
• ส่งต่อไปยังหน่วยงานในชุมชนที่มีเกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลต่อได้อย่างเหมาะสม						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 1

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 2 วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 2

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)

วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 3

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 3 การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจการดูแลผู้ป่วย โรคเรื้อรังที่พบบ่อยทั้งกลุ่ม NCDs และ โรคติดเชื้อ</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture</p>	<p>ขาดความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พบบ่อย ทั้งโรคติดเชื้อและกลุ่ม NCDs</p>	<p>มีความรู้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ สาเหตุและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค ☐ แนวทางการดูแลรักษาและป้องกัน โรคตามหลักฐานทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ ☐ ผลแทรกซ้อน ผลกระทบต่อสุขภาพผู้ป่วย ครอบครัวและสังคม ☐ ระบบบริการสุขภาพที่สนับสนุนการดูแลรักษาและป้องกันโรคเรื้อรัง
<p>2. สามารถดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มี ปัญหาไม่ซับซ้อนได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน</p> <p>การประเมิน : ☐ รายงานการดูแลผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD, Home visit ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้าน แต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการดูแลตามหลักการให้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของการรักษาและอย่างเป็นองค์รวม ☐ ขาดการป้องกันค้นหาติดตามและเฝ้าระวังภาวะหรือโรคแทรกซ้อนที่สัมพันธ์กับโรคเรื้อรังของผู้ป่วยได้ 	<p>สามารถดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ดูแลตามหลักการให้ผู้ป่วยเป็น ศูนย์กลางของการรักษาและอย่างเป็นองค์รวม ☐ ทำการป้องกันค้นหาติดตามและ เฝ้าระวังภาวะหรือโรคแทรกซ้อนที่ สัมพันธ์กับโรคเรื้อรังของผู้ป่วยได้
<p>3. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ร่วมกับครอบครัวและทีมสหสาขาวิชาชีพได้</p> <p>การประเมิน : ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ☐ รายงานแผนการดูแลผู้ป่วย</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ ซับซ้อนแต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการดูแลร่วมกับ ครอบครัวของผู้ป่วย ☐ ขาดการทำงานร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพได้ ☐ ทำการปรึกษาส่งต่อผู้ป่วย กับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยขาดการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจของผู้ป่วยกับครอบครัว 	<p>สามารถร่วมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ซับซ้อน ร่วมกับครอบครัวและ ทีมสหสาขาวิชาชีพ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ดูแลปัญหาโรคเรื้อรังร่วมกับครอบครัวของผู้ป่วยได้ ☐ วางแผนการดูแลและดำเนิน การดูแลร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน ☐ ทำการปรึกษา ส่งต่อผู้ป่วยแก่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยให้ผู้ป่วยกับครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

<p>4. สามารถจัดบริการดูแลผู้ป่วย โรคเรื้อรังและครอบครัวร่วมกับ หน่วยงานในชุมชนได้</p>	<p>จัดบริการดูแลผู้ป่วย โรคเรื้อรังและครอบครัวร่วมกับ หน่วยงานในชุมชนแต่</p>	<p>สามารถจัดบริการดูแลผู้ป่วย โรคเรื้อรังและครอบครัวร่วมกับ หน่วยงานในชุมชน โดย</p>
<p>การประเมิน :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ รายงานผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการประสานกับ หน่วยงานที่มี บทบาท เกี่ยวข้องในชุมชน ☐ ไม่สามารถจัดการระบบข้อมูล สุขภาพ ของผู้ป่วยเพื่อการดูแล ต่อ เรื่องในสถานบริการของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ทำการประสานกับหน่วยงานที่มี บทบาท เกี่ยวข้องในชุมชน ☐ จัดการระบบข้อมูลสุขภาพของ ผู้ป่วย เพื่อการดูแลต่อเนื่องในสถานบริการของ ตนเองได้
<p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้าง เสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย 		

แบบประเมิน EPA 3 การดูแลผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ ปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ความเข้าใจการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พบบ่อยทั้งกลุ่ม NCDs และโรคติดเชื้อ						
• ทราบสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรค						
• แนวทางการดูแลรักษาและป้องกันโรคตามหลักฐานทางการแพทย์ที่น่าเชื่อถือ						
• ทราบผลแทรกซ้อนและผลกระทบที่เกิดต่อสุขภาพผู้ป่วย ครอบครัว และสังคมในการเป็นโรคเรื้อรัง						
• ระบบบริการสุขภาพที่สนับสนุนการดูแลรักษาและป้องกันโรคเรื้อรัง						
2. สามารถดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน						
• ให้การดูแลตามหลักการให้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของการรักษาและอย่างเป็นองค์รวม (1. ดูแลโรคและความเจ็บป่วย 2. อย่างต่อเนื่องโดยคำนึงถึงบริบทชีวิตและครอบครัว 3. ให้ผู้ป่วยร่วมวางแผนการรักษา 4. รักษาสัมพันธ์ที่ดีภาพระหว่างแพทย์และผู้ป่วย 5. สร้างเสริมสุขภาพ 6. คำนึงถึงข้อจำกัดในการรักษาพยาบาลทั้งด้านผู้ป่วยและ หน่วยบริการ ทั้งด้านทรัพยากร การเงิน เวลาและหาทางแก้ไข)						
• ทำการป้องกันค้นหา ติดตาม และเฝ้าระวังภาวะหรือโรคแทรกซ้อนที่สัมพันธ์กับโรคเรื้อรังของผู้ป่วยได้						
3. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังร่วมกับครอบครัวและทีมสหสาขาวิชาชีพได้						

• ดูแลปัญหาโรค เรื้อรังร่วมกับครอบครัวของผู้ป่วยได้						
• วางแผนการดูแลและดำเนินการดูแลร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้ทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หรือในชุมชน						
• ทำการปรึกษาส่งต่อผู้ป่วยแก่แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโดยให้ผู้ป่วยกับครอบครัวมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ						
4. สามารถจัดบริการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัวร่วมกับหน่วยงานในชุมชนได้						
• ทำการประสานกับหน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในชุมชนได้						
• จัดการระบบข้อมูลสุขภาพของผู้ป่วยเพื่อการดูแลต่อเรื่องในสถานบริการของตนเองได้						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 1

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 2 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 2

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)

วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 3

ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture</p>	<p>ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค</p>	<p>มีความรู้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ลักษณะเฉพาะ ของบุคคล ครอบครัว สังคม ความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น ☐ ระบุประโยชน์และความเสี่ยงในการรับวัคซีนและภูมิคุ้มกัน หรือการป้องกันโรคแบบอื่น ๆ ที่พบในเวชปฏิบัติ ☐ หลักการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (adult learning) ☐ รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล (learning style)
<p>2. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคลได้</p> <p>การประเมิน : ☐ รายงานการดูแลผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD, Home visit, ในชุมชน ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>ให้การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคลได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพ โดยคำนึงถึงหลักเหตุผลทางวิชาการและความคุ้มค่าที่เหมาะสม ☐ ขาดการให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับบุคคล 	<p>สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคล โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพ โดยคำนึงถึงหลักเหตุผลทางวิชาการและความคุ้มค่า ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> ○ โปรแกรมการตรวจคัดกรองสุขภาพที่เหมาะสมกับเพศวัย และความเสี่ยง ของแต่ละบุคคล ○ การประเมินความเสี่ยงต่อโรค (risk factor) เป็นรายบุคคล ○ การแปลผลการตรวจคัดกรองโรคที่พบบ่อย ☐ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับบุคคลได้
<p>3. สามารถทำการสอนเพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการจัดการตนเองได้</p> <p>การประเมิน : ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ☐ รายงานแผนการดูแลผู้ป่วย</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit</p>	<p>สามารถทำการสอนเพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการจัดการตนเองได้ แต่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ขาดการประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อสุขภาพของผู้ป่วย ☐ ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ป่วย โดยประกอบกับกิจวัตร ความรู้ ความเชื่อทางสุขภาพ ระดับความเข้าใจ ภูมิหลัง อิทธิพลของครอบครัว และวัฒนธรรมของผู้ป่วย 	<p>สามารถทำการสอนเพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการจัดการตนเองได้ โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อสุขภาพของผู้ป่วย ☐ วิเคราะห์ความต้องการของผู้ป่วย โดยประกอบกับกิจวัตร ความรู้ ความเชื่อทางสุขภาพ ระดับความเข้าใจ ภูมิหลัง อิทธิพลของครอบครัว และวัฒนธรรมของผู้ป่วย ☐ ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้หรือจัดทำสื่อที่เหมาะสม

☐ นำเสนอ case conference ด้านการ สร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย	☐ ออกแบบรูปแบบการเรียนรู้หรือ จัดทำสื่อที่ไม่เหมาะสม	☐ ให้คำแนะนำ หรือเสริมสร้างแรงจูงใจ หรือ ทำการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ใน การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพสำหรับปัญหาที่ พบในเวชปฏิบัติ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของ ผู้ป่วย ☐ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (feedback) ประเมิน ผลลัพธ์การเรียนรู้ และ/หรือ ผลลัพธ์ทาง สุขภาพของผู้ป่วยจากการเรียนรู้ที่ให้
4. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรคโดยความเชื่อมโยงกับการรักษา โรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับ ครอบครัวได้	สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยความเชื่อมโยงกับการรักษาโรค และการฟื้นฟูสุขภาพในระดับ ครอบครัวแต่	สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยความ เชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟู สุขภาพในระดับครอบครัวโดย
การประเมิน : ☐ รายงานผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับ ทีมสหสาขาวิชาชีพ	☐ ขาดการประเมินความรู้ความเข้าใจ พื้นฐานต่อสุขภาพของครอบครัว ☐ ขาดการตรวจคัดกรองโรคและ ความเสี่ยงทางสุขภาพในระดับ ครอบครัว	☐ ประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อ สุขภาพของครอบครัว ☐ ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทาง สุขภาพในระดับครอบครัว ☐ ให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับครอบครัว โดยให้
กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit, ปฏิบัติงานในชุมชน ☐ นำเสนอ case conference ด้านการ สร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย	☐ ไม่สามารถให้คำปรึกษาเพื่อ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อ สุขภาพในระดับครอบครัว	คำแนะนำ /เสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรม หรือทำการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวได้

แบบประเมิน EPA 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน

(Health promotion and disease prevention for individual, family and community)

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ ปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค โดยคำนึงถึง						
• ลักษณะเฉพาะ ของบุคคล ครอบครัว สังคม ความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น						
• ระบุประโยชน์และความเสี่ยงในการรับวัคซีนและภูมิคุ้มกันหรือการป้องกันโรคแบบอื่นๆ						
• หลักการสอนและจิตวิทยาการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (adult learning)						
• รูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล (learning style)						
2. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคลได้						
• ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพ โดยคำนึงถึงหลักเหตุผลทางวิชาการและความคุ้มค่า ได้แก่						
○ โปรแกรมการตรวจคัดกรองสุขภาพที่เหมาะสมกับเพศวัย และความเสี่ยงของแต่ละบุคคล						
○ การประเมินความเสี่ยงต่อโรค (risk factor) เป็นรายบุคคล						
○ การแปลผลการตรวจคัดกรองโรคที่พบบ่อย						
• ให้คำแนะนำในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพในปัญหาที่พบได้ในเวชปฏิบัติ						
• ให้คำปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพในระดับบุคคล						
3. สามารถทำการสอนเพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการจัดการตนเองได้ โดย						
• ประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อสุขภาพของผู้ป่วย						

<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ความต้องการของผู้ป่วย โดยประกอบกับกิจวัตร ความรู้ ความเชื่อทางสุขภาพ ระดับความเข้าใจ ภูมิหลัง อธิปไตยของครอบครัว และวัฒนธรรมของผู้ป่วย 						
<ul style="list-style-type: none"> ออกแบบรูปแบบ/กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของผู้ป่วย 						
<ul style="list-style-type: none"> จัดทำสื่อการสอน หรือตัวกลางในการช่วยการเรียนรู้ของผู้ป่วย/ผู้เรียน 						
<ul style="list-style-type: none"> ให้คำแนะนำ/เสริมสร้างแรงจูงใจ/หรือทำการสอนที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพสำหรับปัญหาที่พบในเวชปฏิบัติ ให้ feedback และให้คำตอบที่เป็นประโยชน์แก่การดูแลสุขภาพ โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยได้ 						
<ul style="list-style-type: none"> ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และ/หรือ ผลลัพธ์ทางสุขภาพของผู้ป่วยจากการเรียนรู้ที่ให้ 						
4. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยความเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับครอบครัวได้						
<ul style="list-style-type: none"> ประเมินความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่อสุขภาพของครอบครัว 						
<ul style="list-style-type: none"> ทำการตรวจคัดกรองโรคและความเสี่ยงทางสุขภาพในระดับครอบครัว 						
5.สามารถทำการสอนเรื่องการดูแลสุขภาพในระดับครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ โดย						
<ul style="list-style-type: none"> วางแผนและประเมินโครงสร้างการสอนที่เหมาะสมกับครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ 						
<ul style="list-style-type: none"> ทำการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ 						
<ul style="list-style-type: none"> ให้ feedback เพื่อช่วยให้ครอบครัวและ/หรือชุมชนได้สามารถพัฒนาการดูแลสุขภาพของตนเอง 						
<ul style="list-style-type: none"> ให้คำแนะนำและการเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพครอบครัวและ/หรือชุมชนได้ 						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 1

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 2 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 2

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)

วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 3

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 5 การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ
(Comprehensive ambulatory Care)

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลที่ครอบคลุม</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture</p>	<p>ขาดความรู้ ความเข้าใจในการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในแผนกผู้ป่วยนอก</p>	<p>มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลที่ครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้</p> <p>☐ ธรรมชาติขอความเจ็บป่วยในบริบทปฐมภูมิ</p> <p>☐ ความหลากหลายขอวิธิตดูแลความเจ็บป่วยในบริการปฐมภูมิ</p> <p>☐ หลักการของการเกิดโรคร่วม (co-morbidity)</p>
<p>2. สามารถทำการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคโดยเชื่อมโยงกับการรักษาโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคลได้</p> <p>การประเมิน : ☐ รายงานการดูแลผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD, Home visit, ในชุมชน ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>ให้การดูแลปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่ไม่ซับซ้อนในผู้ป่วย แต่</p> <p>☐ ขาดการระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ต่อรอง ยอมรับ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา</p> <p>☐ ขาดการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก</p>	<p>สามารถให้การดูแลและจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ โดย</p> <p>☐ ดูแลความเจ็บป่วยของบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายโดยคำนึงถึงการแพทย์เชิงประจักษ์และความคุ้มค่าคุ้มทุน</p> <p>☐ ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ต่อรอง ยอมรับ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา</p> <p>☐ ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก</p>
<p>3. ให้การดูแล และจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ</p> <p>การประเมิน : ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ☐ รายงานแผนการดูแลผู้ป่วย</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>สามารถให้การดูแลและจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ แต่</p> <p>☐ ขาดการใช้เวชระเบียนและข้อมูลทางการแพทย์เพื่อการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ</p> <p>☐ ขาดการปรึกษาและส่งต่อ และประสานการดูแลกับทีมสหสาขาวิชาชีพอย่างเหมาะสม</p>	<p>ให้การดูแล และจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ โดย</p> <p>☐ ใช้เวชระเบียนและข้อมูลทางการแพทย์เพื่อการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ</p> <p>☐ สามารถปรึกษาและส่งต่อ และประสานการดูแลกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม</p>
<p>4. จัดการและประสานงานเรื่องการดูแลผู้ป่วยในระบบบริการปฐมภูมิได้</p> <p>การประเมิน : ☐ รายงานผู้ป่วย ☐ การสังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ฝึกปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วย OPD Home visit, ปฏิบัติงานในชุมชน ☐ นำเสนอ case conference ด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้ป่วย</p>	<p>จัดการและประสานงานเรื่องการดูแลผู้ป่วยในระบบบริการปฐมภูมิได้ แต่</p> <p>☐ ยังขาดภาวะผู้นำในการดูแลผู้ป่วยทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ</p> <p>☐ ขาดการสรุปภาพรวมของปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อวางแผนจัดการปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว</p>	<p>จัดการและประสานงานเรื่องการดูแลผู้ป่วยในระบบบริการปฐมภูมิได้ โดย</p> <p>☐ เป็นผู้นำในการดูแลผู้ป่วย ทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ</p> <p>☐ สามารถสรุปภาพรวมของปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อวางแผนจัดการปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้</p>

(Comprehensive ambulatory Care)

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกรอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกรอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ ปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในแผนกผู้ป่วยนอกโดย คำนึงถึง • ธรรมชาติขอความเจ็บป่วยในบริบทปฐมภูมิ • ความหลากหลายขอวิธีดูแลความเจ็บป่วยในบริการปฐมภูมิ • หลักการของการเกิดโรคร่วม (co-morbidity)						
2. ให้การดูแลปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังที่ไม่ซับซ้อน โดย • ดูแลความเจ็บป่วยของบุคคลด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละรายโดยคำนึงถึงการแพทย์เชิงประจักษ์และความคุ้มค่าคุ้มทุน • ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา ต่อรอง ยอมรับ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา • ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก						
3. ให้การดูแล และจัดการปัญหาความผิดปกติทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรังอย่างเป็นระบบ • ใช้เวชระเบียนและข้อมูลทางการแพทย์เพื่อการดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ • สามารถปรึกษาและส่งต่อ และประสานการดูแลกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม						

4. จัดการและประสานงานเรื่องการดูแลผู้ป่วยในระบบบริการปฐมภูมิได้						
• เป็นผู้ดำเนินการดูแลผู้ป่วย ทั้งการรักษาส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ						
• สามารถสรุปภาพรวมของปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในหน่วยบริการปฐมภูมิเพื่อวางแผนจัดการปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 1

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 2 วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 2

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)

วันที่_____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ดังเอกสารแนบปี 3

ลงชื่อผู้รับการประเมิน_____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา_____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาทางด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่</p> <p>การประเมิน:</p> <p>☐ ข้อสอบวัดความรู้</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>☐ Lecture</p> <p>☐ อภิปรายในกลุ่ม</p>	<p>ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่</p>	<p>มีความรู้ดังนี้</p> <p>☐ การหาความต้องการด้านสุขภาพ ของชุมชน โดยใช้ข้อมูลลักษณะ ประชากรและระบาดวิทยา</p> <p>☐ ผลกระทบของความยากจน เชื้อชาติและการระบาดของโรค ท้องถิ่นต่อสุขภาพของคนในชุมชน</p> <p>☐ ระบบบริการสุขภาพของประเทศ และข้อจำกัด</p>
<p>2. สามารถวิเคราะห์ระบบการดูแล สุขภาพที่จำเพาะในชุมชนของตนเอง เพื่อวางแผนการทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน</p> <p>การประเมิน :</p> <p>☐ แผนโครงการพัฒนา/โครงการชุมชน</p> <p>☐ รายงานโครงการชุมชน</p> <p>☐ รายงานโครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> <p>☐ ลงพื้นที่ชุมชนและอภิปราย แผนร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุม</p>	<p>วิเคราะห์โครงการของตนเองแต่ขาดการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับระบบการดูแลสุขภาพที่จำเพาะในชุมชน</p>	<p>สามารถวิเคราะห์โครงการของตนเอง โดยระบุทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่</p> <p>☐ ระบบและช่องทางในการรับบริการ และให้บริการสุขภาพ ทั้งในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยและแพทย์ เช่น ขั้นตอนการส่งต่อ การร่วมจ่าย การ ลาหยุดงาน และประเด็นทางกฎหมาย</p> <p>☐ ความสอดคล้องของความต้องการ ด้านสุขภาพของตัวบุคคลและของ ชุมชน</p> <p>☐ เข้าใจบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ ครอบครัวยต่อการเป็นคณะกรรมการ สุขภาพระดับพื้นที่ และบทบาทของ บุคลากรสาขาอื่นที่มีผลต่อนโยบายสุขภาพของท้องถิ่น</p>
<p>3. สามารถวางแผนและจัดกิจกรรม สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ให้แก่ชุมชนโดยคำนึงถึงบริบทของ ชุมชนเป็นหลัก</p> <p>การประเมิน:</p> <p>☐ การสังเกตการณ์ทำงานในพื้นที่ ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ</p> <p>☐ รายงานโครงการชุมชน</p> <p>☐ รายงานโครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ :</p> <p>☐ ลงพื้นที่ชุมชนและจัดทำโครงการ</p> <p>☐ นำเสนอโครงการชุมชน/โครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ</p>	<p>วางแผนและจัดกิจกรรม สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ให้แก่ ชุมชน โดยขาดการคำนึงถึงบริบทของชุมชนเป็นหลัก</p>	<p>สามารถวางแผนโครงการและจัดกิจกรรม ได้โดยคำนึงทั้ง 2 ประเด็น</p> <p>☐ บริหารจัดการระบบการสร้างเสริม สุขภาพและป้องกันโรคให้แก่คนใน ชุมชนโดยประสานความร่วมมือกับ ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ โดยคำนึง ถึงบริบทสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อของ คนชุมชน</p> <p>☐ แผนที่จะทำให้การทำโครงการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชนและป้องกันโรคให้มีความยั่งยืนในชุมชน</p>

แบบประเมิน EPA 6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพ

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้ ปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องระบบสุขภาพในพื้นที่ปฏิบัติงาน และ ลักษณะของชุมชนบริบท ของชุมชนโดยทั่วไป ในเรื่องดังต่อไปนี้						
• ระบบบริการสุขภาพของประเทศ ระบบสุขภาพระดับอำเภอ และโครงสร้างและความเชื่อมโยงของระบบบริการสุขภาพในพื้นที่						
• ลักษณะชุมชน โครงสร้างองค์กรชุมชน บริบท ทุนและศักยภาพของชุมชน การทำงานร่วมกับชุมชน ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม						
• บริบทสังคมและความต้องการด้านสุขภาพของชุมชนโดยใช้ข้อมูลลักษณะประชากร ระบาดวิทยาและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง						
• ปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อสุขภาพและโรคระบาดประจำถิ่นของคนในชุมชน						
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิ รวมทั้งการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการได้						
• หลักการภาวะผู้นำ (leadership) การเป็นผู้นำที่ดี ทักษะคิดของการเป็นผู้นำ						
• ความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพ (Quality improvement)						
• มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารสนเทศ (Information and technology) ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบริการเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการ						

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบสุขภาพการจัดการระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิและ เสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ได้รับมอบหมาย						
<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์และเปรียบเทียบระบบสุขภาพของไทยกับต่างประเทศ 						
<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์การจัดการระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิในพื้นที่ 						
<ul style="list-style-type: none"> • นำความรู้และทักษะของการเป็นผู้นำไปสนับสนุนการพัฒนาและให้ข้อเสนอแนะระบบบริการ ในหน่วยบริการปฐมภูมิที่ได้รับมอบหมายได้ 						
<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์แนวทางพัฒนาคุณภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิ 						
<ul style="list-style-type: none"> • ประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนพัฒนาระบบงานในหน่วยบริการ 						
4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบหลักประกันสุขภาพแบบต่าง ระบบการจ่ายค่าบริการ ด้านสุขภาพและค่าตอบแทนบุคลากร						
<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของระบบหลักประกันสุขภาพแบบต่าง ๆ (health security system) 						
<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของระบบการจ่ายค่าบริการด้านสุขภาพในแบบต่าง ๆ 						
5. สามารถดำเนินกิจกรรมโดยประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาระบบ บริการปฐมภูมิ หรือ ทำโครงการพัฒนางานด้านสุขภาพเพื่อตอบสนองต่อชุมชน						
<ul style="list-style-type: none"> • วางแผนโดยกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ หรือโครงการพัฒนางาน ด้านสุขภาพในชุมชนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้แทนภาคประชาชน 						
<ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ 						
<ul style="list-style-type: none"> • มีการบริหารจัดการและสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เสริมพลังคนในชุมชนอย่าง ต่อเนื่อง (empowerment) และสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกกิจกรรมที่ดำเนินการ (community participation) และ/หรือ เสนอนโยบายสุขภาพปฐมภูมิโดยสังเคราะห์จาก หลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Policy talk) 						
6. สามารถประเมินและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของโครงการพัฒนางานด้านสุขภาพในชุมชน						
<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินผลและวิเคราะห์ผลลัพธ์โครงการเพื่อการปรับปรุงแก้ไขด้านที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย หรือพัฒนาด้านที่ผลลัพธ์ดีแล้วให้ดียิ่งขึ้น โดยสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและชุมชนใน ทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน 						

• วิเคราะห์การเป็นผู้นำของตนเองในการจัดการระบบ เช่น การเยี่ยมบ้าน การดูแลโรคเรื้อรัง การดูแลผู้ป่วยสูงอายุ การจัดการข้อมูล เป็นต้น						
• วิเคราะห์กระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) และถอดบทเรียนการดำเนินงาน ระบุให้เห็นถึงปัจจัยความสำเร็จ ข้อบกพร่องที่พบเจอ และโอกาสพัฒนา						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 1
 ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 2 วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 2
 ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)
 วันที่ _____ ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA ในครั้งนี้และได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้ ตั้งเอกสารแนบปี 3
 ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____ ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

เกณฑ์การประเมิน EPA 7 การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว

รายละเอียดความสามารถในแต่ละระดับ	ประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้	
	ไม่ผ่าน	ผ่าน
<p>1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวและ สุขภาพปฐมภูมิ</p> <p>การประเมิน : ข้อสอบวัดความรู้ (K1)</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : Lecture , conference วิชาการ</p>	☐ ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการทำงาน วิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวและสุขภาพปฐมภูมิ	<p>มีความรู้ดังนี้</p> ☐ Research question and searching ☐ Study design ☐ Proposal development, tools development and data collection and ethics ☐ Basic statistics for data analysis ☐ Manuscript writing ☐ Publication
<p>2. เขียนโครงร่างวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวและสุขภาพปฐมภูมิได้</p> <p>การประเมิน : ☐ โครงร่างวิจัยที่ได้รับอนุมัติ จริยธรรมงานวิจัย (S1) ☐ การพบอาจารย์ที่ปรึกษา (S1A1)</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้: การอภิปรายงานกับที่ปรึกษาวิจัย</p>	☐ โครงการไม่สมบูรณ์ มีองค์ประกอบของแผนการทำวิจัยไม่ครบถ้วน ☐ โครงการไม่ผ่านจริยธรรมทางวิจัย	☐ โครงการสมบูรณ์ มีองค์ประกอบ ของแผนการทำวิจัยครบถ้วน ☐ โครงการผ่านจริยธรรมทางวิจัย
<p>3. สามารถร่วมดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังร่วมกับครอบครัวและทีมสหสาขาวิชาชีพได้</p> <p>การประเมิน : ☐ การพบอาจารย์ที่ปรึกษา (S1A1) ☐ แสดงฐานข้อมูล การวิเคราะห์สถิติ ☐ ร่างรายงานวิจัยที่มี ตารางแสดง ผลวิจัย และการอภิปรายผล</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ ดำเนินงานและปฏิบัติงาน ☐ นำเสนองานวิจัยใน conference</p>	☐ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยขบวนการที่ไม่น่าเชื่อถือ ☐ ไม่สามารถวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงพรรณนาหรือ วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์อย่างง่ายได้ (ให้ยึดตามวิจัยที่ทำการศึกษา) ☐ แปลผลข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์ทางสถิติผิด หรือไม่สอดคล้องกับงานวิจัยตาม วัตถุประสงค์ได้ ☐ อภิปรายผลการศึกษา ไม่สอดคล้องกับการทำวิจัยหรือไม่วิเคราะห์ ร่วมกับวารสารที่ทบทวนมา ☐ ไม่มีสรุปแผนการนำ ข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ศึกษาได้	☐ ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยขบวนการที่น่าเชื่อถือ (วิธีการเก็บ การลงข้อมูล การยึดหลักจริยธรรมงานวิจัย) ☐ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาหรือ วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์อย่าง ง่ายได้ ☐ แปลผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ☐ อภิปรายผลการศึกษาคือสอดคล้อง กับการทำวิจัย โดยวิเคราะห์ร่วมกับ วารสารที่ทบทวนมา ☐ สรุปการศึกษาและแผนการนำข้อมูล ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ศึกษาได้
<p>4. สรุปงานวิจัยในรูปแบบการเผยแพร่ทางวิชาการได้ (ตีพิมพ์)</p> <p>การประเมิน : Manuscript + หลักฐานการส่งงานตีพิมพ์</p> <p>กิจกรรมการเรียนรู้ : ☐ อภิปรายร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา ☐ การศึกษาแนวทางเพื่อการตีพิมพ์</p>	☐ ไม่สามารถดำเนินการ เขียนสรุปรายงาน วิจัยเพื่อตีพิมพ์ได้ (Manuscript) ☐ ขาดการมีประสบการณ์ ในขบวนการเผยแพร่ งานวิจัยโดยการส่งตีพิมพ์ได้	☐ เขียนสรุปรายงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ได้ (Manuscript) ☐ มีประสบการณ์ในกระบวนการเผยแพร่ งานวิจัย โดยการส่งตีพิมพ์ในวารสาร ที่มี peer review ได้ (ทั้งนี้จะไม่นำผลการรับตีพิมพ์มาใช้ในการประเมิน)

แบบประเมิน EPA 7 การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว

ผู้รับการเข้าประเมิน _____ สถาบันฝึกอบรม _____ ปีเข้ารับการศึกษ _____ อาจารย์ที่ปรึกษา _____

ขอให้ระบุรูปแบบการประเมินที่ได้ใช้ไปใน EPA นี้ ตลอดการฝึกอบรม

Exam   Direct observe   Case report   Multisource feedback   อื่นๆ(ระบุ) _____

ตารางส่วนที่ 1 ตารางการประเมินความเชื่อมั่น

รายละเอียดความสามารถที่ต้องทำได้ในแต่ละระดับ	ผลการประเมินความเชื่อมั่น/เชื่อถือไว้ใจได้เมื่อปลายปีการศึกษา					
	ปี 1 / ระดับ 3		ปี 2 / ระดับ 4		ปี 3 / ระดับ 5	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว ในเรื่อง						
• Research question and searching						
• Study design						
• Proposal development, tools development and data collection and ethics						
• Basic statistics for data analysis						
• Manuscript writing						
• Publication						
2. เขียนโครงร่างวิจัยด้าน เวชศาสตร์ครอบครัวได้ โดย						
• เขียนที่มาความสำคัญโดยค้นคว้าวรรณกรรมในแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม เช่น PubMed, Scopus, Web of Science เป็นต้น						
• สามารถระบุคำถามวิจัย และกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยที่สอดคล้องกัน						
• เลือก Study design ที่สอดคล้องกับคำถามวิจัย						
• สร้างแบบสอบถาม, เลือกรูปแบบการเก็บข้อมูล หรือใช้แบบสอบถามมาตรฐาน						
• วางแผนในการเก็บข้อมูลวิจัยในระยะเวลาที่เหมาะสม						
• ดำเนินการขอจริยธรรมทางวิจัยจนสามารถผ่านการอนุมัติได้						
3. สามารถทำวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัวที่ไม่ซับซ้อนได้						

• ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ (วิธีการเก็บ การลงข้อมูล การยึดหลักจริยธรรมงานวิจัย)						
• วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาหรือวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์อย่างง่ายได้						
• แปลผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ						
• อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้สอดคล้องกับการทำวิจัยโดยวิเคราะห์ร่วมกับวารสารที่ทบทวน						
• สรุปการศึกษาและแผนการนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ศึกษาได้						
4.สรุปงานวิจัยในรูปแบบของนิพนธ์ต้นฉบับเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการได้ (ตีพิมพ์)						
• เขียนสรุปรายงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ได้ (Manuscript)						
• มีประสบการณ์ในกระบวนการเผยแพร่รายงานวิจัยโดยการส่งตีพิมพ์ (Submit) ในวารสารที่มี peer review						

ส่วนที่ 2 สรุปการประเมินปลายชั้นปี

ปีที่ 1 วันที่ _____	ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA	ในครั้งนี้ได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้	ดังเอกสารแนบปี 1
	ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____	ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____	
ปีที่ 2 วันที่ _____	ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA	ในครั้งนี้ได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้	ดังเอกสารแนบปี 2
	ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____	ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____	
ปีที่ 3 (ขอให้ประเมิน ช่วง 6-8 เดือนก่อนหมดปีการศึกษา)			
วันที่ _____	ข้าพเจ้ารับทราบผลการประเมิน EPA	ในครั้งนี้ได้ส่งแผนในการพัฒนา EPA ด้านนี้	ดังเอกสารแนบปี 3
	ลงชื่อผู้รับการประเมิน _____	ลงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____	

*กรณีแบบฟอร์มการประเมินเป็นรูปแบบ electronic สถาบันควรมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาต่อเนื่องจนครบสามปี หรือตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรม

แผนการพัฒนา EPA ที่ยังไม่ผ่านตามขั้นตอนขีดความสามารถ (เก็บไว้ใน portfolio)

ชื่อ _____ ชั้นปีที่ _____

EPA ที่	ครั้งที่.....
ประเด็นที่ต้องพัฒนา	1. 2. 3.
แผนการพัฒนา (ระบุ)	
1. ทำอย่างไร	
2. วัดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร	
3. ทำบ่อยแค่ไหน นานเท่าไร	

แบบฟอร์มสรุปผลการประเมิน EPA 1-7 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการขอสอบวุฒิบัตร

ผู้เรียน _____

สถาบันฝึกอบรม _____

รายละเอียดกิจกรรมที่เชื่อมั่นได้ (EPA 1-7)	ผลการประเมินระดับความเชื่อมั่นผ่าน		
	ระดับที่ 3	ระดับที่ 4	ระดับที่ 5
1. การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patient and family)			
2. การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)			
3. การดูแลผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)			
4. การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน (Health promotion and disease prevention for individual, family and community)			
5. การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)			
6. การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบ สุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)			
7. การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (Research in Family Medicine)			

- ผ่านการประเมิน (ต้องผ่านตามระดับขั้นขีดความสามารถขั้นต่ำที่กำหนดทุกข้อ/ตามช่องสี่ที่ป)
- ไม่ผ่านการประเมิน

ขอรับรองผลการประเมิน

_____ (หัวหน้าแผนกฝึกอบรม)

_____ (หัวหน้าสถาบัน)

ภาคผนวก 6

ชุดการเรียนรู้สำหรับแพทย์ประจำบ้านเวชศาสตร์ครอบครัว

(Family Medicine Modular Learning)

ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2563

ราชวิทยาลัยฯ กำหนดชุดการเรียนรู้ (modular learning) ทั้งหมด 7 ชุดการเรียนรู้หลัก รวม 36 ชุดการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นปีต่างๆ ตามชุดการเรียนรู้ 36 ชุด

EPA →	Modules							total
	1	2	3	4	5	6	7	
ปี 1	1 ILO1	1 ILO2	1 ILO3	2 ILO4 ILO6	1 ILO5			6
	1 WS07	1 WS08	1 WS09	2 WS10 WS12	1 WS11		2 WS27 WS28	8
ปี 2	1 WS13	1 WS14	1 WS15	2 WS16 WS18	1 WS17			6
	1 WS19	1 WS20	1 WS21	2 WS22 WS24	1 WS23	2 WS25 WS26	1 WS29	9
ปี 3	1 WS31	1 WS32	1 WS33	2 WS34 WS36	1 WS35		1 WS30	7
รวม	5	5	5	10	5	2	4	36

แผนการสอน 7 ชุดการเรียนรู้หลัก

- ชุดการเรียนรู้ที่ 1 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน
Home care for patient and family
- ชุดการเรียนรู้ที่ 2 การดูแลแบบประคับประคอง
Palliative care
- ชุดการเรียนรู้ที่ 3 การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
Care for patients with chronic diseases
- ชุดการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน
Health promotion and disease prevention for individual, family and community
- ชุดการเรียนรู้ที่ 5 การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ
Comprehensive ambulatory Care
- ชุดการเรียนรู้ที่ 6 การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
System and community based practice
- ชุดการเรียนรู้ที่ 7 การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว
Research in family medicine

สารบัญชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 1

การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patient and family)

IL01 หลักการเยี่ยมบ้าน (Principle of Home care)

WS07 เครื่องมือที่ใช้ในการเยี่ยมบ้าน (INHOMESSS and tools for Home care)

WS13 การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้าน (Working with multidisciplinary team for home care)

WS19 การเยี่ยมบ้านในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Home care in specific population)

WS31 การจัดการเยี่ยมบ้านในชุมชน (Setting home care in community)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 2

การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)

IL02 หลักการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Principle of palliative care)

WS08 การประเมินผู้ป่วยประคับประคอง (Assessment in palliative care)

WS14 การดูแลอาการในผู้ป่วยประคับประคอง (Symptom management in palliative care)

WS20 การดูแลในชั่วโมงสุดท้าย และดูแลความโศกเศร้า (Last hour, grief and bereavement)

WS32 การดูแลผู้ป่วยประคับประคองร่วมกับทีมสหวิชาชีพ (Working with multidisciplinary team in palliative care)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 3

การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)

IL03 ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย (Doctor-patient relationship)

WS09 โรคเรื้อรังที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ (Common chronic diseases in primary care)

WS15 การดูแลแบบต่อเนื่อง (Continuous and long term care)

WS21 เวชปฏิบัติเชิงประจักษ์/แนวทางการดูแลทางคลินิก (Evidence based practice / Clinical practice guideline)

WS33 การดูแลผู้ดูแลผู้ป่วย (Care for caregivers)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 4

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน

(Health promotion and disease prevention for individual, family and community)

IL04 หลักการสร้างเสริมและป้องกันสุขภาพ (Principle of health promotion and disease prevention)

IL06 หลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ (Principle and theory of health education)

WS10 การตรวจสุขภาพตามช่วงวัย (Periodic health examination)

WS12 ทักษะการสื่อสาร (Communication skills)

WS16 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ (Behavioral change)

- WS18 ทักษะการสอนและการโค้ช (Teaching and coaching skills)
- WS22 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Health promotion and disease prevention in specific populations)
- WS24 สื่อและการสื่อสารด้านสุขภาพ (Media and health communication)
- WS34 ระบาดวิทยาในงานบริการสุขภาพปฐมภูมิ (Epidemiology and disease surveillance in primary care)
- WS36 การให้ความรู้แบบกลุ่ม (Group education)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 5

การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ (Comprehensive ambulatory Care)

- IL05 วงจรชีวิตบุคคลและครอบครัว (Individual and family life cycles)
- WS11 หลักการการดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติ (Principles of comprehensive care)
- WS17 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในกลุ่มประชากรวัยเด็ก และวัยรุ่น (Comprehensive care for children and adolescents)
- WS23 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในคู่ครอง และสุขภาพทางเพศ (Comprehensive care for adults: couple and sexual health)
- WS35 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติผู้สูงอายุ (Comprehensive care for elderly)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 6

การพัฒนางานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่ (System and community based practice)

- WS25 การวินิจฉัยชุมชนและการออกแบบโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Community diagnosis and development of community project)
- WS26 การดำเนินงานโครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ และ/หรือ ประเมินโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Implementation and evaluation of QI project, System innovation project and/or community project)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 7

การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว (Research in family medicine)

- WS 27 คำถามวิจัยและการสืบค้น (Research question and searching)
- WS 28 การออกแบบวิจัย (Study design)
- WS 29 การรวบรวมข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือ และการเขียนโครงร่างวิจัย (Data collection, tools development and proposal development)
- WS 30 สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล (Basic statistics for data analysis)

หมายเหตุ สื่อการเรียนรู้และเอกสารอ้างอิงระบุเป็นตัวอย่างเพื่อใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสถาบันฝึกอบรมสามารถพิจารณาใช้แหล่งอ้างอิงอื่น ๆ ที่เหมาะสม ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และเป็นสากลเพิ่มเติมหรือทดแทนได้

แผนการสอนชุดการเรียนรู้ตาม EPA 1-7

(ลำดับชุดการเรียนรู้ ตามกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ EPAs)

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 1 การดูแลผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน (Home care for patient and family)

IL01 หลักการเยี่ยมบ้าน (Principle of Home care)

WS07 เครื่องมือที่ใช้ในการเยี่ยมบ้าน (INHOMESSS and tools for Home care)

WS13 การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้าน (Working with multidisciplinary team for home care)

WS19 การเยี่ยมบ้านในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Home care in specific population)

WS31 การจัดการเยี่ยมบ้านในชุมชน (Setting home care in community)

IL01 หลักการเยี่ยมบ้าน (Principle of Home care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายรูปแบบและแนวทางการดูแลที่บ้านได้
2. นำหลักการของการดูแลสุขภาพที่บ้านมาประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวได้

เนื้อหา

1. รูปแบบของการดูแลที่บ้าน เช่น Illness home visits, Dying patient home visits, Assessment home visits, Hospitalization follow-up home visits
2. แนวทางการเยี่ยมบ้าน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนเยี่ยมบ้าน ขณะเยี่ยมบ้าน และหลังเยี่ยมบ้าน
3. บทบาทของแพทย์ในการดูแลที่บ้าน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive lecture
2. Case study
3. Small group discussion

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Case presentation

สื่อการเรียนรู้

1. Ramsdell JW editor. Medical management of the home care patient. Guidelines for physicians. 3rd ed. USA: American Medical Association and American Academy of Home Care Physicians; 2007.
2. Montauk SL. Home health care. Am Fam Physician 1998;58(7):1608-1614
3. สายพิณ หัตถิรัตน์. เยี่ยมบ้าน ทักษะทางคลินิกที่หายไป ชุดที่ 1 และ 2. ใน: สายพิณ หัตถิรัตน์, บรรณาธิการ. คู่มือหมอครอบครัว (FAMILY MEDICINE HANDBOOK). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน; 2551. หน้า 102-118

WS07 เครื่องมือที่ใช้ในการเยี่ยมบ้าน

(INHOMESSS and tools for Home care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. บอกเครื่องมือในการดูแลที่บ้านและข้อบ่งชี้ในการใช้เครื่องมือได้
2. ประยุกต์ใช้เครื่องมือในการดูแลที่บ้าน เพื่อใช้ในการทำเวชปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมได้

เนื้อหา

1. Conducting the home visit; equipment and planning
2. INHOMESS Checklist และเครื่องมือช่วยในการประเมิน Checklist เช่น Barthel Activities of Daily Living Index (ADL), Instrumental Activities of Daily Living Index (IADL), Morse Fall Scale, Mini Nutritional Assessment (MNA), Morisky Medication Adherence Scale (MMAS-8)
3. Basic health data of the patient and family; Census, Genogram, Time Flow Family Chart and Psychological Figure

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Case scenario and small group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Formative assessment (MEQ, MCQ)
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. Urwin BK, Jerant AF. The Home Visit. Am Fam Physician 1999; 60:1481-8. Available from: <http://www.aafp.org/afp/991001ap/1484.htm>.
2. Giovino JM. House Calls : Taking the Practice to the Patient. Family Practice Management 2000. Available from: <http://www.aafp.org/fpm/20000600/49hous.htm> .
3. โสภณ เมฆธน และคณะ. แนวทางการดำเนินงานคลินิกหมอครอบครัวสำหรับหน่วยบริการ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด: สำนักบริหารการสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข; 2559.

WS13 การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพในการเยี่ยมบ้าน**(Working with multidisciplinary team for home care)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายถึงความสำคัญของการดูแลที่บ้านร่วมกับสหสาขาวิชาชีพได้
2. วิเคราะห์หน้าที่ของบุคลากรแต่ละวิชาชีพที่ร่วมในการดูแลที่บ้านได้
3. ประยุกต์ใช้หลักการการทำงานเป็นทีมของสหวิชาชีพร่วมกันในการดูแลที่บ้าน

เนื้อหา

1. What is a multidisciplinary team?
2. Roles and duties of multidisciplinary team members for patient care at home
3. Roles of family doctor as a leader of the team.
4. Teamwork skills

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Case scenario and small group discussion

3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MEQ MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. Raket DP, Jonas W. The Patient-Centered Medical Home. In: Raket RE, Raket DP editors. Textbook of family medicine. Philadelphia, PA: Elsevier Saunders; 2011. p. 17-23.
2. Kurashi NYA. Home Health Care Team Members. Middle East Journal of Family Medicine 2006;4:3: Available from: <http://mejfm.com/journal/july2006/HOME%20HEALTH%20CARE%20TEAM%20MEMBERS.htm>
3. Grol, S.M., Molleman, G.R.M., Kuijpers, A. et al. The role of the general practitioner in multidisciplinary teams: a qualitative study in elderly care. BMC Fam Pract 19, 40 (2018) doi:10.1186/s12875-018-0726-5 Available from: <https://bmcfampract.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12875-018-0726-5>
4. Anna T. Mayo, MS, Anita Williams Woolley. Teamwork in Health Care: Maximizing Collective Intelligence via Inclusive Collaboration and Open Communication, AMA J Ethics. 2016;18(9):933-940. doi: 10.1001/journalofethics.2016.18.9.stas2-1609. Available from: <https://journalofethics.ama-assn.org/sites/journalofethics.ama-assn.org/files/2018-05/stas2-1609.pdf>
5. โสภณ เมฆธรณ. คู่มือการดำเนินงานคลินิกหมอครอบครัว สำหรับหน่วยบริการ[อินเทอร์เน็ต]. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 10 ธ.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก: http://bps.moph.go.th/new_bps/node/86

WS19 การเยี่ยมบ้านในกลุ่มประชากรเฉพาะ**(Home care in specific population)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายวัตถุประสงค์ในการดูแลที่บ้านกลุ่มประชากรเฉพาะได้
2. วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างทางครอบครัวที่แตกต่างกันในการดูแลที่บ้านในกลุ่มประชากรเฉพาะ
3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านตามกลุ่มประชากรเฉพาะ

เนื้อหา

1. Definition, objectives, and health issue in home care in specific population
2. Home care for patients with acute, chronic disease, caregiver, and specific concern in specific population such as adolescent, LGBT, religion, race, and ethnicity etc.

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Home Visit / Case study
2. Small group discussion
3. Individual study assignment: Home visit case presentation (Scenario case or home visit case)

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

Focused specific population: adolescent, LGBT, religion race and ethnicity

1. <https://www.aafp.org/about/policies/all/adolescent-role.html>
2. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2975689/pdf/0080533.pdf>
3. Strumpf, E. (2011). Racial/Ethnic Disparities in Primary Care: The Role of Physician-Patient Concordance. *Medical Care*, 49(5), 496-503

WS31   การจัดการเยี่ยมบ้านในชุมชน
(Setting home care in community)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายหลักการของการดูแลที่บ้านในชุมชน (Home care in community)
2. อธิบายโครงสร้างองค์กรชุมชน และแหล่งทรัพยากรของชุมชนในการดูแลที่บ้านในชุมชนได้
3. วิเคราะห์ระบบการดูแลสุขภาพที่บ้านในชุมชนตามลักษณะบริบทชุมชนเมืองและชนบท

เนื้อหา

1. หลักการของ “การดูแลที่บ้านในชุมชน (Home care in community)” “ระบบบริการสุขภาพ (health care services)” “ระบบสุขภาพชุมชน (Community health system)” “โครงสร้างองค์กรชุมชน (Community organization)” นโยบายในการทำงานฐานการดูแลที่บ้านร่วมกับชุมชน (Policy framework of home base care in community)”
2. โครงสร้างองค์กรชุมชน อัตตาลักษณ์ ความผูกพันและค่านิยมของชุมชน รวมทั้งแหล่งทรัพยากรในชุมชนเพื่อการดูแลที่บ้านได้
3. การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพที่บ้านในชุมชน และการวางแผนการทำงานร่วมกับองค์กรชุมชน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive lecture
2. Case study
3. Small group discussion , Social network mapping assignment, Route cause analysis

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Case presentation & Summary
3. Scenario case in community setting with route cause analysis plan presentation (or real case)

สื่อการเรียนรู้

1. Ramsdell JW editor. Medical management of the home care patient. Guidelines for physicians. 3rd ed. USA: American Medical Association and American Academy of Home Care Physicians; 2007.
2. WHO. Community home-based care: family caregiving. Caring for family members with HIV/AIDS and other chronic illnesses: the impact on older women and girls. Geneva, World Health Organization, 2000.

3. ภูษิต ประคองสาย ,บรรณาธิการ; สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.การสาธารณสุขไทย 2554-2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2559. หน้า 192-239.
4. ทศนี้อยู่ ญาณะ, พงกษา บุณบุญ, บรรณาธิการ. ระบบสุขภาพชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน. กรุงเทพฯ: ปิยะอน พับลิชชิ่ง; 2556.

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 2 การดูแลแบบประคับประคอง (Palliative care)

IL02 หลักการดูแลผู้ป่วยประคับประคอง (Principle of palliative care)

WS08 การประเมินผู้ป่วยประคับประคอง (Assessment in palliative care)

WS14 การดูแลอาการในผู้ป่วยประคับประคอง (Symptom management in palliative care)

WS20 การดูแลในชั่วโมงสุดท้าย และดูแลความโศกเศร้า (Last hour, grief and bereavement)

WS32 การดูแลผู้ป่วยประคับประคองร่วมกับทีมสหวิชาชีพ (Working with multidisciplinary team in palliative care)

IL02 หลักการการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง

(Principle of palliative care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
2. สื่อสารกับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาแบบประคับประคองและครอบครัว
3. ดูแลอาการที่พบบ่อย ได้แก่ อาการปวดได้

เนื้อหา

1. นิยามการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
2. หลักการดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง
3. การสื่อสารเบื้องต้นกับผู้ป่วยและครอบครัวต่อการรับมือกับข่าวร้าย
4. อาการปวด และการจัดการความปวดเบื้องต้น

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ

สื่อการเรียนรู้

1. WHO definition of palliative care: <https://www.who.int/cancer/palliative/definition/en/>
2. Oxford textbook of palliative medicine
3. The Pallium palliative pocketbook

WS08 การประเมินผู้ป่วยระยะประคับประคอง**(Assessment in palliative care)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ประเมินผู้ป่วยระยะประคับประคองได้
2. ประเมินครอบครัวผู้ป่วย รวมถึงภาวะความเหนื่อยล้าของครอบครัวได้

เนื้อหา

1. หลักการประเมินผู้ป่วยใหม่ที่เข้ารับบริการการรักษาแบบประคับประคอง
2. หลักการประเมิน ติดตามอาการผู้ป่วยที่รักษาแบบประคับประคอง
3. หลักการประเมินครอบครัว รวมถึงผู้ดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาแบบประคับประคอง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. OPD case/ Home visit

การประเมินผล

1. MCQ
2. Direct observe

สื่อการเรียนรู้

1. Oxford textbook of palliative medicine
2. The Pallium palliative pocketbook

WS14 การดูแลอาการในผู้ป่วยระยะประคับประคอง**(Symptom management in palliative care)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ดูแลอาการที่พบบ่อยในผู้ป่วยระยะประคับประคองได้

เนื้อหา

1. การประเมินอาการในผู้ป่วยระยะประคับประคอง
2. อาการที่พบบ่อย และการจัดการ ได้แก่ อาการปวด หอบเหนื่อย อ่อนแรง (Fatigue) ไม่อยากอาหาร น้ำหนักลด คลื่นไส้ อาเจียน ชิมเศร้า วิตกกังวล ง่วงซึม สับสน เป็นต้น

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD palliative/ Home visit

การประเมินผล

1. Direct observation
2. ข้อสอบ MCQ/ MEQ/ SAQ

สื่อการเรียนรู้

1. Oxford textbook of palliative medicine
2. The Pallium palliative pocketbook

WS20 การดูแลในชั่วโมงสุดท้าย และดูแลความโศกเศร้า
(Last hour, grief and bereavement)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ดูแลผู้ป่วยในช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิตได้
2. ดูแลภาวะเศร้าโศกของครอบครัวหลังผู้ป่วยเสียชีวิตได้
3. ประเมินความเศร้าโศกที่ผิดปกติ (Complicated grief) และจัดการได้

เนื้อหา

1. อาการช่วงสุดท้ายของชีวิต (Last hour) และการดูแลอาการที่เกิดขึ้น
2. การดูแลจิตใจ และความเศร้าโศกของครอบครัวต่อการจากไปของผู้ป่วย
3. ความเศร้าโศกที่ผิดปกติ (Complicated grief) และการจัดการความเศร้าโศกของครอบครัว

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference

การประเมินผล

1. MCQ/ MEQ/ SAQ
2. direct observation at OPD

สื่อการเรียนรู้

1. Oxford textbook of palliative medicine
2. The Pallium palliative pocketbook

WS32 การดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
(Working with multidisciplinary team in palliative care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองอย่างเป็นองค์รวม โดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางได้
2. ทำงานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองและครอบครัวได้

เนื้อหา

1. การดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคอง และครอบครัวแบบเป็นองค์รวมโดยยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
2. การทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยระยะประคับประคองและครอบครัว
3. การประสานส่งต่อผู้ป่วยไปยังหน่วยงานในชุมชนที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD/ Home visit

การประเมินผล

1. การสอบ MCQ/ MEQ/ SAQ
2. Direct observation at OPD, Home care

3. การประเมิน 360 องศา ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
สื่อการเรียนรู้

1. Oxford textbook of palliative medicine
2. The Pallium palliative pocketbook

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA ที่ 3 การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (Care for patients with chronic diseases)

IL03 ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย (Doctor-patient relationship)

WS09 โรคเรื้อรังที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ (Common chronic diseases in primary care)

WS15 การดูแลแบบต่อเนื่อง (Continuous and long term care)

WS21 เวชปฏิบัติเชิงประจักษ์/แนวทางการดูแลทางคลินิก (Evidence based practice / Clinical practice guideline)

WS33 การดูแลผู้ดูแลผู้ป่วย (Care for caregivers)

**IL03 ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย
 (Doctor-patient relationship)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. บอกนิยาม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์ ผู้ป่วย และครอบครัว
2. อธิบายลักษณะของการสื่อสารระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย
3. อธิบายผลของความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย และครอบครัว
4. บอกหลักการของการดูแลโดยให้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
5. ประยุกต์ใช้หลักการดูแลโดยให้ผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง

เนื้อหา

1. Definition of doctor-patient-family relationship and principle of establishing rapport
2. Characteristic of doctor-patient communication
3. Impact of doctor-patient-family relationship
4. Principle of patient-centered care

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Case study
2. Small group discussion
3. Role play
4. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Quiz as formative assessment
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. Raket ER, Jonas WB. Patient-Centered Medical Home. In: Raket ER, Raket PD. editors. Textbook of family medicine. 9th ed. Philadelphia: Elsevier saunder; 2016. p. 17-24.
2. Raket ER. Establishing Rapport. In: Raket ER, Raket PD. editors. Textbook of family medicine. 9th ed. Philadelphia: Elsevier saunder; 2016. p. 141-56.

WS09 โรคเรื้อรังที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ (Common chronic diseases in primary care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. บอกนิยาม ปัจจัยกำเนิด และชนิดของโรคเรื้อรังที่พบบ่อยในบริการปฐมภูมิ
2. อธิบายผลกระทบของโรคเรื้อรังต่อ ผู้ป่วย ครอบครัว และสังคม
3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเวชศาสตร์ครอบครัวในการดูแลผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังและผู้ดูแลผู้ป่วย

เนื้อหา

1. Definition, health determinants, and common chronic diseases in primary care
2. Impact of chronic disease to individual, family and community
3. Care for patients with chronic disease / caregivers in context of family medicine

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Case study
2. Small group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Quiz as formative assessment
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. WHO Global Report on Preventing chronic diseases
2. Chronic Care Model: CCM

WS15 การดูแลแบบต่อเนื่อง

(Continuous and long term care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. บอกนิยาม องค์ประกอบ ชนิด และมิติของการดูแลต่อเนื่องได้
2. อธิบายผลของการดูแลต่อเนื่องต่อสุขภาพ ค่าใช้จ่าย และคุณภาพของการรักษาได้
3. ประยุกต์ใช้เครื่องมือเพื่อวัดการดูแลต่อเนื่องชนิดต่างๆได้

เนื้อหา

1. Definition, core element, type and dimensions of continuity and long term care
2. Impact of continuity of care
3. Measuring of continuity

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Case study
2. ออกเยี่ยมบ้านกับผู้ป่วยจริง
3. Small group discussion
4. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Quiz as formative assessment
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. AAFP. Continuity of care. Definition of American Academy of Family Physicians
2. Measure of continuity of care

WS21 เวชปฏิบัติเชิงประจักษ์/แนวทางการดูแลทางคลินิก

(Evidence based practice / Clinical practice guideline)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายขั้นตอนของเวชปฏิบัติเชิงประจักษ์ได้
2. ตั้งคำถามหรือปัญหาทางการแพทย์ได้
3. ค้นคว้าแหล่งข้อมูลงานวิจัยที่น่าเชื่อถือเพื่อตอบคำถามได้
4. ประเมินคุณภาพของข้อมูลที่ค้นคว้าเพื่อตอบคำถามได้

เนื้อหา

1. Evidence based medicine
2. Interpreting the medical literature: applying evidence-based medicine in practice scope of:
  - Therapy
  - Systematic review
  - Harm
  - Diagnosis and screening
  - Prognosis
  - Guidelines

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Small group discussion
2. Individual study assignment : critical appraisal worksheet

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom

2. Quiz as formative assessment
3. Evaluation of critical appraisal worksheet

สื่อการเรียนรู้

1. Smucker DR. Interpreting the Medical Literature: Applying Evidence-Based Medicine in Practice. In: Rakel ER, Rakel PD. editors. Textbook of family medicine. 9th ed. Philadelphia: Elsevier saunder; 2016. p. 110-5.

WS33 การดูแลผู้ดูแลผู้ป่วย

(Care for caregivers)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. บอกนิยามของผู้ดูแลผู้ป่วยได้
2. อภิปรายบทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยได้
3. ประยุกต์ใช้แนวทางการดูแลผู้ดูแลผู้ป่วยในการทำเวชปฏิบัติ

เนื้อหา

1. Definition of caregiver
2. Roles of caregiver
3. Care for caregiver

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. การบรรยายในชั้นเรียน
2. การอภิปรายกลุ่มย่อยโดยใช้กรณีศึกษา
3. สรุปการดูแลผู้ดูแลผู้ป่วยในรายงานการดูแลผู้ป่วย/การนำเสนอการเยี่ยมบ้าน

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Quiz as formative assessment
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. Family Caregiver Alliance, National Center on Caregiving. Definitions. <https://www.caregiver.org> (Access February 10, 2020)
2. American Liver Foundation. The role of a caregiver. <https://liverfoundation.org/caregivers/the-role-of-a-caregiver/> Accessed February 10, 2020.
3. Collins L. G., Swartz K. (2011). Caregiver Care. Am Fam Physician 83(11):1309-1317.

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 4 การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคสำหรับ บุคคล ครอบครัว และชุมชน

(Health promotion and disease prevention for individual, family and community)

IL04 หลักการสร้างเสริมและป้องกันสุขภาพ (Principle of health promotion and disease prevention)

IL06 หลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ (Principle and theory of health education)

WS10 การตรวจสุขภาพตามช่วงวัย (Periodic health examination)

WS12 ทักษะการสื่อสาร (Communication skills)

WS16 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ (Behavioral change)

WS18 ทักษะการสอนและการโค้ช (Teaching and coaching skills)

WS22 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะ (Health promotion and disease prevention in specific populations)

WS24 สื่อและการสื่อสารด้านสุขภาพ (Media and health communication)

WS34 ระบาดวิทยาในงานบริการสุขภาพปฐมภูมิ (Epidemiology and disease surveillance in primary care)

WS36 การให้ความรู้แบบกลุ่ม (Group education)

IL04 หลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

(Principle of health promotion and disease prevention)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้การสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายหลักการและทฤษฎี Health promotion และ disease prevention
2. อธิบายความแตกต่างระหว่าง health promotion กับ disease prevention ได้
3. อธิบายแนวทางการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคสำหรับแพทย์ในหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ
4. ประยุกต์แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพในการทำเวชปฏิบัติปฐมภูมิ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture	3. Small group discussion
2. Case study	4. Role Play

การประเมินผล

1. Quiz as formative assessment
2. Question and answer in classroom
3. Class participation

สื่อการเรียนรู้

1. World Health Organization. Ottawa Charter for health promotion. First International Conference on Health Promotion; 17-21 November 1986; Ottawa: World Health Organization; 1986.

2. Murtagh J., John Murtagh's General Practice Companion Handbook. North Ryde, N.S.W: McGraw-Hill Australia; 2007.

IL06 หลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ**(Principle and theory of health education)****วัตถุประสงค์** เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้เรื่องทักษะการสื่อสารเบื้องต้น
2. บอกหลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ
3. อธิบายและประยุกต์ใช้ทักษะการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติในเวชปฏิบัติ

เนื้อหา

1. Basic communication skills
2. Principle of health education
3. Theory of health education

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Mini lecture ในหัวข้อ
  - a. ทักษะการสื่อสาร (45 นาที)
  - b. หลักการและทฤษฎีของการให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติ (45 นาที)
2. Small group discussion (90 นาที)

ให้แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านร่วมอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นการสื่อสาร โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Direct observation
3. MCQ

สื่อการเรียนรู้

1. Sadaf S, Ali SK, ZuberiRW. Educational models and strategies in health education. Introduction. Educ Health (Abingdon)2009 May;22(1):96.
2. Walt G. Introduction to community health education. J Trop Pediatr1986;32 Suppl:11-4.
3. Health education [Internet]. World Health Organization. World Health Organization; 2013 [cited 2019 Aug 30]. Available from: https://www.who.int/topics/health_education/en/

WS10 การตรวจสุขภาพตามช่วงวัย (Periodic health examination)**วัตถุประสงค์** เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายหลักการ และความสำคัญตรวจสุขภาพตามช่วงวัย
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการตรวจสุขภาพตามช่วงวัยของประเทศต่างๆ
3. วางแผนการตรวจสุขภาพที่เหมาะสมตามช่วงวัย และเพศสำหรับคนไทยได้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Small group discussion
3. Group assignment

การประเมินผล

1. Quiz as formative assessment
2. Class participation
3. Assignment

สื่อการเรียนรู้

1. U.S. Preventive Services Task Force
2. Canadian Task Force on Preventive Health Care
3. Periodic health examination: history and critical assessment. Eurohealth: Vol. 15 Number 4; 2009.
4. แนวทางการตรวจสุขภาพที่จำเป็นและเหมาะสมสำหรับประชาชน, กระทรวงสาธารณสุข; 2559.

WS12 ทักษะการสื่อสาร

(Communication skills)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้เรื่องการสื่อสารเพื่อวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการของผู้ป่วยทั้งในลักษณะผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน และในชุมชน
2. มีความรู้เรื่องการประเมินผลการให้สุขศึกษาแก่ผู้ป่วย
3. อธิบายและประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน และผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

เนื้อหา

1. Communication skills for patients need analysis
2. Communication skills for evaluation of health education in person and/or community

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Mini lecture (90 นาที)
  - a. Patients and Community need analysis (การวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในผู้ป่วยและชุมชน)
  - b. Evaluation of Health education in community (การประเมินผลการให้สุขศึกษาในผู้ป่วยและชุมชน)
2. Small group (90 นาที)

แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน และผู้ป่วยจำลอง ในรูปแบบการสื่อสารทั้ง 7 ด้าน โดยศึกษาตัวอย่างสื่อที่ได้รับมอบหมาย

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Direct observation
3. MCQ

สื่อการเรียนรู้

1. สายพิน ทัตถิรัตน์. คู่มือหมอครอบครัว ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน; 2551.
2. สมจิตร พลฤกษ์รัตนานนท์, บรรณาธิการ. แนวคิดเวชศาสตร์ครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: รักษ์การพิมพ์; 2546.

WS16 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ (Health Behavioral Change)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายความหมาย ลักษณะ และประเภทของพฤติกรรมสุขภาพได้
2. อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในระดับต่างๆ ได้
3. ประยุกต์การปรับเปลี่ยนทฤษฎีปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการทำเวชปฏิบัติปฐมภูมิ
4. ประยุกต์ใช้แนวทาง motivational interviewing ในการทำเวชปฏิบัติปฐมภูมิ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Case study
3. Small group discussion
4. Role Play

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Class participation
3. Assignment (group or individual)

สื่อการเรียนรู้

1. Miller WR, Rollnick S. Motivational Interviewing: Helping People Change. 3rd ed. New York: Guildford Press; 2013.

WS18 ทักษะการสอนและการโค้ช

(Teaching and coaching skills)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้เรื่องทักษะการสอนและการโค้ช
2. สอนและการโค้ชผ่านการแสดงบทบาทสมมติได้
3. อภิปราย ถอดบทเรียน และสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสอนและการโค้ช

เนื้อหา

1. Teaching skills for residency training program
2. Coaching skills for residency training program

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Mini lecture ทักษะการสอนและการโค้ช (30 นาที)
2. Role play (2 ชั่วโมง) แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านฝึกทักษะการสอนและการโค้ชผ่านการแสดงบทบาทสมมติ
3. Discussion and Reflection (30 นาที) แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านอภิปราย ถอดบทเรียน และสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Direct observation
3. Evaluation of assignment and presentation

สื่อการเรียนรู้

1. Sadaf S, Ali SK, Zuberi RW. Educational models and strategies in health education. Introduction. Educ Health (Abingdon) 2009 May; 22(1):96.
2. Walt G. Introduction to community health education. J Trop Pediatr 1986; 32 Suppl:11-4.
3. McKenzie, J., Neiger, B., Thackeray, R. (2009). Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs. 5th edition. San Francisco, CA: Pearson Education, Inc

WS22 การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะ

(Health promotion and disease prevention in specific populations)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายนิยามของประชากรกลุ่มเฉพาะ
2. วิเคราะห์ความจำเป็นด้านสุขภาพ (health needs) ของประชากรกลุ่มเฉพาะได้
3. ประยุกต์ใช้หลักการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในกลุ่มประชากรเฉพาะ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Case study
3. Small group discussion

การประเมินผล

1. Quiz as formative assessment
2. Question and answer in classroom
3. Class participation

สื่อการเรียนรู้

1. World Health Organization. Ottawa Charter for health promotion. First International Conference on Health Promotion; 17-21 November 1986; Ottawa: World Health Organization; 1986.
2. Murtagh J. John Murtagh's General Practice Companion Handbook. North Ryde, N.S.W: McGraw-Hill Australia; 2007.

WS24 สื่อและการสื่อสารด้านสุขภาพ

(Media and health communication)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้เรื่องสื่อและการสื่อสารด้านสุขภาพ
2. อภิปรายการสื่อสารด้านสุขภาพในทางเวชปฏิบัติ
3. สร้างและประยุกต์ใช้สื่อเพื่อให้ความรู้กับผู้ป่วยและญาติในทางเวชปฏิบัติ

เนื้อหา

Media for health communication and application

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Small group (90 นาที)

แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้าน ศึกษาตัวอย่างสื่อที่ได้รับมอบหมายและร่วมกันอภิปราย

2. การนำเสนอรวม (90 นาที)

ให้ตัวแทนแพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านนำเสนอผลสรุปจากการทำ Small group ในแต่ละกลุ่ม

คณาจารย์ผู้รับผิดชอบสรุปกิจกรรม

1. Question and answer in classroom
2. Direct observation
3. Evaluation of assignment and presentation

สื่อการเรียนรู้

1. Sadaf S, Ali SK, ZuberiRW. Educational models and strategies in health education. Introduction. Educ Health (Abingdon)2009 May;22(1):96.
2. Walt G. Introduction to community health education. J Trop Pediatr1986;32 Suppl:11-4.
3. McKenzie, J., Neiger, B., Thackeray, R. (2009). Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs. 5th edition. San Francisco, CA: Pearson Education, Inc
4. Woods M, Rosenberg ME. Educational Tools: Thinking Outside the Box. Clin J Am Soc Nephrol. 2016 Mar 7;11(3):518-26. doi: 10.2215/CJN.02570315.
5. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. สื่อสร้างสุข [อินเทอร์เน็ต]. 2563. สืบค้นจาก: <https://www.thaihealth.or.th/Entertainment.html>

WS34 ระบาดวิทยาในงานบริการสุขภาพปฐมภูมิ

(Epidemiology and disease surveillance in primary care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายหลักการของระบาดวิทยาได้
2. ประยุกต์แนวคิดระบาดวิทยาในการวางแผนดูแลสุขภาพชุมชนได้
3. อธิบายแนวทางสอบสวนโรคเบื้องต้นได้
4. อธิบายแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการระบาดของโรคได้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Lecture
2. Case study
3. Small group discussion

การประเมินผล

1. Class participation
2. Assignment

สื่อการเรียนรู้

1. Bonita R, Beaglehole R and Kjellström T. Basic epidemiology. 2nd ed. World Health Organization; 2006.
2. Communicable disease surveillance and response systems: Guide to monitoring and evaluating. World Health Organization; 2006.

WS36 การให้ความรู้แบบกลุ่ม**(Group education)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้และอภิปรายผลของให้ความรู้แบบกลุ่ม
2. มีทักษะการสื่อสารเพื่อวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในชุมชน
3. มีทักษะการประเมินผลการให้สุศึกษาแบบกลุ่ม/ในชุมชน

เนื้อหา

1. Group education; definition, method, outcome
2. Group education; community need analysis
3. Group education; evaluation of health education in community

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Mini lecture (30 นาที)
  - a. Community need analysis (การวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในชุมชน)
  - b. Evaluation of Health education in community (การประเมินผลการให้สุศึกษาในชุมชน)
2. Small group (90 นาที)

แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านร่วมกันอภิปรายผลของให้ความรู้แบบกลุ่ม

3. การนำเสนอรวม (60 นาที)

ให้ตัวแทนแพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านนำเสนอผลสรุปจากการทำ Small group ในแต่ละกลุ่ม

คณาจารย์ผู้รับผิดชอบสรุปกิจกรรม

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. Direct observation
3. Evaluation of assignment and presentation

สื่อการเรียนรู้

1. McKenzie, J., Neiger, B., Thackeray, R. (2009). Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs. 5th edition. San Francisco, CA: Pearson Education, Inc

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 5

การดูแลผู้ป่วยนอกที่ครอบคลุมทั้งการรักษาส่งเสริมป้องกันและฟื้นฟูสุขภาพ

(Comprehensive ambulatory Care)

- IL05 วงจรชีวิตบุคคลและครอบครัว (Individual and family life cycles)
- WS11 หลักการการดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติ (Principles of comprehensive care)
- WS17 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในกลุ่มประชากรวัยเด็ก และวัยรุ่น (Comprehensive care for children and adolescents)
- WS23 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติในคู่ครอง และสุขภาพทางเพศ (Comprehensive care for adults: couple and sexual health)
- WS35 การดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติผู้สูงอายุ (Comprehensive care for elderly)

IL05 วงจรชีวิตบุคคลและครอบครัว (Individual and family life cycles)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการเวชศาสตร์ครอบครัว
2. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลโดยมีผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
3. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวแบบเป็นองค์รวม

เนื้อหา

1. Patient-centered care
2. Principle of family-oriented primary care
3. Family system and Family life cycle

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Direct observation

สื่อการเรียนรู้

1. Family-oriented primary care
2. Mc Whinney's Textbook of family medicine
3. คู่มือหมอครอบครัวฉบับสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงสายพิณ หัตถ์ธีรัตน์ และคณะ

WS11 หลักการดูแลแบบครอบคลุมในทุกมิติ

(Principles of comprehensive care)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. เข้าใจหลักการดูแลผู้ป่วยแบบเป็นองค์รวม
2. ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพได้

เนื้อหา

1. Principle of comprehensive care
2. Holistic care: Bio-Psycho-Social-Spiritual
3. Comprehensive care: treatment, health promotion, disease prevention, rehabilitation

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD case/ Home visit

การประเมินผล

1. MCQ
2. Direct observe

สื่อการเรียนรู้

1. Family-oriented primary care
2. Mc Whinney's Textbook of family medicine
3. คู่มือหมอครอบครัวฉบับสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงสายพิณ หัตถ์ธีรัตน์ และคณะ

WS17 การดูแลแบบครอบครัวในทุกมิติในกลุ่มประชากรวัยเด็ก และวัยรุ่น
(Comprehensive care for children and adolescents)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในกลุ่มประชากรวัยเด็ก และวัยรุ่นได้

เนื้อหา

1. Working with family with young children
2. Family oriented care of adolescent
3. Common problems in children and adolescent

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD palliative/ Home visit

การประเมินผล

1. Direct observation
2. ข้อสอบ MCQ/ MEQ/ SAQ

สื่อการเรียนรู้

1. Family-oriented primary care
2. Mc Whinney's Textbook of family medicine
3. The expanded family life cycle: Individual, family and social perspective; Betty Carter and Monica McGoldrick

WS23 การดูแลแบบครอบครัวในทุกมิติในคู่ครอง และ สุขภาวะทางเพศ
(Comprehensive care for adults: couple and sexual health)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในกลุ่มประชากรวัยคู่ครอง
2. ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่าง และสุขภาวะทางเพศ

เนื้อหา

1. Working with couple in primary care
2. Sexual health in primary care
3. Common sexual problems in primary care

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD palliative/ Home visit

การประเมินผล

1. Direct observation
2. ข้อสอบ MCQ/ MEQ/ SAQ

สื่อการเรียนรู้

1. Family-oriented primary care
2. Mc Whinney's Textbook of family medicine
3. Sexual medicine in primary care: William L. Maurice

WS35 การดูแลแบบครอบครัวในทุกมิติผู้สูงอายุ
(Comprehensive care for elderly)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. ให้การดูแลที่ครอบคลุมทั้งการรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสุขภาพในกลุ่มประชากรวัยสูงอายุได้

เนื้อหา

1. Working with family with Elder
2. Common problems in elder

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study/ Case conference
3. OPD palliative/ Home visit

การประเมินผล

1. Direct observation
2. ข้อสอบ MCQ/ MEQ/ SAQ

สื่อการเรียนรู้

1. Family-oriented primary care
2. Mc Whinney's Textbook of family medicine
3. คู่มือการดูแลสุขภาพครอบครัว Working with the family: ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิงสายพิณ หัตถ์ธีรัตน์ และคณะ

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 6

การพัฒนาทางด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่

(System and community based practice)

WS25 การวินิจฉัยชุมชนและการออกแบบโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Community diagnosis and development of community project)

WS26 การดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ และ/หรือ ประเมินโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน (Implementation and evaluation of QI project, System innovation project and/or community project)

WS25 การวินิจฉัยชุมชนและการออกแบบโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน

(Community diagnosis and development of community project)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

- 1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพชุมชนตามบริบทจริงได้
- 2) จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพที่พบในชุมชน
- 3) วางแผนการทำโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน

เนื้อหา

- 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพชุมชน
- 2) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสุขภาพที่พบในชุมชน
- 3) การวางแผนการทำโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน
(หมายเหตุ – การแก้ปัญหาสุขภาพชุมชนในที่นี้มีความหมายรวมถึงการป้องกันโรคและ การส่งเสริมสุขภาพ)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Mini lecture ในหัวข้อ
  - การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพชุมชน (15 นาที)
  - การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (15 นาที)
  - การวางแผนการทำโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชน (30 นาที)
2. Small group discussion
  - ให้แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านวิเคราะห์และนำเสนอสถานการณ์ปัญหาของสุขภาพในชุมชนของตนเอง
  - มีกิจกรรมการอภิปราย โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ

การวัดและการประเมินผล

- Question and answer in classroom
- Evaluation of assignment and presentation

โดยหลังจากจบกิจกรรม แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านตอบใบงาน ประกอบไปด้วยหัวข้อ

1. การแจกแจงปัญหาสุขภาพในชุมชน
2. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การตั้งเป้าหมายการปัญหา
4. การเลือกมาตรการสำคัญในการแก้ปัญหาซึ่งนำมาสู่การวางแผนการทำโครงการสร้างเสริม สุขภาพในชุมชน

ตัวอย่าง เกณฑ์การให้คะแนนงานที่มอบหมายขณะฝึกปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลชุมชน

	1	2	3
1.การแจกแจงปัญหาสุขภาพในชุมชน	มีมิติเดียว, ข้อมูลสนับสนุนน้อย	ข้อมูลสนับสนุนปาน กลาง	มีหลายมิติ, มีข้อมูลสนับสนุนมาก
2.การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	เกณฑ์ที่ใช้ไม่ชัดเจน, กระบวนการที่ใช้ ไม่ทำให้เกิดฉันทามติ	เกณฑ์หรือ กระบวนการไม่ ชัดเจนแต่เข้าใจได้	เกณฑ์ชัดเจน, กระบวนการที่ใช้ ทำให้เกิดฉันทามติ
3. การตั้งเป้าหมายการปัญหา	ไม่ชัดเจน ไม่ SMART, ไม่ท้าทาย, มุ่งทำเพียงประชากร หรือมุ่งทำกับกลุ่มเสี่ยงแ แต่เพียงอย่างเดียว	เป้าหมายชัดเจน ปานกลาง	ชัดเจน SMART, ท้าทาย, มุ่งทำทั้งประชากรและกลุ่มเสี ียง
4.การเลือกมาตรการสำคัญในการแก้ปัญ หา	ไม่สมเหตุสมผล, ไม่มีนวัตกรรม, ไม่ครอบคลุมมิติ 5 Es อย่างเพียงพอ	มาตรการแก้ปัญหา สมเหตุสมผลแต่ยัง ไม่ครอบคลุม เพียงพอ	สมเหตุสมผล, มีนวัตกรรม, ครอบคลุมมิติ 5 Es อย่างเพียงพอ
คะแนนรวม	3	4-11	12
ความหมาย	น้อย	ปานกลาง	ดีมาก

ควรได้คะแนนผ่านมากกว่าร้อยละ 60 (คะแนนจากผู้ประเมินทุกคนเฉลี่ย ≥ 7.2 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน)

สื่อการเรียนรู้

1. ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์. การแก้ปัญหาสุขภาพชุมชน. ขอนแก่น: โรงพิมพ์เคพีรินทร์; 2560.

WS26 การดำเนินงานและประเมินโครงการแก้ปัญหาสุขภาพในชุมชน

(Implementation and evaluation of community project)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

- 1) วางแผนการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชนที่ตนเองรับผิดชอบ
- 2) วางแผนการประเมินโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน

เนื้อหา

1. การทำแผนการดำเนินงานโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพชุมชน
2. การประเมินโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- 1) Small group
  - a. แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้าน นำเสนอแผนการทำโครงการแก้ไขปัญหาสุขภาพในชุมชน โดยมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ
- 2) การนำเสนอรวม
  - a. ให้ตัวแทนแพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านนำเสนอผลสรุปจากการทำ Small group ในแต่ละกลุ่ม
  - b. คณาจารย์ผู้รับผิดชอบสรุปกิจกรรม

การวัดและการประเมินผล

- Question and answer in classroom
- Evaluation of assignment and presentation
- หลังจากจบกิจกรรม แพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้าน ตอบใบงาน ประกอบไปด้วยหัวข้อ
  1. การแจกแจงกิจกรรมที่จะดำเนินงาน
    - ช่วงเตรียมการ
    - ช่วงดำเนินการ
    - ช่วงกำกับติดตาม
  2. การแจกแจงกิจกรรมการประเมินผล
    - การกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัด
    - การกำหนดรูปแบบการประเมิน
    - การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
    - การกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล
    - การกำหนดวิธีนำเสนอผลการประเมินและนำไปใช้ประโยชน์

สื่อการเรียนรู้

1. ปัตพงษ์ เกษสมบูรณ์. การแก้ปัญหาสุขภาพชุมชน. ขอนแก่น: โรงพิมพ์เคพีรินทร์; 2560.

ชุดการเรียนรู้ตาม EPA 7

การทำงานวิจัยด้านเวชศาสตร์ครอบครัว

(Research in family medicine)

WS 27 คำถามวิจัยและการสืบค้น (Research question and searching)

WS 28 การออกแบบวิจัย (Study design)

WS 29 การรวบรวมข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือ และการเขียนโครงร่างวิจัย (Data collection, tools development and proposal development)

WS 30 สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล (Basic statistics for data analysis)

WS 27 คำถามวิจัยและการสืบค้น

(Research question and searching)

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. กำหนดคำถามวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจได้
2. กำหนดวัตถุประสงค์การทำวิจัยที่สอดคล้องกับคำถามวิจัยที่ตั้งไว้
3. อธิบายหลักการค้นหาและทบทวนวรรณกรรม
4. สามารถเลือกวรรณกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง

เนื้อหา

1. หลักการตั้งคำถามวิจัย
2. หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย
3. หลักการค้นคว้าวรรณกรรมและการค้นหาในแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม เช่น Pubmed

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study (research articles) with group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่าง Research articles และ E-learning ของฝ่ายวิชาการ ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว
2. Vandenbroucke JP, Pearce N. From ideas to studies: how to get ideas and sharpen them into research questions. Clin Epidemiol. 2018 Mar 6;10:253-264. doi: 10.2147/CLEP.S142940. PMID: 29563838; PMCID: PMC5846748.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5846748/pdf/clep-10-253.pdf>

WS 28 การออกแบบวิจัย**(Study design)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. อธิบายรูปแบบวิธีวิจัยลักษณะต่างๆได้
2. เลือกรูปแบบวิธีวิจัยที่สอดคล้องกับคำถามวิจัยและจุดประสงค์ของงานวิจัยได้

เนื้อหา

1. รูปแบบงานวิจัยต่างๆ ได้แก่ งานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยโดยการสังเกต และงานวิจัยเชิงทดลอง
2. จุดเด่นและข้อจำกัดของรูปแบบงานวิจัยแต่ละชนิด
3. หลักการเลือกรูปแบบงานวิจัยให้เหมาะสมกับคำถามวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study (research articles) with group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่าง Research articles ที่มีรูปแบบงานวิจัยต่าง ๆ กัน
2. E-learning ของฝ่ายวิชาการ ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
3. Website: Epidemiology for the uninitiated. Coggon D, Geoffrey R, Barker DJP.

<https://www.bmj.com/about-bmj/resources-readers/publications/epidemiology-uninitiated>

WS 29 การรวบรวมข้อมูล การพัฒนาเครื่องมือ และการเขียนโครงร่างวิจัย**(Data collection, tools development and proposal development)**

วัตถุประสงค์ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. เขียนโครงร่างงานวิจัยได้โดย
  - 1.1 ระบุแผนการเก็บข้อมูลวิจัยได้
  - 1.2. สร้างแบบสอบถาม (Research questionnaire) หรือแบบบันทึกข้อมูล (Case Record form) เพื่อใช้ในงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม
2. อธิบายประเด็นด้านจริยธรรมของการดำเนินงานวิจัยได้

เนื้อหา

1. หัวข้อที่เป็นองค์ประกอบในการเขียนโครงร่างงานวิจัยและหลักการเขียนเนื้อหาในแต่ละหัวข้อ
2. หลักการสร้างแบบสอบถาม (การเลือกรูปแบบการเก็บข้อมูลและการใช้แบบสอบถามมาตรฐาน)
3. การวางแผนในการเก็บข้อมูลวิจัย
4. ประเด็นด้านจริยธรรมในการดำเนินงานวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study (Standard questionnaire, research articles) with group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. ตัวอย่าง Research articles ที่มีรูปแบบงานวิจัยต่าง ๆ กัน
2. Standard questionnaire ทางด้านสุขภาพ เช่น ASSIST, PH-Q9, GPAQ, WHOQOL-BREF
3. E-learning ของฝ่ายวิชาการ ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
4. Website: Epidemiology for the uninitiated. Coggon D, Geoffrey R, Barker DJP.
<https://www.bmj.com/about-bmj/resources-readers/publications/epidemiology-uninitiated>

WS 30 สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์ข้อมูล**(Basic statistics for data analysis)****วัตถุประสงค์** เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนผู้เรียนสามารถ

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาได้
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์อย่างง่ายได้
3. แปลผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ

เนื้อหา

1. ชนิดของตัวแปรและข้อมูล
2. การวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูลทางสถิติในเชิงพรรณนา (mean, SD, percentage)
3. การวิเคราะห์ แสดงผล และแปลผลข้อมูลทางสถิติในเชิงความสัมพันธ์ เช่น chi-square, t-test และ logistic regression ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้บ่อยในงานวิจัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. Interactive Lecture
2. Case study (research articles) with group discussion
3. Individual study assignment

การประเมินผล

1. Question and answer in classroom
2. MCQ
3. Evaluation of assignment

สื่อการเรียนรู้

1. E-learning ของฝ่ายวิชาการ ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย
2. หนังสือ: Essential Medical Statistics. Betty R.Krikwood and Jonathan A.C. Sterne. 2nd edition.
3. Website: Statistics at Square One. T D V Swinscow. (Revised by M J Campbell, University of Southampton). <https://www.bmj.com/about-bmj/resources-readers/publications/statistics-square-one>

ภาคผนวก 7

เพิ่มสะสมผลงานแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2562

แบ่งออกเป็นองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบเพิ่มเติม ดังนี้

1. องค์ประกอบหลัก

- 1.1 ประวัติแพทย์ประจำบ้าน (Curriculum Vitae / Resume)
- 1.2 บันทึกการ Reflection and feedback
- 1.3 ตารางการปฏิบัติงาน (Schedule)
- 1.4 การประเมินกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (EPAs)
- 1.5 การประเมินขีดความสามารถ (Milestones)
- 1.6 บันทึกการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวอย่างต่อเนื่องที่บ้าน/การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)
- 1.7 บันทึกความก้าวหน้าการวิจัย (Research)
- 1.8 บันทึกความก้าวหน้าการทำโครงการพัฒนางานระบบบริการปฐมภูมิ (QI project, System innovation project) / โครงการในชุมชน (Community project)
- 1.9 สรุปผลการประเมินประจำปี

2. องค์ประกอบที่อาจเพิ่มเติม

- 2.1 การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style)
- 2.2 ข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2.3 บันทึกการเรียนรู้ (Learning Log)
- 2.4 อื่น ๆ (Others)

ภาคผนวก 8

การสอบเพื่อวุฒิบัตรและหนังสืออนุมัติ เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

ด้วยราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย กำหนดการสอบเพื่อหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวเป็นประจำทุกปี รายละเอียดดังนี้

วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม

(ภาษาไทย) วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Diploma, Thai Board of Family Medicine
[Diploma of the Thai Board of Family Medicine]

ชื่อย่อ

(ภาษาไทย) วว. เวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Dip., Thai Board of Family Medicine

ชื่ออภิไธย

(ภาษาไทย) แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Family Physician

หนังสืออนุมัติ

ชื่อเต็ม

(ภาษาไทย) หนังสืออนุมัติเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม
สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Diploma, Thai Board of Family Medicine
[Diploma of the Thai Board of Family Medicine]

ชื่อย่อ

(ภาษาไทย) อว. เวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Dip., Thai Board of Family Medicine

ชื่ออภิไธย

(ภาษาไทย) แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว

(ภาษาอังกฤษ) Family Physician

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำขอสมัครสอบ

1. การสอบเพื่อวุฒิบัตรฯ

- 1.1 เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 และ
- 1.2 เป็นผู้กำลังฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านปีสุดท้ายตามหลักสูตรสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ของแพทยสภา จากสถาบันฝึกอบรมที่แพทยสภารับรอง หรือ เป็นแพทย์ปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตรฯ ในสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ราชวิทยาลัยฯ รับรอง โดยมีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าระยะเวลาของหลักสูตร L3 ผ่านการประชุมวิชาการ/ประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ที่จัดโดยราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทยครบทั้ง 3 workshop และต้องมีระยะเวลาเข้าร่วมประชุมตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 1.4 ผ่านการประเมินกิจกรรมที่เชื่อถือไว้ใจได้ของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวทั้ง 7 ด้าน

2. การสอบเพื่อหนังสืออนุมัติฯ (ต้องมีครบทุกข้อ)

- 2.1 เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525
- 2.2 เป็นผู้มีความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้
  - 2.2.1 ปฏิบัติงานในลักษณะงานที่เป็นเวชปฏิบัติครอบครัว (ดูแลผู้ป่วยระดับปฐมภูมิ ร่วมทีมเยี่ยมครอบครัวอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพในชุมชน และให้บริการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค) รวมอย่างน้อย 5 ปี ในสถานบริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขในระดับปฐมภูมิ โดยสถานบริการดังกล่าวต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการฝึกอบรมและสอบฯ ก่อนวันกำหนดสอบ หรือ
  - 2.2.2 เป็นผู้ที่ได้รับหนังสืออนุมัติ หรือวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว/เวชปฏิบัติทั่วไปจากสถาบันในต่างประเทศที่แพทยสภารับรอง หรือ
  - 2.2.3 เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านเวชปฏิบัติครอบครัวมาแล้วมากกว่า 10 ปีต่อเนื่องจนวันที่ยื่นคำขอสมัครสอบ
- 2.3 เข้าร่วมการประชุมวิชาการครบตามเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวฯ กำหนด (มีหลักฐานประกาศนียบัตร หรือหนังสือรับรองการเข้าร่วมประชุมวิชาการ อย่างน้อย 2 ครั้งภายในระยะเวลา 3 ปีนับถึงช่วงเวลาก่อนวันสอบโดยจะต้องเป็นการประชุมวิชาการที่จัดโดยราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย หรือ สมาคมแพทย์เวชปฏิบัติทั่วไป/เวชศาสตร์ครอบครัว อย่างน้อย 1 ครั้ง และ/หรือ การประชุมที่จัดโดยหน่วยงานอื่นภายใต้การรับรองจากราชวิทยาลัยฯ อีกไม่เกิน 1 ครั้ง โดยการประชุมนั้นมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 วัน หรือได้รับ เครดิต ศ.น.พ. ไม่น้อย กว่า 15 หน่วยกิต ทั้งนี้ สามารถนับรวมการอบรมระยะสั้น “เวชศาสตร์ครอบครัวสำหรับแพทย์ปฏิบัติงานในคลินิกหมอครอบครัว” ด้วย)
- 2.4 ผ่านการประเมินความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (EPAs) ของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวตามสมรรถนะองค์รวม และสมรรถนะหลักในกิจกรรมทั้ง 7 ด้าน โดยกรรมการราชวิทยาลัย (เริ่มในผู้สมัครสอบปี พ.ศ. 2571)
- 2.5 ส่งรายงานต่าง ๆ ตามที่กำหนด
  - 2.5.1 ผลงานวิจัย เจาะใจงานวิจัยเป็นไปตามประกาศราชวิทยาลัย คือ
    - มีบทความงานวิจัย Manuscript และใบรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
    - เอกสารแสดงหลักฐานการส่งงานตีพิมพ์ในวารสารที่ราชวิทยาลัยประกาศ
    - รายงานการดูแลผู้ป่วยเป็นครอบครัวอย่างต่อเนื่อง จำนวน 2 ราย
    - รายงานการพัฒนาทางด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับชุมชนและระบบสุขภาพในพื้นที่
- 2.6 เอกสารรับรองการปฏิบัติงานตามสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน/แฟ้มสะสมงาน
ขั้นตอนการสมัครสอบฯ
ให้เป็นไปตามประกาศแพทยสภาในปีนั้นๆ
กำหนดการสอบ รายละเอียดของการสอบ และเกณฑ์การตัดสินผลการสอบ
รายละเอียดการประเมินตามประกาศราชวิทยาลัยเรื่องการสอบเพื่อวุฒิบัตร หน้า 26-27

ภาคผนวก 9

ข้อบังคับแพทยสภา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร
เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ฉ) และมาตรา ๒๙ และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบาง ประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการ แพทยสภาออกข้อบังคับแพทยสภาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒"

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ พ.ศ.๒๕๕๖"

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

"หนังสืออนุมัติ" หมายความว่า หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

"วุฒิบัตร" หมายความว่า วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะอนุกรรมการฝึกอบรมและสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (อฝส.)

"การปฏิบัติงานซดใช้ทุน" หมายความว่า การปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานซดใช้ทุนตามที่คณะกรรมการพิจารณาจัดสรร นักศึกษาแพทย์ผู้ทำสัญญาการเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษาวิชาแพทยศาสตร์เป็นผู้จัดสรร

หมวด ๑

สาขาและอนุสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

ข้อ ๕ แพทยสภาอาจออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรในสาขาและอนุสาขาต่าง ๆ ดังนี้

(๑) สาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

(๑.๑) สาขากุมารเวชศาสตร์ (Pediatrics)

(๑.๒) สาขากุมารศัลยศาสตร์ (Pediatric Surgery)

(๑.๓) สาขาจักษุวิทยา (Ophthalmology)

(๑.๔) สาขาจิตเวชศาสตร์ (Psychiatry)

(๑.๕) สาขาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น (Child and Adolescent Psychiatry)

(๑.๖) สาขาตจวิทยา (Dermatology)

(๑.๗) สาขานิติเวชศาสตร์ (Forensic Medicine)

(๑.๘) สาขาประสาทวิทยา (Neurology)

- (๑.๙) สาขาประสาทศัลยศาสตร์(Neurological Surgery)
- (๑.๑๐) สาขาพยาธิวิทยากายวิภาค (Anatomical Pathology)
- (๑.๑๑) สาขาพยาธิวิทยาคลินิก (Clinical Pathology)
- (๑.๑๒) สาขาพยาธิวิทยาทั่วไป (Anatomical and Clinical Pathology)
- (๑.๑๓) สาขารังสีรักษาและมะเร็งวิทยา (Radiotherapy and Oncology)
- (๑.๑๔) สาขารังสีวิทยาทั่วไป (General Radiology)
- (๑.๑๕) สาขา รังสีวิทยาวินิจฉัย (Diagnostic Radiology)
- (๑.๑๖) สาขาวิสัญญีวิทยา (Anesthesiology)
- (๑.๑๗) สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว (Family Medicine)
- (๑.๑๘) สาขาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน (Emergency Medicine)
- (๑.๑๙) สาขาเวชศาสตร์นิวเคลียร์(Nuclear Medicine)
- (๑.๒๐) สาขาเวชศาสตร์ป้องกันแขนงระบาดวิทยา (Preventive Medicine, Epidemiology)
- (๑.๒๑) สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์การบิน (Preventive Medicine, Aviation Medicine)
- (๑.๒๒) สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงเวชศาสตร์ป้องกันคลินิก (Preventive Medicine, Clinical Preventive Medicine)
- (๑.๒๓) สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงสาธารณสุขศาสตร์(Preventive Medicine, Public Health)
- (๑.๒๔) สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงสุขภาพจิตชุมชน (Preventive Medicine, Community Mental Health)
- (๑.๒๕) สาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงอาชีพเวชศาสตร์ (Preventive Medicine, Occupational Medicine)
- (๑.๒๖) สาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู (Rehabilitation Medicine)
- (๑.๒๗) สาขาศัลยศาสตร์(Surgery)
- (๑.๒๘) สาขาศัลยศาสตร์ตกแต่ง (Plastic Surgery)
- (๑.๒๙) สาขาศัลยศาสตร์ทรวงอก (Thoracic Surgery)
- (๑.๓๐) สาขาศัลยศาสตร์ยูโรวิทยา (Urological Surgery)
- (๑.๓๑) สาขาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา (Obstetrics and Gynecology)
- (๑.๓๒) สาขาโสต คอ นาสิกวิทยา (Otolaryngology)
- (๑.๓๓) สาขาออร์โธปิดิกส์ (Orthopedics)
- (๑.๓๔) สาขาอายุรศาสตร์(Internal Medicine)
- (๑.๓๕) สาขาอายุรศาสตร์มะเร็งวิทยา (Medical Oncology)
- (๑.๓๖) สาขาอายุรศาสตร์โรคเลือด (Hematology)
- (๒) อนุสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร
  - (๒.๑) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์ตจวิทยา (Pediatric Dermatology)
  - (๒.๒) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์ทารกแรกเกิดและปริกำเนิด (Neonatal and Perinatal Medicine)
  - (๒.๓) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์ประสาทวิทยา (Pediatric Neurology)
  - (๒.๔) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์พัฒนาการและพฤติกรรม (Developmental and Behavioral Pediatrics)
  - (๒.๕) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม (Pediatric Endocrinology and Metabolism)
  - (๒.๖) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคติดเชื้อ (Pediatric Infectious Diseases)

- (๒.๓) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคไต (Pediatric Nephrology)
- (๒.๔) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคทางเดินอาหารและโรคตับ (Pediatric Gastroenterology and Hepatology)
- (๒.๕) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคภูมิแพ้และภูมิคุ้มกัน (Pediatric Allergy and Immunology)
- (๒.๑๐) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคระบบการหายใจ (Pediatric Pulmonology)
- (๒.๑๑) อนุสาขากุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ (Pediatric Cardiology)
- (๒.๑๒) อนุสาขาการระงับปวด (Pain Management)
- (๒.๑๓) อนุสาขาภาพวินิจฉัยขั้นสูง (Advanced Diagnostic Body Imaging)
- (๒.๑๔) อนุสาขาภาพวินิจฉัยระบบประสาท (Diagnostic Neuroimaging)
- (๒.๑๕) อนุสาขามะเร็งนรีเวชวิทยา (Gynecological Oncology)
- (๒.๑๖) อนุสาขารังสีร่วมรักษาของลำตัว (Body Interventional Radiology)
- (๒.๑๗) อนุสาขารังสีร่วมรักษาในระบบประสาท (Interventional Neuroradiology)
- (๒.๑๘) อนุสาขาโลหิตวิทยาและมะเร็งในเด็ก (Pediatric Hematology and Oncology)
- (๒.๑๙) อนุสาขาวิสัญญีวิทยาสำหรับการผ่าตัดหัวใจ หลอดเลือดใหญ่ และทรวงอก (Cardiovascular and Thoracic Anesthesia)
- (๒.๒๐) อนุสาขาวิสัญญีวิทยาสำหรับผู้ป่วยโรคทางระบบประสาท (Neuroanesthesia)
- (๒.๒๑) อนุสาขาเวชบำบัดวิกฤต (Critical Care Medicine)
- (๒.๒๒) อนุสาขาเวชเภสัชวิทยาและพิษวิทยา (Clinical Pharmacology and Toxicology)
- (๒.๒๓) อนุสาขาเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ (Reproductive Medicine)
- (๒.๒๔) อนุสาขาเวชศาสตร์มารดาและทารกในครรภ์ (Maternal and Fetal Medicine)
- (๒.๒๕) อนุสาขาศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้างใบหน้า (Facial Plastic and Reconstructive Surgery)
- (๒.๒๖) อนุสาขาศัลยกรรมมะเร็งวิทยา (Surgical Oncology)
- (๒.๒๗) อนุสาขาศัลยกรรมลำไส้ใหญ่และทวารหนัก (Colon and Rectal Surgery)
- (๒.๒๘) อนุสาขาศัลยกรรมหลอดเลือด (Vascular Surgery)
- (๒.๒๙) อนุสาขาศัลยกรรมอุบัติเหตุ (Trauma Surgery)
- (๒.๓๐) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคข้อและรูมาติสซั่ม (Rheumatology)
- (๒.๓๑) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคต่อมไร้ท่อและเมตะบอลิซึม (Endocrinology and Metabolism)
- (๒.๓๒) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคติดเชื้อ (Infectious Diseases)
- (๒.๓๓) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคไต (Nephrology)
- (๒.๓๔) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคภูมิแพ้และภูมิคุ้มกันทางคลินิก (Allergy and Clinical Immunology)
- (๒.๓๕) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคระบบทางเดินอาหาร (Gastroenterology)
- (๒.๓๖) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคระบบการหายใจและภาวะวิกฤตโรคระบบการหายใจ (Pulmonary Medicine and Pulmonary Critical Care)
- (๒.๓๗) อนุสาขาอายุรศาสตร์โรคหัวใจ (Cardiology)

การเปลี่ยนแปลงแก้ไขชื่อสาขาและอนุสาขา การเพิ่มหรือลดสาขาและอนุสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรให้ออกเป็นประกาศของแพทยสภา

ข้อ ๖ การแบ่งประเภทสาขาและอนุสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

แพทยสภาแบ่งสาขาและอนุสาขาสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเป็น ๓ ประเภท ตามข้อ กำหนดของภคร
สมัครเข้ารับการฝึกอบรม ดังนี้

(๑) สาขาประเภทที่ ๑ หมายถึง สาขาขาดแคลน เป็นสาขาที่แพทยสภาต้องการส่งเสริมให้มี ผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยผู้เข้า
รับการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะ ๑ ปี และไม่จำเป็นต้องปฏิบัติงานชดใช้ทุนก่อน

(๒) สาขาประเภทที่ ๒ หมายถึง สาขาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะ ๑ ปี และ
ได้ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานชดใช้ทุนตามจำนวนปีที่แพทยสภากำหนด

(๓) สาขาประเภทที่ ๓ หมายถึง อนุสาขาที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องผ่านการฝึกอบรม
หรือได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร หรือเป็นผู้มีสิทธิเข้าสอบเพื่อหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรในสาขาที่เป็นสาขา หลักก่อนแล้ว
การกำหนดให้สาขาหรืออนุสาขาที่ออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรอยู่ในประเภทใดแพทยสภาจะแจ้งไว้ในประกาศรับสมัคร
แพทย์ประจำบ้านแต่ละปีการฝึกอบรม

หมวด ๒

การสมัครเข้ารับการฝึกอบรมและการขึ้นทะเบียนแพทย์ประจำบ้าน

ข้อ ๗ การสมัครเข้ารับการฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้านสาขาหรืออนุสาขาต่างๆ ตามหลักสูตรของ แพทยสภา หรือตาม
โครงการที่แพทยสภารับรองในสถาบันต่างๆ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์วิธีการและ เงื่อนไขในประกาศรับสมัครแพทย์ประจำบ้าน
ในแต่ละปีการฝึกอบรม

ข้อ ๘ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้านสาขาหรืออนุสาขาต่างๆ ตามหลักสูตรของแพทยสภาหรือตามโครงการที่
แพทยสภารับรองในสถาบันต่างๆ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมแล้ว และจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดใน
เกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับสาขาและอนุสาขาและตามข้อกำหนดสำหรับประเภทสาขาและอนุสาขาของวุฒิบัตรนั้นใน
ประกาศรับสมัครแพทย์ประจำบ้านแต่ละปีการฝึกอบรม

ในการคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรม สถาบันฝึกอบรมอาจคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยพิจารณากำหนด
โควตาของผู้สมัครอิสระในแต่ละสาขาหรืออนุสาขาจากจำนวนตำแหน่งที่ได้รับอนุมัติจาก แพทยสภาให้รับสมัครได้ในปีการฝึกอบรม
นั้น และอาจพิจารณาให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสกว่าตามปีของการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ทั้งนี้การอนุมัติให้หน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งแพทย์ที่ยังปฏิบัติงานชดใช้ทุนไม่ครบ ๓ ปีเข้ารับการ ฝึกอบรม ต้องอยู่ในเงื่อนไขและ
กฎเกณฑ์ที่แพทยสภากำหนดขึ้น และระยะเวลาในระหว่างการฝึกอบรมไม่นับเป็นระยะเวลาของการปฏิบัติงานชดใช้ทุน

ข้อ ๙ การเปลี่ยนสาขาหรืออนุสาขาที่ฝึกอบรมการ เปลี่ยนสถาบันที่ฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงต้นสังกัด การจำกัดสิทธิในการ
สมัครแพทย์ประจำบ้าน ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศรับสมัครแพทย์ประจำบ้านในแต่ละปีการฝึกอบรม

ข้อ ๑๐ ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อ-สกุล สถาบันที่กำลังฝึกอบรม สาขาหรืออนุสาขาที่ฝึกอบรม ให้สถาบันที่ฝึกอบรมแจ้ง
การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไปยังราชวิทยาลัยวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่รับผิดชอบ เพื่อแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการแพทยสภาทราบ
ภายใน ๓๐ วันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง

ข้อ ๑๑ ให้เลขาธิการแพทยสภาเป็นผู้จัดทำทะเบียนแพทย์ประจำบ้านเก็บไว้หลักฐาน เพื่อให้สามารถตรวจสอบรายชื่อแพทย์
ประจำบ้านซึ่งฝึกอบรมอยู่ในสถาบันใด ๆ ได้ตรงต่อความเป็นจริงตลอดเวลา

หมวด ๓

การฝึกอบรมและการปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตร

ข้อ ๑๒ การฝึกอบรมเพื่อการสอบวุฒิบัตร

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอวุฒิบัตรในสาขาหรืออนุสาขาใด ต้องได้รับการฝึกอบรมในสาขาหรืออนุสาขานั้นครบตามหลักสูตรของแพทยสภา ในสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่แพทยสภารับรอง หรือผ่าน การฝึกอบรมในระดับแพทย์ประจำบ้านปีสุดท้ายตามหลักสูตรสาขาหรืออนุสาขานั้น ๆ ของแพทยสภาในสถาน บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่แพทยสภารับรอง

ข้อ ๑๓ การปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตร

(๑) การปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตรสำหรับสาขาประเภทที่ ๑ และ ๒ หมายความว่า การปฏิบัติงานชุดใช้ทุนหรือ การปฏิบัติงานในโครงการจัดสรรแพทย์ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่เป็นศูนย์ แพทยศาสตร์คลินิกของกระทรวงสาธารณสุขเท่านั้น

(๒) สถานที่ปฏิบัติงาน ลักษณะและปริมาณงานที่ปฏิบัติ เป็นไปตามที่กำหนด ดังนี้

(๒.๑) สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน จะต้องมีความมั่นคงและมีภาระงานของสาขาหรืออนุสาขานั้น ตามเกณฑ์ที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพกำหนดไว้ในเกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ และได้รับการรับรองจากราชวิทยาลัยวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพด้วย

(๒.๒) ลักษณะและปริมาณงานที่จะต้องปฏิบัติเพื่อการสอบวุฒิบัตรให้เป็นไปตามเกณฑ์ ที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ กำหนดในเกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับสาขาหรืออนุสาขานั้น ๆ

(๒.๓) สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน จะต้องแจ้ง จำนวนและรายชื่อแพทย์ที่ปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตร ให้กับราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่รับผิดชอบ เพื่อแจ้งให้เลขาธิการแพทยสภาทราบทุกปีการฝึกอบรม โดยจำนวนแพทย์ที่ปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตร เมื่อรวมกับ แพทย์ที่รับเข้าฝึกอบรมจะต้องไม่เกินศักยภาพการฝึกอบรมที่คณะกรรมการ กำหนดไว้

(๓) การนับเวลาปฏิบัติงานเพื่อสอบวุฒิบัตร

สาขาประเภทที่ ๑

มีระยะเวลาการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าระยะเวลาของหลักสูตร

สาขาประเภทที่ ๒

มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่าระยะเวลาของหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉพาะในสาขาที่จะขอสอบ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมสาขานั้นทั้งนี้ราชวิทยาลัยวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ อาจนับรวมระยะเวลาการปฏิบัติงานในสาขานั้นตามโครงการเพิ่มพูนทักษะได้

หมวด ๔

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำขอหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

ข้อ ๑๔ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำขอหนังสืออนุมัติ

ผู้ที่ยื่นคำขอหนังสืออนุมัติในสาขาหรืออนุสาขาใด ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เวชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรสาขานั้นๆ จากสถาบันในต่างประเทศที่ ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพรับรอง โดยความเห็นชอบของแพทยสภา

(๒) เป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานในสาขานั้นมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี ตามเงื่อนไขที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพกำหนด ทั้งนี้สถานที่ปฏิบัติงาน ลักษณะและปริมาณงานที่ปฏิบัติเป็นไปตามเกณฑ์ ที่กำหนด ดังนี้

(๒.๑) สถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สามารถเป็นสถานที่ปฏิบัติงานจะ ต้องมีคุณสมบัติ และมีภาระงานของสาขาหรืออนุสาขานั้น อนุโลมตามเกณฑ์ ทั่วไปและเกณฑ์เฉพาะสำหรับสถาบันฝึกอบรมที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สมาคมวิชาชีพกำหนดในเกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับสาขาหรืออนุสาขา นั้นๆ และได้รับการรับรองจากราชวิทยาลัยวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพด้วย

(๒.๒) ลักษณะและปริมาณงานที่จะต้องปฏิบัติเพื่อการสอบหนังสืออนุมัติให้เป็นไปตาม เกณฑ์ที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพกำหนดสำหรับสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ

ข้อ ๑๕ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำขอวุฒิบัตร

ผู้ยื่นคำขอวุฒิบัตรในสาขาหรืออนุสาขาใด ต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมผ่านระดับแพทย์ประจำบ้านปีสุดท้ายในสาขาหรืออนุสาขานั้น จากสถาบันทางการแพทย์ในต่างประเทศ ซึ่งมีหลักสูตรและระยะเวลาการอบรมอย่างน้อย ๓ ปี หรือเทียบเท่ากับ หลักสูตรที่แพทยสภารับรอง

(๒) เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นแพทย์ประจำบ้านสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ ข้อ ๑๒

(๓) เป็นผู้ผ่านการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ ข้อ ๑๓

การยื่นคำขอวุฒิบัตรประเภทที่ ๓ อนุสาขาใด ผู้ที่ยื่นคำขอต้องได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร ในสาขาประเภทที่ ๑ หรือ ๒ ซึ่งเป็นสาขาหลักของอนุสาขาประเภทที่ ๓ ก่อน เว้นแต่หลักสูตรที่มีเงื่อนไขจำเพาะ อื่น

หมวด ๕

การขอและการออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

ข้อ ๑๖ การยื่นคำขอหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร

(๑) ผู้ประสงค์จะขอหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร จะต้องยื่นคำขอสอบเพื่อหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรพร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามข้อกำหนดในประกาศการสมัครสอบเพื่อหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร ในแต่ละปีที่สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา หรือที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่แพทยสภามอบหมาย

(๒) ชำระค่าสมัครสอบตามอัตราที่กำหนดในประกาศแพทยสภา ซึ่งแพทยสภาจะไม่คืนให้ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ข้อ ๑๗ การตรวจสอบรายชื่อและประเมินคุณสมบัติ

(๑) สำนักงานเลขาธิการแพทยสภา หรือราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่ได้รับมอบอำนาจจะรวบรวมคำขอสอบและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งให้คณะกรรมการแต่ละสาขาหรืออนุสาขาเพื่อ ตรวจสอบว่าผู้ยื่นคำขอสอบนั้นมีชื่ออยู่ในบัญชีของแพทยสภา เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการของแพทยสภาและหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานในสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ และมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ สำหรับผู้ยื่นคำขอหนังสืออนุมัติ หรือข้อ ๑๕ สำหรับผู้ยื่นคำขอวุฒิบัตร

ถ้าไม่ปรากฏรายชื่อหรือชื่อไม่ตรงกับสถาบันที่แจ้งไว้ หรือสาขาหรืออนุสาขาที่ขอสอบผิด ไปจากที่แจ้งไว้ในทะเบียนแพทย์ประจำบ้าน และมีเหตุผลที่เชื่อถือได้ว่าเหตุเหล่านั้นเกิดขึ้นจากความบกพร่อง ของผู้ยื่นคำขอสอบเองให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอสอบนั้นไม่มีสิทธิในการสอบ ครั้งนั้น

(๒) เมื่อคณะกรรมการประเมินคุณสมบัติและอนุมัติให้ผู้ยื่นคำขอสอบมีสิทธิเข้าสอบแล้ว ให้คณะกรรมการสาขา หรืออนุสาขานั้นๆ ส่งผลการตรวจสอบและการประเมินคุณสมบัติให้เลขาธิการแพทยสภา หรือราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่ได้รับมอบอำนาจ เพื่อประกาศและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอ สอบทราบก่อนกำหนดวันสอบไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์

ข้อ ๑๘ การสอบ

(๑) ผู้ยื่นคำขอสอบต้องเข้ารับการสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม จากคณะกรรมการสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ ตามเงื่อนไขและระเบียบที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคม วิชาชีพนั้นๆ กำหนดไว้ ซึ่งอาจกำหนดการสอบครั้งเดียวเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมหรือกำหนดการสอบเป็นหลายขั้นตอนหรือหลายส่วนทั้งในระหว่างการ ฝึกอบรมและเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมก็ได้

หากกำหนดให้มีการสอบหลายขั้นตอนหรือหลายส่วน ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ จะต้องกำหนดใน เกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับสาขาหรืออนุสาขานั้นๆว่าจะเก็บผลการสอบแต่ละขั้นตอนแต่ละส่วนนั้นไว้ได้นานเท่าไร ถ้าผู้สอบ ผ่านขั้นตอนหรือส่วนใดแล้วแต่ยังไม่สามารถสอบผ่านขั้นตอนหรือ ส่วนอื่นหากการสอบขั้นตอนหรือส่วนที่ผ่านแล้วพ้นกำหนดเวลาที่ให้ เก็บผลการสอบไว้ได้ และยังมีคุณสมบัติและวุฒิบัตรนั้น จะต้องสอบขั้นตอนหรือส่วนนั้นใหม่

(๒) ในการสอบเพื่อหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรนั้น ราชวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสมาคมวิชาชีพ จะต้องกำหนดรูปแบบ การสอบและเนื้อหาให้เป็นไปตามเกณฑ์หลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพ เวชกรรมสาขาหรืออนุสาขานั้น ๆ

(๓) สำหรับการสอบเพื่อหนังสืออนุมัติ คณะกรรมการมีสิทธิพิจารณาวันการสอบ ขั้นตอนใดหรือส่วนใดให้แก่ผู้ที่ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ จากสถาบันในต่างประเทศ ที่ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพรับรองโดยความเห็นชอบจากแพทยสภา และอาจพิจารณาวันการสอบขั้นตอนใดหรือส่วนใดเป็นการ เฉพาะรายให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานในสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ มาแล้วเกิน ๑๐ ปี ทั้งนี้ต้องเป็นการปฏิบัติงานในสาขาหรืออนุสาขานั้น ต่อเนื่องกันมาตลอดจนถึงวันที่ยื่นคำขอสอบ

(๔) หากในการสอบครั้งใด คณะกรรมการมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรง คุณวุฒิในสาขาหรืออนุ สาขานั้นหรือสาขาหรืออนุสาขาที่เกี่ยวข้องมาช่วยดำเนินการสอบ คณะกรรมการ สามารถเสนอราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สมาคมวิชาชีพที่ได้รับมอบอำนาจพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อช่วยในการสอบสาขานั้นๆ ได้เป็นคราวๆ ไป

(๕) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอสอบซึ่งได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้มีสิทธิสอบแล้ว ไม่สามารถเข้ารับการสอบในครั้งนั้นได้ ผู้ ยื่นคำขอสอบอาจขอเลื่อนการสอบไปในครั้งถัดไปได้ โดยทำหนังสือชี้แจงเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งต่อเลขาธิการแพทยสภา เพื่อให้ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่ได้รับมอบ อำนาจพิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้การขอเลื่อนสอบต้องกล่าวจะกระทำได้ เพียงครั้งเดียวเท่านั้น

ข้อ ๑๙ กำหนดการสอบ

(๑) การสอบแต่ละขั้นตอนหรือแต่ละส่วนให้จัดอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง แต่ไม่เกิน ๒ ครั้ง และให้การสอบทั้งหมด เสร็จสิ้นภายในเดือนมิถุนายนของแต่ละปี ในกรณีที่คณะกรรมการสาขาหรืออนุสาขาใด ต้องการให้มีการสอบต่างไปจากที่กำหนด ให้เสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการแพทยสภาเป็นคราว ๆ ไป

(๒) ผู้เข้าสอบที่ชำระเงินค่าสมัครสอบแล้ว จะเข้าสอบขั้นตอนใดหรือส่วนใดได้เพียงครั้งเดียว หากสอบไม่ผ่าน ขั้นตอนใดหรือส่วนใด จะเข้าสอบขั้นตอนนั้นหรือส่วนนั้นใหม่ได้ จะต้องดำเนินการสมัครสอบ และชำระค่าสมัครสอบตามข้อ ๑๖ อีก ครั้งหนึ่ง

(๓) กำหนดการสอบ เวลา และสถานที่สอบที่แน่นอน เลขาธิการแพทยสภาหรือผู้รับมอบ อำนาจของราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพแล้วแต่กรณี จะได้ประกาศและแจ้งให้ผู้มีสิทธิสอบทราบ ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์ก่อนการสอบ

(๔) การสอบเพื่อหนังสืออนุมัติในสาขาหรืออนุสาขาที่เปิดการฝึกอบรมใหม่และเป็นการสอบครั้งแรก หาก คณะอนุกรรมการสาขาหรืออนุสาขานั้นต้องการสอบในช่วงเวลานอกเหนือจากข้อ ๑๙ (๑) ให้เสนอ ขออนุมัติจากคณะกรรมการ แพทยสภา

ข้อ ๒๐ การตัดสินผลการสอบ

(๑) ผู้สอบได้คือ ผู้ที่สอบผ่านทุกขั้นตอนทุกส่วนที่ราชวิทยาลัยวิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ กำหนด
(๒) ให้คณะอนุกรรมการสาขาหรืออนุสาขานั้นรายงานผลการสอบให้ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ นำเสนอสำนักงานเลขาธิการแพทยสภา เพื่อเสนอคณะกรรมการแพทยสภาพิจารณาอนุมัติและออกหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๑ ค่าใช้จ่ายในการสอบ

ให้คณะอนุกรรมการได้รับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสอบจากราชวิทยาลัยวิทยาลัยหรือสมาคม วิชาชีพนั้นๆ

ข้อ ๒๒ คณะกรรมการแพทยสภาอาจออกหนังสืออนุมัติ สาขาที่แพทยสภาได้ประกาศเพิ่มขึ้นใหม่จากที่ กำหนดไว้ในข้อบังคับ ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการร่างหลักสูตรการฝึกอบรม หรืออนุกรรมการในคณะอนุกรรมการคณะ แรกของสาขาหรืออนุสาขานั้นเป็นกรณีพิเศษได้

หมวด ๖

อนุกรรมการฝึกอบรมและสอบความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่างๆ

ข้อ ๒๓ ให้มีคณะอนุกรรมการสาขาหรืออนุสาขาต่างๆ ตามข้อ ๕ โดยความเห็นชอบของราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคม วิชาชีพที่รับผิดชอบสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ

ข้อ ๒๔ ให้ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่แพทยสภามอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ

ข้อ ๒๕ อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

(๑) วางเป้าหมาย จัดทำหลักสูตร และวิธีการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน โดยความเห็นชอบของราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่รับผิดชอบสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่แพทยสภา กำหนด

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติของโรงพยาบาลหรือสถาบันฝึกอบรมสาขา หรืออนุสาขา นั้นๆ

(๓) ประเมินคุณภาพของโรงพยาบาลหรือสถาบันฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์การประเมิน สถาบันฝึกอบรมแพทย์ประจำ บ้านที่แพทยสภากำหนดเพื่อเสนอให้แพทยสภารับรองหรือยกเลิกการรับรอง ทั้งนี้การประเมินคุณภาพโรงพยาบาล หรือสถาบัน ฝึกอบรมนี้ให้พิจารณาทบทวนทุก ๕ ปี

(๔) รวบรวมรายชื่อแพทย์ประจำบ้านที่ฝึกอบรมในสาขานั้นๆ ทุกชั้นปีจากสถาบันฝึกอบรมเพื่อเสนอราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ ให้รายงานต่อสำนักงานเลขาธิการแพทยสภาทุกปีการฝึกอบรม

(๕) ประเมินคุณสมบัติของผู้ที่ยื่นคำขอหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตร เพื่อเป็นผู้มีสิทธิสอบ

(๖) ดำเนินการสอบและตัดสินผลการสอบ แล้วรายงานราชวิทยาลัยวิทยาลัยหรือสมาคม วิชาชีพเพื่อเสนอขออนุมัติ หนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรต่อแพทยสภา

(๗) ติดตามผล ทำข้อเสนอแนะ และดำเนินการแก้ปัญหาการฝึกอบรมสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ

(๘) ควบคุมให้โครงการฝึกอบรมในสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายที่แพทยสภา กำหนด

(๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อช่วยดำเนินการ

ข้อ ๒๖ คุณสมบัติของอนุกรรมการ

- (๑) อายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี
- (๒) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕
- (๓) ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรจากแพทยสภาในสาขาหรืออนุสาขานั้น หรือสาขาหรือ อนุสาขาที่เกี่ยวข้อง
- (๔) สนใจใฝ่รู้ทางด้านวิชาการ เช่น เสนอผลงานต่อที่ประชุมวิชาการ เขียนตำรา เขียนบทความ ฯลฯ
- (๕) ปฏิบัติงานในสาขานั้นๆ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ปี (รวมระยะเวลาที่ศึกษาแพทย์ประจำ บ้าน และขณะที่ได้รับการพิจารณายังปฏิบัติงานในสาขานั้นๆ อยู่)

(๖) มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ และไม่เคยถูกลงโทษทางจริยธรรมถึงขั้นพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๒๗ วิธีสรรหาอนุกรรมการ

(๑) ให้ราชวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสมาคมวิชาชีพที่แพทยสภามอบหมาย สอบถามความเห็น และประสานงานกับสมาคมหรือชมรมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเสนอรายชื่ออนุกรรมการ พร้อมทั้งชื่อ ประธานและเลขานุการ ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดใน ข้อ ๒๖ ต่อคณะกรรมการแพทยสภาเพื่อพิจารณา แต่งตั้ง หรือคณะกรรมการแพทยสภาอาจมอบอำนาจให้ราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่รับผิดชอบ ดูแลสาขาหรืออนุสาขานั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการแล้วแจ้งคณะกรรมการแพทยสภาเพื่อทราบ

(๒) หากอนุกรรมการที่แต่งตั้งแล้วพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการที่เหลืออยู่ เป็นผู้เสนอชื่อผู้มีคุณสมบัติตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดในข้อ ๒๖ ต่อคณะกรรมการแพทยสภาหรือราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพที่คณะกรรมการแพทยสภามอบอำนาจให้ เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ ทดแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยมีวาระเท่ากับวาระของผู้ที่ตนแทน

ข้อ ๒๘ วาระของอนุกรรมการ

(๑) อนุกรรมการแต่ละสาขาหรืออนุสาขาอยู่ในตำแหน่งตามวาระของคณะกรรมการแพทยสภา หรือวาระของคณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือสมาคมวิชาชีพ แล้วแต่กรณี ถ้าคณะกรรมการแพทยสภาหรือคณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัย วิทยาลัยหรือสมาคมวิชาชีพชุดใหม่ ยังไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ก็ให้คณะกรรมการชุดเดิมรักษาการต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่

(๒) อนุกรรมการแต่ละสาขาพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อ

- (๒.๑) ตาย
- (๒.๒) ลาออก
- (๒.๓) พ้นจากการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
- (๒.๔) ขาดคุณสมบัติ ข้อ 26
- (๒.๕) คณะกรรมการแพทยสภาหรือคณะกรรมการบริหารราชวิทยาลัย วิทยาลัย หรือ สมาคมวิชาชีพ แล้วแต่กรณี มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

หมวด ๗

อักษรย่อของหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๒๙ อว. หมายถึง หนังสืออนุมัติแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขา....หรืออนุสาขา....

ข้อ ๓๐ วว. หมายถึง วุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขา....หรืออนุสาขา....

หมวด ๘

แบบหนังสืออนุมัติ และวุฒิบัตร

ข้อ ๓๐ ให้ใช้แบบหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร ตามแบบที่กำหนดไว้ตามประกาศแพทยสภา

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายแพทย์สมศักดิ์ โล่ห์เลขา)

นายกแพทยสภา

ภาคผนวก 10

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๘๔ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

ข้อบังคับแพทยสภา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตร
เพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ฉ) และมาตรา ๒๙ และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ คณะกรรมการแพทยสภาออกข้อบังคับแพทยสภาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับสำหรับการฝึกอบรมที่เริ่มตั้งแต่ปีการฝึกอบรม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๖ แห่งข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) สาขาประเภทที่ ๑ หมายถึง สาขาที่แพทยสภาต้องการส่งเสริมให้มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องปฏิบัติงานซดใช้ทุน แต่ต้องผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะครบถ้วน ตามที่แพทยสภากำหนดก่อน

ทั้งนี้แพทยสภาอาจพิจารณายกเว้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ต้องผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะก่อนในบางสาขาก็ได้”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของข้อ ๑๓ แห่งข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) แพทย์ผู้ปฏิบัติงานเพื่อการสอบวุฒิบัตรทั้งสาขาประเภทที่ ๑ และสาขาประเภทที่ ๒ ต้องมีระยะเวลาการปฏิบัติงานเฉพาะในสาขาที่จะขอสอบไม่น้อยกว่าระยะเวลาของหลักสูตรการฝึกอบรมสาขานั้น โดยไม่นับรวมเวลาที่ผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะ เว้นแต่สาขาที่แพทยสภายกเว้นให้ไม่ต้องผ่านการปฏิบัติงานตามโครงการเพิ่มพูนทักษะตามข้อ ๖ (๑) วรรคสอง และสาขาที่มีการปฏิบัติงานเพิ่มพูนทักษะอยู่ในหลักสูตรการฝึกอบรมด้วยแล้ว”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของข้อ ๑๔ แห่งข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสืออนุมัติและวุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือด้านการเรียนการสอน

1. คุณอนงค์นาถ ดวงพิทักษ์ ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
ระยะเวลาทำงาน 8 ปี
2. พ.อ.อ.หญิง วิภาดา สุพรรณพงศ์ ปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
ระยะเวลาทำงาน 11 ปี

หน้าที่ช่วยการเรียนการสอนใน ระดับ resident :

- ประสานงานกับราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย ตั้งแต่การรับสมัคร การดำเนินการในระบบของ แพทยสภา และกระบวนการต่างๆของคณะแพทยศาสตร์
  - ตรวจสอบในระบบของแพทยสภาเกี่ยวกับศักยภาพในแต่ละปี การลงทะเบียนของ resident ตลอดจนถึงการเลื่อนชั้นปี
  - ประสานงานแจ้ง resident เกี่ยวกับการฝึกอบรมต่าง ๆ ของคณะแพทยศาสตร์
  - ประสานงานการจัดตารางการเรียนการสอนของ resident
  - จัดทำบันทึกและประสานงานแจ้งขอฝึกปฏิบัติงานของ resident ทุกชั้นปีทั้งในและนอกคณะแพทยศาสตร์
  - จัดทำบันทึกและประสานงานขอความอนุเคราะห์วิทยากรมาช่วยสอนในหัวข้อต่าง ๆ
  - ประสานงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาศาสตร์การแพทย์คลินิก สาขาเวชศาสตร์ครอบครัว ทั้งการเรียน การสอบ และการประเมินผล
  - ประสานงานเกี่ยวกับการส่งสอบบอร์ดของ resident ปี 3
  - ดำเนินการประสานงานและเบิกจ่ายค่าเดินทางของ resident ในการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการของราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทย (Workshop 1-3) ของ resident ทุกชั้นปี
  - ประสานงานเกี่ยวกับการรับสมัคร การสัมภาษณ์ และยืนยันผลการรับแพทย์ใช้ทุนและแพทย์ประจำบ้านที่จะเข้ามาเรียนใหม่ ในแต่ละปี
  - ประเมินผลการเข้าชั้นเรียน
  - เช็ควิธีเข้าชั้นเรียน
  - จัดทำหนังสือราชการส่งตัวกลับต้นสังกัดของแพทย์ประจำบ้าน
  - ประสานงานด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
  - ร่วมจัดทำ มคอ 3 , มคอ 5, และ มคอ 7
  - จัดทำข้อสอบและร่วมคุมสอบ
  - การวัดและประเมินผลการศึกษา และส่งผลการศึกษา
  - จัดทำหนังสือรับรองการสอบบอร์ด
3. คุณพิกุล เจตนา ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป
ระยะเวลาทำงาน 15 ปี
- ประสานงานการจัดทำตารางเวรประจำทุกเดือน
  - เบิกจ่ายค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าเวรเหมาจ่ายสำหรับแพทย์ใช้ทุน/ประจำบ้าน
  - เบิกเงิน พตส. ประจำทุกเดือนสำหรับแพทย์ใช้ทุน